

Centenar România,
Centenar Părintele Galeriu

Volum apărut cu sprijinul Domnului *Marius Vasile Lazăr*,
un ucenic apropiat al Părintelui Galeriu, căruia editura îi aduce vii mulțumiri

© **Editura Lumea Credinței** – 2018
Pentru prezenta ediție

Editor: **Lumea Credinței SRL**
Str. Oborul Nou nr. 5B, sector 2,
cod poștal 021441, București
Tel. 031 422 84 23
e-mail: razvan.bucuroiu@lumeacredintei.com

Director: **Răzvan Bucuroiu**
Consilier editorial: **Răzvan Codrescu**

Coperta: fotografie Dinu Lazăr
Corectura: Valeriu Vatel
Tehnoredactarea: Valerian Susan

Distribuție:
S.C. Supergraph S.R.L.
Str. Ion Minulescu nr. 36
031216, sector 3, București
Tel.: 021/320.61.19; 021/319.10.83
Fax: 021/319.10.84

Centenar România, Centenar Părintele Galeriu

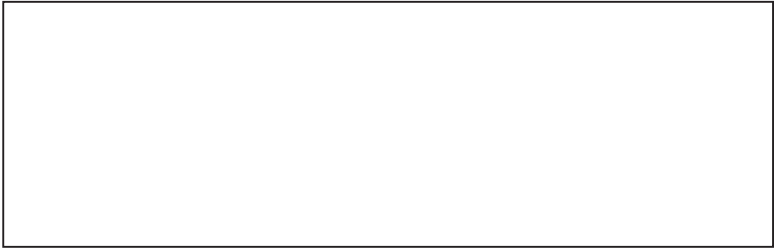
Volum alcătuit de
Conf. Univ. Dr. **Argentina Grămadă**

Cu o prefață de
Pr. Prof. Univ. Dr. **Vasile Gordon**

Ediția a II-a

Lumea **Credintei**
editura

București – 2018

SUMAR

<i>Prefață: „Et in Arcadia ego!”</i>	
Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu	7
„MISIUNEA NOASTRĂ” (1945)	11
PROPOVĂDUIND „ÎN VIUL VIETȚII” (1973-2003).....	19
II.1 Unitatea Bisericii ca așezare spirituală	21
II.2 Biserica Sfântul Silvestru a fost întreit mărturisitoare, adică deopotrivă dizidentă, oponentă și rezistentă.....	23
II.3 Părintele Constantin Galeriu prețuia memoria marilor bărbați care au luptat pentru unitatea de credință și neam....	29
II.3.1 Părintele Constantin Galeriu: despre Neagoe Basarab ..	29
II.3.2 Părintele Constantin Galeriu și Sfântul Nifon.....	31
II.3.3 Sfântul Voievod Neagoe – Domn al culturii românești	37
II.3.4 Sfântul Calinic de la Cernica (1 octombrie 1798 – 11 aprilie 1868) – factor activ al Unirii din 1859.....	41
II.3.5 Unirea prin credință: Părintele Galeriu și Sfântul Ioan Gură de Aur	46
II.3.6 Sfintele moaște: „materia nu se mai supune firii”	55
II.4 Unirea prin cultură	59
II.4.1 Sensul vieții monahale	60
II.4.2 Părintele Galeriu și Universitatea.....	63
II.4.3 Părintele Galeriu – ora de religie în școală!.....	66
II.4.4 Părintele Galeriu și Mihai Eminescu	67
II.4.5 Eminescu și Catedrala Mântuirii Neamului.....	69
II.4.6 Părintele Galeriu și clasicii noștri	70
II.5 Unirea prin Jertfă	74
II.5.1 Anul 1918.....	75

II.5.2	Jertfa Brâncovenilor este jertfa martirică pentru credință și neam	78
II.5.3	Jertfa. Mărturisitori români în temniță cu Hristos	79
II.5.4	Anul 1989: de la „Mielul e înjunghiat de la întemeierea lumii” la „Mielușei jertfiți pentru libertate”	82
II.5.5	Părintele Galeriu și biserica martirilor	84
II.6	Unitatea prin credință	92
II.6.1	Părintele Galeriu și mănăstirea.....	92
II.6.2	Părintele Cleopa și Părintele Galeriu.....	93
II.6.3	Dorul Părintelui Galeriu pentru mănăstire nu s-a ostit nici la bătrânețe.....	102
II.6.4	Canonul Părintelui Galeriu.....	103
II.7	Părintele Galeriu și pomenirea înaintașilor, „vase alese” care au contribuit la unitatea prin știință și cultură	104
II.7.1	Părintele Galeriu și Mircea Eliade.....	105
II.7.2	Părintele Galeriu și Ioan Mircea.....	106
II.7.3	Părintele Galeriu și Nicolae C. Paulescu	108
II.7.4	Părintele Galeriu și Max Picard.....	109
II.7.5	Părintele Galeriu și Bassarabescu	110
II.7.6	Părintele Galeriu și Petre Țuțea.....	111
II.7.7	Părintele Galeriu și Nicolae Steinhardt	113
II.7.8	Părintele Galeriu și Constantin Dulcan	114
II.7.9	Părintele Galeriu și Părintele Stăniloae.....	115
II.8	Prezența Părintelui Galeriu, prin absență în viața ucenicilor	116
II.8.1	Părintele Patriarh Daniel	116
II.8.2	Părintele Nicolae Bordașiu: „Părintele Galeriu era respectat și iubit, apreciat și ascultat!”.	116
II.8.3	Părintele Vasile Gordon: „Cât de importante pot fi lucrurile aparent minore”.	117
II.8.4	Părintele Gh. Holbea: „Profesorul Constantin Galeriu a fost un profesor eveniment”	120

II.8.5	Părintele Galeriu și <i>Lumea Credinței</i>	120
II.9	Părintele Galeriu este viu prin accentuarea importanței pe care o dădea cuvintelor memorabile.....	123
II.9.1	„Ce, Sorine, ai venit să mă ascuți oficial?”	123
II.9.2	Două morți, două învieri și trei judecăți	126
II.9.3	„Și nu ne lăsa deloc să cădem în ispită”	129
II.9.4	Duhovnici care aidoma sfinților comunică cu cei plecați.....	146
II.10	Din gândirea Părintelui C. Galeriu.....	154
II.10.1	Cunoașterea cea mai înaltă pe care oamenii o pot poseda este cunoașterea lui Dumnezeu	154
II.10.2	Pe ce punea accent Părintele Galeriu în predici?	160
II.10.3	Părintele Galeriu este prezent și model prin atenția cu care trăia evenimentele	166
II.10.4	Părintele Constantin Galeriu și copiii!.....	167
II.10.5	Vindecarea arborelui genealogic.....	171
II.10.6	Rugăciunea – darul cel mai de preț	176
POMENIREA LUI ÎN NEAM ȘI ÎN NEAM		179
III.1	Parastasul de 40 de zile	181
III.2	Opt ani de la nașterea în viața cea cerească și veșnică a Părintelui Profesor Constantin Galeriu.....	182
III.2.1	Întâlniri drept proniatoare cu Părintele Galeriu, care au schimbat vieți.....	182
III.2.2	„Urmarea Părintelui Galeriu: trăirea Ortodoxiei” ...	188
III.3	La nouă ani – „Părintele Galeriu ne-a schimbat viața!” ...	191
III.4	La zece ani de la plecarea la cer, lansarea cărții <i>Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu</i> la Biserica Sf. Parascheva și Sf. Genoveva din Paris.....	199
III.5	Comemorarea Părintelui Galeriu la Mănăstirea Oașa	205
III.6	Simpozionul „Remember Părintele Galeriu” – la zece ani de la mutarea sa la cer	207

III.7 Pomenirea Părintelui Constantin Galeriu la 13 ani de la plecarea sa la cer	214
III.8 Părintele Constantin Galeriu este peste tot!.....	216
III.9 Bucureștiul e plin de sfințenie	236
III.10 Informatica și Părintele Galeriu	240
III.11 Părintele Galeriu: „Mântuirea noastră trece prin sufletul aproapelui: să fim compătimitori!”	241
III.12 Zilele de naștere, de nume și de plecare la cer ale Părintelui Galeriu sunt prilejuri de pioasă reamintire.....	243
III.13 Părintele Constantin Galeriu este grabnic ajutor și după moarte.....	245
III.14 Ducând Solia	247
<i>În loc de încheiere</i>	249
<i>Câteva repere bibliografice</i>	251
IMAGINI ȘI ILUSTRAȚII.....	255

Prefață
„Et in Arcadia ego!”
Și eu am fost ucenicul/
ucenica Părintelui Galeriu

Cartea de față ne apare ca un minunat florilegiu de pedagogie creștină, înmănunchind armonios atât rostiri antologice ale Părintelui Galeriu, cât și mărturisirile multor fii și fice duhovnicești despre Părintele Galeriu. Artizana cărții, distinsa profesoară Argentina Grămadă, una dintre cele mai atașate enoriașe ale Bisericii Sf. Silvestru, are mereu bucuria să rostească „și eu am fost ucenica Părintelui Galeriu...”, bucurie materializată și editorial, mai întâi în volumul *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu* (Ed. Reproexpres, Valencia, 2013), iar acum în paginile volumului de față, care preia în mod fericit o bună parte din paginile celui dintâi. Expresia-mărturisire a devenit și titlul unui site special pe internet consacrat părintelui (<https://argentina-nagramada.com/site-si-eu-am-fost-uceniculucenica-parintelui-galeriu>), deosebit de util pentru toți cei interesați de personalitatea ilustrului profesor și duhovnic.

O mărturisire similară face și pictorul Sorin Dumitrescu, în volumul cu titlul inedit *Rock & popi. Carte de veghe creștină* (Ed. Anastasia, 1998), în cap. „Și eu am fost la Biserica Sfântul Silvestru...” (pp. 257-273).

Ambele mărturisiri (evident, nu singulare) ne poartă cu gândul la celebra sintagmă „Et in Arcadia ego! (Și eu am fost în

Arcadia!), care exprimă plastic și concis nostalgia după locurile și persoanele foarte dragi. Amintim, pe scurt, că în Peloponezul Greciei Antice se afla ținutul „Arcadia”, loc de întâlnire a poezilor, a scriitorilor și a diferiților artiști, în general. Cei care participau acolo, la întoarcere exclamau emoționați: „Καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐγώ!”, cuvinte traduse în latină prin expresia „Et in Arcadia ego!”

În același chip, toți cei care ne-am bucurat de duhovnicia Părintelui Galeriu, de căldura hărăzită a Bisericii Sf. Silvestru, dar și de profesoratul său pedagogic în Facultatea de Teologie, suntem fericiți să mărturisim cu glas tare: „Și eu am fost... enoriașul, ucenicul, studentul, doctorandul... Părintelui!”. Mai ales în acest an binecuvântat, 2018, când, prin rânduirea proriei cerești, comemorăm și centenarul Marii Uniri, și centenarul nașterii Părintelui, coincidență care a generat încă o expresie de mare frumusețe: „Părintele Galeriu – de un leat cu Neamul”.

Felicitări și mulțumiri doamnei profesoare, Argentina Grămadă, pentru această antologie creștin-ortodoxă, alcătuită cu dragoste, migală și recunoștință de smerită fică duhovnicească, dar și Editurii „Lumea credinței”, care confirmă și cu acest prilej atașamentul consecvent față de Biserica Neamului și față de slujitorii ei consacrați!

**Preot Prof. Vasile Gordon
Facultatea de Teologie
„Justinian Patriarhul”
din București**

Motto:

*„... Celui care a slujit șase decenii
la Altarul Mântuitorului Hristos,
făcându-L cunoscut pe Cel ce stăpânește
peste viață și peste moarte
nu doar păstoriților săi,
ci și nenumăraților credincioși
căroră le-a oferit cuvânt ziditor
prin intermediul televiziunii și radioului
sau prin multe conferințe ținute
în România și peste hotare...”*

**Preafericitul Părinte Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**

CAPITOLUL I

„MISIUNEA NOASTRĂ”

(1945)

Părintele Galeriu este viu prin importanța pe care o dădea evenimentelor istorice din viața poporului român. „Eu sunt încredințat că poporul român este un popor profund creștin. Temeiul moralei noastre este, deci, temeiul creștin. Dragul meu – îmi îngăduiți să mă pronunț așa față de dumneavoastră –, poporul român este un popor creștin din leagănul lui”¹. A cuvântat despre misiunea preoților în care era greu să îndrăznești. „A fi astăzi preot înseamnă a fi un adevărat erou. Într-o lume posedată de instinctul foamei și al reproducerii numai, pentru care economicul înseamnă tot și în urma unei propagande atee, chipul mesagerului lumii spirituale care este preotul apare ca ceva anacronic, ba chiar demn de ură și dispreț”².

În 1945, un tânăr preot avea curajul să pună în discuție la modul deschis, de pe pozițiile creștinismului social, câteva dintre principiile fundamentale ale bolșevicilor în domeniul religios care invadaseră țara. Tânărul se numea Constantin Galeriu.

„Când Părintele Galeriu își publica broșura intitulată *Misiunea noastră*, timpurile nu păreau atât de amenințătoare. Românii încă mai sperau că, după ani de dictatură și război, se va instaura pacea și democrația și în țara noastră. De altfel, era

¹ *Lumea Credinței*: „Vartan Arachelian în dialog cu Părintele Galeriu”, www.cuvantul-ortodox.ro/parintele-galeriu-10-ani/.

² „A fi astăzi preot înseamnă a fi un adevărat erou” – 1945 sau 2016? Părintele Constantin Galeriu, www.marturisorii.ro/2016/08/10/a-fi-astazi-preot-inseamna-a-fi-un-adevarat-erou-1945-sau-2016-parintele-constantin-galeriu-despre-misiunea-noastra/.

timpul democrației în toată lumea, celelalte forme de guvernare fiind considerate caduce³ după prăbușirea regimurilor fasciste.

În plus, puterile victorioase se prezentau pe ele însele drept reprezentante ale democrației, iar URSS a căutat să joace un timp acest rol în țările care ulterior vor deveni sateliți ai Moscovei. Că lucrurile se vor lămuri foarte repede, aceasta este altă chestiune. Însă imediat după 23 august 1944 exista o efervescență, o căutare a drumului pe care trebuie să-l apuce societatea românească și, în particular, Biserica.

Conectați la spiritul vremii, preoții ortodocși din România au cunoscut bine reflecțiile contemporane pe tema raportului dintre creștinism și democrație. Asupra acestei chestiuni se oprește și Părintele Galeriu, încercând să aducă discuția la cazul concret al României. În puține rânduri, Părintele atacă concepția bolșevică despre raporturile dintre religie și știință și despre rolul social al creștinismului. Dovedind cunoștințe științifice deosebite, din domenii diverse, de la fizica atomică la biologie, Părintele Galeriu combate materialismul comunist, căutând să demonstreze prezența spiritului în natură. În consecință, contradicția dintre știință și religie devenea caducă, iar combaterea celei de-a doua nu-și mai avea sensul. Mergând mai departe pe firul raționamentului, tânărul preot ajungea la rolul social pe care trebuie să îl joace **creștinismul**.

Părintele Galeriu apreciază eforturile socialismului de a realiza fericirea oamenilor, subliniind însă limitele ideii de fericire în concepția socialistă.

El spune că „**fericirea adevărată nu stă într-o senzație trupească, ci într-o nobilă delectare spirituală.**

Dacă oamenii nu ar fi mai buni, cinstiți, iubitori, drepti, morali cu alte cuvinte, nu se poate vorbi de fericirea lumii.

³ Caduc – lipsit de trăinicie, <https://dexonline.ro/definitie/caduc>.

Aveți (oamenii politici) datoria de a prefăce omenirea, din păcătoasă, într-o lume spiritualizată.

Aceasta n-o puteți face decât prin Biserică, religie, morală, pe care vreți să le ignorați.

Iar dacă acceptați domnia spiritului, atunci cu ea vine un alt adagiu: existența lui Dumnezeu și apoi nemurirea sufletului”.

Recuzând vechile regimuri autoritare din România, Părintele Galeriu respinge în egală măsură și aberațiile ateiste ale comunismului, arătând că este posibilă o coabitare a regimului democratic cu creștinismul, fapt respins categoric de propaganda bolșevică.

Prin frumusețea expresiei și prin rigurozitatea demonstrației, *Misiunea noastră* este una din lucrările de referință în ceea ce privește „creștinismul social” în România. Părintele Galeriu a fost de altfel un admirator al lui Jacques Maritain și unul din promotorii de frunte ai operei acestuia în România.

Misiunea socială a Bisericii a devenit o constantă a preocupărilor lui Constantin Galeriu, raportată permanent la marea tradiție a Răsăritului, fapt exprimat prin remarcabila sa operă *Jertfă și răscumpărare*⁴.

Iată ce consemnează un alt autor cu privire la Misiunea noastră: „Deși la început ar părea condamnabil pentru adeziunea sa la gruparea preoților ce trebuia să susțină zisele formațiuni democratice, prin manifestul său, Constantin Galeriu nu abdică în nici un fel de la crezul pastoral care trebuie să-l domine pe orice slujitor al altarului. El caută puncte comune între manifestarea politică și necesitățile societății de păstrare a principiilor morale în tiparul creștin.

⁴ George Enache, „Părintele Constantin Galeriu și «creștinismul social»”, 2009, <http://ziarulillumina.ro/parintele-constantin-galeriu-si-crestinismul-social-36955.html>.

Părintele Galeriu scria despre «dragostea între clasele sociale» că «preotul trebuie să împace doctrinele de partid și să le subtilizeze în spiritul evanghelic, ceea ce înseamnă politica lui Hristos»; că «Biserica trebuie să încreștineze partidul, să tempereze excesul și pofta de violență»; că «preotul este factor de legătură între clase, între intelectuali, muncitori și țărani», iar «intelectualii adevărați nu se mai lasă înșelați de eroarea materialistă», fiind de datoria lor «să colaboreze cu preoții la predicarea religiei morale» și că sunt «nebuni cei ce încearcă să creeze o lume nouă prin nimicirea celei vechi»⁵.

Astfel, în viziunea Părintelui Galeriu, „prin puterea misiunii creștine socialismul materialist se va subtiliza, încreștina”, ceea ce înseamnă „falimentul materialismului”. Era un discurs curajos într-un context politic încă dezorientat după schimbarea de la 23 august 1944 și presiunile crescânde venite dinspre factorul sovietic.

Discursul său nu a fost receptat în gruparea „preoților democrați”, deoarece majoritatea acestora erau preocupați să-și recicleze trecutul mai mult sau mai puțin pătat prin activitatea în diverse partide politice interbelice.

Ulterior, la 12 noiembrie 1949, Părintele Galeriu a fost arestat de Securitate, apoi condamnat la trei luni închisoare pentru ascunderea unui lider politic liberal din Prahova. Din acest motiv autoritățile s-au confruntat cu protestele credincioșilor de la Biserica Sfântul Vasile din Ploiești⁶. Păstoriții părintelui, dar și preoți, au întocmit un memoriu cu semnături pe care l-au înaintat autorităților.

⁵ Adrian Nicolae Petcu, „Părintele Constantin Galeriu la începutul regimului comunist”, www.fericiticeiprignoniti.net/constantin-galeriu/1786-pa-rintele-constantin-galeriu-la-inceputul-regimului-comunist.

⁶ Într-o notă a Securității se arăta cum „s-a produs o stare de spirit agitată în rândurile credincioșilor; inițial prin comentarii că preotul ar fi arestat și deus la penitenciar din cauza predicilor sale religioase. Această stare de spirit – se continua în document – s-a produs și în rândul credincioșilor din

În consecință, cei din Securitate propuneau sancționarea preoților de către autoritățile bisericești și „ducerea unei munci de lămurire” în rândurile credincioșilor. Totuși, Părintele a fost eliberat la termen din Penitenciarul Ploiești.

Un alt moment greu pentru Părintele Constantin Galeriu a fost în 1952. În celebra noapte a Adormirii Maicii Domnului, Părintele a fost arestat și trimis în ancheta Securității din Ploiești. Era acuzat pentru activitatea depusă în PNL Bejan, ca membru al delegației permanente în anul 1946. În fapt, activitatea politică se rezumase numai la participarea ca delegat la alegerile din 1946. Din acest motiv a primit o detenție administrativă de 60 de luni de muncă obligatorie.

Începând cu 16 ianuarie 1953 a prestat muncă obligatorie la colonia Peninsula – Valea Neagră de la Canal, apoi din 13 octombrie același an a fost mutat la centrul de triere Văcărești de la București. A fost eliberat la 23 octombrie același an, revenind în mijlocul familiei și al păstorilor săi de la Biserica Sfântul Vasile cel Mare din Ploiești⁷.

Harul cuvântului se revărsa de pe buzele Părintelui Galeriu asemenea Apostolilor, iar mișcările sale erau însuflețite de Duhul lui Dumnezeu, convins fiind că prima lui datorie era: de a propovădui **Evanghelia (vestea cea bună)** (...) că scopul ultim al vieții creștine e **UNIREA sufletului cu Dumnezeu, sălășluirea lui DUMNEZEU în suflet**”.

„Cu adevărat ești dăruit de Maica Domnului!”, îi spusese Patriarhul Teoctist după o predică care parcă electrizase întreaga asistență. Pentru cei care i-au ascultat predicile și mai ales pentru

comunele din județul Prahova, care în mod obișnuit veneau în fiecare duminică să asculte predicile acestuia”.

⁷ Adrian Nicolae Petcu, „Părintele Constantin Galeriu la începutul regimului comunist”, www.fericiticeiprigoniti.net/constantin-galeriu/1786-pa-rintele-constantin-galeriu-la-inceputul-regimului-comunist.

fii săi duhovnicești, ca și pentru cei care i-au cunoscut activitatea misionară, Părintele Galeriu a rămas un reper și un model al preotului creștin, **„preot emblematic al preoțimii”**, cum l-a numit Patriarhul Teoctist la împlinirea a 70 de ani.

Și iată că acum Andrei Pleșu, la zece ani de la mutarea la cer a Părintelui Galeriu, pune punctul pe i: **„modelul Părintele Galeriu”**.

„Se vorbește adesea, în lumea românească de azi, despre «absența modelelor». Evident, când vorbim de «absența modelelor», ne gândim la absența unor repere formative, capabile să stârnească emulație. Așa stând lucrurile, cred că părintele Galeriu ar trebui să devină un model al preoțimii românești contemporane. Modelul impune o învățătură, o indicație de gândire, comportament și stil.

Care este «lecția Galeriu»?

Mai întâi, un fermecător amestec de sobrietate și bună dispoziție. Dar hărnicia omiletică și iradierea Părintelui Galeriu, ca preot «de oraș», asaltat zilnic și de intelectuali pretențioși, și de oameni simpli, solicitat, clipă de clipă, de nevoile și interogația unei metropole policrome, de îndatoriri academice și civice diverse, rămâne un episod unic, ireductibil, din tabloul vieții spirituale autohtone.

Părintele Galeriu reușise și performanța de a fi mereu la curent cu veacul, fără a fi mai puțin respectuos cu tradiția.

Materia și subtilitățile credinței vibrau, în predica sa, cu firescul și cu intensitatea **unei proaspete experiențe de viață și de cunoaștere**⁸.

⁸ Andrei Pleșu, „Modelul Galeriu”, în *Dilema veche*, nr. 456, august 2013, p. 3, <http://dilemaveche.ro/sectiune/situa-iunea/articol/modelul-galeriu>.

CAPITOLUL II

PROPOVĂDUIND „ÎN VIUL VIEȚII”

(1973-2003)

II.1 Unitatea Bisericii ca așezare spirituală

„Trebuie să se știe și să se spună răspicat: recunoscând Bisericii Ortodoxe Române titlul de «Biserică națională», recunoaștem și poporului român titlul de supremă cinstire de a fi **ortodox**. Rezervele unora față de titlul de «Biserică națională» sunt și reflexul anumitor influențe occidentale. Trebuie însă precizat că dacă în Occident nu există propriu-zis Biserici naționale (fapt ce stă în tradiția universalismului catolic), Ortodoxia e așezată instituțional pe temeiul Bisericilor locale, ce și-au căpătat treptat autocefalia.

Biserica Ortodoxă Română, de pildă, este Biserică autocefală din 1885 (avându-și conducerea în sânul neamului ei, nu în afara granițelor naționale), iar în 1925 a fost ridicată la treapta de Patriarhie. Desigur, acest statut asigură o relație specifică a Bisericii cu Statul, cu organismul național în genere. De aceea putem vorbi, atât din perspectiva trecutului, cât și a prezentului, de *Biserică națională*, fără ca prin aceasta să intenționăm să lezăm pe cetățenii români de alte naționalități sau confesiuni.

Desigur, la acestea se adaugă covârșitoarea majoritate a ortodocșilor: 87%, conform recensămintelor recente. Aș vrea să închei cu observația că noi am ajuns să ignorăm o tradiție – Tradiția ortodoxă – pe care Apusul însuși o redescoperă și o prețuiește de la o vreme, ca pe un izvor viu și autentic al Revelației. Suntem, unii dintre noi, ca sălbaticii de odinioară: ne ignorăm propriile valori și suntem gata să le dăm pe sticlele colorate ale altora!

În timp ce acei alții, epuizați spiritual de rătăcirile modernității, știu să preia și să chivernisească aurul și nestematele Sfinților Părinți ai Tradiției răsăritene, în Occident, interesul pentru Ortodoxie este în creștere continuă. Sunt tot mai numeroși

teologii apuseni de marcă, mai ales catolici (i-aș cita măcar pe H. U. von Balthasar, R. Waldenfels, G. Habra, B. Sesboué), ce recunosc dreptatea Răsăritului în multe probleme teologice.

Faptul e confirmat și de enciclica papală¹ *Orientale lumen*, în care se recunoaște că Răsăritul este leagănul creștinătății. Se cuvine, pe aceste temeuri, să nu precupețim a ne cinsti numele de Biserică națională, și deci și pe acela de popor ortodox, adică drept-măritor!”. Amin².

„Dimensiunea conservării speciei, a dăinuirii neamului omenesc se va împlini, și omenirea va trece pe alt plan spiritual.

Va avea o altfel de comuniune”.

Când ai conștiința (...) că **spiritul trebuie să conducă trupul și nu biologicul** duci o viață de **înfrânare** asociată cu rânduilele Bisericii în **post și rugăciune**. Și (...) încetul cu încetul **se sublimază energiile, se convertesc în valori**”³.

Răzvan Codrescu consemna cu respect:

„Astăzi, când Părintele nu mai este printre noi, textul acesta mărturisitor, fundamental pentru înțelegerea teologică a naționalului, capătă semnificația unui testament solemn, și am încredințarea că el va rămâne un reper «clasic» al dreptei înțelegeri a propriei noastre Tradiții istorice și spirituale”⁴.

¹ **Enciclică**, enciclice, s.f. **1.** (În Biserica catolică) Scrisoare a Papei către bisericile, clerul și credincioșii din toate țările sau dintr-o anumită țară, conținând o problemă de doctrină sau de actualitate. **2.** Scrisoare adresată bisericilor dintr-un teritoriu dat. **3.** Scrisoare a oricărui episcop către bisericile și credincioșii săi. – Din fr. *Encyclique*, <https://dexonline.ro/definitie/enciclic%C4%83>.

² „Un cuvânt testamentar al Părintelui Galeriu”, în volumul *10 predici de Părintele Galeriu la 10 ani de la mutarea sa la cer*, Ed. Lumea Credinței, 2013, pp. 163-172.

³ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. *Convorbiri realizate de Dorin Popa*, Ed. Harisma, 2002, pp. 336-337.

⁴ Răzvan Codrescu, „Ortodoxie și națiune”, www.rostonline.org/blog/razvan/2008/02/ortodoxie-i-naiune.html.

II.2 Biserica Sfântul Silvestru a fost întreit mărturisitoare, adică deopotrivă dizidentă, oponentă și rezistentă

„Biserica e așa cum o numește Sfântul Apostol Pavel, stâlpul și întărirea Adevărului. Menirea ei esențială e răspândirea în lume a Întâmpinării Fiului Lui Dumnezeu. Comunitatea parohială este unitatea fundamentală a vieții sociale într-un context ortodox. Potrivit dicționarului, înțelesul cuvântului **dizidență** cuprinde în aria sa ideea unei acțiuni sau stări de dezacord, mai precis de separare de o comunitate socială, religioasă, politică. Conotațiile cuvântului sugerează o acțiune pe care ți-o asumi (dezacord, schismă, sciziune)^{5,6} fără a urmări câtuși de puțin provocarea puterii seculare. Oponentul intră în coliziune cu puterea, o ațâță verbal sau o provoacă printr-o gesticulație publică și, finalmente, o asmutte asupra-și. Încleștarea dintre dizident și putere are, cel puțin din perspectiva dizidentului, caracterul unei profunde confruntări spirituale, care pune la încercare tăria unei arme nepământene – răbdarea. Faptele confirmă că înțelesul celor două cuvinte (asemenea multora) a fost stricat, încât s-a ajuns în situația paradoxală că veritabilii oponenți politici să fie considerați dezidenți, iar dezidenții politici de marcă să suporte represalii destinate oponenților”⁷.

⁵ Deosebire de opinii a unei persoane (față de o majoritate, de o colectivitate, de o organizație etc. din care face parte). Și: dezacord, schismă, sciziune, <https://dexonline.ro/definitie/disidenta>.

⁶ Sciziune ivită prin acțiunea unei disidențe, <https://dexonline.ro/definitie/disidenta>.

⁷ Sorin Dumitrescu, „Și eu am fost la Biserica Sfântul Silvestru”, din volumul *Rock & popi. Carte de veghe creștină*, Ed. Anastasia, 1998, p. 268.

În sensul acestor observații se poate afirma că „Biserica Sfântul Silvestru a fost **dizidentă** prin puritatea doctrinei și **oponentă** prin calitatea propovăduirii”⁸.

Părintele Galeriu: „Să muști din Cuvântul lui Dumnezeu ca și când ai mușca din pâine!”.

Avem nevoie de cuvinte! Părintele Galeriu dădea mare atenție utilizării lor la locul potrivit, cu rost, păstrându-le bogăția de înțelesuri! Gândea aidoma lui Noica: „Dacă s-ar întreba cineva de ce dăm atâta însemnătate câtorva cuvinte românești, am răspunde: **„pentru că aceasta e partea noastră de cer”**”⁹. „Să muști din Cuvântul lui Dumnezeu ca și când ai mușca din pâine!” era invitația la rugăciune; și „Gustați și vedeți că bun este Domnul!”¹⁰.

În *Dialoguri de seară*, Sorin Dumitrescu pune problema duhovnicului: „Sintagma «crede și nu cerceta» există în Scriptură? Care este originea acestor vorbe?”. Părintele Galeriu îi răspunde: „Nu, nici vorbă, nici pomeneală! Eu cred că unii, în diverse dialoguri cu teologi, și mai cu seamă în mediul apusean în care o vreme folosința Scripturii a fost interzisă poporului, ca nu cumva acesta să o interpreteze greșit și să fie prilej de erezii, atunci probabil s-a ivit această sintagmă străină, pusă ignorant și malefic pe seama Sfintei Scripturi.

Nu cunoașterea a interzis-o Dumnezeu, căci ea este un **dar al Duhului Sfânt**, așa cum este consemnat în cele șapte daruri de către profetul Isaia:

„O Mlădiță va ieși din tulpina lui Iesei și un Lăstar din rădăcinile lui va da. Și Se va odihni peste **El Duhul lui Dumnezeu, duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al tăriei,**

⁸ *Ibidem*, p. 271.

⁹ C. Noica, *Rostirea filosofică românească*, 145-<https://tribuna-magazine.com/limba-si-limbaj-in-rostirea-filosofica/>.

¹⁰ *Psalmul* 33, 8.

duhul cunoștinței și al bune-credințe și-L va umple pe El duhul temerii de Dumnezeu”¹¹.

De altfel, ignoranța este un păcat foarte grav, și așa și este, căci un creștin autentic nu poate fi prost”.

În Evanghelia Sfântului Ioan, la capitolul 17, Mântuitorul, în **rugăciunea arhierască**, spune: „Iar viața veșnică aceasta este, să Te cunoască pe Tine Singurul, Adevăratul Dumnezeu, și pe Iisus Hristos, pe Care Tu L-ai trimis”¹². A-L **cunoaște** înseamnă implicit a cunoaște creația, făptuirea Lui, pentru că „toate printr-Însul s-au făcut și fără de El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut”¹³. Așadar, nu este vorba de interdicția cunoașterii, ci de oprirea cunoașterii ambigue¹⁴.

„Noi știm că în raportul Revelație/ Istorie fondul spiritual care a creat Europa creștină a fost Crezul ortodox, elaborat în Tradiția Răsăriteană. Acesta a fost cel care a menținut **unitatea Bisericii** în primul mileniu, mai ales prin cele șapte Sinoade Ecumenice, toate ținute în Răsărit”. (...) Noica zicea: „Răsăritul e țara revelației, Apusul e țara civilizației”. Revelația – și a Vechiului Testament, iar a lui Hristos cu atât mai mult – își are leagănul în Răsărit. Papa Francisc zice că Ortodoxia se raportează la veșnicie, nu la spațiu și timp. Occidentul aduce confortul, consumul; din Răsărit vine lumina.

„Bisericile ortodoxe au păstrat Liturghia originală. Ei (ortodocșii – *n.a.*) au păstrat-o, o cântă, Îl adoră pe Dumnezeu. Noi ne-am pierdut puțin simțul adorării Lui. Ei Îl cinstesc pe

¹¹ *Isaia* 11, 1-3.

¹² *Ioan* 17, 2.

¹³ *Ibidem*, versetul 3.

¹⁴ *Dialoguri de seară. Părintele Galeriu în dialog cu Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu și Sorin Dumitrescu*, Ed. Harisma, București, 1991, pp. 90-91, <http://doxologia.ro/viata-bisericii/cuvant-de-folos/parintele-galeriu-un-crestin-autentic-nu-poate-fi-prost>.

Dumnezeu și Îi cântă cântece de preamărire fără să țină seama de timp.

Într-o zi, vorbind despre Biserica occidentală, mi s-a spus «**ex Oriente lux, ex Occidente luxus**». Adică, din Orient provine lumina, iar din Occident societatea consumului și a bunăstării care a făcut atâta rău. În schimb, ortodocșii au păstrat frumusețea a lui Dumnezeu în centru. (...) Avem atâta nevoie de aerul proaspăt al Orientului și de această lumină pe care o emană!”¹⁵. Și aerul proaspăt vine din Scriptură și de la Sfinții Părinți despre care Părintele Galeriu spunea adesea: „Sfinții Părinți îmi sunt atât de dragi!”.

Și adăuga: „Revelația, ca și filosofia, au pătruns din Răsărit în Apus, pe care l-au **în-culturat**. (...) Spiritual, rădăcina noastră a fost în Răsărit, și suntem fericiți că noi am avut legătura de la început cu Sfinții Părinți ai Răsăritului – **Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigore de Nazianz, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Grigore Palama** și alți părinți, după cum știți (...).

Când este vorba despre homosexualitate, de pornografie, de pornocrație, de droguri – de toate aceste fenomene tragice ale timpului –, care ne inundă tocmai dinspre Apus, noi răspundem acestora – de altfel cum a răspuns Sava Brancovici Principelui transilvan – **cu lupta noastră pentru înfrânare, pentru post, pentru asceză, pentru salvarea condiției umane și a genotipului uman** (...)”¹⁶.

E bine să reflectăm la faptul că simpla comentare a unui eveniment hagiografic (cum ar fi bunăoară descriind extraordinarul schimb de replici între Sfântul Vasile cel Mare și Împăratul

¹⁵ Cristina Roman, *Ex Oriente lux, ex Occidene luxus*, <http://poruncaibirii.agaton.ro/articol/513/ex-oriente-lux-ex-occidente-luxus>.

¹⁶ Părintele Constantin Galeriu. *Convorbiri realizate de Sorin Dumitrescu*, Ed. Anastasia, 2001, pp. 522-525.

Valens) dădea idei mulțimii și o asmuțea la credință și la boicotarea puterii discreționare, cu mult mai mult mai subtil și mai îndreptățit decât oricare înfierare din amvon a conținutului ateu al marxism-leninismului”¹⁷.

Zicea Părintele Galeriu:

„Dacă la mai-marii zilei faci anticameră, Dumnezeu te primește imediat. Și cheia e rugăciunea cu tărie, rugăciunea «de foc»”¹⁸.

Papa Ioan Paul al II-lea, înainte de a veni în România, în 1999, a recitat, în limba română, în Piața Sfântului Petru din Roma, *Rugăciunea către Maica Domnului a lui Mihai Eminescu*.

Crăiasă alegându-te,
Îngenunchem rugându-te,
Înălță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie;
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupră-ne coboară,
O, maică preacurată
Și pururea fecioară,
Marie!

Noi, ce din mila sfântului
Umbră facem pământului,
Rugămu-ne-ndurărilor
Luceafărului mărilor;
Ascultă-a noastre plângeri,
Regină peste îngeri,
Din neguri te arată,
Lumină dulce clară,
O, maică preacurată
Și pururea fecioară,
Marie!

Grădina Maicii Domnului era asimilată de creștinii ortodocși complexului de mănăstiri și biserici de pe Muntele Athos. Până la vizita Papei Ioan Paul al II-lea în România (7-9 mai 1999), la invitația președintelui de atunci, Emil Constantinescu, Grădina Maicii Domnului era asimilată de creștinii ortodocși complexului

¹⁷ Sorin Dumitrescu, „Și eu am fost la Biserica Sfântul Silvestru”, din volumul *Rock & popi. Carte de veghe creștină*, Ed. Anastasia, 1998, p. 271.

¹⁸ Din cuvintele Părintelui Galeriu.

de mănăstiri și biserici de pe Muntele Athos. În mesajul rostit de Suveranul Pontif cu ocazia primei sale vizite într-o țară majoritar ortodoxă, Papa a atribuit României numele de *Grădina Maicii Domnului*, atribut considerat de mulți drept o declarație de curtoazie.

Că nu este doar atât o dovedește faptul că expresia fusese pentru prima oară folosită cu circa 500 de ani înainte, având la bază o minune care s-ar fi petrecut în județul Neamț, la Mănăstirea Bisericanii, situată la circa 12 kilometri de Piatra Neamț. Maica Domnului a poruncit călugărilor care pentru o viață mai sfântă voiau să plece în Muntele Athos: **„Întoarceți-vă, le zise Maica Domnului, căci și aici este grădina mea!”**¹⁹.

.....
¹⁹ V-ați întrebat de ce este numită România „Grădina Maicii Domnului”?, <https://jurnalspiritual.eu/v-ati-intrebat-de-ce-este-numita-romania-gradina-maicii-domnului/>.

II.3 Părintele Constantin Galeriu prețuia memoria marilor bărbați care au luptat pentru unitatea de credință și neam

II.3.1 Părintele Constantin Galeriu: despre Neagoe Basarab

„Zice, bunăoară, Neagoe Basarab: «Eu, feții mei, nu știu alt rai mai dulce decât fața lui Hristos...!»”. În anul 2015, zilnic, mesajul radioului Trinitas anunța pomenirea Sfântului Ioan Gură de Aur și a marilor duhovnici din eparhii.

„În cunoscutul *Tratat despre preoție* (Περὶ Ἱερωσύνης), Sfântul Ioan Gură de Aur face la un moment dat o afirmație aparent paradoxală: „Ascultătorii stau și judecă nu atât cele spuse, cât părerile despre cei care vorbesc...” (V, 5, 20). Adică evaluează predica nu neapărat după cele rostite, ci după numele sau faima predicatorului. Sfântul Părinte nu sugerează nicidecum că ar fi vorba de o ignorare a conținutului, ci vrea să scoată în relief conștientizarea progresivă privind responsabilitatea uriașă asumată de propovăduitor.

Deplin conștient de acest statut, Părintele Galeriu s-a străduit să fie mereu un om și slujitor bun, după un principiu al retoricii antice pe care îl evoca adesea la orele de curs: „*Non posse oratorem esse, nisi bonum virum*” – Nu poate fi (nimeni) orator, dacă nu este bărbat bun (Quintilian, *Ars retorica*, III, 33)²⁰.

²⁰ Gordon Vasile, „Uimitoarea putere de convingere a predicilor Părintelui Galeriu”, <http://razvan-codrescu.blogspot.ro/2013/08parintele-galeriu-10-ani-10-predici.html>.

Mesajul radioului Trinitas pentru pomenirea Sfântului Ioan Gură de Aur și a marilor duhovnici din eparhii îmi amintește de râvna și evlavia cu care Părintele nostru duhovnic și învățător Constantin Galeriu cinstea memoria sfinților, Sfinților Părinți și înaintașilor, vase alese care au făcut ceva demn de a fi urmat. „Multe ținuturi ale lumii s-au învrednicit să-i facă raiului belșug de suflète alese, care pururea se împărtășesc de neînserată lumină a lui Dumnezeu. Întru aceasta, nici hotarele neamului românesc n-au fost mai sărace decât altele.

Din duhul poporului român au izvorât suflète ce s-au suit în ceata drepților; din sângele lui s-au plămădit trupuri care n-au suferit stricăciunea morții; sub altarele lui s-au mucenicit mădu-lare care, prin suferință, au mărturisit puternicia duhului întru Hristos; prin munții lui s-au mântuit sihaștri în luminată cuvio-șie, mistuindu-se în rugăciune, post și priveghere; și nu pe puține **din scaunele vlădicești** s-au nevoit ierarhi care, peste cununa de aur și nestemate a prețuirii celei de obște, și-au adăugat cununa cea nepieritoare a sfințeniei”²¹.

Unul dintre aceștia este Sfântul Nifon, despre care Părintele Constantin Galeriu ne-a istorisit adesea cu adâncă venerație.

.....
²¹ Arhim. Bartolomeu Anania. Sursa: Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, *Sfinți Români și Apărători ai Legii Strămoșești*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1987, pp. 399-405, Sfântul Mucenic Ioan Valahul.

II.3.2 Părintele Constantin Galeriu și Sfântul Nifon

„Părintele Galeriu a închis ochii după Vecernia Sfântului Nifon, pe care-l prețuia, și a fost înmormântat în ziua Aducerii moaștelor Sfântului Maxim Mărturisitorul, pe care-l cita adesea”²². Când un om duhovnicesc de talia Părintelui este chemat la Domnul, totul, până la cele mai mici amănunte, se umple subit de semnificații și sens transcendent. Așa-zisele coincidențe fac brusc sistem și la fel de brusc se metamorfozează într-o concordie a celor mai grăitoare și mai incontestabile evidențe. Nu vă ascund că m-am hotărât să fac publice aceste sfinte „concordanțe”, care de obicei se zice că este bine să fie ținute sub obroc, pentru a nu fi batjocorite de nesimțitori, fiindcă sunt absolut încredințat asupra potențialului lor profetic. Cei care au lipsit de la această extraordinară înmormântare au ratat contemplarea unui eveniment de o „factură” duhovnicească extrem de rară, care are loc o dată la mai multe zeci sau sute de generații de oameni. Totul confirmă faptul că, odată cu ieșirea din lume a Părintelui Galeriu, românii s-au ales în ceruri cu un mare și extrem de ascultat „pledant” și rugător! Oare considerați o simplă coincidență faptul că Părintele și-a dat sufletul exact de praznicul Sfântului Nifon, Patriarhul Constantinopolului, adică pe 11 august? Sigur Părintele a murit în seara de 10 august, spre ora 21,30. Dar din punct de vedere liturgic ziua începe întotdeauna în seara precedentă, începând cu ora 18. Prin urmare, **11 august, ca zi liturgică, a început pe 10 august la ora șase a serii.**

Hotărând să-l cheme la Dânsul pe Părinte exact de praznicul Patriarhului Nifon – cel din secolul XV și canonizat în

²² Argentina Grămadă Dragu, *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, Ed. Reproexpres, 2013, <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>, p. 17.

1517 –, Domnul a ținut să confirme făgăduința făcută celuiilalt Nifon, din secolul IV, Sfântul Episcop al Constantiane și părintele duhovnicesc de peste secole al Sfințitului Patriarh Nifon. Hagiografia Episcopului Constantiane – apărută și la noi în 1994, la Episcopia Romanului, în tălmăcirea Părintelui Petroniu, starețul Sfintei Mănăstiri Prodromu (Athos) – menționează clar faptul că Hristos, în mod absolut excepțional, i-a promis alesului Său Nifon că toți cei care vor crede în sfințenia lui, precum și în adevărul dumnezeieștilor și înfricoșatelor lui vedenii escatologice vor avea parte în momentul morții de prezența Domnului și a îngerilor Săi, care îi vor ușura și proslăvi ieșirea din lume. Ce dovadă mai clară a adevărului acestei promisiuni, făcută *illo tempore* ierarhului Constantiane, dacă nu semnul ceresc care, la trei zile de la deces, a marcat dumnezeiește prezența indicibilă a Domnului la înmormântarea Părintelui Galeriu!

Fiindcă Părintele, având din timp prilejul să parcurgă hagiografia Sfântului Nifon al Constantiane, introdusă certamente în spațiul românesc de Nifon Patriarhul și, mai apoi, recuperată în 1970 din podul Mănăstirii Dionisiu, mănăstirea unde și-a dat obștescul sfârșit și unde se afla îngropat același Patriarh Nifon, a devenit unul dintre cei mai fervenți propovăduitori și mărturisitori ai explozivelor vedenii ale celei de A Doua Veniri, așa cum i-au fost dăruite de Dumnezeu sfântului. Cu alte cuvinte, a întrunit prin fapte exact exigențele cerute pentru a se învrednici să primească și el cele făgăduite de Hristos Sfântului Ierarh al Constantiane.

În concluzie, se poate afirma, în perspectiva logicii duhovnicești, că tocmai decesul Părintelui din 11 august 2003 girează originea celestă a semnului din 13 august al aceluiași an. În același timp, el reprezintă o imensă încurajare adresată tuturor creștinilor din România de a nu se mai îndoii asupra minunatelor făgăduințe făcute de Domnul Sfântului Nifon, ci să creadă

liniștiți în acest sfânt căruia i le-a promis și în puterea acestuia de a-i face și pe ei părtași la dumnezeieștile binefaceri promise”²³.

Predicile lui erau ascultate de toți, ca și cele ale Sfântului Ioan Gură de Aur, căci în vremea aceea nu se afla alt luminător vestit ca Sfântul Nifon. De la Tesalonic a fost chemat la Constantinopol, unde ajunge Patriarh Ecumenic (a toată lumea). Viața și cuvintele lui îl făceau să strălucească întocmai ca un soare în toată lumea pravoslavnică. În vremea păstoriei lui mulți dintre iudei și dintre păgâni au primit Sfânt Botez, atrași fiind de podoaba vieții lui și de minunatele lui cuvinte. Cu povața lui mulți dintre rătăciți se întorc la dreapta credință. Dar vrăjmașul mântuirii a unelțit toate meșteșugurile ca să-l îndepărteze de la turmă. Mai întâi s-au ridicat împotriva lui o parte dintre clerici (care erau otrăviți de zavistie și l-au silit să plece în surghiun). Însă Biserica n-a putut răbda mult lipsirea luminii lui, ci l-a chemat în scurtă vreme să lumineze în sfeșnicul obștesc al Pravoslaviei.

A doua oară a fost scos cu sila din scaunul păstoriei de către sultanul turcesc, pe motiv că nu i-a dat cinstea cuvenită când l-a întâlnit pe drum. Fiind îndepărtat cu tiranie de la cârma Bisericii, era ținut sub pază la Adrianopol. Aflând despre asta, voievodul Munteniei, Radu, l-a rugat să primească păstoria Bisericii din Țara Românească și el va mijloci ca să fie slobod din partea Stăpânirii. După mai multe rugăminți din partea voievodului și a boierilor, Cuviosul Nifon primește propunerea și este adus în țară ca Mitropolit al Ungro-Vlahiei (Munteniei).

Sfântul Nifon a pus rânduială pe la biserici și mănăstiri, povățuindu-și turma pe calea mântuirii, cu multă râvnă și cu adâncă

²³ Petre Mihai Băcanu, „Despre semnele care s-au arătat la ieșirea din lume a Părintelui Galeriu”, www.romanialibera.ro, interviu realizat cu întâiul dintre ucenici, Sorin Dumitrescu, 21 august 2003, preluat în *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, www.ucenic.ro/despre21.htm.

înțelepciune. Mostra pe toți cei cari defăimau legea. Mostra, când era nevoie, și pe preoți, și pe dregători și chiar pe semețul domnitor al țării, Radu Vodă. La început, voievodul primea povețele sfântului și părea a fi bucuros de orânduilele lui, însă n-a răbdat multă vreme. În vremea aceea s-a oploșit la curtea lui Radu Vodă un boier fugar din Moldova, cu numele Bogdan. Fiind urmărit de stăpânire, acesta își lăsase acasă femeia și copiii și, venind în Muntenia, căuta să ia în căsătorie pe sora voievodului Radu. Sfântul Nifon s-a împotrivit acestei cununii necanonice și a mustrat cu asprime pe boier și pe voievod, arătându-le scrisoarea de la femeia legitimă a lui Bogdan. Nu numai că vorbele sfântului n-au fost luate în seamă de ei, ba dimpotrivă, cu dușmănie împotriva Sfântului Păstor l-au silit să plece din țară.

Și așa cum a proorocit Sfântul Nifon, Neagoe Basarab, vlăstar domnesc, născut într-o familie evlavioasă de prinți creștini, domnește între anii 1512 și 1521.

„Fericitul Voievod Neagoe Basarab, ucenicul tău, auzind că sfintele tale moaște au fost preamărite de Dumnezeu, cu osârdie a trimis solie să le aducă în Țara Românească pentru a ridica blestemul înaintașilor săi.

Drept aceea, sfintele tale moaște, fiind așezate pe mormântul voievodului Radu cel Mare și, după multe rugăciuni și privegheri, toți au cunoscut că ai iertat de cel ce te-a prigunit.

Iar noi, minunându-ne de o rânduială ca aceasta, zicem²⁴:

Bucură-te, următorul în iertare al Mântuitorului Hristos;

Bucură-te, blândețe și tărie duhovnicească drept călăuzitoare;

Bucură-te, semn al dragostei trimis de Dumnezeu credincioșilor;

Bucură-te, casa împăcării și pacea oamenilor;

²⁴ Acatistul Sfântului Ierarh Nifon, www.sfintiiromani.ro/ro/pagina/299/august_nifon_patriarhul_acatistul.html.

*Bucură-te, bun îndrumător și povățuitor al fericitului Voievod Neagoe Basarab;
Bucură-te, că prin sfintele tale moaște aduci pace și liniște în sufletele noastre;
Bucură-te, că te rogi lui Hristos pentru neamul românesc;
Bucură-te, tămăduitorul bolilor nevindecate;
Bucură-te, împodobitorul duhovnicesc al catedralei Craiovei cu creștetul tău;
Bucură-te, că Biserica Olteniei se bucură de grija și ajutorul tău;
Bucură-te, îți aduc credincioșii și monahii care poartă numele tău;
Bucură-te, luminează pentru neamuri și bucurie pentru popoarele ortodoxe;
Bucură-te, Sfinte Ierarhe Nifon, lauda creștinilor!”.*

Hramul principal al bisericii în care Părintele nostru Constantin Galeriu a slujit vreme de trei decenii este Adormirea Maicii Domnului, prăznuită la 15 august. Cu toate acestea, biserica este cunoscută în special pentru cel de-al doilea hram al său, Sfântul Silvestru, Episcopul Romei, prăznuit la 2 ianuarie și ale cărui moaște sunt păstrate aici²⁵.

Cum ne spunea adesea Părintele nostru Constantin Galeriu: „Nimic nu e întâmplător, totul este proniator”. Din rânduiala Patriarhului Preafericitul Daniel, fiecare parohie și-a adăugat ca ocrotitor și un sfânt român. Și nu întâmplător s-a adăugat și hramul Sfântului Neagoe Basarab. Și construcția Bisericii Sfântul Silvestru, cu turnurile ei răsucite, ca și a măreței catedrale construite în ținutul Argeșului de Neagoe Basarab, dar și datele personale ale parohului din anii din urmă (...) Nici drumurile noastre nu par a fi întâmplătoare. Pentru că întâmplarea nu vine de la hazard, ci vine de la „templu”. Ani buni am avut ore la centrul universității noastre de la Curtea de Argeș. Am simțit

²⁵ În urma unei vizite ecumenice din octombrie 2002 efectuate la Sfântul Scaun de către PF Patriarh Teoctist au fost aduse fragmente din moaștele Sfântului Silvestru păstrate la Catedrala San Giovanni din Laterno, dăruite de către Cardinalul Camillo Ruini, Vicar General al Romei. Moaștele au fost aduse în Biserica Sfântul Silvestru la data de 3 noiembrie 2002.

puterea rugăciunii din mănăstire, a Sfintei Filofteia, a Sfântului Nifon, a Sfintei Tatiana și mai nou a Sfântului Neagoe Basarab, sfinți de care Părintele Galeriu ne-a vorbit cu evlavie și prețuire.

Mai spunea Părintele nostru: „Ortodoxia nu apare la un moment dat în istoria recentă: ea este din vechime, de la Hristos și de la Apostolii Săi”²⁶. Și ca să știm că trebuie să fim întotdeauna în sânul „Maicii spirituale a poporului român” (cum numea Eminescu Biserica noastră strămoșească)²⁷.

„Ca să se pătrundă de măreția creștin-ortodoxă a trecutului nostru românesc și să priceapă puternica legătură ce-a existat la noi între Biserică și Stat, din epoca medievală a voievozilor și până-n epoca modernă a regalității (să nu uităm că pe blazonul Casei Regale scria: *Nihil sine Deo*, «Nimic fără Dumnezeu»), ca să-și cunoască tradiția și deci adevărata identitate spirituală, culturală și națională, tinerii noștri ar trebui îndrumați să asculte, dincolo de mărturiile istorice bisericești, glasul voievozilor cărturari, precum Neagoe Basarab sau Dimitrie Cantemir, al voievozilor martiri, precum Mihai Viteazul sau Constantin Brâncoveanu, al scriitorilor noștri clasici, de la Heliade la Eminescu și de la Coșbuc la V. Voiculescu.

Zice, bunăoară, Neagoe Basarab: «Eu, feții mei, nu știu alt rai mai dulce decât fața lui Hristos...!». Ce mărturie mai frumoasă a credinței și evlaviei ortodoxe se poate închipui? Și ea vine de la un om de stat, de la un voievod!”.

²⁶ „Un cuvânt testamentar al Părintelui Galeriu”, în *10 predici de Părintele Galeriu la 10 ani de la mutarea sa la cer*, Ed. Lumea Credinței, 2013, pp. 163-172.

²⁷ Argentina Grămadă Dragu, *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, Ed. Reproexpres, 2013, <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUcenicParinteluiGaleriu.pdf>, p. 30.

II.3.3 Sfântul Voievod Neagoe – Domn al culturii românești

Sfântul Voievod Neagoe, la urcarea pe tronul Țării Românești, în 1512, și-a însușit titulatura de urmaș al Basarabilor, dinastie din care făcea parte și pe care a continuat-o cu cinste. Din cele 95 de acte emise în timpul domniei lui Neagoe Basarab, 50 se referă la biserici.

Basarab I Întemeietorul (1310-1352), fiul său, Nicolae Alexandru (1352-1364) și nepotul său, Vladislav Vlaicu (1364-1377), sunt ctitorii Bisericii Domnești din Curtea de Argeș. Nicolae Alexandru a ctitorit și Mănăstirea Domnească Negru Vodă din Câmpulung, proiect preluat tot de la tatăl său, Basarab. Nepotul său, Mircea cel Bătrân (1386-1418), a ctitorit Mănăstirea Cozia. Cu o asemenea moștenire pe cale dinastică, Neagoe Basarab nu putea decât să urmeze activitatea ctitoricească, mai ales că ucenicise, ca tânăr boier, pe lângă domnitorul Radu cel Mare, văzând cum se ridică mănăstirea voievodală Dealu.

Bogata activitate ctitoricească a domnitorului român a fost cuprinsă în *Viața și traiul Sfinției Sale Părintelui nostru Nifon Patriarhul Țarigradului, care au strălucit între multe patemi și ispite în Țarigrad și în Țara Muntenească, scrisă de chir Gavriil Protul, adecă mai marele Sfetagorei*²⁸.

„Prin Curtea de Argeș și prin *Învățăturile către fiul sau Teodosie*, Neagoe, voievod Basarab, și-a câștigat un loc veșnic viu în istoria, cultura, civilizația și conștiința românilor. Domn al culturii românești îndeosebi, a realizat în *Învățăături*, ca și în catedrală, o sinteză românească originală între umanism și gândirea religioasă a vremii, sinteză care a surprins și a concretizat, în forme scrise și

²⁸ Claudia Tita, „Un mare ctitor de lăcașuri sfinte”, <http://ziarullumina.ro/un-mare-ctitor-de-lacasuri-sfinte-4768.html>.

zidite, trăsăturile esențiale și fundamentale ale sufletului românesc, iubitor de frumos și de bine, realist și echilibrat”²⁹.

„Tuturor tată milostiv, asemănându-se Domnului ceresc!”.

Iată textul-cheie care ne-ar îndritui să-l considerăm sfânt pe Neagoe Vodă Basarab: „Ce vom spune despre lucrurile și mănăstirile pe care le-au miluit? Și în toate laturile de la Răsărit până la Apus și de la Amiază-zi până la Amiază-noapte, toate sfintele biserici le hrănea și cu multă milă pretutindeni da. Și nu numai creștinilor fu bun, ci și păgânilor, și fu tuturor tată milostiv, asemănându-se Domnului ceresc, care strălucește soarele sau și ploaia și peste cei buni și peste cei răi, cum arăta Sfânta Evanghelie”. Iar la sfințenia lui Neagoe Vodă Basarab este părtaș și Neamul Românesc, pe care l-a domnit, că toate milele le-a făcut din zestrea lui cea darnică.

La așa popor cuminte, Așa Domn! La așa Domn Sfânt, Așa Popor!”³⁰.

„Doamne, Dumnezeuul nostru, Dumnezeuul îndurărilor și a toată milostivirea, Cel minunat întru sfinții Tăi și cărora le ascuți rugăciunile, primește cererea noastră pe care Ți-o aducem în ziua prăznuirii prietenului și casnicului Tău, Neagoe Basarab. Tu, Doamne, ai rânduit neamului nostru, în toate timpurile și locurile, unde se preamărește numele Tău, eroi ai credinței și sfinți care Ți-au plăcut din neam în neam între care strălucește și măritul Voievod Neagoe Basarab”. Pentru rugăciunile lui, revarsă peste noi toți pacea și liniștea Ta binefăcătoare, ca să biruim fiecare necazurile și ispitele vieții: dregătorilor trimite-le dreaptă înțelepciune, ierarhilor chip sfințeniei, preoților împlinirea misiunii la

²⁹ Mitropolitul Antonie Plămădeală, *Dascăli de cuget și simțire românească*, 1981.

³⁰ Calinic, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului, „Sfântul Neagoe Basarab, voievodul Țării Românești”, www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-voievod-neagoe-basarab-73097.html.

care au fost chemați, monahilor răbdare și smerenie, iar poporului binecredincios ocrotire și ajutor în vremea necazurilor, ca toți să Te preamărim pe Tine, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită, în vecii vecilor. Amin³¹.

„Sfântul Voievod Neagoe Basarab a avut un suflet mare, a spus Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, o puternică iubire față de Dumnezeu, arătată mai ales în ctitorirea sau zidirea de biserici, în iubirea foarte mare pentru popor, pentru opera culturală creștină, dar și o iubire pentru celelalte Biserici Ortodoxe din lume. El a fost un bun român și un bun ortodox, cu o deschidere universală. Atâtea daruri a făcut încât întreg Orientul creștin ortodox, care se afla sub ocupație otomană, a beneficiat de darurile sale. Bunătatea, iubirea sfântă din inima lui s-au revărsat dincolo de poporul său, dincolo de granițele țării sale”. Acesta s-a remarcat și prin lucrarea *Învățăturile către fiul său, Teodosie*, impresionând printr-o cultură patristică și biblică deosebită.

„Este pentru prima dată la noi când cineva se gândește cum trebuie îndrumat un om politic, un conducător de țară, ca să fie creștin în tot timpul vieții sale, nu numai la mari sărbători, ci să fie creștin și în vreme de încercare, și în vreme de suferință, și în vreme de belșug, și în vreme de sărăcie”, a punctat Întâistătătorul Bisericii Române, care a mai spus că opera culturală a sfântului voievod are o valabilitate permanentă, inspirând mereu nu numai pe oamenii care conduc țara, ci și pe fiecare om care conduce oameni, preoți, profesori etc.³²”.

Boala fără leac și amenințarea morții au făcut din voievodul de la Argeș cel mai mare scriitor al românilor în epoca veche și

³¹ *Viața și Acatistul Sfântului Voievod Neagoe Basarab*, Arhiepiscopia Târgoviștei, 2009, www.sfinthiromani.ro/ro/pagina/314/septembrie_neagoe_basarab_acatistul.html.

³² „Acasă la Sfinții Iachint, Neagoe și Ioanichie”, www.crestinortodox.ro/stiri/crestinortodox/acasa-sfintii-iachint-neagoe-ioanichie-96927.html.

întâiul teolog și scriitor duhovnicesc de geniu ridicat din mijlocul Ortodoxiei românești. La fel ca păstorul din *Miorița*, care în fața morții în loc să se chircească și să-și acopere ochii, căutând să ocolească implacabila lege a vieții, se ridică la grandioasa viziune a nunții cosmice și înfruntă neantul printr-o creație de geniu, Neagoe Basarab a răspuns provocării bolii și certitudinii sfârșitului apropiat încordându-și toate puterile în elaborarea unui grandios testament.

Nu în versuri, ca al păstorului mioritic, ci în câteva sute de pagini ce reprezintă întâia capodoperă de valoare universală a culturii române. Ca și *Miorița*, ea a ieșit din aceeași atitudine în fața morții: de a potența viața prin reflectarea ei în oglinda cea fără lumină și de a se îndrepta spre pragul final cu gândul așezării în toate a rânduielilor de pe urmă.

Tăria unui neam și măsura sufletească a unei nații o dă numai cercetarea raportului ei cu moartea. Și puține neamuri sau poate chiar nici unul nu a mai ridicat confruntarea omului cu moartea la înălțimile ameițitoare ale *Mioriței* și la rodnicia experienței lui Neagoe Basarab. Neagoe Basarab și-a scris *Învățăturile* sale cu gândul limpede de a le lăsa fiului nevârstnic, în locul lui, care avea să plece curând. Dar și cu gândul de a se împărtăși tuturor urmașilor săi, de a nu lăsa să se risipească comoara adunată într-o viață scurtă, dar atât de bogată în agoniseli spirituale și în înfăptuiri. Ar fi fost de ajuns catedrala de la Argeș și tradiția politică ce o lăsa să-i asigure dăinuirea în amintirea generațiilor. Dar geniul său i-a pus în mână pana pe care ucenicul călugărilor din Bistrița olteană și al marelui Nifon Patriarhul a dovedit că o poate mânui la egalitate cu cei mai mari din câți au scris la vremea sa și înainte de dânsul³³.

³³ „Viața Sfântului Voievod Neagoe Basarab (26 septembrie). Supranumit «Ctitor a toată Sfetagora»” (v. Gavriil Protul, în *Viața Sf. Nifon*), <https://sfantul-munteathos.wordpress.com/2012/09/26/viata-sfantului-voievod-neagoe-basarab-26-sept-supranumit-ctitor-a-toata-sfetagora-v-gavriil-protul-in-viata-sf-nifon/>.

Ce mărturie mai frumoasă a credinței și evlaviei ortodoxe se poate închipui? Și ea vine de la un om de stat, de la un voievod!”.

*Bucură-te, că tinerețile tale ți-au fost călăuzite de Sfântul Nifon;*³⁴

Bucură-te, cel ce ai avut povățuitor în ceruri pe Împăratul Hristos

*și Sfântul Nifon pe pământ;*³⁵

*Bucură-te, împăciuitorul Sfântului Nifon cu Radu Voievod*³⁶.

„Slavă lui Dumnezeu pentru darurile Sale, că nu ne-a rușinat în fața altor seminții lipsindu-ne de rugători apropiați.

Deși aceștia, împreună cu toți sfinții, mijlocesc pentru noi în limba îngerilor, cea mai presus de orice limbă, ei cu osârdie ne pomenesc pe noi, purtătorii graiului în care, aici, L-au mărturisit pe Hristos”³⁷.

II.3.4 Sfântul Calinic de la Cernica (1 octombrie 1798 – 11 aprilie 1868) – factor activ al Unirii din 1859

Părintele Nicodim Bujor, cel care i-a și creat acatistul, spunea: „Sfântul Calinic de la Cernica nu este doar un foarte mare sfânt, el este și întâistătător în cer pentru poporul român, pentru că a fost primul canonizat de români (..)”³⁸.

³⁴ Icosul 1, www.sfintiiromani.ro/ro/pagina/314/septembrie_neagoe_basarab_acatistul.html.

³⁵ *Ibidem*, Icos 3.

³⁶ *Ibidem*, Icos 7.

³⁷ Bartolomeu Anania, Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, *Sfinți Români și Apărători ai Legii Strămoșești*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1987, pp. 399-405, Sfântul Mucenic Ioan Valahul.

³⁸ Georgeta Bidilica Vasilache, *Un cuvios de Pateric: Părintele Nicodim Bujor Cernicanul*, p. 66.

„Pe 27 aprilie 1857, arhiereul Calinic semna o «circulară către protopopi și egumeni», prin care cerea să se facă rugăciuni în toate bisericile pentru unirea românilor. Din toamna anului 1857, Calinic a făcut parte din Adunarea Divanului ad-hoc al Țării Românești. În anul 1859, Sfântul Calinic făcea parte din Adunarea Electivă a Țării Românești. Din documente reiese ca Sfântul Calinic participă la o ședință propusă de omul politic Vasile Boerescu și se obligă alături de cei prezenți la această ședință secretă să-l voteze pe Cuza ca domnitor și al Țării Românești”³⁹. Biserica nu va face politică, însă va ajuta ca politica țării să fie făcută de cei mai buni.

Sfântul Calinic grabnic ajutător

Era în aprilie 1992. Mama era de șase luni bolnavă la pat. Fratele meu Valeriu o îngrijea. Sufeream de grija lor, de durere că nu pot să ajut mai mult. La slujba de luni seara, Părintele Galeriu a zis: „Să facem Acatistul Sfântului Calinic”. Cu atenție și concentrare l-am urmărit. Sâmbătă de dimineață, de ziua sfântului, mama mea s-a urcat la cer. E drept că fusesem la Măcin cu o săptămână înainte și părintele Constantin Oancea cu încă un preot făcuseră slujba Sfântului Maslu urmate de Spovedanie și Sfânta Împărtășanie pentru amândoi părinții. La numai două săptămâni, în Sâmbăta Mare, fără a fi bolnav, pleca și tata la cer. Și „Hristos a înviat!” și de Învierea Domnului, și de înmormântarea tatei și la pomenirea de 40 de zile a ambilor părinți! Părintele Galeriu mi-a zis: „84 de ani este o vârstă!!” Slavă Ție, Doamne!

De atunci l-am căutat și l-am găsit pe Sfântul Calinic întotdeauna pe 11 aprilie, adăugând la fiecare închinăciune:

³⁹ Bartolomeu Anania, „Neliniștea înțeleaptă în fața morții”, în volumul *Corupția spirituală*, Ed. Eikon, 2011, p. 82.

„Bucură-te, Sfinte Calinic, izbăvitorul de suferință al mamei mele!”.

Nu am făcut ceea ce mulți alți creștini mai sânguitori fac. Liana, prietena mea de rugăciune din vremea aceea, mi-a zis odată: „Pe băbuța asta am visat-o azi-noapte că Sfântul Calinic o mișuie”. Am salutat-o pe respectiva băbuță, sora Eugenia, nelipsită la toate Vecerniile de sâmbătă seara de la Mănăstirea Antim. Am aflat de la sora Eugenia că a fost la priveghere de toată noaptea la Sfântul Calinic. Tare băbuța!

Mi-amintesc de mărturia protosinghelului Nicodim Bujor, cel care a alcătuit Acatistul Sfântului Calinic **la slujba de canonizare**. „(...) Racla cu moaștele Sfântului Calinic a stat în mijlocul bisericii până la vohodul mic. Apoi a fost dusă în Sfântul Altar și așezată în picioare la scaunul arhieresc. La slujbă Patriarhul Justinian a invitat și pe ierarhii de gardă veche, ținută atunci la distanță de regimul comunist. Când a venit vremea să se citească *Apostolul*, de bucuria revederii, ierarhii vorbeau în altar unul cu altul și au uitat să răspundă la: „Să luați aminte!”. Eu slujeam și atunci l-am văzut pe Sfântul Calinic în picioare lângă tronul arhieresc dând binecuvântarea: „Pace tuturor!”.

Nu știu câți și-au dat seama de lucrul acesta în forfota aceea, dar n-am să uit niciodată aceasta minune!⁴⁰ „Minune este și istorioara fântânii de la poarta Mănăstirii Cernica. „În anul 1821, un pașă opri o măicuță de la Mănăstirea Pasărea ca ostatecă. Aflând Sfântul Calinic de această faptă mârșavă, își plecă genunchii și se rugă cu mai multă ardoare și cu multe lacrimi la Iisus Hristos ca să scape pe mireasa lui nepângărită din mâinile păgânului. În chiar aceeași noapte, un slujnic turc vru să omoare pe pașă cu armă de foc, din pricini neștiute. Însă glonteile i se opri pașei

⁴⁰ Silviu Andrei Vlădăreanu, „Amintiri despre Sfântul Calinic”, interviu cu Nicodim Bujor, în revista *Lumea Credenței*, aprilie 2006, p. 35.

în fața inimei, în punga de galbeni, și scăpă nevătămat. Văzând el o asemenea minune, o eliberă pe monahie și trimise punga la Cernica. Și din acei bani sfântul ridică o fântână, care și astăzi poate să răcorească peregrinul însetat și căreia i se spune încă de atunci și până acum «fântâna turcului»⁴¹.

Mi-aduc aminte de o întâmplare de acum mai bine de două decenii.

E ziua Sfântului Calinic de la Cernica. Îl invit și pe Ion. „Da, mamă, zice el, dar pe la zece așa...”. Mi se pare prea târziu, așa că nu aștept, schimb vreo trei autobuze și constat că cel de-al treilea nu e cel bun, cobor la o răspântie luând-o la picior spre Mănăstirea Cernica. Și e frig, și e noroi... Trec mașini de toate felurile și mărimile; fac cu mâna degeaba, nu oprește nici una. Și plâng: „Cum, Sfinte Calinic, eu vreau să ajung la Sfânta Liturghie de la început; unde greșesc că mi se întâmplă unele ca acestea”... În cele din urmă, Sfântul Calinic se îndură și îmi răspunde: oprește o mașină. Este mașina fratelui meu, care, alături de Silvia, cumnata mea, zâmbesc îngăduitori.

Trebuia să fac ascultare? Trebuie să trăim în comuniune? Amândouă!

Anul acesta e mai complicat. Mi-amintesc de cuvintele „prin osteneli mici scapă omul de cele mari”⁴². Îmi fac curaj și reușesc să ajung la cel care a trăit „în sfințenia muncii și a înfrânării”⁴³. Ajung și la raclă, las și un acatist; în mănăstire este supraaglomerat, nu pot să ajung la masa cu prinoase; trebuie să fii foarte harnic să prinzi un loc liniștit și vreau să ajung și la facultate. Ies

⁴¹ „Viața Sfântului Calinic de la Cernica”, www.concurseuclid.ro/vietile_sfintilor_files/sfantul_calinic.pdf.

⁴² George Crasnean, „Hristofor de la Provata”, aprilie 2008, în revista *Lumea Credinței*.

⁴³ www.crestinortodox.ro/sarbatori/sfantul-calinic-la-cernica/sfantul-ierarh-calinic-la-cernica-73049.html.

afară. Tehnica e bine pusă la punct, așa că pot asculta slujba; merg să aprind lumânări la mormântul Părintelui Stăniloae și la fiul Părintelui Galeriu, Narcis-Nicolae. Când vin acasă, doar pentru puțin timp, deschid în grabă TV Trinitas și chiar în acel moment începe transmisia unui material video realizat de Ștefania Coșuleanu în memoria Părintelui Galeriu, cu un conținut pe care nu l-am mai văzut. Episcopul Casian, ucenic arhieru, vorbește minunat și galerian; părintele Cristian Galeriu, lumina ochilor și speranța Părintelui, fiu duhovnicesc și nepot după trup, dă mărturie unor fapte știute doar de cei foarte apropiați. Și între ei, cartea de mărturii ale operei părintelui e răsfoită alene, cât să se vadă titlul⁴⁴.

O, Părinte, cum știi sfinția ta, cât mă ciudesc că nu am știut să promovez cartea mai bine și mai ales cum reușești să nu rămâi dator niciodată! Trebuie să trăiesc mereu ca să-mi amintesc ceea ce ne-ai spus: „În Duh nu există distanțe!”. Fire nevăzute, dar simțite sunt între cer și pământ.

Chiar dacă au înflorit corcodușii, e rece și înnorat. De la cizmele de cauciuc pe care le-am purtat în aceste zile ploioase capăt o răceală zdravănă. Noaptea nu pot să respir decât dacă stau în poziție șezând. Mă gândesc la Sfântul Calinic, care numai în scaun s-a odihnit.

Și ne-a zis Părintele Galeriu: „**Sunt mânăstiri, schituri și scaune**”. Și Sfântul Calinic le-a făcut pe toate!

Și rugător și ostenitor rodnic: „**N-am venit să mă odihnesc în ostenele altora!**”.

„**E cel mai mare sfânt român**”, ne-a zis tot Părintele Galeriu⁴⁵.

⁴⁴ Argentina Grămadă Dragu, *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, Ed. ReproExpres, Valencia, 2013.

⁴⁵ Argentina Grămadă Dragu, „Părintele Galeriu: «Sfântul Calinic e cel mai mare sfânt român»”, www.lumeacredintei.com/marii-duhovnici-ai-neamului/parintele-galeriu-sfantul-calinic-e-cel-mai-mare-sfant-roman/.

Eu am dat de greu și pentru o noapte. Vai mie! Ar mai zice tot Părintele Galeriu: „**Ai mai primit o lecție!**”.

Și gândul zboară la cuvintele Sfântului Calinic înscrise pe piatra mormântului din Mănăstirea Cernica, la intrare, în dreapta:

Via, vadă câți pe lume

Aur, gloria doresc

Sau plăceri și tron, renume

Cum se sting, se nimicesc.

Cârja, mitr'arhierească

Orice-n lume am dorit

Vanitate omenească

Toate aici s-au contopit

Vreun act de caritate

Sau credința-n Dumnezeu

Sper ca în Eternitate

Va-nsoți sufletul meu!⁴⁶

Sf. Calinic

II.3.5 Unirea prin credință:

Părintele Galeriu și Sfântul Ioan Gură de Aur

„2015 a fost anul omagial al misiunii parohiei și mănăstirii azi și Anul comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur și al marilor păstori de suflete din eparhii. Printre marii păstori de suflete, un loc aparte îl ocupă Sfântul Ioan Gură de Aur, care, prin viața și activitatea sa, s-a dovedit a fi un apărător al dreptei credințe, un învățător al pocăinței, un luminător al familiei creștine și al vieții

⁴⁶ Sf. Calinic, Inscripție pe piatra mormântului Sf. Calinic (1 oct. 1798 – 11 apr. 1868).

monahale și un promotor al filantropiei creștine⁴⁷. Pentru mine, și sunt sigură că pentru multă lume, Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur este balsam pentru suflet, iar printre păstorii de suflete Părintele Constantin Galeriu este numit gura de aur a neamului nostru.

Sfântul Ioan Gură de Aur, cunoscut și ca **Ioan Chrysostom** (în greacă Ιωάννης ο Χρυσόστομος, n. 347, în Antiohia – d. 407), a fost Arhiepiscop de Constantinopol, una din cele mai importante figuri ale patrologiei creștine, considerat sfânt deopotrivă în Biserica Răsăriteană și în Biserica Apuseană, care îl venerază cu titlul de Doctor al Bisericii. Cea mai tare, frumoasă și mângâietoare scriere este omilia de la Paști.

II.3.5.1 Omilia de Paște a Sfântului Ioan Gură de Aur

„De este cineva credincios și iubitor de Dumnezeu, să se bucure de acest Praznic frumos și luminat. De este cineva slugă înțeleaptă, să intre, bucurându-se, întru bucuria Domnului său.

De s-a ostenit cineva postind, să-și ia acum răsplata. De a lucrat cineva din ceasul cel dintâi, să-și primească astăzi plata cea dreaptă. De a venit cineva după ceasul al treilea, mulțumind să prăznuiască. De a ajuns cineva după ceasul al șaselea, să nu se îndoiască nicidecum, căci cu nimic nu va fi păgubit. De a întârziat cineva până în ceasul al nouălea, să se apropie, nicidecum

⁴⁷ Daniel, 2015, „Anul comemorativ al Sfântului Ioan Gură de Aur și al marilor păstori de suflete din eparhii”, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitorul tronului Cezareei Capadociei și Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, <http://ziarullumina.ro/2015-anul-comemorativ-al-sfantului-ioan-gura-de-aur-si-al-marilor-pastori-de-suflete-din-eparhii-98025.html>.

îndoindu-se. De-a ajuns cineva abia în ceasul al unsprezecelea, să nu se teamă din pricina întârzierii, căci darnic fiind Stăpânul, primește pe cel din urmă ca și pe cel dintâi, odihnește pe cel din al unsprezecelea ceas ca și pe cel ce a lucrat din ceasul dintâi; și **pe cel din urmă miluiește și pe cel dintâi mângâie; și acelaia plătește, și acestuia dăruiește; și faptele le primește; și gândul îl ține în seamă, și lucrul îl prețuiește, și voința o laudă.**

Pentru aceasta, intrați toți întru bucuria Domnului nostru: și cel dintâi și cel de-al doilea luați plata. Bogații și săracii, împreună bucurați-vă. Cei ce v-ați înfrânat și cei leneși, cinstiți ziua. Cei ce ați postit și cei ce n-ați postit, veseliți-vă astăzi. Masa este plină, ospătați-vă toți. Vițelul este mult, nimeni să nu iasă flămând. Gustați toți din ospățul credinței: împărtășiți-vă toți din bogăția bunătății. Să nu se plângă nimeni de lipsă, că s-a arătat împărăția cea de obște. Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate că din mormânt, iertare a răsărit. Nimeni să nu se teamă de moarte, că ne-a izbăvit pe noi moartea Mântuitorului; și a stins-o pe ea cel ce a fost ținut de ea. Prădat-a iadul Cel ce S-a pogorât în iad; umplutu-l-a de amărăciune fiindcă a gustat din Trupul Lui. Și aceasta mai înainte înțelegând-o, Isaia a strigat: «Iadul s-a amărât întâmpinându-Te pe Tine jos: amărātu-s-a că s-a stricat. S-a amărât că a fost batjocorit; s-a amărât că a fost omorât, s-a amărât că s-a surpat, s-a amărât că a fost legat. A prins un trup și de Dumnezeu a fost lovit. A prins pământ și s-a întâlnit cu cerul. A primit ceea ce vedea și a căzut prin ceea ce nu vedea. Unde-ți este, moarte, boldul? Unde-ți este, iadule, biruința?».

Înviat-a Hristos și tu ai fost nimicit. Sculatu-S-a Hristos și au căzut diavolii. Înviat-a Hristos și se bucură îngerii. Înviat-a Hristos și viața stăpânește. Înviat-a Hristos și nici un mort nu este în groapă; că Hristos, sculându-Se din morți, începătură celor adormiți S-a făcut.

Lui se cuvine slavă și stăpânire în vecii vecilor. Amin!”⁴⁸.

Și dacă citim viața Sfântului Ioan scrisă de Virgil Constantin Gheorghiu⁴⁹ nu putem să nu ne cutremurăm de măreția trăirii lui. Trăiește în veci! Sfânta Liturghie a sa se slujește neîncetat în fiecare zi și în fiecare noapte în mănăstiri.

Familia poate salva și poate împlini destinul unui neam!

Sfântul Ioan Gură de Aur a spus: „Dați-mi o generație de mame bune creștine și voi schimba fața lumii”.

II.3.5.2 Mama, învățătoarea și preotul!

Pe lângă faptul ca era tobă de carte și un foarte bun vorbitor, Părintele Galeriu avea mare tact în abordarea celor mai delicate probleme. Pentru mine, și cred că pentru toți ucenicii, într-un fel sau altul, Părintele Galeriu este o Densitate de Prezență prin Absență.

A luat atitudine față de relele din societate: avortul („N-am văzut nici o mamă să se revolte!”, din prefața la *Vindecarea arborelui genealogic*), a ridicat vocea împotriva relexorilor care au venit din Apus și de care poporul nostru s-a ferit întotdeauna: homo, lesbo sau moartea îndulcită prin eutanasiere.

Mama, învățătoarea și preotul sunt pilonii educației. De aceea, Părintele Galeriu, când vorbea de iertare, el, care făcea mereu pogorământ pentru suirea noastră, îl cita pe Părintele Cleopa: „Să avem către Dumnezeu inimă de fiu, către noi, minte de judecător, și către aproapele, **inimă de mamă!** Oricine ne-ar greși, să iertăm;

⁴⁸ Omilia de Paști a Sfântului Ioan Gură de Aur / The Pascal Homily, <https://sfantulmunteathos.wordpress.com/2013/05/06/omilia-de-pasti-a-sfantului-ioan-gura-de-aur-the-pascal-homily/>.

⁴⁹ Virgil Gheorghiu, *Gură de Aur, atletul lui Hristos*, Ed. Deisis, 2005.

și cum este o mamă bună care iartă pe toți, așa să iertăm și noi”⁵⁰. Era foarte înțelept, te cunoștea repede și știa cum trebuie să se poarte ca să te câștige. Dăruitor și rugător care găsisese „cheia”, ne-a dăruit-o și nouă. Îmi spunea în vremea în care programul doctoral suprapus pe cel universitar plus rutina de acasă cea de toate zilele păreau că mă copleșesc: **„Roagă-te și studiază! Nu e adevărat că se distrug neuronii prin folosire. Dacă te rogi se vor mobiliza și nervii din coloana vertebrală!”**.

Treceam de la „Ai primit o lecție” și „Ce frumusețe cauți dumneata” la „Ești în lumină, fetița mea!”. Și de la descurajare (...) la „Ai două fete ca două bijuterii și pe domnu’ Dan!” și „Ai să te mântuiești negreșit și tu și casa ta, căci Îl cauți sincer pe Dumnezeu!”.

Părintele Galeriu: „Din suferință înveți ceva!”

Spunea: „Umblă vorba în lume că suferința e rea”. Ne-a îndemnat la răbdare în vreme de necaz și suferință pentru că „din suferință înveți ceva!”. Suferința trebuie potențată de fapte bune pentru a produce efecte. Creștinismul nu se învață; se trăiește și se arată în fapte.

Suferințele omenești pot fi unele spre îndreptarea și lămurirea celor buni, și altele spre pedeapsa și arvunirea osândei veșnice a celor răi.

E greu să accepți că ești bolnav; că în evoluția vieții tale te poți întâlni și cu boala. Din punct de vedere al trăirii în Biserică trebuie să ne împăcăm cu ceilalți. Experiența totală umană se face doar în Biserică. Suferința dreptului este îngăduită pentru a înțelege că toți suntem făcuți din același aluat, să simtă și suferința altora, să nu cadă în păcatul mândriei.

⁵⁰ Părintele Cleopa, www.cuvantul-ortodox.ro/parintele-cleopa-si-inima-de-mama/.

„Și pentru ca să nu mă trufesc cu măreția descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc, a zis Sfântul Pavel”⁵¹. O oaie șchiopăta și nu se îndepărta de pastor (...) de fapt era surdă și de aceea i-a lovit piciorul... Sfântul Porfirie zice: „Să nu te rogi lui Hristos să-ți ia bolile, ci să dobândești pacea, lucrând rugăciunea minții și fiind răbdător. Astfel vei avea mare folos”⁵².

Părintele Galeriu: „Furtunile vieții nu fac omul mai slab, ci-l arată cât este de slab”.

Găsesc pe internet o pildă: „Se pun în vase separate un morcov, un ou și o linguriță de cafea. Care este starea lor după fierbere? Morcovul care era tare este acum moale, oul care în interior era moale a devenit tare. Așa și cu oamenii în încercări. Cel care era tare, de multe ori se arată mai «moale», pe când cei mai slabi se întăresc. Dar cafeaua? Păi pulberea din lingurița de cafea în apa clocotită s-a dispersat și a dat aromă întregului conținut. Atunci când lucrurile sunt rele, să ai încredere în tine și să reușești să schimbi situația în favoarea ta”⁵³.

Oamenii fericiți nu sunt cei care au parte de cele mai bune lucruri în viață; sunt cei care știu cum să obțină ce-i mai bun din tot ce le oferă viața. Așa trebuie să fim și noi! Teoria ca teoria, dar practica ne omoară! Am căzut și mi-am fracturat umărul. A fost un nou prilej să-mi amintesc de un părinte mucalit moldovean (Părintele Irineu de la Antim), care zicea: „**Când zicem că-i rău, i-așa de bini!**”. Am avut nopți și zile în care nu m-am putut mișca de durere.

⁵¹ II Corinteni 12, 7.

⁵² „Ne vorbește Părintele Porfirie”, <https://ortodoxiatinerilor.ro/sfaturile-sfintilor/alti-sfinti-parinti/17674-ne-vorbete-printele-porfirie>.

⁵³ <http://safisanatos.ro/sanatate-mentala/dezvoltare-personala/motivational/care-dintre-acestea-esti-tu-morcov-ou-sau-bob-de-cafea/>.

Cât de complex este trupul omului, această creație a lui Dumnezeu! Am mulțumit Domnului (era început de sesiune) că încet, încet am putut cu mâna dreaptă să corectez proiectele electronice ale studenților. „Ori eu mă folosesc, ori altcineva să învețe ceva de la mine!”, mi-a spus Cristian M., fost student la Informatică și masterand la Științe Economice când m-am arătat plină de compasiune la o întâmplare nefericită a sa. (I se furase de-a dreptul borseta cu acte, chei și bani). Și am intrat într-o zonă în care oameni tineri și vârstnici stăteau pe culoarele spitalelor în speranța redobândirii sănătății. A fost și un prilej de a vorbi despre răbdare și credință cu oamenii din învățătura Părintelui Galeriu! O doamnă de la Academie, pacientă și ea, a mărturisit: „La Sinaia, Părintele a vorbit două ore și jumătate în continuu despre Eminescu”. S-a bucurat că i-am dat link-ul site-ului Părintelui nostru. Și am depănat amintiri din trăirile din întrebările și răspunsurile din vremea în care Părintele era în viață.

„Încercările nu-l fac pe om slab, ci îl arată cât este de slab!”.

Când dau de greutate unora le cresc aripi, iar alții au nevoie de cârje. Șoarecilor care au mâncat anafura le-a crescut aripi și au devenit lilieci. Să folosim aripile credinței, pocăinței și rugăciunii! „Când ascult această muzică de Mozart, îmi cresc aripi de înger”⁵⁴. Cu aripi de înger se simțeau toți „antimiștii” de la cântările de la vecerniile din vremea Părintelui Sofian.

„Înnoise-vor ca aripile vulturului tinerețile tale!”⁵⁵. Interpretarea expresiei „înnoise-vor ca ale vulturului tinerețile tale”, dacă ne gândim la pasărea Phoenix, poate fi tentantă. (Numele acestei păsări mitice vine din grecește, însemnând roșu, purpuriu, având însușirea de a arde periodic și a se regenera din

⁵⁴ Emil Cioran, *Cartea amărăciunilor*, www.citatepedia.ro/index.php?id=16899.

⁵⁵ *Psalmul* 102, 5.

propria cenușă. Este simbolul nemuririi și al învierii.) Totuși, chiar și vulturul era asociat cu vigoarea și tinerețea.

În *Isaia* 40, 31, rodul nădejdi în Dumnezeu constă tocmai în întinerirea asemănătoare vulturului: „Dar cei ce nădăjduiesc întru Domnul vor înnoi puterea lor, le vor crește aripi ca ale vulturului; vor alerga și nu-și vor slei puterea, vor merge și nu se vor obosi”⁵⁶. Însuși Iahve este asemănat cu un vultur, iar poporul este comparat cu puii acestuia: „Întocmai ca vulturul care îndeamnă la zbor puii săi și se rotește pe deasupra lor, întinzându-și aripile, a luat pe Israel și l-a dus pe penele Sale”⁵⁷. Făpturile cerești au aripi, așa cum citim în descrierea heruvimilor care împodobeau capacul chivotului sau a serafimilor cu câte șase aripi, care stăteau înaintea tronului.

„Să pui un heruvim la un capăt și un heruvim la celălalt capăt al capacului și heruvimii să-i faci ca și cum ar ieși din capac. Heruvimii aceștia să fie cu aripile întinse pe deasupra capacului, acoperind cu aripile lor capacul, iar fețele să și le aibă unul spre altul; spre capac să fie fețele heruvimilor”⁵⁸.

Psalmii invocă adesea „**acoperământul aripilor**” lui Dumnezeu.

„De mi-am adus aminte de Tine în așternutul meu, în dimineața am cugetat la Tine, că ai fost ajutorul meu, și întru **acoperământul aripilor Tale** mă voi bucura”⁵⁹. Și: „Sfinte Îngere, păzitorul meu, acoperă-mă cu **aripile bunătații tale** și izgonește de la mine toată lucrarea cea rea a diavolului și roagă-L pe Dumnezeu pentru mine, păcătosul!”⁶⁰. „Păzește-mă, Doamne, ca pe lumina

⁵⁶ *Isaia* 40, 31.

⁵⁷ *Deuteronom* 32, 11.

⁵⁸ *Ieșirea* 25, 19-20.

⁵⁹ *Psalmul* 62, 7-8.

⁶⁰ „Rugăciunea de seară”, în *Ceaslov*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990, p. 190.

ochilor; **cu acoperământul aripilor Tale acoperă-mă!**⁶¹. Și dacă făpturile cerești au aripi, cu atât mai mult Maica Domnului.

„Maicii Domnului i se dau aripile marelui vultur, ia pruncul și zboară din fața balaurului în pustie, pentru un timp”⁶²; „Și femeii i s-au dat cele două aripi ale marelui vultur, ca să zboare în pustie, la locul ei, unde e hrănită acolo o vreme și vremuri și jumătate de vreme, departe de fața șarpelui”, se menționează în capitolul 12 din *Apocalipsa*. Conform spuselor maicii starețe, acesta pare să fie singurul text care amintește de aripile Maicii Domnului. Despre Acoperământul Maicii Domnului datele au apărut ceva mai târziu, undeva în jurul secolului 17, la periferia Constantinopolului, însă tot pictorii de la Școala brâncovenească de la Horezu au fost cei care au preluat acest motiv în pictura religioasă.

Semnificația acestui acoperământ, dar și a faptului că tot mai mulți credincioși vin la această mănăstire se leagă de faptul că Maica Domnului i-a ajutat și îi ajută pe toți cei care îi cer ajutorul.

„Sub acoperământ se află clerul și poporul care reprezintă Biserica. Măicuța îi acoperă aici pe toți cei care îi cer ajutorul. Este cea care duce rugăciunile credincioșilor la tronul Fiului Său și Dumnezeuului Nostru”⁶³. Și cea mai grabnic ajutătoare este Maica Domnului cu cinstitul ei Acoperământ:

„Cântând puternicul tău Acoperământ, te laudăm ca pe o mare solitoare a noastră și ne închinăm ție, ceea ce te rogi pentru creștini. Noi credem și nădăduim că vei cere de la Fiul tău și Dumnezeuul nostru bucuria cea vremelnică și cea veșnică, pentru noi toți, cei ce cu dragoste cântăm Tie”⁶⁴:

⁶¹ *Psalmul* 16, 8.

⁶² *Apocalipsa* 12, 14.

⁶³ „Maica Domnului cu aripi la Mănăstirea Govora”, www.maica-domnului.ro/maica-domnului-cu-aripi-la-manastirea-govora_1182_p0.html.

⁶⁴ „Acoperământul Maicii Domnului”, icos 12, <https://doxologia.ro/ceaslov/acetate/acetatul-sfantului-acoperamant-al-maicii-domnului>.

Bucură-te, tare apărătoare a toată lumea,
Bucură-te, sfințirea tuturor stihilor cerești și pământești,
Bucură-te, binecuvântarea tuturor timpurilor anului,
Bucură-te, călcarea curselor ispitelor ce vin de la trup, de la lume și de la diavolul,
Bucură-te, preaputernică împăcare a celor învrăjbiți,
Bucură-te, ceea ce te înduri de cei disprețuiți și lepădați,
Bucură-te, ceea ce ridici din groapa pierzării pe cei deznădăjduiți,
Bucură-te, bucuria noastră; acoperă-ne pe noi de tot răul
cu cinstitul tău Acoperământ!

Și mai spunea Părintele: „Fiecare știe care atunci când având un necaz și s-a rugat din tot sufletul, Maica Domnului, care e grabnic ajutătoare, i-a răspuns. Adună-ți puterile sufletului. **Strigă!**”

„Striga-va către Mine și-l voi auzi pe el; cu dânsul sunt în necaz și-l voi scoate pe el și-l voi slăvi”⁶⁵.

„Că spre Mine a nădăjduit și-l voi izbăvi pe el, zice Domnul; îl voi acoperi pe el că a cunoscut numele Meu”⁶⁶.

II.3.6 Sfintele moaște: „materia nu se mai supune firii”

Sfântul Pavel: „Iisus Hristos, ieri și azi în veci este același!”⁶⁷.

Părintele Galeriu ne vorbea adesea despre măreția Sfântului Pavel. A lăsat cuvinte adevărate în toată istoria creștinismului! Vremurile și oamenii se schimbă, dar Hristos pentru generațiile

.....
⁶⁵ Psalmul 90, 15.

⁶⁶ Ibidem, versetul 14.

⁶⁷ Evrei 13, 8.

primilor creștini și pentru contemporanii noștri rămâne Același. Și mărturisește Părintele Galeriu:

„Da, eu rămân uimit când citesc – și parcă-l aud pe **Sfântul Apostol Pavel, care pentru mine, după Hristos și Maica Domnului, e cel mai mare om al umanității.** (...) Da, Pavel este uluitor! Când citesc cuvântul Sfântului Apostol Pavel, că Israelul se va mântui, și dacă ramurile (adică văd trunchiul lui Israel, cu Hristos – care-i rădăcina) au dovedit o asemenea luminare a lumii și salt al umanității (de la lumea cea veche la cea nouă, nu?), ce vor arăta ei, evreii, când se vor deschide lui Hristos, când Îl vor înțelege pe Hristos?

Pentru că dacă ei mărturisesc (și o mărturisesc!) că Dumnezeu petrece, cum spune Sfântul Apostol Pavel, **„în lumina neapropiată”** (ei spun în transcendența absolută), dar totodată coborând Dumnezeu la noi, ca pe noi să ne înalțe la Dumnezeire, convertirea va însemna tocmai urcușul nostru din imanență pentru întâmpinarea Transcendenței care coboară. (...) **O atracție, un suș din partea noastră și o coborâre (a Transcendenței)...**”⁶⁸.

Zice și Petre Tușea, și el copleșit de măreția convertirii și propovăduirii Sfântului Pavel: „M-a întrebat odată Nae Ionescu ce cred despre evreul acesta, despre Pavel. Știi ce i-am spus? Ăsta nu-i om, domnule, este toată Mediterana”⁶⁹.

Unde voiește Dumnezeu se biruiește rânduiala firii, zice o cântare bisericească. Iar acest lucru se tâlcuiește așa: de voiește Dumnezeu încetează legile naturii. Părintele Galeriu zicea:

⁶⁸ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa, Ed. Harisma, 2002, p. 216.

⁶⁹ Citate Petre Tușea, <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=3&a=Petre+%DEu%FEea>.

„Materia nu se mai supune firii”. Ei, sfinții, nu au putrezit pentru că au cerul în ei.

Despre Sfânta Parascheva cu sfinte moaște la Catedrala din Iași și Sfânta Filofteea de la Curtea de Argeș ne-a vorbit cu venerație Părintele Galeriu adesea. Cinstirea lor aduce pace, liniște, împăcare și nu de puține ori tămăduiri miraculoase.

Mi-amintesc de o mărturie remarcabilă din *Lumea Monahilor*: „La mijlocul anului '80 a venit un om și a întrebat un monah: „Cine e mai-marele vostru? Vreau să depun o plângere”. Lui i se păruseră că nu se purtaseră cum trebuie cu el. Monahul spuse: „Îl cauți pe mai-marele? Bine”. Și îl duse în Catedrala Sfintei Treimi, la racla Preasfințitului Serghie: „Iată, el este mai-marele nostru”. Omul acela spuse cu mânie: „Mă luați de prost? El doar e mort”. „La noi nu sunt morți, Dumnezeu nu e al celor morți, ci Dumnezeu al celor vii. Noi venim în fiecare dimineață și luăm binecuvântare de la el; aici odihnește cu trupul, iar cu sufletul conduce mănăstirea.” Acel om a căzut pe gânduri și a plecat. Mai târziu a ajuns un adevărat creștin și își amintea întotdeauna cum acel călugăr l-a uimit cu un răspuns așa de simplu”⁷⁰.

Nimic nu e întâmplător, mai zicea Părintele Galeriu. Sâmbătă, 9 iulie, am intrat întâmplător la bisericuța din Piața Unirii cu hramul Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul, cunoscută cu numele de Sfântul Ioan Piață. Pentru că nu era lume, era liniște, m-am apropiat de racla cu sfintele moaște. Mare mi-a fost mirarea că erau moaștele sfinților serbați doar cu o zi în urmă (Epictet și Astion); aceștia sunt pictați la Biserica Sfântul Gheorghe Nou, unde este mâna Sfântului Nicolae adusă de însuși Mihai Viteazul. Mi-amintesc de locurile dobrogene, patria Sfinților Epictet și Astion, cu nostalgie.

⁷⁰ Prelucrare de pe site-ul www.pravmir.ru/, revista *Lumea Monahilor*, nr. 96/2015, p. 27.

Căci în cer și pe pământ se petrec mai multe decât putem gândi noi, oamenii!

Sigur, rugăciunea la sfintele moaște este mai tare și mai bine primită.

La lumina lumânărilor, Părintele Cleopa a văzut cum din creștetul unei credincioase a ieșit o flăcără albastră; creștina repeta doar cuvintele: „Maica Domnului, nu mă lăsa!”.

Cu lacrimi s-a rugat mama mea la Sfântul Nicolae pentru mine. Și prima mea zi înscrisă în cartea de muncă este 6 decembrie și numele soțului meu e Octavian-Nicolae.

La racla Sfintei Parascheva mi-am amintit cuvintele Părintelui despre „materia care nu se supune firii”. În incendiul în care și racla se topise, flăcările înconjurau „a ocrotire” sfintele moaște. Cu ani în urmă, la racla Sfântului Dimitrie, fusesem ferm admonestată de părintele slujitor de atunci, Ieronim Crețu (azi Episcopul Ieronim Sinaitul): „Dacă nu sărutați sfintele moaște să nu mai mergeți la Sfântul!”.

Dumnezeu a avut milă de mine. M-am nimerit la Mănăstirea Curtea de Argeș la un ceas de liniște și vizită a unui înalt ierarh, ocazie cu care a fost descuiată racla Sfintei Mucenițe Filoftea. Am fost invitată și eu cu copiii mei să sărut sfintele moaște; m-am apropiat cu teamă și mireasma sfințeniei mi-a umplut ochii de lacrimi și inima de bucurie. Fapte întărite mai târziu de cuvintele Părintelui Galeriu: **„Materia care nu se supune firii”**.

Mai târziu, mergeam și trimiteam articole necesare pregătirii universitare la varii edituri de reviste spre publicare și răspunsul era: „Articolul este bun, dar avem în așteptare încă multe înaintea dvs.”. Și mărturiseam studenților de la Curtea de Argeș: nu am cerut în mod expres; dar primul articol mi-a apărut în *Tribuna economică* într-o zi de 7 decembrie, ziua Sfântului.

II.4 Unirea prin cultură

Biruința repurtată de neamul românesc în Decembrie 1918 era și biruința Bisericii noastre strămoșești. Ortodoxia românească nu a fost numai martoră a istoriei poporului român, ci, prin ierarhi, clerici, monahi și credincioși, ea a fost întotdeauna o **participantă activă și hotărâtă la actele fundamentale ale destinului nostru național**. Proclamarea solemnă a unirii la 1 Decembrie 1918 a fost privită de Biserica Ortodoxă Română drept „**ziua învierii**” **obștii românești în România Mare**. Făurirea statului național unitar român a avut o răsfrângere firească și pe plan spiritual bisericesc, ea impunând uniformizarea și organizarea sinodal-unitară a Bisericii Ortodoxe Române din toate provinciile românești sub conducerea Sfântului Sinod.

„Despre numărul de reviste, cărți de cult și de teologie, dar și de manuale – ce să mai vorbim? (Părintele Galeriu însuși a fost redactor la revista *Frățiorii Domnului Hristos*). Despre bursieri precum părinții Dumitru Stăniloae, Arsenie Boca, I. G. Coman, Haralamb Roventa, Benedict Ghiuș sau Andrei Scrima, se știe că au studiat din greu în universitățile europene, dar s-au întors cu toții plini de învățătură și metodă, cu ștaif și precizie științifică, lucru care a dat un impuls fără precedent învățământului universitar și postuniversitar”⁷¹.

În același timp s-a mărit substanțial numărul de mănăstiri și călugări, dar și paleta de asociații ortodoxe laice.

⁷¹ Răzvan București, „1918-2018 – Secolul de aur al Ortodoxiei românești”, în *Buletinul parohiei Sfântul Ilie-Gorgani*, nr. 131, aprilie 2018, p. 2.

II.4.1 Sensul vieții monahale

Despre călugărie părintele a studiat și a și scris. Pe internet pot fi găsite și sunt sursa bună pentru studenții de la Teologie, dar și pentru cei care tânjesc sau aspiră la viața călugărească. Este lucrarea *Sensul vieții monahale*⁷². În anul dedicat Sfântului Antim Ivireanul, am găsit un articol al Părintelui Galeriu, Jertfa ierarhului, publicat într-o cărtică a Episcopiei Râmnicului⁷³. Am tehnoredactat articolul și l-am și postat pe site-ul Ucenicilor Părintelui, la secțiunea „Părintele Galeriu despre”⁷⁴.

Părintele Galeriu: „Melcul merge încet, dar merge cu casă cu tot”.

Așa s-a simțit Sfântul Antim⁷⁵. Melcul, raza și steaua alcătuiesc emblema Sfântului Antim săpată pe pisană ctitoriei mănăstirii. Un melc urcă drumul trasat de o rază și se îndreaptă spre o stea. Simbolul melcului: legile și dificultățile lumii. Casa clădită în forma de spirală arată evoluția de la punctul inițial al creației până la manifestarea plenară. Coarnele care ies și se ascund sunt simbol al vieții și al morții. Da, am putea crede că melcii sunt cele mai fericite creaturi pentru că pot să-și facă casa în spate, pot să se ascundă de câte ori vor și pot să iasă tot când vor ei. Timpul cu desfășurarea înceată, greutatea urcușului, spaima de atacurile exterioare, prudența, cuminența, dar totodată tenacitatea atotbiruitoare sunt cuprinse în înțelepciunea melcului. Melcul urcă

⁷² Părintele Galeriu, „Sensul vieții monahale”, www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/sensul-vietii-monahale-parintele-galeriu-68455.html.

⁷³ Pr. prof. dr. Constantin Galeriu (cf. „Jertfa ierarhului”, în revista *Lumina lumii*, I, 1992, pp.6-10).

⁷⁴ Pr. prof. dr. Constantin Galeriu, „Viața Sf. Ierarh Martir Antim”, http://parintelegaleriu.ro/ucenic/ParinteleGaleriu_ViațaSfanatului_AntimIvireanul.pdf.

⁷⁵ *Ibidem*.

pe calea trasată de o întreită rază (ideal urmărit cu încredere și stăruință).

„Nu trebuie să te sperii că înaintezi încet, teme-te de oprire!”.

Sfântul Antim a murit la jumătatea drumului spre rază cu speranța că ceea ce contează este drumul cel bun. Știe „calea”; esențială nu e distanța de scopul urmărit, ci orientarea față de scop⁷⁶. Mesaj de speranță pentru cine vede adevărul și-l urmează: să lase în urmă ceva valoros, frumos și care ar fi de real folos cuiva.

Să-l atingi sau să mori e la fel de frumos și de eficient. Melcul ne amintește și de Sfântul Maxim Mărturisitorul, citat cu mare drag adesea de Părintele. Poate și de aceea i-a recomandat nepotului tema la lucrarea de doctorat⁷⁷ și tot de aceea și înmormântarea Părintelui a avut loc într-o zi de sărbătoare a acestui sfânt⁷⁸. Minte creștinului are trei mișcări, după Sfântul Maxim Mărturisitorul⁷⁹. Mișcarea dreaptă, când cugetă numai la Sfânta Scriptură, la minunile Domnului, la cele cerești. În această mișcare a minții poate intra și ispita diavolului pentru a-l înșela pe om. A doua este mișcarea în zigzag, când omul cugetă și la Sfânta Scriptură și la lumea văzută a zidurilor, la creație. Și aici poate intra ispita diavolului, când cugetă prea mult. Unde lumina e mai puternică, acolo și umbrele sunt mai mari. A treia mișcare a minții se numește ocolitoare sau în spirală, când omul se coboară cu mintea în inima sa, precum **melcul în casa sa** și mirele și mireasa în cămară, și de aici, din inimă, unde nu mai poate intra

⁷⁶ Părintele Galeriu: „... cea mai gravă problemă e criza de sens!”.

⁷⁷ Lucrarea de doctorat a Părintelui Cristian Galeriu, *Învățăturile Sfântului Maxim Mărturisitorul împotriva monotismului și monoenergismului*.

⁷⁸ „Pomenirea mutării moaștelor Preacuviosului Părintelui nostru Maxim Mărturisitorul”, www.calendar-ortodox.ro/luna/august/august13.htm.

⁷⁹ „Despre rugăciune, lacrimi, duhovnicie, datoriile preoților”, http://biserica.org/Publicatii/1995/NoVII/08_index.html.

ispita diavolului, mintea se înalță spre Hristos. Știam tâlcuirile din gândirea Părintelui nostru care apăreau în atâtea paranteze bine pregătite din Sfinții Părinți și nu numai, întotdeauna cu miez. De la sfinția sa am aflat de Mănăstirea Antim, unde ani buni am avut trăiri minunate. Am mângâiat florile de piatră sculptate de însuși Sfântul Antim, am plâns la minunatele cântări din partitura moștenită din vremea *Rugului aprins* dirijată de Părintele Giolu. Nu mai sunt părinții Sofian și Adrian, nu mai sunt nici cântările și mi-e teamă că nici harul de atunci. Biserica mănăstirii este totuși plină. Se adeverește ceea ce exclama cu glas mare pe vremuri părintele David: „Credeți că ați venit singuri? Duhul Sfânt v-a adus!”.

Și „Trecătorule, descălță-te când intri în această curte, e o biserică ctitorită și clădită de un sfânt!”. Și atunci parcă aud glasul părintelui meu duhovnic de atunci: „Ce fel de frumusețe cauți dumneata?”. I-aș spune nu fără sfială: „Caut frumusețea de atunci!”. Și-mi vin în minte gândurile scrise de alt ucenic al Părintelui Galeriu, fostul profesor Pătruleasa, azi monahul Iona de la Oașa: „Eu cred că în anii '90-'93 a fost o perioadă de har în toată țara. Eu îi găsesc și o explicație: **e harul care vine pentru suferințele neînchipuit de mari ale martirilor din timpul comunismului**. Pentru sângele și jertfa lor ni s-a dat acest har și de aceea țin să-i pomenim și să-i cinstim. Dacă nu o facem, harul se ridică de la noi. De aceea, mă alătur și eu altor creștini și-mi exprim nedumerirea că acei mucenici și sfințiți jertfitori din temnițele comuniste nu sunt trecuți în rândul sfinților de Sfântul Sinod”⁸⁰. Și în suflet și în minte îmi suna iar și iar cuvintele potrivite ale profesorului nostru de suflet.

⁸⁰ Claudiu Târziu, „Înșeleptul din staulul oilor: Părintele Iona de la Mănăstirea Oașa”, www.formula-as.ro/2011/980/spiritualitate-39/inteleptul-din-staulul-oilor-parintele-iona-de-la-manastirea-oasa-14032.

II.4.2 Părintele Galeriu și Universitatea

Părintele Galeriu a fost unul dintre marii profesori de teologie ortodoxă, adăugându-se la neamul său cel adormit și la galeria marilor luceferi ai constelației românești de profesori universitari de Teologie, care au ars ca niște torțe, răspândind în jurul lor lumină și căldură.

□ „Cu numele său simplu, neîncărcat de povara titlurilor universitare, academice și administrative, Părintele Galeriu a fost unul dintre cei mai cunoscuți și mai iubiți preoți din Biserica noastră, datorită **valorii și unicității sale de nerepetat**. Era o mare plăcere să-l provoci la o discuție și să descoperi câte lucruri știa. Păcat că nu și-a scris memoriile, fiindcă deținea uluitoare date și informații din viața personalităților marcante ale neamului și culturii românești și despre evenimentele de seamă care s-au succedat în timpul vieții sale în istoria poporului român. Părintele Galeriu i-a învățat pe studenții săi omiletica și catehetica sau predica și cateheza nu atât teoretizând despre ele, ci vorbind el însuși. Atât la Sfântul Silvestru, cât și la Paraclisul Sfânta Ecaterina, ca și la catedră și în mai toate orașele mari din țară sau la radio și televiziune, Părintele Galeriu a vorbit mereu despre Dumnezeu și credința creștină. Avea convingerea și plăcerea de a vorbi despre Dumnezeu și lucrurile sfinte. Chiar și la examenele cu studenții, vorbea de multe ori tot el ca să fie sigur că măcar acolo, în ultima clipă, studentul a auzit ceea ce trebuia să audă și să știe. Cât privește notarea studenților, a făcut-o mereu cu generozitate, fără să se târguie sau să cântărească prea mult notele. A trecut mereu de la el și niciodată nu a încercat să umilească pe studenți sau să arate

cât de multe știe față de ei, ci a fost permanent stăpânit de gândul că **adevărul și cuvântul lui Dumnezeu trebuie propovăduite**⁸¹.

❖ „**Universitatea este și va fi Instrucție și Educație**”⁸².

În Marea Sală a Palatului, de necrezut, dar adevărat, se face rugăciune pentru studenți și deopotrivă pentru dascăli. Părintele Galeriu le urează să propășească cu darurile lui Dumnezeu, să sporească în cunoștințele cele folositoare. Să sporească în știință, adevăr și în dragoste, spre cinstea și zidirea țării noastre.

„Păzește-i să propășească în știință, adevăr și în dragoste!

Particip cu întreaga mea ființă ca fiu al neamului, al Bisericii și ca slujitor al credinței într-o societate cu o economie liberă și inteligență liberă! Timpurile trecute, cu darurile lui Dumnezeu depășite, au stat sub semnul unor erori fundamentale care au putut aliena și chiar au mutilat în unele situații sufletul omenesc.

Bătrânii spuneau: *Mens agitat molem*⁸³.

Aș numi:

- ❖ în locul Lui Dumnezeu a fost situată natura;
- ❖ în locul spiritului de bază al existenței, Spiritului Creator a fost situată materia;
- ❖ în locul credinței religioase relevate a fost instituită ideologia;
- ❖ în locul persoanei creatoare de valori a fost impusă masa;
- ❖ în locul libertății – dictatura, care adesea a strivit persoana;

⁸¹ Din cuvântul pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” a Universității București, la slujba înmormântării Părintelui Galeriu, 13 august 2003.

⁸² Disertație rostită de Părintele Galeriu cu ocazia înființării Forumului Oamenilor Liberi de Cultură și Artă (FOLCART) 1993, prelucrare și adaptare de Argentina Grămadă după o casetă video din arhiva Universității „Titu Maiorescu”, www.ucenic.go.ro/art15.htm.

⁸³ *Mens Agitat Molem* (Virgiliu) – „Mintea agită (mișcă) măsele”, www.studentie.ro/Mens_Agitat_Molem__Virgiliu_-a874-1194472.html.

❖ în locul iubirii și unirii între cunoaștere și iubire a fost pusă o știință fără Dumnezeu;

❖ în locul Lui Dumnezeu s-a instituit omul, care se credea Dumnezeu, dar fără de Dumnezeu.

Mulțumesc cu venerație aceloră care m-au invitat, nu pentru persoana mea modestă, ci pentru acest act creator. Îngăduiți o legătură între Cult și Cultură, întrucât cultul divin are trei obiective, trei scopuri esențiale: doxologic (de a preamări înțelepciunea, sophia divină), harismatic, sfințitor (de a sfinți pe om), didactic. Le poartă și cultura. Comunicarea cu Dumnezeu este un schimb de daruri. Eu îi ofer preamărirea, El îmi oferă darul Lui, sfințirea Lui, Lumina Lui. Nu ne-a spus El? «Eu sunt Lumina lumii»⁸⁴. Îmi stă în minte o imagine a unui pedagog.

Instrucția este o sumă de pietre într-un sac. Oricât de mare este sacul, ele tot pietre rămân.

Educația este o sămânță într-un ghiveci. Oricât de mică este sămânța, ea va rodi, va crește și se va dezvolta.

Să fie acest început al activității Folcart un for de instrucție și educație. Tineretul care a deschis noul orizont să se dezvolte în plenitudinea persoanei. Deopotrivă știința, arta, iubirea, adevărul în orizontul cinstirii și înnoirii neamului.

Universitatea este și va fi deodată și Instrucție și Educație. Pedagogia este știința și arta educației. Toate dimensiunile umane se vor întruni pentru a făuri personalitatea. Persoana este un mod unic, cu o manieră unică de a asuma totul după chipul lui Dumnezeu.

Și dacă Dumnezeu este Înțelepciune, Cunoaștere și Iubire, spre aceasta trebuie să tindă și omul. Când învață, sfințește atunci cultura, își împlinește menirea. Orice acumulare de cunoștințe

⁸⁴ Ioan 8, 12.

cu rațiunea și în egală măsură cu sensibilitatea înseamnă timp câștigat și salt în formarea aptitudinilor sociale.

Așa să ne ajute Dumnezeu!”.

❖ **Părintele Constantin Galeriu** a fost o **prezență în mediul universitar**. În relația cu studenții, Părintele făcea primul pas. „În 1992, pe holurile Facultății, după vacanță, prin luna mai, ne-a salutat pe noi, un grup de studenți, aplecându-se reverențios și spunându-ne salutul din perioada pascală: «Hristos a înviat, domnilor studenți!»”⁸⁵.

❖ **Era și o fire conciliatoare:** când studenții erau învolbu-rați în polemică, de echilibru era Părintele Galeriu.

II.4.3 Părintele Galeriu – ora de religie în școală!

Părintele Galeriu: „Cred și mărturisesc: Religia înseamnă Re-Legare”.

Ora de religie trebuie să fie caldă (latura umană contează mai mult decât informația). Ora de religie trebuie să formeze valori și atitudini! Dumnezeu ne cere să ne restaurăm firesc! Pentru ora de religie s-a bătut Părintele Galeriu după '90. Învățămintul religios să fie activ, să fie practic, să fie temeinic și durabil.

Bartolomeu Anania, în *Memoriile sale*, specifică: „Activitatea grupului de reflexie din care a făcut parte și Daniel Ciobotea, cel care avea să fie Patriarhul României până când acesta a trecut la grupul de acțiune”⁸⁶. Rostită și explicată învățătura sfântă, totul are alt impact. Darul primit este inestimabil. Ești mereu răsplătit

⁸⁵ „Victor Marola afirmă importanța educației morale”, 5 februarie 2010, www.presaonline.com/stiri/stiri-locale/victor-marola-afirma-importanta-educatiei-morale-870064.html.

⁸⁶ Valeriu Anania, *Memorii*, Ed. Polirom, 2011, p. 599.

pentru ceea ce faci! Vorba lui Noica: „Nu se știe cine dă și cine primește!”. „Ferice de voi că aveți slujba în care să vorbiți despre cuvântul și lucrările lui Dumnezeu!”.

Un elev s-a plâns într-o zi profesorului său că nu-l întâlnește pe Dumnezeu. Profesorul i-a răspuns: „Dacă îți vei spune că ai nevoie de El, atunci Îl vei întâlni pe Dumnezeu”. Elevul nu a înțeles mesajul, motiv pentru care într-o zi, pe când se aflau în fața unui râu, profesorul i-a cerut copilului să stea cu capul sub apă. Când acesta a ieșit, profesorul l-a întrebat de ce nu a stat mai mult. Atunci copilul i-a răspuns: „Pentru că simțeam nevoia să respir”.

Profesorul i-a răspuns: „Când vei simți nevoia după Dumnezeu la fel de puternic precum cea pentru respirație, atunci Îl vei întâlni pe Dumnezeu”.

II.4.4 Părintele Galeriu și Mihai Eminescu

Păunescu zicea că „Eminescu-i peste tot”. Pentru noi, ucenicii, Părintele Galeriu este peste tot! Este prezent cu gândirea cea de toate zilele pe care ne-a format-o! Dimineața, în metrou, un ucenic al Părintelui Galeriu m-a întrebat dacă îl simt pe îngerul păzitor. Pe moment am rămas confuză. Nu știu dacă a fost îngerul păzitor sau duhul Părintelui, dar am făcut ceea ce îndeobște nu prea fac. Am deschis televizorul și am dat peste o emisiune pe TV HD în care ucenicul Sorin Dumitrescu vorbea despre Nichita Stănescu... Și m-a bucurat nespus că a vorbit și despre Părintele Galeriu. Altfel nu se putea. Și pentru că nu am reținut numele moderatorului, am căutat pe net și am găsit mai multe înregistrări

pe care voi avea bucuria de a le asculta⁸⁷. Iată că internetul este de folos ortodoxiei! Cât despre Eminescu, este știut cât de mult îl cita Părintele nostru. A fost și este simbolul nostru național.

Aceste numiri sacre: „Biografia Fiului lui Dumnezeu”, „Blândul Nazarinean răstignit” îi aparțin poetului. O dată cu frumusețea expresiei, ele sunt mărturii de fond cuprinse în articolul „Și iarăși bat la poartă”, publicat în ziarul *Timpul* din 12 aprilie 1881, în ajunul Sfințelor Paști. Mesajul cardinal pe care Eminescu ni-l adresează aici e cuprins în această vizionară formulă:

„Iată, 2000 de ani, aproape, de când biografia Fiului lui Dumnezeu e cartea după care se crește omenirea”. Și precizează: „Ea a ridicat popoare din întuneric... le-a constituit pe principiul iubirii aproapelui”. Într-o Europă care de la Renaștere se îndepărtase de actul central al istoriei – Întruparea Fiului lui Dumnezeu – și orientase conștiințele către modele din Antichitate, Eminescu restaurează sensul istoriei, autentic și profund, în Evanghelie, în Hristos.

El observă adânc: „Învățăturile lui Buddha, viața lui Socrate și principiile Stoicilor, cărarea spre virtute a chinezului La-O-Tse, deși asemănătoare cu învățămintele creștinismului, n-au avut atâta influență, n-au ridicat pe om ca Evanghelia, această simplă și **populară biografie a Blândului Nazarinean**, a cărui inimă a fost străpunsă de cele mai mari dureri morale și fizice, și nu pentru El, ci pentru binele și mântuirea altora”. În căutările proprii, prin studiile de la Viena și Berlin, însoțite neîncetat de lectura personală, cu spiritul lui, „al cărui foc nu-l puteau stinge toate apele mării”, el evocă în articolul său gândirea unor mari personalități care au călăuzit lumea Antichității.

Pentru a-i tâlcui puțin gândirea, ne îngăduim a observa: Eminescu înțelegea că, deși Buddha era un demolator de idoli,

⁸⁷ http://adevarul.ro/cultura/carti/academicianul-sorin-dumitrescu-adevarul-live-ora-1300-1_52a9d44bc7b855ff56a7fdcc/index.html.

negarea lumii și a istoriei nu oferea o soluție autentic mântuitoare pentru lume. „Căderea spre virtute a lui La-O-Tse” era doar „o morală a neintervenției, o mistică destinată înțelepților retrași din lume”.

„Un stoic – precizează el – ar fi suferit chinurile lui Hristos, dar le-ar fi suferit cu mândrie și dispreț de semenii lui. Și Socrate – adaugă – a băut paharul de venin, dar l-a băut cu nepăsarea caracteristică virtuții civice a Antichității”⁸⁸.

II.4.5 Eminescu și Catedrala Mântuirii Neamului

Nu trebuie uitat:

„În 1881, când în spațiul public se iscase o dezbatere privind înființarea unei catedrale catolice în București și ridicarea unui edificiu monumental pe măsură. Propunerea venise din partea cercurilor austro-ungare și maghiare, care încercau să speculeze faptul că Regele Carol I era de religie catolică. Eminescu a fost primul în România care a luat atitudine împotriva acestei pledoarii, publicând în ziarul «Timpul» și câte trei articole pe zi, prin care arăta parlamentarilor că nu este normal ca în capitala unei țări ortodoxe să se ridice o catedrală catolică, atâta timp cât nu exista una ortodoxă (...).

Eminescu l-a somat public pe Regele Carol I să aleagă între a fi de partea supușilor săi sau de partea religiei familiei sale. În cele din urmă, Regele Carol nu a aprobat înființarea acestei catedrale.

⁸⁸ Părintele Galeriu: „Biografia Fiului lui Dumnezeu în conștiința lui Eminescu”, <https://secareanu.wordpress.com/2010/03/14/parintele-galeriu-%E2%80%9Ebiografia-fiului-lui-dumnezeu%E2%80%9C-in-constiinta-lui-eminescu/>.

În această situație, **Eminescu a venit cu ideea înființării unei catedrale a mântuirii neamului**, propunând și sursa de finanțare: Loteria Națională. Ideea nu a căpătat rădăcini. Proiectul a fost reluat și dezvoltat de Patriarhul Miron Cristea, dar nici în timpul lui nu s-a putut începe, cele două războaie mondiale impunând alte priorități. A urmat regimul comunist, când nici nu se putea pune problema. După 1990, Patriarhul Teoctist a reluat ideea, dar moartea sa intempestivă a blocat din nou începerea proiectului.

Acesta a fost reluat în forma și cu logistica pe care le știm de Patriarhul Daniel⁸⁹.

Să-i ajute Dumnezeu!

II.4.6 Părintele Galeriu și clasicii noștri⁹⁰

„Nimic nu e întâmplător, totul este proniator!”.

Veșnica pomenire pentru Mihai Eminescu și Ion Creangă!

Mi-a plăcut faptul că pe 15 iunie 2017, la Mitropolie, după Sfânta Liturghie, Biserica a făcut parastas pentru marele nostru poet Mihai Eminescu. Glasul molcom al părintelui Haralamb Clement a adăugat și pe Ion Creangă!

Și mi-am amintit și de întrebarea noastră lumească: ce-ar fi fost dacă Eminescu ar fi trăit cât Goethe? Părintele Galeriu ne-a spus: „Valoarea unei vieți nu stă în numărul anilor”. Timpul existențial este dat de valoarea trăirii noastre. Eminescu la 33 de ani lăsa o operă care-l înscrie în eternitate și câți trec prin viață

⁸⁹ Miron Manega, *Eminescu, agent secret, Traficant de cărți interzise și alte necunoscute din viața marelui poet*, Editura GetoDacii, 2017, p. 38.

⁹⁰ Argentina Grămadă, „Părintele Galeriu și clasicii noștri”, în revista *Lumea Crediinței*, august 2017, p. 66.

fără să lase nimic; Sfânta Ecaterina la 18 ani a devenit sfântă și Arie la 80 de ani murea eretic.

Și-apoi Eminescu ne-a spus: „Optzeci de ani îmi pare în lume c-am trăit, Că sunt bătrân ca iarna, că tu vei fi murit”⁹¹.

Și esența credinței noastre ortodoxe, iubirea a știut-o, a trăit-o; ne repeta Părintele Galeriu, accentuând fiecare cuvânt:

„Astfel, a se sacrifica pe sine pentru semenii Săi, nu din mândrie, nu din sentiment de datorie civică, ci din iubire, a rămas de atunci cea mai înaltă formă a existenței umane, acel sâmbure de adevăr care dizolvă adâncă dizarmonie și asprimea luptei pentru existență ce bântuie natura întreagă!”⁹².

Și tot în luna iunie, pe 18, Titu Maiorescu, fondatorul culturii românești, a plecat la cer în urmă cu 100 de ani! Două ore pe an din viața lui, frământată de marile nedumeriri și îndoieli, Maiorescu se călugărea!

„În Săptămâna Paștilor, venea într-o noapte la Mănăstirea Cernica, pe furiș, cu două făclii mari de ceară albă, pe care le dăruia Bisericii Sfântul Niculae, ca să ardă dinaintea icoanelor împăratești un an întreg. Acolo, el asculta slujba nopții dintr-o strană din întunericul intrării și pleca tiptil, știut, dar nevăzut, înapoi la București, uneori târziu, după miezul nopții. Două ore pe an din viața lui, frământată de marile nedumeriri și îndoieli, Maiorescu se călugărea”⁹³.

Părintele Galeriu a binecuvântat universitatea noastră încă de la înființarea ei. În anii '90, în marea sală a Palatului, cuvintele Părintelui răsunau profetic: „Universitatea este și va fi Instrucție

⁹¹ Mihai Eminescu, „Departee sunt de tine”.

⁹² Mihai Eminescu, „Și iarăși bat la poartă...”, în ziarul *Timpul*, 12 aprilie 1881, <http://vremurivechisinoini.blogspot.ro/2013/01/mihai-eminescu-si-iarasi-bat-la-poarta.html>.

⁹³ *Liturghia*, 3 februarie 1945, *Bilete de papagal*, <http://evz.ro/dezvaluiri-de-senzatie-despre-titu-maiorescu.html>.

și Educație”⁹⁴ și adăuga cu glas mare: „Păzește-i să propășească în știință, adevăr și în dragoste!”.

De altfel, Părintele Galeriu este membru de onoare al Universității „Titu Maiorescu”. Și fiind centenar, mai multe evenimente omagiază pe marele cărturar. Și luna aceasta a debutat cu simpozionul „Titu Maiorescu – fondatorul culturii și civilizației românești moderne”.

„La gazetă” (vorba Părintelui Galeriu) s-a scris: „Din perspectivă universitară contemporană, conf. univ. dr. Argentina Grămadă a supus atenției o meditație cu subiectul «Eterna întoarcere la Titu Maiorescu». Observația sa, ca titular al cursului, având ca obiect scrisul academic, a fost aceea că «astăzi îi rostim numele din rutină sau din respect, iar studenții preferă să îi cunoască opera mai mult pe cale virtuală», în condițiile în care Titu Maiorescu «a fost un mare iubitor de bibliotecă, un creator de proiecte și un formator de discipoli»”⁹⁵. Pentru toată cultura și mai ales pentru noi care-i rostim numele de mai multe ori în fiecare zi, eterna întoarcere la Maiorescu este o realitate! Am reușit să facem și o slujbă la mormântul de la cimitirul Belu, unde Titu Maiorescu și-a adus din timp părinții (tatăl a fost de formație teolog⁹⁶).

⁹⁴ Argentina Grămadă Dragu, *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>, p. 33.

⁹⁵ Sorin Ivan, *Titu Maiorescu – fondatorul culturii și civilizației românești moderne*, www.tribunainvatamantului.ro/titu-maiorescu-fondatorul-culturii-si-civilizatiei-romanesti-moderne/.

⁹⁶ Tatăl său, Ioan Maiorescu, fiu de țăran transilvănean din Bucerdea Grânoasă, se numea de fapt Trifu, dar își luase numele de Maiorescu pentru a sublinia înrudirea cu Petru Maior. Teolog prin formație (cu studii la Blaj, Pesta, Viena), Ioan Maiorescu se dovedește un liber-cugetător. Profesor la Cernăuți, Craiova, Iași, București, el rămâne o figură luminoasă a epocii de

Am reluat drumurile la Sfântul Silvestru. Într-una din zile, plecând de la facultate, am văzut mașina 133 tocmai depărtându-se. M-am îndreptat spre singura mașină galbenă din stație al cărui șofer îmi spune că vrea să se retragă; întreabă totuși care e direcția în care vreau să merg. Îi spun Biserica Sfântul Silvestru și automat mă-ntreabă dacă locuiesc în zonă. La răspunsul meu negativ rămâne descumpănit: „E urgent? Ce fac la biserică la 41 de grade?!”. Îi spun că merg pentru rugăciune. „Si nu vă puteți ruga acasă?”. Pot, dar de la rugăciunea de la biserică primesc mai multă putere. De fapt, acolo guști puterea Lui. Taximetristul a acceptat comanda în cele din urmă, dar tot drumul m-a taxat cu întrebări incomode, chiar incitante despre credință. Mi se pare o ispită, aș fi ascultat la telefon vecernia la Radio Trinitas la cască; brusc, mi-am amintit testamentul Părintelui Galeriu lăsat ucenicilor: **„V-am pus în suflet credința, voi s-o mărturisiți!”**.

formare a învățământului românesc modern. Ioan Maiorescu a fost inspector al școlilor din Oltenia, profesor la Școala Centrală din Craiova.

II.5 Unirea prin Jertfă

Părintele Galeriu: „Jertfa e o experiență profundă și universală a omului”.

Părintele Galeriu s-a simțit îndeosebi atras de Teologia Dogmatică și Fundamentală. Teza sa de doctorat, susținută în 1969, dar tipărită abia în 1973, dă mărturie despre așezarea sa temeinică în acest domeniu al teologiei ortodoxe. *Jertfă și răscumpărare* este o lucrare de referință de o concizie uimitoare. Aflat în comisia de doctorat, pr. prof. D. Stăniloae afirma: „La fiecare pagină nou și totuși ortodox”. Concluziile tezei sale de doctorat:

„Taina lui Hristos, taina Crucii și a Învierii devine taină a fiecărui creștin săvârșită de Sfântul Duh în Biserică. Această taină din veci determină structura jertfitoare și pascală a Bisericii și creștinul o trăiește cu toată viața lui în toate Tainele, culminând în Euharistie, care profetic anticipează Parusia Domnului. Trăiește anume acea μεταβολή, adică prefacerea în Duhul, trecerea de la trupesc la duhovnicesc, după itinerariul Domnului Care a fost răstignit în trup și a înviat în Duh. Așa cum noi nu putem înțelege o operă fără să ne integrăm universului spiritual al autorului, tot așa nu ne putem trăi inteligibil destinul fără această mutație în Duhul, adică în universul spiritual al propriei noastre obârșii. Aceasta înseamnă după Scriptură a «umbla în Duhul».

Jertfa care a dus la Înviere ne poate călăuzi și pe noi la unitatea Bisericii ca și la slujirea lumii, a marii familii umane”⁹⁷.

Atunci înțelegem cuvintele atât de adânci ale Bisericii: „Cu moartea pre moarte călcând”. Moartea ca jertfă, ca iubire, omoară moartea! Și omorând-o, trăim taina pascală: „Ziua Învierii, să

⁹⁷ Părintele Galeriu, *Jertfă și răscumpărare*, Ed. Harisma, 1991, pp. 281-282.

ne luminăm popoare, Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață, de pe pământ la Cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi”; sau celălalt cuvânt: „Prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului, începutul unei alte vieți, veșnice...”.

II.5.1 Anul 1918

Făurirea statului național unitar român la 1 Decembrie 1918 a avut o răsfângere firească și pe plan spiritual bisericesc, ea impunând uniformizarea și organizarea sinodal-**unitară** a Bisericii Ortodoxe Române din toate provinciile românești sub conducerea Sfântului Sinod. După ce-și dobândise autocefalia în 1885, a fost ridicată la rangul de Patriarhie (1925). A putut să-și organizeze un învățământ pe potrive staturii sale extinse, inclusiv celebra facultate de la Chișinău. Grelele și numeroasele pătimiri îndurate de credincioșii transilvăneni pe parcursul mai multor veacuri, pătimiri care au fost o **neîntreruptă jertfă pentru păstrarea credinței ortodoxe străbune**, au fost acum răsplătite.

„Întrucât darul libertății și al unității naționale, simbol al demnității poporului român, a fost obținut cu multe jertfe de vieți omenești și multe eforturi spirituale și materiale, Biserica Ortodoxă Română pomenește la fiecare Sfântă Liturghie pe «toți eroii, ostașii și luptătorii români, din toate timpurile și din toate locurile, care s-au jertfit pe câmpurile de luptă, în lagăre și în închisori pentru apărarea patriei și a credinței ortodoxe strămoșești, pentru întregirea neamului românesc, pentru libertatea și demnitatea poporului român”. De asemenea, Biserica dorește să contribuie, împreună cu instituțiile Statului român, *la păstrarea integrității României și a demnității poporului român*, prețuind astfel jertfa celor ce au luptat de-a lungul istoriei pentru realizarea

acestor mari idealuri și totodată să promoveze pacea și înțelegerea între popoare”⁹⁸.

În timpul războiului din perioada 1916-1918, mai mult de 250 de preoți ortodocși români au însoțit trupele armatei române pe câmpurile de luptă în calitate de *confesori militari*. Unii dintre ei au murit pe front, alții au fost luați prizonieri și deportați. În teritoriile ocupate vremelnice (Oltenia, Muntenia, Dobrogea), aproximativ 20 de preoți și-au pierdut viața, fie împușcați de soldați din armata germană, fie morți în urma bățăilor îndurate, fie luați prizonieri în lagărele din Germania și Bulgaria. Peste 200 de călugări și călugărițe au activat ca *infirmieri* în diferite spitale de campanie sau pe front, unii murind la datorie din cauza tifosului exantematic. Sute de preoți au fost anchetați, jefuiți sau alungați din parohiile lor de către inamic, alții au murit împușcați în teritoriile ocupate de trupele germane. O parte dintre preoți au primit misiunea de a rămâne în teritoriul ocupat de inamic, suportând calvarul ocupației, achitându-se în mod lăudabil de misiunea încredințată, de a se îngriji de soarta răniților și de populația civilă. În Transilvania, peste 150 de preoți au fost aruncați în închisorile maghiare, unii fiind condamnați la moarte sau la ani grei de închisoare. Alți peste 200 de preoți au fost *deportați* în vestul Ungariei, în județul Sopron, unde au trăit în condiții inumane până la eliberarea lor în anul 1919 de către trupele române⁹⁹.

Cultivarea și conservarea valorilor trebuie să fie una liberă, degajată, iluminată de toleranță, înțelegere și deschidere, fără a

⁹⁸ Daniel, Patriarhul României, „Biruință prin Jertfă. Demnitate prin Unire. Slujitori ai Bisericii pe front și la Unirea din 1918”, <http://basilica.ro/biruinta-prin-jertfa-demnitate-prin-unire-slujitori-ai-bisericii-pe-front-si-la-unirea-din-1918/>.

⁹⁹ Mircea Păcurariu, Membru corespondent al Academiei Române, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, ed. a III-a revăzută, Ed. Basilica, București, 2013, pp. 471-473.

altera fondul specific al valorilor naționale. În loc de explicațiile cuvenite, citez aici un fragment dintr-un text scris de etnologul, maestrul în arta culinară, publicistul și scriitorul Radu Anton Roman în urmă cu mai bine de un deceniu în urmă, care explică și lămurește de ce-i suntem, toți, pe veci, datori lui Robert Ficheux, mult mai bine decât o poate face un simplu ziarist de la o foaie de județ:

„...Cine crede că Marea Unire s-a datorat numai Adunării Românești de la Alba Iulia din decembrie 1918 și intelectualității greco-catolice, are o viziune patriotic-idilică asupra istoriei. Marile puteri victorioase hotărâseră, destul de corect, să împartă înfrântul și destrămatul Imperiu Austro-Ungar după criteriile populațiilor majoritare. Aveau loc recensăminte, se făcuseră hărți ale tuturor provinciilor imperiale după naționalități, se pregătea înființarea de noi țări și frontiere. Ungaria înaintase Parisului, unde aveau loc negocierile, hărți ale Transilvaniei în care zona montană, platourile locuite numai de români din Maramureș, Oaș, Hațeg, Lăpuș, Apuseni, Năsăud etc. apăreau ca pustii, fiind dincolo (de așa-numita creastă militară – *n. red.*) de ce se vedea din văile accesibile. Într-o primă variantă, populația maghiară, aglomerată în orașe (acolo unde românii le era interzis să se așeze – *n. red.*) și în satele de câmpie, apărea ca majoritară în Ardeal, cu consecințele ce ar fi urmat de aici.

E meritul unor misiuni de geografi francezi de-a fi urcat pe toate cărările transilvane și de-a fi inventariat și anunțat existența unor **numeroase comunități române acolo unde hărțile maghiare marcaseră pete albe, lucru ce a contribuit determinant la decizia marilor puteri de la Trianon** (prin care Transilvania a revenit României – *n. red.*)”.

Acele misiuni de geografi francezi despre care scria regretatul Radu Anton Roman au fost conduse de geograful Robert

Ficheux. Dacă n-ar fi existat profesorul Ficheux, azi Transilvania ar fi fost pământ unguresc. Omul acesta, scria Roman, „făcuse și dăruise istorie și geografie României”¹⁰⁰.

Între 1927 și 1996 a publicat nu mai puțin de 27 de cărți, referitoare toate la România. Distins cu Ordinul Serviciul Credincios în grad de Mare Ofițer de către președintele Emil Constantinescu, în 1997. Două dintre cărțile lui Robert Ficheux le dau și azi dureri de cap extremiștilor unguri: *Les Motzi* (Moșii), apărută în 1942 și *Roumains et minorités ethniques en Transylvanie* (Români și minorități etnice în Transilvania), apărută în 1990.

România anului 2018 are nevoie să privească înapoi și să asimileze valorile perene ale culturii și spiritualității românești, valori filtrate, adaptate și integrate, firește, modernității europene și libertății de expresie, respingând tensiunile și tendințele denigratoare și ofensatoare la adresa altor valori și identități.

II.5.2 Jertfa Brâncovenilor este jertfa martirică pentru credință și neam

Domnia lui Constantin Brâncoveanu a început sub semnul apariției Bibliei în limba română, numită „de la București”, în anul 1688. Și-a asumat rolul de protector al tiparului și școlilor din Muntenia, dar și din Transilvania. A dat Bucureștiului o nouă Academie Domnească, transformând școala de la Sfântul Sava în „colegiu public pentru pământeni și străini”, cu o programă asemănătoare instituțiilor de grad superior.

¹⁰⁰ <https://romaniabreakingnews.ro/robert-ficheux-omul-caruia-romania-ii-datoreaza-granitele-de-azi-cartile-lui-ficheux-le-dau-si-azi-dureri-de-cap-extremistilor-unguri/>.

La cererea sultanului de a renunța la creștinism, Brâncoveanu a răspuns fără rețineri: „De legea creștină nu mă las, căci în ea m-am născut și am trăit, și în ea vreau să mor!”, iar către fiii lui a rostit: „Fiilor, fiți bărbați! Am pierdut tot ce aveam pe astă lume. Nu ne-au mai rămas decât sufletele. Să nu le pierdem și pe ele, ci să le ducem curate înaintea feței Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să spălăm păcatele noastre cu sângele nostru!”.

L-a adus de la Istanbul pe Andrei, viitorul Mitropolit Antim Ivireanul, sub îndrumarea căruia se vor tipări numeroase cărți în limbile română, greacă, slavonă, georgiană și chiar arabă. A ctitorit mai multe biserici și mănăstiri, între care bisericile de la Potlogi și Mogoșoaia, Mănăstirile Hurezi și Brâncoveni, Biserica Sfântul Gheorghe Nou din București, unde odihnesc sfintele sale moaște.

Ce-ar fi fost neamul românesc dacă însuși domnitorul Constantin ar fi trecut la credința musulmană pentru a-și salva viața sa și a celor patru fii Constantin, Ștefan, Radu și Matei ai săi și a sfetnicului Ianache? Martiriul lor a avut loc într-un mod plin de însemnătate teologică, mergând spre patimă împreună cu Mântuitorul Hristos Care-i întărea prin luminarea înțeleșului jertfei lor.

II.5.3 Jertfa. Mărturisitori români în temniță cu Hristos

O dată cu instaurarea comunismului în România, Biserica Ortodoxă și turma ei au fost puși în fața unui inamic extrem de perfid și crud, așa cum nu mai întâlniseră vreodată în istorie! A urmat martiriul, suferința pentru Hristos. Temnițele s-au umplut de credincioși și de preoți, de simpli monahi sau doctori în teologie. Părintele Galeriu a fost unul dintre ei.

„Eu nu eram chinuit de loviturile pe care le-am primit. Eram chinuit de decăderea umană.”

„Slujeam pe vremea aceea la Biserica Sfântul Vasile din Ploiești, predicând și, mai ales, făcând ceea ce noi numim cateheză, adică împărtășirea învățaturii Mântuitorului Hristos, a învățaturii Bisericii către popor. Aș vrea să precizez că Biserica a fost foarte umilită în acea perioadă, iar noi, slujitorii ei ortodocși, n-am beneficiat de libertatea de a face cateheza religioasă. Toate celelalte culte au avut acest privilegiu, prevăzut chiar în statutul lor, potrivit credinței fiecăruia; pe când noi trebuia toate să le concentrăm doar în cadrul slujbei de dimineață a Sfintei Liturghii. Și n-aveai răgaz. După Sfânta Liturghie, era fie un parastas, fie un botez, fie o cununie, încât practic noi am fost lipsiți de puțința de a face acest învățământ religios. Eu însă, trecând peste dispozițiile autorităților, țineam această cateheză duminica după-amiază, când participa foarte multă lume. Și atunci, în 1952, la 15 august, am fost ridicat și, după două luni de ședere în penitenciar, am fost dus la Canal, la Valea Neagră”¹⁰¹.

„Nu sunteți pentru reeducare, ci pentru exterminare!”, era sloganul gardienilor de la Canal la Valea Neagră, la muncă forțată.

„Nu sunteți pentru reeducare, ci pentru exterminare!”, era sloganul gardienilor de la Canal la Valea Neagră, la muncă forțată. „Atunci am primit încurajările și mângăierile părintelui Galeriu, care, ca un apostol, trecea din om în om spre a ne îmbărbăta, părintele Galeriu care a fost în stare să se descalțe pentru a-și da bocancii unui bătrân bolnav cu picioarele sângerânde.

¹⁰¹ Din reproducerea selectivă a primului interviu televizat realizat de d-l Vartan Arachelian (15 ianuarie 1990), www.lumeacredintei.ro/module.php?module=newsannounce&catid=25&item=471-, Revista *Lumea Credenței*, anul I, nr. 2, <https://www.fericiticeiprioniti.net/>.

Atunci și nu numai atunci mi-am dat seama că **un neam blagoslovit cu asemenea fii nu poate să fie îngenuncheat și nici să piară vreodată**¹⁰².

„Faptele dau mărturie, nu gura noastră păcătoasă”. Fostul deținut politic Sebastian Popescu relatează astfel gestul samarinean al părintelui Galeriu: „De la Cernavodă am fost transferat la Poarta Albă și apoi la Coasta Galeș, în toamna anului 1952. Aici erau niște barăci de lemn neîncălzite, iar în curte noroiul trecea peste bocanci. Atunci l-am cunoscut pe părintele Galeriu, într-o împrejurare când la magazie ne-au schimbat bocancii ruși cu alții de la reforma armatei. Din întâmplare, părintelui Galeriu i-a căzut o pereche de bocanci de la vânătorii de munte, adică mai buni și mai solizi, iar unui țăran unii chiar mai răi decât cei pe care-i schimbase. Cu un gest creștinesc, părintele i-a dat bocancii lui și i-a luat pe cei răi”¹⁰³.

Ce faci?! „Mă gândesc!”, fusese răspunsul Părintelui la întrebarea gardianului care-și făcea rondul, nedumerit că cineva care muncise peste puteri peste zi nu doarme. „A! Țsta gândește!!!”¹⁰⁴.

Gândul reprezintă respirația minții, dar atunci gândirea era interzisă.

¹⁰² Mircea Ionescu-Quintus, *Moara dracilor*, Ed. Ion Creangă, București, 1999, pp. 13-15, www.fericiticeiprigoniti.net/constantin-galeriu/2561-ca-un-apostol-trecea-din-om-in-om-spre-a-ne-imbarbata.

¹⁰³ Sebastian Popescu, „Calvarul unui neînvins”, în Simona Luncașu, *Câmpinenii și inchiisorile lor*, Ed. Grafoanaytis, Ploiești, 2007, p. 47), www.fericiticeiprigoniti.net/marturisiratori-g.

¹⁰⁴ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa, Ed. Harisma, 2002, p. 115.

II.5.4 Anul 1989:

de la „Mielul e înjunghiat de la întemeierea lumii” la „Mielușei jertfiți pentru libertate”

„Vom muri și vom fi liberi!”.

„Potirul durerilor era plin la acea cumpănă de vremi! A luminat atunci în spiritul vostru, tinerilor, un cuvânt unic: «Vom muri și vom fi liberi!». Nu l-a rostit nimeni în vreo altă țară, în vreo altă revoluție, nici la 1789, nici la 1848, nici în 1917. Voi ați descoperit libertatea în moarte, dar nu în moartea ca moarte, ci în moartea ca jertfă. Așa a fost la început: Jertfa, nu moartea!”¹⁰⁵.

„Mielul e înjunghiat de la întemeierea lumii”¹⁰⁶.

„Creația e întemeiată pe jertfă. Păcatul a transformat jertfa în moarte. Dar Hristos a transformat, prin Cruce, moartea în Jertfă, care duce la Înviere – în jertfă rodește învierea. În jertfa voastră a rodit reînvierea neamului. Voi așa ați trăit moartea, ca jertfă; trăind-o așa, moartea murise în voi mai înainte; murise frica, murise sclavia totalitară, murise josnicia materialistă, murise ateismul, murise tot ce omoară viața în duhul ei divin, nemuritor. Jertfa nu e moarte. Jertfa este DA, afirmație originară, început de existență; moartea este NU, este negație, este sfârșit de existență. Cauza jertfei este iubirea, este Dumnezeu; cauza morții este păcatul, este demonul. Jertfa este conștiință; moartea este căderea în inconștiință; jertfa este liberă; «mergând Domnul spre patima cea de bunăvoie...», psalmodiază Biserica

¹⁰⁵ Părintele Galeriu, „Vouă”, „Decembrie 1989 – Părintele Galeriu în Piața Universității. Despre jertfa tinerilor, în *Miracol '89*: «Vom muri și vom fi liberi!», www.marturisitorii.ro/2016/12/22/decembrie-1989-parintele-galeriu-in-piata-universitatii-despre-jertfa-tinerilor-vom-muri-si-vom-fi-liberi/, articol preluat de pe internet din Revista *Miracol '89* (1999).

¹⁰⁶ *Apocalipsa* 13, 8.

în Săptămâna Patimilor; moartea e silnică, nu e liberă, o refuzi; jertfa e vizionară, privește într-un viitor, orizont însorit de Soarele Dreptății; moartea nu privește decât la întunericul cel veșnic; jertfa e profetică, prevestește învierea, un nou început. Veacul celei de-a opta zi a creației. Profeția morții este groapa, cădere. A luminat în voi, martirii, acest înțeles al ofrandei voastre pure, genuine, înțeles că nu muriți, și că, deci, sunteți vii, tot mai vii. Domnul vieții, Iisus Hristos, a zis: «Adevăr, adevăr vă spun vouă: cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci a trecut din moarte la viață»¹⁰⁷. Voi ați trecut la viața de veci. Ați dobândit deplina libertate pentru voi, dar și pentru noi. Din libertatea voastră și noi devenim liberi «de cel rău». În martiriu se dezvăluie adevărul fundamental al existenței: starea de oferire spre împlinire. (...) La temelia înnoirii României, la sfârșitul acestui ultim veac al mileniului stă mărturie jertfa voastră, a tuturor.

Ferice de neamul care se întemeiază și se înnoiește prin jertfă în numele lui Hristos, Cel care, prin jertfă, ne-a dăruit Învierea¹⁰⁸.

Chiar dacă au murit, vor trăi în veci. Ei au murit pentru ca noi să fim liberi. Libertatea pentru care au murit oameni a devenit pentru unii acoperământ al libertinajului. Să-i comemorăm și să facem cunoscută jertfa lor pentru ca toți să ne așezăm gândurile și întreaga viață în slujba lui Dumnezeu și a aproapelui.

¹⁰⁷ Ioan 5, 24.

¹⁰⁸ Părintele Galeriu, „Vouă”, „Decembrie 1989 – Părintele Galeriu în Piața Universității. Despre jertfa tinerilor, în *Miracol '89*: «Vom muri și vom fi liberi!», www.marturisitorii.ro/2016/12/22/decembrie-1989-parintele-galeriu-in-piata-universitatii-despre-jertfa-tinerilor-vom-muri-si-vom-fi-liberi/-, articol preluat de pe internet din revista *Miracol '89* (1999) și *Familia Ortodoxă*.

Cu toate că lecția era de acum 2.000 de ani, Părintele Galeriu o aducea mereu în actualitate întărindu-ne ideea ca **moartea nu are ultimul cuvânt**. Marius Lăcătușu în intervenția din dimineața zilei de 22 decembrie amintește despre jertfa tinerilor din 1989.

Biserica Eroilor Martiri ai Revoluției din Decembrie 1989 este singura din București (și, după știința noastră, chiar din țară) ce poartă hramul Nașterea Mântuitorului. Povestea ridicării acestui lăcaș este zbuciumată. După atâta amar de întuneric comunist, în primăvara primului an de libertate și democrație, un grup de părinți îndurerați înființează Asociația pentru Cinstirea Eroilor Revoluției Române din Decembrie 1989. Chiar dacă nu toți sunt identificați, chiar dacă nu se știe biografia fiecăruia, ei laolaltă alcătuiesc un tot, iar acest tot se constituie într-o jertfă a neamului românesc pentru eliberarea lui de sub jugul comunist.

II.5.5 Părintele Galeriu și biserica martirilor

Iată mărturia Iuliei Chirea, ucenica ce a lucrat mai aproape de Părintele Galeriu. Ea știe că în vremea aceea doi părinți de copil jertfit în 1989 veneau pentru mângâiere la Părintele Galeriu cu durerea lor cu tot. Și oricâte cuvinte de alinare rostea, părintele nostru rămânea cu nemulțumirea că nu a făcut destul. Și într-o zi Părintele Galeriu a avut iluminarea și a găsit cuvintele potrivite: **„Nu vreți să-l dați pe băiatul dvs. Bisericii?”**. Abia atunci s-au luminat și au plecat mai liniștiți. Și Părintele Galeriu a mers la Patriarhul Teoctist, s-au sfătuit și ideea și-a găsit materializare în Biserica Eroilor Revoluției, pentru ei, **„mielușei”**. Ideea a devenit și cea mai arzătoare dorință a părinților, fiilor și soțiilor celor uciși în decembrie; era ideea construirii unui așezământ religios, care să dureze peste veacuri și să amintească mereu de sângele

nevinovat vărsat în acele cumplite zile și nopți. Un vis care a devenit realitate. Astăzi, înălțându-și zveltă turlele spre țăriile cerului, biserica domină împrejurimile, îmbrățișată de Cimitirului Eroilor aflat în apropiere. Sfințirea locului pe care s-a ridicat biserica s-a făcut pe data de 6 decembrie 1991. Slujba a fost oficiată de PF Patriarh Teoctist, împreună cu un sobor de ierarhi și preoți. Pe 19 martie 1993 s-a pus piatra de temelie, **la baza construcției fiind zidit răbojul întocmit de Părintele Galeriu și tabelul cu numele celor ce odihnesc în acest cimitir. Biserica și cimitirul eroilor sunt declarate monumente al Municipiului București**”¹⁰⁹. Pe data de 1 iunie 2003 avea loc sfințirea Bisericii Eroilor Revoluției ocrotită de Sfinții Martiri Epictet și Astion. La slujba Sfintei Liturghii, la ieșirea cu Sfintele Daruri în fiecare biserică și mănăstire, Eroii Neamului sunt pomeniți cu adâncă evlavie! **Veșnicilor lor pomenire!**

„**Am dobândit libertatea, dar ce facem cu ea?** Întărim păcatul, răul, dezvăluim deodată și afirmarea libertății, și pierderea ei? Altfel spus, noi avem libertatea, dar dacă o folosim rău, atunci răul va domni. Libertatea de a face rău nu e libertate, ci robie. Ne înrobim răului. Și atunci, gândiți-vă, în ceea ce ne privește pe noi trebuie să restaurăm omul așa cum îl mărturisește Revelația, după chipul lui Dumnezeu.

Purtăm adânc, fiecare, chipul lui Dumnezeu în noi. Și suntem chemați la o continuă asemănare cu El, cu Dumnezeu, iar această asemănare ne-a descoperit-o deplin Mântuitorul Hristos. Aș vrea să precizez aici: noi toți vorbim de umanism în ziua de astăzi, dar dacă vorbești de umanism trebuie să dai un model de umanitate. În toată istoria umanității, putem noi descoperi,

¹⁰⁹ „Biserica și Cimitirul Eroilor Martiri”, www.lumeacredintei.com/reviste/lumea-credintei/lumea-credintei-anul-ii-nr-12-17-decembrie-2004/biserica-si-cimitirul-eroilor-martiri.

dintre oameni, un model absolut la care să te referi și despre care să spui: «Iată un om nepătat și fără slăbiciuni»? Nu. Și atunci pentru noi, în mod concret, modelul uman nu e un simplu om, ci e Dumnezeu-Omul, este Hristos, adică Fiul lui Dumnezeu făcut Om; și atunci la El ne referim pentru zidirea noastră, El este modelul suprem... Am căutat o viață întreagă un criteriu fundamental care să definească Binele și să distingă Binele de Rău.

Mi-aduc aminte, acum aproape vreo 30 de ani, prin anii '60, era și pe la noi un film *Zorba grecul*, după romanul lui Kazantzakis, și acolo Zorba, pe de o parte, se lăuda că el pe la 60 de ani era în stare să facă nu știu ce la nivelul biologic, dar nu la nivel spiritual, și spunea zeflemisitor: «Ei, ce e Binele, ce e Răul?». Eram atât de chinuit și căutam un criteriu fundamental, mergeam pe drum, la serviciile mele și eram permanent chinuit de acest gând: **Sensul creator al gândului meu, al cuvântului meu, al acțiunilor mele.**

Până când am descoperit în freamătul meu lăuntric acest criteriu, și anume sensul creator al gândului meu, al cuvântului meu, al acțiunilor mele, adică totul să fie călăuzit în lumea aceasta a creației de un sens creator. Și mi-am dat seama de ce mănâncă omul. Mâncarea, băutura, toate sunt, dacă vreți, materiale de construcție din care îmi zidesc făptura mea umană, prin care mi-o mențin. Ce e căsătoria? Leagănul generațiilor. Pe când desfrâul este ruina mea și a generațiilor. O bucată de pâine mă zidește, lăcomia mă ruinează... Un pahar de vin mă zidește, beția mă distruge... Bine e tot ceea ce zidește, ce dă viață, ce salvează; răul este tot ceea ce-i lipsit de sens creator, bunăoară patimile, poftele, plăcerile, adică acele lucruri în care nu mai guvernează rațiunile, ci simțurile... Deci, **Binele creează, iar Răul distruge...**

„Sunt oamenii mai apropiați unii de alții?”

Jumătate din problemele lumii sunt datorate neînțelegerilor. Cealaltă jumătate sunt datorate înțelegerilor. Putem transmite astăzi o idee în jurul lumii în numai 70 de secunde, dar ne trebuie uneori ani de zile să străbatem jumătatea de centimetru care măsoară craniul omenesc. Dar marea întrebare este: **sunt oamenii mai apropiați unii de alții**, când se află la distanțe unul față de celălalt? Dar când sunt ei unul lângă celălalt? S-a evidențiat o creștere a numărului „prietenilor electronici” la utilizatorii de calculator o dată cu o diminuare a relațiilor de prietenie care implică interacțiunea socială¹¹⁰.

De aceea transfigurarea trebuie să plece tot din spiritul de a crea. Așa și telefonía fără fir sau telegrafia, și radioul, și televiziunea și de acum și internetul, care sunt realizări importante ale științei, ele trebuie să cunoască și această transfigurare. Captarea atenției și a bunăvoinței reprezintă succesul comunicării. Tehnologia ne-a simplificat mult viața. Câștigurile le știm, pentru ca sunt ușor de cuantificat, dacă ne gândim la diminuarea eforturilor și a costurilor. Internetul este eficient la maximum în comunicările la distanță. Vorbele scrise se primesc în câteva secunde, miile de kilometri nu mai contează; suntem mai aproape. Chiar dacă a câștigat teren în comunicarea curentă, *e-mailul afectează relația interumană*. În plină eră a tehnologiei comunicațiilor, în mod paradoxal, comunicăm tot mai puțin.

Este **paradoxul tehnicii**: tehnica ne apropie de cei mai îndepărtați și ne îndepărtează de cei mai apropiați! În loc să ne ducem în biroul alăturat pentru a discuta cu vreunul dintre colegi, trimitem un e-mail. Nici măcar nu mai punem mâna pe telefon, șeful

¹¹⁰ Gabriela Elena Chele, Impactul utilizării îndelungate a calculatorului asupra dezvoltării psihomotorii a copilului și adolescentului, www.umfiasi.ro/ScoalaDoctorala/TezeDoctorat/Teze%20Doctorat/Rezumat_Gabriela_Elena_Chele.pdf.

ne trimite instrucțiuni sau informații tot pe e-mail și trimitem flori „virtuale” colegei, prietenei cu ocazia diferitelor sărbători sau evenimente.

Pierderile sunt greu de estimat pentru că sunt **pierderi „sufletești”**.

Ce e de făcut? Și iată găsesc pe internet un mesaj care poate să ne dea de gândit. Și Părintele Galeriu a binecuvântat internetul¹¹¹!

Dar internetul ne cere același discernământ ca și în viața reală: „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos”!

„Fără de Mine nu puteți face nimic!”¹¹². Mulți se întreabă: „Cum a putut Bunul Dumnezeu să lase să se întâmple așa ceva și să privească atât de nepăsător aceasta catastrofă de pe pământul Americii?” (este vorba despre atentatele din 11 septembrie 2001 din New York).

Anne Graham a răspuns cu niște replici foarte logice, profunde și inspirate, nepregătite dinainte. Dânsa a precizat foarte calm și explicit, precizând următoarele¹¹³: „Și eu mi-am pus deseori această întrebare și mi-am găsit următoarele răspunsuri. Cred – nu cred, dar sunt profund convinsă – că Dumnezeu a fost și rămâne adânc întristat de aceasta, la fel ca și noi, numai că noi, de ani de zile, Îi spunem și chiar Îi poruncim să iasă din școlile noastre, din guvernul și din viețile noastre, că ne descurcăm și singuri, fără ajutorul Lui...

Și, fiind El un adevărat *gentleman*, cred că pur și simplu S-a dat, calm, la o parte... Cum de mai îndrăznim noi oare să-I cerem

¹¹¹ Părintele Galeriu, „Internetul și implicațiile lui”, interviu consemnat de Octavian Greavu, <http://ucenic.go.ro/art19.htm>.

¹¹² Ioan 15, 5.

¹¹³ Anne Graham, „Societatea americană fără Dumnezeu”, www.cres-tinortodox.ro/comunitate/blog.php?user=Christfollower&category_id=262&lang_id=1.

binecuvântarea, mila și protecția Sa dacă Îi cerem să ne lase în pace? (În lumina recentelor evenimente, fiind vorba de atacuri teroriste, atacuri armate în școli etc.). Cred că totul a început când Madeleine Murray O'Hare (doamna care a cerut ca America să devină o țară atee și care a fost ucisă, iar corpul ei a fost găsit recent) a afirmat că nu dorea nici un fel de rugăciuni în școlile noastre, iar noi am spus OK. Cererea ei a fost aprobată și a devenit lege obligatorie în SUA...

Apoi, cineva a spus că mai bine nu am citi Biblia în școli (Biblia care spune să nu ucizi, să nu furi și să-ți iubești aproapele că pe tine însuși), iar noi am spus OK.

Apoi, dr. Benjamin Spock a spus că nu ar trebui să ne plesnim copiii atunci când se poartă urât, pentru ca aceasta le-ar afecta mica lor personalitate și stima de sine (fiul dr. Spock s-a sinucis). Iar noi am spus că un expert trebuie să știe ce vorbește, așa că am spus OK.

Apoi, altcineva a spus că profesorii și diriginții nu ar trebui să îi disciplineze pe copii atunci când greșesc. Iar conducătorii de școli au spus că nici un membru al personalului să nu atingă vreun elev atunci când se poartă urât, pentru că școlile nu au nevoie de publicitate proastă și în nici un caz de procese. (Totuși, există o mare diferență între a disciplina și a atinge, a bate, a plesni, a lovi, a umili etc.). Iar noi am spus OK.

Apoi, cine știe ce membru inteligent al consiliului de conducere al vreunei școli a spus că, băieții fiind băieți, vor face dragoste oricum, deci ar trebui să le dăm fiilor noștri prezervative. Așa ei vor putea să se distreze cât vor, iar noi nu vom trebui să le spunem părinților că le-au primit de la școală. Iar noi am spus OK.

Apoi, unii dintre aleșii noștri de vârf au spus că nu contează ceea ce fac în viața lor privată atât timp cât își fac treaba la slujbă. De acord, a spus fiecare din noi, mie nu-mi pasă de ceea ce face

altcineva, inclusiv președintele, în viața sa privată, atât timp cât am o slujbă și economia merge bine.

Apoi, niște libertini au cerut să tipărim cât mai multe reviste cu femei goale, în semn de respect și apreciere a frumuseții feminine. Iar noi am spus OK.

Apoi, altcineva a împins acea apreciere un pas mai departe, publicând fotografii cu copii goi, și încă mai departe, afișându-le pe internet. Iar noi am spus OK., au dreptul la liberă exprimare.

Apoi, industria *show-business*-ului a spus: hai să facem show-uri TV și filme care să promoveze îndepărtarea de Dumnezeu, violența și sexul ilicit, să înregistrăm melodii care să încurajeze violurile, drogurile, crimele, sinuciderea și temele satanice. Iar noi am spus că nu este decât *entertainment* – amuzament, nu are efecte adverse și oricum nu o ia nimeni în serios, așa ca totul a mers înainte.

Iar acum ne întrebăm speriați de ce copiii noștri nu au conștiință, **de ce nu disting binele de rău**, de ce nu îi deranjează să ucidă pe străini, pe colegii de clasă sau pe ei înșiși. Probabil că, dacă ne-am gândi mai mult, ne-am da seama de ce. Cred că totul se reduce la faptul că ceea ce vei semăna, aceea vei și culege.

Noi Îi spunem lui Dumnezeu: Dragă Doamne, de ce nu ai salvat-o pe acea fetiță ucisă în clasă? Iar Dumnezeu răspunde: Dragul meu, Eu am fost alungat din școli, nu puteam fi acolo. Cum puteam Eu fi acolo, când voi mi-ați spus să plec din școli?

E ciudat cum oamenii Îl disprețuiesc pe Dumnezeu, și apoi se întreabă cu naivitate de ce totul merge tot mai prost. Este ciudat cum de credem tot ceea ce scriu ziarele, dar ne îndoim de ceea ce spune Biblia. E ciudat cum de toți oamenii vor să meargă în ceruri, deși nu cred, nu gândesc și nu spun sau nu fac nimic din ceea ce scrie în Biblie.

Este ciudat cum de unii pot spune: da, eu cred în Dumnezeu și de fapt îl urmează pe satana, care, se știe că, la rândul lui, crede și el în Dumnezeu...

E ciudat cum ne repezim să judecăm, dar nu ne place să fim judecați.

E ciudat cum de se pot trimite mii de glume prin e-mail și ele se răspândesc precum focul sălbatic, dar când începi să trimiți mesaje privindu-L pe Dumnezeu, oamenii se gândesc de două ori înainte de a le trimite și altora.

E ciudat cum de tot ceea ce este vulgar, crud și obscen trece liber prin cyberspațiu, dar orice discuție publică despre Dumnezeu este împiedicată la școală și la locul de muncă.

Este, în sfârșit, ciudat cum poate fi cineva atât de înflăcărat de dragoste pentru Hristos, fiind în același timp un creștin invizibil în timpul săptămânii”.

Scara valorilor a fost inversată. Societatea se ghidează acum după oamenii publici care sunt vizibili datorită fie banilor, fie datorită opulenței. Există puține oaze în care valorile au rămas. Comunitățile bisericilor fac parte din aceste oaze.

Să ne regăsim, să ne redefinim un trunchi comun, ca nație, **să identificăm niște valori autentice și modele pozitive pe care le respectăm, le admirăm.** Făcând aceasta, vom putea diminua falsele valori, falsele modele, vom putea urma și urmări, că suntem în era comunicării digitale, **valori și modele frumoase, ziditoare.**

II.6 Unitatea prin credință

„Omul se realizează prin trei dimensiuni: prin propria lui zidire după chipul lui **Dumnezeu**, prin operele lui și prin urmași: **fii sau ucenici**”¹¹⁴.

Unitatea fiind cea dintâi trăsătură a Bisericii, ei îi revine **sarcina menținerii, înăuntrul ei, a coeziunii și comuniunii** între cei ce o alcătuiesc, între sufletele ce compun Trupul tainic al lui Hristos. E vorba aici și **despre împărtășirea credinței celei adevărate**, dar mai cu seamă **despre a păstra și a hrăni continuu comuniunea întru iubire de aproapele**. Absența iubirii, în locul căreia se înstăpânesc ura sau indiferența, conduce către neputința trăirii și a exprimării unei credințe unitare.

De când creștinul se află **în comuniune și comunicare cu Dumnezeu**, atunci el gustă din Timpul lui Dumnezeu al Eternității.

II.6.1 Părintele Galeriu și mănăstirea

„Părintele Galeriu reușise și performanța **de a fi mereu la curent cu veacul, fără a fi mai puțin respectuos cu tradiția**”¹¹⁵.

Părintele Galeriu avea un aspect monahal, venind dintr-o vădită vocație de acest tip. Mai mult chiar, componenta monahală îi era una centrală. Ea se răsfrângea în gesturi și în privirea-i de

¹¹⁴ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa, Ed. Harisma, 2002, p. 338; „Sensul vieții monahale”, www.crestinortodox.ro/.../68455-sensul-vietii-monahale-parintele-galeriu.

¹¹⁵ Andrei Pleșu, „Modelul Galeriu”, în *Dilema veche*, nr. 456, august 2013, p. 3, <http://dilemaveche.ro/sectiune/situa-iunea/articol/modelul-galeriu>.

înțelept. Toate, parcă, întru îmbrățișare. Avea o mare dragoste de mănăstiri și de monahi. Dar totodată, în chipul cel mai firesc, avea și mare nevoie de lume, căci nu pustia era mediul cel mai propice lucrării lui. De fapt, se poate spune despre el că purta, impunător, **monahismul în mijlocul lumii, misionar**. Părintele era **isihast în oraș**.

Fratele Gheorghiță, monah al Mănăstirii Antim, îl caracterizează pe Părintele Galeriu: „Personalitate cristică iradiind pace tuturor!”.

Ucenic și doctorand în același timp, ierodiaconul Gamaliel Sima l-a întrebat pe Părintele Galeriu cum reușește să fie și spontan și riguros în același timp. Toți ne-am dori asta. Părintele Galeriu i-a mărturisit: „Frate Gheorghiță: rugăciunea îți va arăta «conținutul» și curăția vieții te va ajuta cum să redai la momentul potrivit”. Și „Roagă-te să se arate darul lui Dumnezeu prin tine!”¹¹⁶.

II.6.2 Părintele Cleopa și Părintele Galeriu

Părintele preot dr. Vasile Gordon, de la Facultatea de Teologie din București: „Am fost cu studenții mei într-o excursie la Mănăstirea Sihăstria. Voiam să-l întâlnesc pe Părintele Cleopa. Dar părintele nu era în mănăstire. Era în pădure, cu Părintele Galeriu. Numai ei doi. Vă dați seama ce vorbeau cei doi mari duhovnici, unul de mănăstire și altul de parohie?”. Împovărați de ani, dar limpezi, lini sau clocotitori ca o apă de munte erau acești mari rugători!

¹¹⁶ Din cuvântul Fratelui Gheorghiță de la Mănăstirea Antim, doctorand al Părintelui Galeriu, la Simpozionul de 7 ani Părintele Galeriu.

Ca prezență civică și culturală, Părintele Galeriu l-a cunoscut la Iași pe Dorin Popa; convorbirile duhovnicești cu *Între Geneză și Apocalipsă* sunt de referință alături de convorbirile realizate de Sorin Dumitrescu.

Profesorul Dorin Popa a fost dus la Sihăstria de Părintele Galeriu și lăsat în grija Părintelui Cleopa. Părintele Cleopa i-a zis: „Părintele Galeriu, mare om la inima lui! Mi-a fost duhovnic ani în șir”. Ucenicul Victor Marola, ca Toma Necredinciosul, l-a întrebat pe Părintele Galeriu, care a recunoscut.

A întrebat apoi pe un alt părinte: „De ce nu a apelat Părintele Cleopa la un sihastru, un Mitropolit sau ieromonah? Ce a găsit Părintele Cleopa la Părintele Galeriu?”. „Ce a găsit? A găsit ceea ce n-a găsit la alt părinte”¹¹⁷.

De vreme ce Părintele Ilie Cleopa o perioadă bună i-a fost duhovnic pe ultima parte a vieții și Părintele Stăniloae se mărturisea la ucenicul său de la doctorat, rezultă că Părintele Galeriu a fost o prezență nu numai în spațiu universitar, ci **„este o prezență duhovnicească și bisericească”**¹¹⁸.

Să-i ascuți pe cei doi preoți era o pregustare a raiului!

„Mi-aduc aminte cum odată am avut binecuvântarea să ajung la Sihăstria, când era și el acolo. Am plecat pe dealuri, spre stâna mănăstirii, o mică ceată, compusă din Părintele Cleopa, Părintele Galeriu, Mihai Urzică, un profesor universitar de la Iași, Anca și Mihai Sârbulescu, socrii mei... Părintele Galeriu stătea modest, mai în umbră, Părintele Cleopa era, ca de la sine înțeles, vioara întâi. Din când în când, în anumite chestiuni teologice mai complicate, minunatul monah îl consulta, totuși, întru aprobare, pe

¹¹⁷ Prelucrare a cuvântului rostit de Victor Marola la Conferința de comemorare la 7 ani a Părintelui Galeriu; v. *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, Ed. Reproexpres, Valencia, 2013, p. 72.

¹¹⁸ Mărturia ucenicului Victor Marola.

Părintele Galeriu. Acesta confirma în felul în care-l confirmă un ucenic bun pe maestrul său. Ce peripatizări¹¹⁹, ce cuvinte de folos! Pe sub câte un copac, pe drum, la stână, unde am fost primiți ca la Mamvri. A fost o zi de pregustare a raiului...¹²⁰.

„**Rodește, femeie!**”, a zis Părintele Cleopa Doinei Dumitrescu. Și Anastasia este mărturia puterii rugăciunii cuvioșiei lui.

Bordeiul – soluție Eco-Bill Gates via Părintele Cleopa... La o sesiune a studenților și elevilor – „EcoVerde” din facultatea noastră am pregătit cu studenții – „Securitatea Informației”, „Mentenanța dispozitivelor IT” etc. Elevii de la Liceul de Informatică „Vianu” au venit cu studii de caz palpabile: un roboțel care face curat, plante care curăța râurile, crearea de obiecte casnice din materiale reciclabile. M-a amuzat ideea unei eleve care ridică la rang de descoperire „casa în copac” și „bordeiul”. Mă gândesc la Simion Stălpnicul și la bordeiul părintelui Cleopa din Munții Neamțului, în care a viețuit mai bine de 11 ani. Și iată că această soluție constructivă este o opțiune interesantă. Arhitecți importanți, cum este Malcolm Wells, promovează locuințele îngropate¹²¹. Bordeiul este cea mai veche locuință permanentă cunoscută pe teritoriul României, identificată în situri arheologice din preistorie până în vremurile noastre. „Ultimele tendințe în materie de arhitectură ecologică folosesc, de ceva vreme, soluții constructive asemănătoare, într-o tratare *high-tech*, reunind avantajele naturale ale adăpostirii unei clădiri în pământ – izolație termică și fonică excelentă și puțin costisitoare – cu confortul

¹¹⁹ **A peripatetiză**, peripatetizez, vb. I. Intrans. A discuta probleme de știință sau de filosofie plimbându-se (după obiceiul lui Aristotel), <https://dexonline.ro/definitie/peripatetizare>.

¹²⁰ Costion Nicolescu, www.fericiticeiprigoniti.net/constantin-galeriu/1820-un-preot-cu-adevrat-modern-sau-indemnul-la-trierea-unicitatii.

¹²¹ <http://casedinlut.ro/tehnici/case-sub-pamant-bordeie-sau-hobbit/>.

tehnologiilor moderne și designul de ultima oră”¹²². Unde ești, Părinte Cleopa, să vezi că bordeiul sfinției tale a ajuns soluție Eco la care din snobism probabil a aderat și Bill Gates, cel care a adunat cele mai istețe minți de pe planetă și cu care creează în permanență noi versiuni de Office ca să lucrăm neîncetat? Sigur nu știu ce înseamnă retragerea în singurătate și rugăciune. L-a incitat cu fel de fel de întrebări Sorin Dumitrescu pe Părintele Cleopa despre „anii din bordei”. „Du-te acolo, pune-te pe post și rugăciune...?”¹²³.

Că nu e de joacă, Părintele Galeriu zicea: „Cel care se retrage, ia lumea cu el”. Călugăria „cere efort și rezistență”, avea să completeze prin experiență profesorul Pătruleasa devenit pr. Iona peste ani. Coincidență, mâine, 2 decembrie, se împlinesc 18 ani de la plecarea la cer a Părintelui Cleopa, viteazul duhovniciei românești! „Părintele Cleopa a devenit simbol al rezistenței noastre spirituale, atestat de sutele de mii – dacă nu chiar milioanele – de români ce i-au trecut pe sub epitrahil”¹²⁴.

Când va ajunge și trăirea în Hristos la rang de cercetare?!

Zicea un părinte: „Pentru doi drepti ține Dumnezeu Bucureștiul: Avva Sofian și Avva Galeriu”. Și au plecat amândoi într-un an bisericesc.

„Anul bisericesc începe la 1 septembrie și se sfârșește la 31 august. A început cu plecarea la cer a Părintelui Sofian, în septembrie, și se încheie plecarea Părintelui Galeriu, în august. Ca o cunună. Cununa Maicii Domnului”¹²⁵.

¹²² <http://condo.kudika.ro/articol/condo~arhitectura/11012/locuind-sub-pamant.html>.

¹²³ Sorin Dumitrescu, *Convorbiri*, Ed. Anastasia, 2001, p. 304.

¹²⁴ Valeriu Anania, *Memorii*, Ed. Polirom, 2011, p. 689.

¹²⁵ Răzvan Ionescu, în revista *Lumea Credinței*, anul I, nr. 2, <http://ucenic.go.ro/despre15.htm>, www.crestinortodox.ro/reportaj/parintele-galeriu-preotul-tuturor-72285.html.

Coreeanul Ciprian Song al Părintelui Galeriu a mărturisit: „Când am venit în România, acum trei ani, să studiez Teologia ortodoxă, am căutat îndrumător științific referitor la isihasm pentru tema mea de doctorat. De aceea am mers la Mănăstirea Antim. Părintele Sofian mi l-a recomandat pe Părintele Galeriu, care a acceptat cu bucurie mare să fie îndrumătorul meu. Dânsul a fost isihast și păstor adevărat al Mântuitorului Iisus Hristos. Ori de câte ori participam la Sfânta Liturghie Părintele preda despre îndumnezeire credincioșilor și îi sfătuia să meargă pe aceasta cale. Am spus că dânsul a fost isihast; da, Părintele era isihast în oraș”. Părintele Galeriu ne vorbea cu dor despre mănăstire. De aceea și eu am fost la Mănăstirea Antim. Despre mănăstire auzisem în copilărie de la mama. Povestea că mergeau cu căruțele la Mănăstirea Cocoș. Tata cânta la lucrul lui și-mi amintea de frumusețea și solemnitatea dialogului din noaptea de Paști: „Deschideți porțile ca să intre Împăratul Slavei! Cine este acela? Domnul cel tare în războaie, Domnul cel tare și puternic. Acesta este Împăratul Slavei!”¹²⁶.

Mult mai târziu aveam să înțeleg că este *Psalmul* 23 (7, 10): „Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice, și va intra Împăratul slavei. Cine este acesta, Împăratul slavei? Domnul cel tare și puternic, Domnul cel tare în război. Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice, și va intra Împăratul slavei. Cine este acesta Împăratul slavei? Domnul puterilor, Acesta este Împăratul slavei”¹²⁷. Din păcate, în noaptea Învierii nu l-am auzit decât la Biserica Mihai Vodă, unde preotul Adrian Beldianu respectă tradiția mănăstirească. E drept că l-am auzit la sfințirea de biserici și adesea la Mitropolie cântat minunat și cu sens profund la Sfânta Împărtășanie. Să intre

¹²⁶ *Psalmul* 23, 7-10.

¹²⁷ *Ibidem*.

Împăratul slavei în templul trupului nostru. O, Doamne, ajută-ne să ne curățim și să zicem și noi: „Rămâi cu noi că e spre seară și s-a plecat ziua”¹²⁸.

„Azi în mănăstire se cântă «Doamne, miluiește» de 100 de ori!”, zicea Părintele Galeriu.

Mai apoi am înțeles dorul lui pentru mănăstire! Și am găsit Mănăstirea Antim cu slujbele lungi („Să te treacă os prin os”, zicea Părintele Irineu), dar cu niște cântări minunate dătătoare de putere divină. Trecătorule, tu, care intri în Mănăstirea Antim, descaltă-te (de grija lumească) că intri într-un loc sfânt (o ctitorie clădită de un sfânt), zicea Părintele David care slujea în vremea aceea. „Dai voință, iei putere!”, zice Isaia. Prin răbdare, smerenie și nevoie ne transpuneam „în vremea aceea”. Și la Vecernia dinaintea zilei de 14 septembrie Părintele Sofian cu Crucea împodobită cu flori pe cap o purta în minunată cântare; se înclina până la pământ și iar se ridica în cântarea crescândă în intensitate a corului: „Doamne, miluiește!”. Și cu el odată toată biserica într-o trăire „din altă lume”. Trăiri care ne împodobeau și ne linișteau sufletele. „Unde vei găsi cuvântul ce exprimă Adevărul?”¹²⁹. Adevărul care este Domnul a arătat cui vrea să vadă că Părintele Sofian, care a purtat crucea și la propriu și la figurat (în duh), a plecat la cer chiar de ziua Crucii, pe 14 septembrie.

S-au dus marii noștri duhovnici! A rămas zestrea lor scrisă în sufletele noastre și părinți ucenici care continuă învățătura și trăirea lor! Cu vremea, și participarea la sfintele slujbe a mea, ca și a altora s-a modificat. Aproape de casă, Părintele Adrian Niculcea, Părintele Mihai Stavără, Părintele Paul de la Biserica Sfântul Mercurie. Dintre părinții slujitori mai tineri, Părintele Cristian Galeriu, ca o continuare în timp și dar a Părintelui

¹²⁸ Luca 24, 29.

¹²⁹ Mihai Eminescu, „Criticilor mei”.

Galeriu, Părintele Vasile Aioanei și Părintele Nicolae Giolu îmi sunt la suflet, fiecare cu câte un talent dominant.

Sufletul a rămas la Biserica Sfântul Silvestru, unde ani în șir l-am ascultat pe Părintele Galeriu; merg la spovedit la Părintele Nicolae Bordașiu. Mai ajung de Sfântul Spiridon și Sfântul Nectarie când și cum reușesc. Dumnezeu este peste tot. Îl regăsesc pe Părintele Sofian la Mănăstirea Radu Vodă, unde merg la Sfântul Maslu. Aici a pictat biserica. O credincioasă mi-a spus că l-a găsit cu ani în urmă aici pe Părintele Sofian, care tocmai cobora de pe schelă după o zi de osteneală. Părintele i-a mărturisit acesteia: „Fac culorile mai vii ca să țină mai mult!”. Și țin. A rămas însă dorul după muzica corală unică din vremea Părintelui Sofian, cântată sub bagheta Părintelui Nicolae Giolu, preluată de la preotul Frunză, preluată la rândul ei de la Părintele Kulîghin, consemnată și de Părintele Anania. „Slujbele erau frumoase, poate cele mai frumoase pe care le-am simțit vreodată. Erau printre călugări mulți basarabeni și cântau la strună în cor orice, chiar și recitativele, armonizându-și vocile cu un talent nemaipomenit. Vecerniile, acatistele și paraclisele de duminica seara, slujbele Postului Mare și ale Învierii din *Penticostar* mi-au fost prilejuri de mari revelații duhovnicești”¹³⁰.

Cu dor ne vorbea Părintele Galeriu despre *Psaltirea* neadormită mănăstire. Când Părintele nostru a fost bolnav, o ucenică râvnitoare a făcut „mobilizarea” citirii de către *Psaltirii* continue (fiecare ucenic având o anumită oră). Și zicea Ruxandra: „Doamne, ce lucruri minunate sunt aici și noi n-am știut!”. Și când știm ne risipim. „Ai căzut? Ridică-te!”. Este glasul Părintelui.

Au fost niște ani de referință în care cântarea religioasă, rugăciunea supertonice, îmi dădea puteri miraculoase. Nu știu cui să mă adresez ca să se înțeleagă **că o zestre spirituală** ca aceea

¹³⁰ Valeriu Anania, *Memorii*, Ed. Polirom, 2011, p. 44.

de la Mănăstirea Antim din vremea Părintelui Sofian trebuie păstrată, că muzica este cel mai important instrument care ajunge „la inima” care este centrul credinței. Și cum zicea Sfântul Pavel, citat de Părintele nostru: „Credința este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos”¹³¹.

Și de la Sfinții Apostoli ne vine Sfânta Tradiție și, după ei, de la Sfinții Părinți; ea stă în cea mai strânsă legătură cu Sfânta Scriptură și toți Sfinții Părinți ai Bisericii dau mărturie de netăgăduit despre adevărul cuprins și necesitatea ei în cele ale dreptei noastre credințe. Cel care înțelege să citească deține cheia faptelor mari, a posibilităților nevisate. După liniște, cea care reușește cel mai mult să exprime ce nu se poate exprima e muzica. Tradiția trebuie păstrată măcar în mănăstire. Bazat pe studii ale specialiștilor în domeniul memoriei, Melvin Morse formulează teza că memoria nu se află în creierul nostru sau într-o altă zonă a corpului fizic, ci într-o altă dimensiune subtilă a manifestării. Lobul nostru temporal drept nu este decât interfața ce permite comunicarea cu această „bancă de date universală”¹³². Punctul lui Dumnezeu ne permite să comunicăm cu universul spiritual. Trebuie doar să-l activăm. Cunoaștem doar îndemnul: „Dai voiață, iei putere!”. Și Bucureștiul e plin de sfințenie. Numai să vrei să o cauți și să „o vezi”.

Părintele Constantin Galeriu ne-a învățat că obiectivul cel mai important este șlefuirea ființei lăuntrice.

Și șlefuirea ființei lăuntrice se face cu post și rugăciune. Și Dumnezeu răspunde. Am reușit să ajung la Sfânta Liturghie doar cu anafură. Mănăstirea Antim este aglomerată peste poate. Reușesc în partea dreaptă, unde este ceva mișcare spre pangar,

.....
¹³¹ *Romani* 10, 17.

¹³² Melvin Morse, Paul Perry, „Uluitoarea conexiune divină”, www.eu-sunt.ro/carte-Uluitoarea-conexiune-divina~493/.

să ajung să găsesc un locșor să stau chiar în genunchi, dar într-o poziție în care nu pot să văd nimic, nici măcar icoana Sfintei Filofteia de deasupra mea.

Nu-s așa de sporită încât să trăiesc ruga fără imagine și fără cântare sfântă. Scot din geantă o iconiță a Sfintei Treimi după Rubliov.

Cei trei îngeri revelează viața interioară a dumnezeirii. Ei se afla în repaus: pacea supremă a lui Dumnezeu. Dar repausul este și extaz – adică o ieșire din sine –, căci în Dumnezeu stabilitatea și mișcarea sunt același lucru, ne învață Sfântul Grigorie al Nyssei. Chipurile și siluetele celor trei îngeri, aproape identici, subliniază natura unică a celor trei persoane dumnezeiești. Cu toate acestea, în pofida asemănării lor, îngerii nu sunt lipsiți de individualitate, iar caracterul fiecăruia este exprimat în raport cu lucrarea sa în lume. Îngerii sunt grupați în icoană în ordinea din *Simbolul de credință*: „Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh”. Din icoană pornește o chemare puternică: **„Fiți una, așa cum Eu și Tatăl una suntem”**¹³³. Seara am parte de un premiu: surprinzător, am acces la TV și găsesc filmul rusesc *Andrei Rubliov*. Ultimul cadru din film este chiar icoana Sfintei Treimi. Nu numai faptele și cuvintele răspund, ci și locurile și imaginile. Ce mare, ce gentil și subtil ești, Doamne! „În filmul său despre Andrei Rubliov, Tarkovski ne arată că icoana trebuie înțeleasă în perspectiva imensei compătimiri a monahului pentru poporul său. El îi îndeamnă pe toți oamenii să intre în comuniune în jurul potirului pentru ca, de-a lungul veacurilor, cei ce iau parte să fie chemați să șadă în jurul Fiului. Iată Treimea, sens și culme a vieții lui Andrei, Treimea, mare, senină, pătrunsă de o bucurie fremătătoare în fața fraternității omenești: diviziunea fizică a unei singure ființe în trei și întreită unire, oferind o prodigioasă

¹³³ Ioan 10, 30.

unitate de vederi în fața unui viitor încă risipit prin veacuri. Iată de ce, chiar dacă această icoană a Preasfintei Treimi a luat naștere în Sfânta Rusie – rod al rugăciunii și geniului unuia din cei mai mari iconografi ruși, moștenitoare a întregii bogății duhovnicești a Răsăritului, dar și expresie a specificului rusesc, această icoană este o comoară ce aparține întregii Biserici, înainte de a fi răsăriteană, ea este eclezială”¹³⁴.

II.6.3 Dorul Părintelui Galeriu pentru mănăstire nu s-a ostit nici la bătrânețe

„M-aș duce la mănăstire, dar nu am cu cine!”. „Merg eu!”, a zis Constantin. Constantin Dragnea, student la Politehnică, face parte din pleiada de ingineri care au făcut Teologia, adică descoperirea vocației târzii, cum spunea Părintele. După o vreme, luat cu activitățile de zi cu zi, nu a revenit cu chemarea. Și Constantin și-a găsit o prietenă care se spovedea și ea la Părintele Galeriu; întrebată despre părerea ei cu privire la hotărârea lui Constantin de a se călugări, tânăra informaticiană, care avea să facă și ea Teologie – Asistență socială, a răspuns: „Dacă poate așa ceva, mă bucur mult pentru el, eu voi rămâne în lume”. Răspunsuri de mare ținută. „Ar fi păcat să renunți la ea, că e fată bună”, i-a zis Părintele Galeriu. Apoi i-a cununat și le-a și botezat primul copil. Părintele Constantin Dragnea, la dorința părintelui profesor, l-a împărtășit zilnic vreme de doi ani.

¹³⁴ Daniel Rousseau, „Icoana Sfintei Treimi”, www.crestinortodox.ro/religie/icoana-sfintei-treimi-69674.html.

II.6.4 Canonul Părintelui Galeriu

Poarta spre Dumnezeu este credința, iar forma prin care se intră la Dumnezeu e rugăciunea¹³⁵.

Cuvântul sfânt este cel care ne asigură legătura cu verticala, comuniunea cu Dumnezeu, iar pe orizontală legătura cu oamenii prin socializare.

1. Rugăciunea de dimineață și seară;
2. Rugăciunea inimii până la prânz;
3. „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pre noi!” după-amiază;
4. Citirea unui capitol din *Noul Testament*;
5. Legătura cu lumea să fie una duhovnicească, nu lumească!

¹³⁵ Zece citate ramase celebre de la Petre Țuțea, https://adevarul.ro/locale/piatra-neamt/zece-citate-celebre-ramase-petre-Tutea-vedea-filosoful-relatia-omului-dumnezeu-geniu-var-primar-idiotul-1_5b59dcf8df52022f75a97363/index.html.

II.7 Părintele Galeriu și pomenirea înaintașilor, „vase alese” care au contribuit la unitatea prin știință și cultură

Și Părintele nostru Constantin Galeriu era atât de atent cu pomenirea înaintașilor, „vase alese” ale oamenilor de valoare din Biserică și cultură. Zicea: ne-o cere „Conștiința care înseamnă, știu cu Dumnezeu”; „să fim în Consens și în Consimțire cu El!”. Îi pomenea pe Sfinții Părinți, dar și cu îndrăzneală și tărie a comemorat conștiințe: Eminescu, Nicolae Paulescu (descoperitorul insulinei), Mircea Eliade (sacru și profan), Toma Caragiu, Nichifor Crainic sau mai contemporani cu noi Steinhardt, Petre Țușea, învățătorul său.

Părintele Galeriu: „Uite ce e, frate! Dau foarte greu drumul la cuvântul scris!”¹³⁶.

Așa ne-a spus Părintele Gordon că i-a mărturisit părintele. Și rămân iar surprinsă de smerenia, dar și de hărnicia sa. Iată de ce! Sunt la Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” (6.05.2016). O casă de lumină la care vin din studenție, din păcate din ce în ce mai rar. Cum în Săptămâna Luminată am vacanță de la facultate, după slujbele de dimineață, imediat vin aici. La catalogul informatizat de la parter introduc aproape fără să mă gândesc cuvântul Galeriu. Știu că Părintele a scris puțin pe hârtie, a scris mai mult în sufletele noastre. Cu foc a scris. Așa ne zicea: „Până mintea nu ia foc, până inima nu ia foc” nu-L simți pe Dumnezeu. Ei, nu sunt eu așa de vrednică, vai mie... Și iată că găsesc ceva nou. Așa că iau cotele cărților cu respectivele postfețe și prefețe făcute de Părintele nostru cu atâta grijă și las nițel în așteptare

¹³⁶ Mărturisirea Părintelui Profesor Vasile Gordon.

cartea de informatică la care trudesce de vreo doi ani și mereu schimb. Schimb pentru că ea, informatica, se schimbă. Bill Gates a strâns de pe toată planeta creiere limpezi și iuți care creează întruna. Mi-amintesc de un motto pus în teza de doctorat: „De-abia învățat și deja depășit”. Doar învățătura Domnului este eternă!

II.7.1 Părintele Galeriu și Mircea Eliade

Părintele Galeriu făcea pomenire (parastas) pentru Mircea Eliade. Chiar slujba de înmormântare a făcut-o la Sfântul Silvestru. „În momentul în care se săvârșea în Statele Unite, și noi am săvârșit aici. În aceeași zi, nu știu dacă era fusul orar același. Și-apoi în fiecare an parastasele aici le făceam”¹³⁷. Ne mărturisea marele respect pentru preocupările legate de dimensiunea definitorie a omului, adică a ființei spirituale, în istoria religiilor. De la Mircea Eliade ne-a rămas distincția între sacru și profan (lucrarea *Sacrul și profanul* a fost publicată în 1957, în limba germană). Baza gândirii în această lucrare este faptul că nu poate exista nicăieri o persoană în totalitate non-religioasă. Oricare ar fi gradul de desacralizare a contemporaneității, memoria istorică păstrează urmele unei valorizări religioase. Spațiul profan păstrează **locuri „privilegiate”**, deosebite de celelalte, memoriile primare din copilărie, cu sărbătorile religioase petrecute în familie. Aceste spații devin **„locuri sacre”** pentru că determină o breșă în universul ulterior de credințe sau de lipsa lor a persoanei implicate.

Pentru Eliade diferența dintre sacru și profan este perceperea unei revelații care creează **„spațiul sacru”**. Mircea Eliade care a

¹³⁷ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa, Ed. Harisma, 2002, p. 170.

pus această problemă capitală, „omul nu s-ar fi putut constitui ca om decât numai prin **sacru**, prin **divin**”.

Se referă la trei noțiuni fundamentale: **ființă**, **sens** și **adevăr**. Ființă, sens al existenței, și adevăr, relația mea între intelect și real. Fără aceste trei țeluri care sunt arătate în sacru, omul nu ar putea să se numească om. Sesizarea lui este fundamental epocală și mă bucur că un român este cel care a mărturisit-o și care și-a tras seva din tradiția noastră, din spiritualitatea noastră și din cea indiană unde a studiat el, dar face adresa, spune, de aici, din Ortodoxie.

O vreme, lumea a mers pe raționalitatea Universului întemeiată tot în biblic, că zice Evanghelia după Ioan: „La început era **cuvântul**, **cuvântul** era **Dumnezeu** și **Dumnezeu** era **cuvântul**”. Deci s-a mers pe raționalitatea Universului și foarte bine s-a mers, dar la un moment dat omul, el însuși împărtășit fiind cu rațiune, s-a autonomizat într-un fel ca și cum el ar fi rațiunea lumii. El este conștiința lumii, dar nu rațiunea lumii.

„**Dumnezeu Omul ne dă răspuns la toată problematica umană, pentru că Dumnezeu este sursa și infinitul lor**”¹³⁸.

II.7.2 Părintele Galeriu și Ioan Mircea

Prima carte a lui Ioan Mircea la care Părintele a scris un cuvânt înainte este *Mesajul Apocalipsei*¹³⁹. Parcă-mi sună cunoscut numele Ioan Mircea. Și numai ce-l tastez pe Google și-mi găsesc propriul articol în care citam un interviu extraordinar al

¹³⁸ Părintele Galeriu, „Internetul și implicațiile lui”, interviu consemnat de Octavian Greavu, www.crestinortodox.ro/interviuri/parintele-galeriu-internetul-implicatiile-70497.html.

¹³⁹ Ioan Mircea, *Apocalipsa*, Ed. Harisma, București, 1995.

domnului Răzvan Bucuroiu din *Lumea Credinței*, articol de care fusesem impresionată de precizia și miezul cuvintelor alese ale amândurora¹⁴⁰.

Și mai impresionată sunt de faptul că Părintele, în presiunea zilnică a activităților lui, a scris atâtea pre și postfețe ale unor cărți pe care cu siguranță le-a și citit. *Apocalipsa* lui Ioan Mircea este o carte care trebuie citită cu atenție și la care sper să revin.

Părintele Galeriu esențializează: „În consens cu Ioan Mircea, care în eruditul și laboriosul său comentariu vede în final recapitularea firii lui Dumnezeu, credem că acesta este mesajul *Apocalipsei*: nu în dominarea puterilor luciferice care vor să stăpânească lumea prin teroare și sânge, ci în iubire și jertfă creatoare, prinși cu Mielul **Iisus Hristos**, stă mântuirea lumii și perspectiva înnoirii ei, potrivit Revelației într-un cer nou și pământ nou (*Apocalipsa* 21, 1)”¹⁴¹”¹⁴².

În Conferința „Taina zilei a opta”, susținută pe data de 19 martie 1999 la Iași, Părintele Constantin Galeriu revine cu accente suplimentare: Iar în *Apocalipsa* capitolul 13, versetul 8 – traducerea corectă fiind „(..) nume nu sunt înscrise în cartea mielului înjunghiat de la întemeierea lumii”; altfel spus, la întemeierea actului creator stă **jertfa**”¹⁴³.

Acesta este înțelesul traducerii corecte față de 8: „Și toți locuitorii pământului i se vor închina, toți aceia al căror nume n-a

¹⁴⁰ Argentina Grămadă Dragu, „Urmarea Părintelui Galeriu”, www.lumea.credintei.com/marii-duhovnici-ai-neamului/urmare-a-parintelui-galeriu/&Ucenic.

¹⁴¹ *Apocalipsa* 21, 1.

¹⁴² Părintele Galeriu, „Mesajul *Apocalipsei*”, prefață la cartea lui Ioan Mircea *Apocalipsa*, Ed. Harisma, București, 1995, p. 7.

¹⁴³ Părintele Constantin Galeriu, Conferința „Taina Zilei a Opta”, susținută pe data de 19 martie 1999 la Iași.

fost scris de la întemeierea lumii în cartea vieții Mielului, care a fost înjunghiat”¹⁴⁴.

II.7.3 Părintele Galeriu și Nicolae C. Paulescu

Cu mare respect și evlavie ne vorbea Părintele Constantin Galeriu despre Nicolae Paulescu. Găsesc articolul pe care l-am publicat dintru început pe site-ul dedicat părintelui Galeriu în secțiunea Părintele Galeriu despre: „Paulescu – cel mai mare interpret științific al divinității” – la adresa <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/art17.htm>.

„Ar trebui știut, odată mai mult, că în nici un domeniu al existenței nu se poate realiza, împlini o operă autentică fără această simbioză între munca științifică pentru adevăr și sfințenia vieții pentru adevăr. Numai atunci, după cuvântul Mântuitorului, „Adevărul te face liber”¹⁴⁵. Și citează din Sfânta Scriptură: „Întorcându-și privirea de la Dumnezeu spre sine și pervertindu-și sensibilitatea din spiritual în carnal, oamenii au cunoscut doar cu ochii trupești că sunt goi de harul și de condiția spirituală; s-au rușinat, s-au temut și s-au ascuns și atunci Dumnezeu i-a căutat. Iar femeia, văzând că rodul pomului este bun de mâncare și ispititor la vedere și de dorit, ca unul ce dă înțelepciune, a luat din roadele lui și a mâncat, și a dat și bărbatului ei. Atunci li s-au deschis ochii amândurora și și-au dat seama că sunt goi; au cusut frunze de smochin și și-au făcut pestelci. Și au auzit umbletul Domnului Dumnezeu, Care Se plimba în adierea serii prin grădină, și s-au

¹⁴⁴ *Apocalipsa* 13, 8.

¹⁴⁵ *Doctorul Nicolae C. Paulescu sau știința mărturisitoare*, Ed. Christiana, București, 2009, p. 284.

ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu, printre pomii grădinii. Și l-a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam și i-a zis: Adame, unde ești? Atunci el a răspuns: Am auzit glasul Tău în rai și m-am temut, căci sunt gol, și m-am ascuns”¹⁴⁶.

Părintele Constantin Galeriu era invitat să vorbească în varii locuri de cult și cultură. Când a vorbit despre Paulescu, Constantin Dulcan, psihiatru, general al armatei, a spus: „Sunt uimit de întinderea informațională pe care o aveți; de-ar fi măcar un preot la fiecare 50 km pătrați, altfel ar arăta societatea noastră”.

II.7.4 Părintele Galeriu și Max Picard

„Max Picard analizează într-o arie largă a existenței acest tragism esențial. Sunt așezate față în față două lumi: cea a credinței și cea a fugii (a emigrării) din universul credinței. Credința este virtutea teologică de adeziune la revelație, la Dumnezeu, ea reînfrădăcește și întemeiază viața în Hristos, Care, Fiul al lui Dumnezeu fiind, S-a făcut și fiu al omului pentru ca pe om să-l facă fiu al lui Dumnezeu. Orgoliul provoacă Luciferi prin ispită, iar prin ispită se ajunge la fugă. Părăsirea lui Dumnezeu pentru ce? Și pentru cine? Pentru Eu, pentru sine?”¹⁴⁷

În lumea fugii, așa cum o vede autorul, familia, căsătoria există numai în clipa situației. În lumea credinței, căsătoria este cea care decide situația, iar iubirea și prietenia sunt durabile. Aflăm cuvânt de îndreptare la David, care se întreba și pentru noi, după ce recunoștea cât de minunată este știința lui Dumnezeu, a cărei

¹⁴⁶ *Facerea* 3, 6-10.

¹⁴⁷ Părintele Galeriu, „În loc de postfață” la cartea lui Max Picard *Fuga de Dumnezeu*, Ed. Anastasia, 1998, p. 155.

înălțime nu o poate ajunge: „Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi?”¹⁴⁸.

„Oare să se autocondamne omul la o infinită agonie, în timp ce e capabil să recunoască posibilitatea salvării în conștiință că modelul uman nu e simplu uman, ci divin-uman, prin Iisus Hristos, țelul fiecăruia?”¹⁴⁹. Dacă ar asculta impulsul profund al căutării, și ea un fel de fugă, dar una cu sens, ar spune ca Blaise Pascal: „Nu m-ai căuta dacă nu m-ai fi găsit”¹⁵⁰.

II.7.5 Părintele Galeriu și Bassarabescu

„L-am primit în comuniune sacră cu o îndoită atenție. Îl cunoscușem pe vremuri pe bunicul său, scriitorul I.A. Bassarabescu, în Ploiești și țineam împreună câte o conferință în sălile publice ce ni se ofereau. O simbioză prielnică pentru un intelectual și un smerit preot, folositoare și unuia, și celuilalt. Comuniunea cu nepotul urma o cale firească, inteligența lui nativă, dorul de adevăr profund luminat de har înzestra dialogul cu bogăția sensului divin al existenței și vieții care emana și din eseurile sale”¹⁵¹.

„Fie ca Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și Nedespărțită, să binecuvânteze această lucrare și nedespărțiți să ne țină și pe noi pururea în Credință, în Adevăr și în Dragoste”¹⁵².

¹⁴⁸ Psalmul 138, 7.

¹⁴⁹ Părintele Galeriu, „În loc de postfață” la cartea lui Max Picard *Fuga de Dumnezeu*, Ed. Anastasia, 1998, p. 157.

¹⁵⁰ Citate Blaise Pascal, www.citatepedia.ro/index.php?id=10407.

¹⁵¹ Părintele Galeriu, „Prefață” la cartea *Vocația nemuririi* a lui Valentin Bassarabescu, Ed. Expansion Armonia, 2000, p. 11.

¹⁵² Părintele Galeriu, „Prefață” la cartea *Vocația nemuririi* a lui Valentin Bassarabescu, Ed. Expansion Armonia, 2000, p. 12.

II.7.6 Părintele Galeriu și Petre Țuțea

„Părintele Galeriu, când vorbește, te conectează la Dumnezeu”.

Părintele Galeriu îl aprecia pe Petre Țuțea pentru oralitatea sa fenomenală și pentru că – spunea – „era la curent cu toate achizițiile și perforările din domeniul acesta care este deodată fundamental și epocal, știința”¹⁵³. Prin asta, concluziona părintele Galeriu, Țuțea a reușit să dea noi direcții conștiinței umane. L-a și spovedit. La rândul-i, Petre Țuțea zice: „Eram odată cu niște tineri, nu mai știu despre ce le vorbeam, și unul sare și îmi zice admirativ: Domnule Țuțea, vorbești de parcă ați fi Părintele Galeriu! Eu, care înclin să mă cred genial, era gata să mă supăr... Pe urmă, gândindu-mă mai bine, m-am simțit onorat!

„Părintele Galeriu, când vorbește, te conectează la Dumnezeu”¹⁵⁴.

„Prima funcție a unei religii reale este consolatoare, fiindcă fără religie am lătra precum câinii. Ne naștem, trăim, ne îmbolnăvim, îmbătrânim și murim. Și întreg peisajul speciei om culminează în cimitir. Destinul uman nu e o invitație la fericirea de a trăi. Singurul mod de a evita neliniștea metafizică a cimitirelor este **religia**”¹⁵⁵.

¹⁵³ *Încercare de portret – Petre Țuțea*, publicație editată de Academia Universitară „Athenaeum”, interviu cu părintele Galeriu, „Teologia dialogului la Părintele Constantin Galeriu”, <http://parintelegaleriu.ro/teologia-dialogului-la-parintele-constantin-galeriu/>.

¹⁵⁴ Petre Țuțea, www.ceruldinnoi.ro/pages/Constantin_Galeriu.htm.

¹⁵⁵ Din înțelepciunea lui Petre Țuțea, www.avocatnet.ro/content/forum%7CdisplayTopicPage?topicID=451116.

A fost întrebat un țăran, în închisoare, care se tot cerea să stea în aceeași celulă cu Petre Țuțea: „Ce înțelegi tu, mă, din tot ce spune Țuțea?!”. Zice: „Nu înțeleg nimic, dar e o grozăvie!”.

„Vlad Țepeș are meritul că a coborât morala absolută prin tepele puse la nivel absolut. Dormeau cu punga de aur la cap și ți-era frică să n-o furi tu de la tine. Țuțea-i voievod absolut, Vlad Țepeș. Păi fără ăsta istoria românilor e o pajiște cu miei!”.

„Eu mă mir cum mai sunt aici. De multe ori îmi doream să mor. Am avut mereu lașitatea de-a nu avea curajul să mă sinucid. Din motive religioase”.

„Treisprezece ani! Nu pot să povestesc tot ce-am suferit pentru că nu pot să ofensez poporul român spunându-i că în mijlocul lui s-au petrecut asemenea monstruoziități”.

„Eu, cultural, sunt un european, dar fundamentul spiritual e de țăran din Muscel. La închisoare, grija mea a fost să nu fac neamul românesc de râs. Și toți din generația mea au simțit această grijă. Dacă mă schingiuiam ca să mărturisesc că sunt tâmpit, nu mă interesa, dar dacă era ca să nu mai fac pe românul, mă lăsam schingiuit până la moarte”.

„Eu nu știu dacă vom fi apreciați pentru ceea ce am făcut; important e că n-am făcut-o niciodată doar declarativ, ci că am suferit pentru un ideal. E o monstruozitate să ajungi să suferi pentru un ideal în mod fizic”.

„Fără Dumnezeu, fără credință omul devine un animal rațional care vine de nicăieri și merge spre nicăieri”.

„M-a întrebat un anchetator: De ce ai vorbit împotriva noastră, dom'le? N-am vorbit, dom'le. Cum n-ai vorbit? Păi împotriva voastră vorbește tot poporul român. Ce să mai adaug eu? Și mi-au dat douăzeci de ani muncă silnică fără motive. Mi s-a prezentat sentința de condamnare ca să fac recurs. La cine să fac recurs, la Dumnezeu?”¹⁵⁶.

.....
¹⁵⁶ *Ibidem*.

II.7.7 Părintele Galeriu și Nicolae Steinhardt

„**A ierta înseamnă a uita!**”, mai zicea Părintele nostru.

„În sensul divin, iertarea înseamnă vindecare. Când patru bărbați îl aduc pe un paralytic la Iisus Hristos, Domnul îi zice: «Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!». Atunci, precum ne încredințează Sfânta Evanghelie, unii cărturari de față cugetau în inimile lor: «Pentru ce vorbește Acesta astfel? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu. Și îndată cunoscând Iisus cu Duhul Lui că așa cugetau ei în sine, le-a zis: «De ce cugetați acestea în inimile voastre? Ce este mai ușor a zice slăbănogului: iertate îți sunt păcatele sau a zice: scoală-te, ia-ți patul tău și umblă! Dar ca să știți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului; zic ție: scoală, ia-ți patul tău și mergi la casa ta. Și slăbănogul s-a sculat îndată» (Marcu 2, 3-12). Rezultă de aici limpede ca iertarea în duhul adânc și deplin al Evangheliei înseamnă **vindecare**.»¹⁵⁷. De aceea Părintele Galeriu nu contenea să spună: „A ierta înseamnă a uita; să uiți efectiv ce s-a întâmplat”.

Și iată cum ucenicul Nicolae Steinhardt continuă „lecția” profesorului:

„Se cuvine a cunoaște că iertarea este de patru feluri¹⁵⁸: iertarea greșitărilor noștri, iertarea celor cărora noi le-am greșit, iertarea de sine, iertarea păcatelor și a greșelilor de către Dumnezeu”. „Greșitărilor noștri le iertăm greu. Sau dacă iertăm nu uităm. (Și

¹⁵⁷ Părintele Constantin Galeriu, „Despre păcatul împotriva Duhului Sfânt”, www.crestinortodox.ro/religie/despre-pacatul-impotriva-duhului-sfant-parintele-constantin-galeriu-69363.html.

¹⁵⁸ N. Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*, Ed. Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmărlui, Baia Mare, 1992, p. 168.

iertarea fără uitare e ca și cum nu ar fi, bătătură fără câine, gură fără dinți). Ne iertăm și mai greu pe noi înșine. Și această ținere de minte otrăvește. Spre a dobândi pacea lăuntrică trebuie să ajungem prin căință, dincolo de căință: la a ne ierta. Cel mai greu ne vine a ierta pe cei cărora le-am greșit. Cine ajunge să poată ierta pe cel față de care a greșit cu adevărat, izbutește un lucru greu cu adevărat, bate un record. Neiertarea de sine are un caracter mai grav decât s-ar zice: înseamnă neîncredere în bunătatea lui Dumnezeu, dovada încăpățânatei și contabilei noastre răutăți. E și cazul lui Iuda, care n-a crezut nici în puterea lui Hristos (că-l poate ierta) și nici în bunătatea lui Hristos (că vrea să-l ierte)”¹⁵⁹.

„**La diavolul – contabil** nu încape nici ștersătura cea mai mică, Hristos dintr-o dată, șterge un întreg registru de păcate. **Hristos, boier, iartă totul. A ști să ierți, a ști să dăruiești, a ști să uiți.** Hristos nu numai că iartă, dar și uită. Odată iertat nu mai ești sluga păcatului și fiu de roabă, ești liber și prieten al Domnului. Și cum i se adresează Acesta lui Iuda, pe care îl știe doar cine e și de ce a venit? «Prietene», îi spune. «Prietene» implică o măreție și o liniște care, numai venind din partea divinității, nu dau impresia de irealitate”¹⁶⁰.

II.7.8 Părintele Galeriu și Constantin Dulcan

Și iată și explicația omului de știință prof. univ. dr. Constantin Dulcan cu privire la iertare: „**Ce înseamnă iertarea?** Din punct de vedere spiritual, înseamnă pace și armonie. Din punct de vedere științific, prin iertare, la nivel de ADN, modelul negativ

¹⁵⁹ N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Ed. Polirom, 2008, p. 117.

¹⁶⁰ *Ibidem*, p. 129.

este pur și simplu șters și se instalează în corp o bună chimie și un echilibru energetic. E fantastic, e pur și simplu ca resetarea unui computer”¹⁶¹. Iartă-i pe cei care ți-au greșit! Nu pentru că ei merită iertarea, ci pentru că tu meriți liniștea!

La rândul-i, și profesorul Constantin Dulcan îl citează în *Inteligența materiei* încă din anii 1986 pe Părintele Galeriu: „«În plan energetic, orgoliul înseamnă o închidere a căilor de comunicare cu lumea și cu universul», mi-a spus Părintele Galeriu”¹⁶².

II.7.9 Părintele Galeriu și Părintele Stăniloae

Părintele Constantin Galeriu: „După Sfântul Ioan Gură de Aur, Părintele Stăniloae este cel mai ortodox dintre ortodocși”.

„Credeți că Părintele Stăniloae este deja sfânt?”, l-a întrebat Dorin Popa.

Părintele Galeriu a răspuns: „E cu puțință, dar deocamdată el este deja alături de Sf. Atanasie cel Mare, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul, Sf. Grigorie de Nyssa, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Maxim Mărturisitorul, Sf. Ioan Damaschin, Sf. Simeon Noul Teolog, Sf. Grigorie Palama – un urmaș al lor. El este un Sfânt Părinte al veacului 20. Da, pentru că Duhul Sfânt lucrează și nu-i sărac; așa cum spune Mântuitorul: **Dumnezeu nu dă Duhul cu zgârcenie (cum am spune noi), ci îl dă din plinătate**”¹⁶³.

¹⁶¹ Constantin Dulcan, „În spatele tuturor lucrurilor e Dumnezeu”, www.formula-as.ro/2013/1053/lumea-romaneasca-24/d-c-dulcan-in-spatele-tuturor-lucrurilor-e-dumnezeu-1598.

¹⁶² Dumitru Constantin Dulcan, *Inteligența materiei*, Ed. Teora, 1992, p. 338.

¹⁶³ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa, Ed. Harisma, 2002.

II.8 Prezența Părintelui Galeriu, prin absență în viața ucenicilor

II.8.1 Părintele Patriarh Daniel

Cuvinte de aleasă prețuire a adus Părintele Patriarh cinstind memoria Părintelui Constantin Galeriu prin participarea la simpozionul la 10 ani de la plecarea acestuia la cer. Pe lângă cuvintele consemnate în presa scrisă și on-line ne-a plăcut că știa dăruirea și jertfa doamnei Argentina Galeriu, căreia i-a zis: **„Iată, doamnă, v-a venit acum rândul!”**.

În seara de 22.12.2016, vorbind despre capcanele vieții de toate zilele: **când ne ocupăm de lucruri urgente să nu le uităm pe cele esențiale**. Părintele Patriarh vorbește despre vremea în care la Mănăstirea Sihăstria Părintele Galeriu a zis într-o situație: **„Fugim de păcatul mândriei și să nu cădem în păcatul leneviei!”**.

II.8.2 Părintele Nicolae Bordașiu:

**„Părintele Galeriu era respectat și iubit,
apreciat și ascultat!”**

Stând acum, dacă privim la curgerea vieții lui, n-am putea să spunem pe care dintre talanți i-a prețuit mai mult părintele și la care a lucrat să-i sporească mai mult. A fost cu adevărat un om cu o personalitate extraordinară, complexă, puternică și luminoasă, încât strălucirea activității lui ne călăuzește și astăzi.

Părintele Galeriu a fost respectat și iubit, apreciat și ascultat de foarte multă lume. Când îl priveai pe Părintele Galeriu, te întrebai de unde atâta forță de muncă. El spunea foarte simplu: „Nu eu, ci Domnul lucrează prin mine!”. Și așa era. Bunul Dumnezeu îl întărea pentru tot ce trebuia să facă.

Și zicea: **„Trebuie să-i mângâiem pe toți, fiindcă de aceea vin la Biserică, să-și găsească pace sufletului și sprijin pentru viață!”**¹⁶⁴.

II.8.3 Părintele Vasile Gordon: „Cât de importante pot fi lucrurile aparent minore”.

Iată una dintre mărturiile Părintelui Vasile Gordon, care este prezentată pe larg în cartea *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*¹⁶⁵.

„Trei sunt factorii de bază ai predicii autentice: Hristos, predicatorul și ascultătorii. Hristos, în sensul că predicatorul se întărește cu harul Său în oficiul propovăduirii, Evanghelia Lui fiind totodată esența mesajului omiletic. Să ne amintim de cuvintele dumnezeiescului Pavel despre care Părintele Galeriu vorbea ca fiind cel mai mare sfânt: «Nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Hristos»¹⁶⁶.

¹⁶⁴ Nicolae Bordașiu, „Era podoaba slujbelor de la Sfântul Silvestru”, <http://ziarullumina.ro/era-podoaba-slujbelor-de-la-sfantul-silvestru-114633.html>.

¹⁶⁵ Mărturia completă a Părintelui Profesor Vasile Gordon o găsim la pagina *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, Ed. Reproexpres, 2013, <http://Părintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUcenicParinteluiGaleriu.pdf> (pp. 109-114).

¹⁶⁶ *Corinteni* 4, 5.

Iar ascultătorii nu se constituie într-o masă inertă, pasivă, ci sunt persoane concrete care trăiesc *hic et nunc* (aici și acum), cu probleme și întrebări pe care preotul trebuie să le înțuiască, la care ei așteaptă un răspuns. Predica nu e un monolog, ci dialog având în vedere problemele și frământările ascultătorilor. Acesta e și sensul etimologic al Omileticii¹⁶⁷ (a fi în relație cu)¹⁶⁸.

Și parcă vrând să completeze Pareneza de la lucrarea de doctorat, găsesc un articol care definește un fapt trăit de mulți dintre noi, ucenicii și acum clarificat. Respectiva teză este socotită de Părintele Galeriu „lucrare de excepție în literatura omiletică românească”¹⁶⁹.

În cartea anterioară, pe site, dar și la alte comemorări, Părintele Vasile Gordon a vorbit ales despre profesorul pe care l-a avut coordonator la doctorat și pe care l-a urmat de altfel la catedră („Părintele Profesor Dr. Constantin Galeriu preot și predicator de excepție”¹⁷⁰).

De data aceasta, Părintele Gordon mărturisește un crâmpeli de viață pe temeiul cuvintelor Mântuitorului: „Cel ce este credincios în foarte puțin și în mult este credincios; și cel nedrept în foarte puțin și în mult este nedrept...”¹⁷¹. Regretatul profesor obișnuia adesea să stea la spovedit până după miezul nopții, ascultând și sfătuind cu răbdare zeci de credincioși din diferite

¹⁶⁷ Disciplina teologică privitoare la principiile și regulile oratoriei (predicilor) bisericești, <https://dexonline.ro/definitie/Omiletica>.

¹⁶⁸ Pr. dr. Vasile Gordon, *Biserica și Școala*, Ed. Christiana, 2003, pp. 288-289.

¹⁶⁹ Părintele Galeriu, „Cuvânt înainte” la *Predica ocazională (Pareneza)* a Dr. Vasile Gordon, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

¹⁷⁰ *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, Ed. Reproexpres, 2013, <http://Părintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>, p. 110.

¹⁷¹ *Luca* 16, 10.

categorii sociale. Așa se face că uneori conversația era auzită de toata lumea în mod inevitabil, iar cei care așteptau la rând minute și ore în șir auzeau cum unii, pe lângă păcate, îi spuneau părintelui fel de fel de mărunțișuri din viața lor, a familiei. După câțiva ani de asemenea auziri (și îndelungi așteptări), un fiu duhovnicesc a îndrăznit să-l atenționeze pe părinte că unii creștini abuzează de bunăvoința cucerniciei sale în detrimentul creștinilor care așteaptă excesiv la rând. Știu – a replicat părintele –, pentru dumneata (și pentru mine, recunosc!) sunt fleacuri. Dar pentru ei, ceea ce-mi spun reprezintă cele mai importante lucruri din lume! N-am cum să nu-i ascult, pentru că am un principiu: **pot să renunț, dar nu pot să refuz. Pot să renunț la confortul meu, dar nu pot să renunț la solicitarea lor.**

Astfel, cuvintele Mântuitorului evocate la început pot fi înțelese acum în sensul celor descrise ulterior.

Cel ce este atent și delicat în foarte puțin și în mult este atent și delicat; și cel ce e nedelicat în foarte puțin și în mult este nedelicat. Iar în iconomia mântuirii, urmarea se cunoaște: „Numai cel credincios și atent în cele mici, de pe pământ, poate primi darurile cele mari, din împărăția cerurilor?”^{172, 173}

.....
¹⁷² Luca 16, 11.

¹⁷³ Vasile Gordon, „Importanța faptelor «mici» pentru mântuire”, în vol. *Cateheze pastorale pe înțelesul tuturor*, vol. II, Ed. Sophia, 2016, p. 181.

II.8.4 Părintele Gh. Holbea: „Profesorul Constantin Galeriu a fost un profesor eveniment”

Sunt la o seară duhovnicească închinată Părintelui Galeriu, la care unul din ucenici (Viorel Presler), coordonat de Părintele Holbea, a avut ca temă la lucrarea de licență activitatea Părintelui Galeriu. Studenții Părintelui Galeriu ajunși azi cadre universitare îl poartă în memorie. Iată ce a declarat la o conferință Părintele Gh. Holbea: „Profesorul Constantin Galeriu a fost un profesor eveniment. Era o enciclopedie esențializată cu idei integrative pe un anumit subiect”. Student fiind, l-a urmărit cu atenție pe profesorul Galeriu. La sfârșitul cursului anual i-a înmănat un buchet de flori. Peste patru ani a rămas uluit că părintele, profesorul Galeriu, și-a amintit chiar și ce a zis: „Ne-ați învățat să săpam la rădăcina cuvântului ca să găsim aurul Învierii”.

De la Părintele Galeriu i-a rămas în minte definiția credinței. „Credința este cea care face lansarea: de la ceea ce știi la ceea ce nu știi; de la ceea ce sunt la ceea ce nu sunt încă; de la ceea ce am la ceea ce nu am. Adică aruncarea în brațele lui Dumnezeu”. (Sfântul Pavel: „Iar credința este încredințarea celor nădăduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute”¹⁷⁴).

II.8.5 Părintele Galeriu și *Lumea Credinței*

Iată un articol al domnului Bucuroiu, al cărui rezumat scris a fost prezentat în 4-6 mai 2017 la Iași, la **Simpozionul internațional „Martiriu și Memorie din România comunistă”**.

¹⁷⁴ Evrei 11, 1.

„În vara toridă a lui 1989, undeva prin august, comunitatea euharistică a Bisericii Sfântul Silvestru din capitală a fost zguduită de o veste teribilă. Cel mai cunoscut și îndrăgit preot bucureștean, inegalabilul Constantin Galeriu, a fost bătut și umilit, în toiul nopții, de câțiva indivizi. Fapta acestora nu a putut trece drept un jaf, iar relatările părintelui Galeriu indicau exact contrariul: fusese vorba de un act de intimidare, care purta semnătura brutală a temutei Securități a lui Nicolae Ceaușescu. L-am vizitat la spital, însoțindu-l pe pictorul Sorin Dumitrescu (ucenicul său apropiat), și așa am asistat la întreaga teo-antropo-dramă care s-a derulat în acea vară sufocantă și indiferentă a Bucureștiului comunizat. Spitalul nr. 9 în sine găzduia un spectacol care putea înnebuni orice om teafăr, până acolo ne-am strecurat cum am putut printre șiruri de basculante – adevărate dricuri care cărau leșurile vechilor case boierești din centrul demolat al capitalei –, printre autobuzele cu ciorchinii lor umani atârnați pe la uși, printre oameni necăjiți care stăteau ca vitele în soare așteptând mașina de pâine, carne sau lapte. Deznădejde peste tot, iar omul care ne aducea în fiecare duminică mângâiere prin formidabilul său cuvânt era întins pe un pat de spital, cu fața tumefiată de lovituri, cu coastele zdrobite, cu privirea încețoșată de pumnii primiți. Demnitatea sacerdotală nu-l părăsise însă, veșmântul era impecabil, mâinile se mișcau dezinvolt, glasul – chiar dacă mai stins, mai tremurat – vibra cu aceeași acustică plăcută. Ei bine, atunci l-am urât pe Ceaușescu! Știu că nu e creștinește, știu că «nu se face», dar mai știu că în cazul în care respectivul ți-a greșit ție îi poți acorda iertarea. Dar dacă a greșit altuia? Cum pot eu să îl iert? Să îi ridic păcatul poate fără voia victimei, sau poate fără că agresorul să încerce o împăcare, un act de metanoia... Iertarea din oficiu, în numele victimei, nu am putut-o practica în acea

rezervă de spital, când regimul criminal bolșevic mai avea patru luni de trăit!”¹⁷⁵.

Azi (iulie 2018) am fost la mormântul Părintelui Galeriu și am găsit-o pe doamna prezbiteră Argentina îngrijorată zicându-mi: «Casa Părintelui Nicolae Bordașiu, care este plecat în Germania, a fost devastată de răufăcători!». Bine că nu a fost acasă, amintindu-mi de întâmplarea mai sus pomenită a Părintelui Galeriu.

Și adaugă: „Eram la Cernica. S-a apropiat de Părintele un ins care s-a adresat acestuia: «Eu sunt cel care v-a bătut în vara lui '89.Vă rog să mă iertați!». Iar Părintele a zis: «**Cum nu, te iert**» și l-a și sărutat pe frunte! O, Doamne!”.

.....
¹⁷⁵ Răzvan Bucuroiu, „Cronica unei agresiuni deghizate. Cazul Părintelui Galeriu, august 89”, www.simpozionstaniloae.ro/lucrare/cronica-unei-agresiuni-deghizate-cazul-parintelui-galeriu-august-89.

II.9 Părintele Galeriu este viu prin accentuarea importanței pe care o dădea cuvintelor memorabile

II.9.1 „Ce, Sorine, ai venit să mă asculți oficial?”¹⁷⁶

Cu aproape trei decenii în urmă eram cu fiul meu, Dan, când în brațe, când de mână. Cuvântul care se auzea în tot Dealul Mitropoliei era de-o frumusețe spirituală care mi-a mers la suflet. Și iată că la sfârșit un preot de statură potrivită s-a apropiat de un grup spunând: „Ce, Sorine, ai venit să mă asculți oficial?”. Era cel dintâi ucenic Sorin Dumitrescu, însoțit de Rodion, fiul Părintelui, cum aveam să-mi dau seama peste ani. Duminica următoare am revenit, sperând să-l reascult. N-a mai grăit părintele așteptat. M-am dus cu îndrăzneală la părintele care miruia la raclea Sfântului Dimitrie cel Nou Basarabov și l-am întrebat: „Unde este părintele care a vorbit duminica trecută?”. M-a lămurit: „Hei, Părintele Galeriu este la el, la Biserica Sfântul Silvestru”. L-am căutat și când l-am găsit vreme de aproape două decenii l-am ascultat cu fidelitate și bucurie.

Dăruit cu o memorie fantastică, Părintele făcea conexiuni interdisciplinare cu competență, dăruire și pasiune¹⁷⁷. La spovedanie, la rugăciunile de dezlegare, deși cei prezenți erau cu zecile, îi pomenea pe nume sfinția sa pe toți. Îi pomenea pe ei, iar la unii și cu toți ai casei lor, pe fiecare după nume. Și câtă mângâiere când

¹⁷⁶ Cuvintele Părintelui Galeriu în 1987.

¹⁷⁷ Mai bine zis Părintele făcea legături ca la întocmirea unui site – link; dar când creezi un site gândești ceva; or, Părintele le făcea spontan!

chemarea aceasta este făcută astfel încât să înțelegi că ești foarte prețios lui Dumnezeu. A fost un mare dar! Peste ani, depășind amintiri, când „garda argentiniană” se transformase în „garda cadrelor medicale” de la spitalul unde era internat Părintele Galeriu, d-l Sorin Dumitrescu mi-a spus că a fost interpellat astfel: **„Ce, Sorine, ți-a fost teamă să nu te molipsești?”**.

Sorin Dumitrescu zicea altă dată că oriunde ar fi mers cu Părintele Galeriu, acesta teologhisea. Prin simpatie cu gândirea profesorului nostru, la orice fapt de viață mă gândesc: „Ce-ar zice Părintele?”.

Și imediat apare întrebarea Părintelui: **„Cui se adresează Evanghelia? În primul rând, mie. Dacă vreți să vă asociați...”**.

Cuvintele din rugăciuni sunt solul zilelor noastre senine! Părintele știa ca nimeni altul că gândurile ascund idei, ideile cuvinte, cuvintele esențe și... tăcere. Cuvintele sunt imaginea sufletului; din „prisosul inimii” se cuvântă. Și ne atenționa că ele, cuvintele, sunt arme care pot ucide sau înălța. Există un cuvânt care vindecă toată durerea și necazul vieții: cuvântul dragoste pentru că „dragostea nu cade niciodată!”¹⁷⁸.

„De ce este importantă spovedania?”

Avea vocația preoției – Vocație (*voco – vocare* – a chema)¹⁷⁹. Vocația de a fi: o sinteză de însușiri care obligă la manifestări personale, originale, creatoare de valori¹⁸⁰. Într-o discuție cu tinerii, duhovnicul a fost întrebat: „De ce este importantă spovedania?”. Părintele i-a răspuns: „Gândește-te că ești în casă și că te uiți afară printr-un geam murdar. Toate pe care le vezi îți apar necurate

¹⁷⁸ Corinteni 13, 8.

¹⁷⁹ **Vocăție**, vocații, s. f. Aptitudine, chemare, predispoziție pentru un anumit domeniu de activitate sau pentru o anumită profesie, <https://dexonline.ro/definitie/voca%C8%9Bie>.

¹⁸⁰ Constantin Rădulescu-Motru, *Vocația, factor hotărâtor în cultura popoarelor*, București, 1935; Ed. Tipo Moldova, 2010.

datorită murdăriei care este pe geam. După ce vei spăla geamul, toate îți vor apărea luminoase. Tot așa este și cu sufletul omului. Atâta timp cât este murdar, vede peste tot defectele celor din jur, i se năzare că în jurul lui este un adevărat război al nedreptăților care îl vizează tocmai pe el. După ce apare căința și sufletul se spală prin Taina Mărturisirii, omul renaște, începe să observe părțile bune ale celorlalți, are mai multă răbdare și merge pe calea vieții celei nepieritoare”...

Mărturisirea trebuie să cuprindă răul, începând de la rădăcina lui, de la gând, de la intenție. Credincioșii întreabă adesea: „De unde se ivește un gând rău, un cuvânt, o expresie lipsită de cuviință?”. Dar aceasta arată că adâncul din noi nu e convertit. Sunt plivite buruienile la suprafață, dar nu sunt smulse rădăcinile lor, care pot lăstări mereu. De aceea și **gândurile trebuie mărturisite**, lepădate, pentru a nu le duce cu noi în eternitate.

„Nimic nu rămâne ascuns, care să nu iasă la arătare” (*Luca* 8, 17), ne spune Fiul lui Dumnezeu. De asemenea, și **cuvintele trebuie spovedite**, pentru care zice Mântuitorul că „vom da socoteală în ziua judecății” (*Matei* 12, 36).

Cu atât mai mult faptele. Nu simțim, nu observăm noi la atâția credincioși cum, după mărturisire și dezlegare, li se înseminează fața, le strălucește o bucurie, bucuria întru Duhul Sfânt? Ei dobândesc puterea de a pune un nou început, de a se dedica numai binelui. Este cotitura săvârșită de lucrarea Tainei. Mai profund, se reunește acum voia liberă cu harul, și acest lucru aduce pacea conștiinței, cu Dumnezeu, cu semenii, cu sine. În *Pateric* citim că a întrebat un frate pe un părinte iscusit: „Care e fapta care dă odihnă, pace?”. „Fiule, a răspuns bătrânul, fapta cea mai folositoare și mai odihnitoare este aceasta: unirea voii omului cu voia lui Dumnezeu... încât să-ți zici: Doamne, iată de acum înainte îmi unesc toată voia mea cu a Ta, ca de acum înainte să

nu se împotrivesc, nici să mai bănuiască voia mea voi Tale, ci orice va vrea și va fi iubit voi Tale acela va vrea și va iubi voia mea”. Iar a iubi și a face voia Ziditorului este a te face pe tine întru toate ziditor, lucrător de fapte bune. Acesta este scopul Tainei¹⁸¹.

Iubirea prin **cuvânt**! Iubirea prin faptă! Gura care laudă pe Dumnezeu și brațul care lucrează. (*Cu mâna tare și cu braț înalt!*).

Lucrurile se înțeleg la marginea cuvintelor, și cuvintele nu sunt de ajuns să le înțelegi: e nevoie de **har**. Părintele Constantin Galeriu era **carismatic**: te cucerea prin cunoștințe, elocință, gestică, intonație...

Sorin Dumitrescu, care într-o postfață a cărții sale zice că de fapt Părintele Constantin Galeriu nu a avut auditoriu la care să vorbească, o întreabă pe mama domniei sale, care venise de la biserică încântată după o predică galeriană: „Ei, dar ce-a zis, dragă?”... Și mama a răspuns: „Eu le am aici, în inima mea!”. Așa că în cele din urmă, ucenicul din banca întâi, Sorin Dumitrescu, încheie cu convingerea că toți beneficiarii cuvântării Părintelui plecau acasă folosiți.

II.9.2 Două morți, două învieri și trei judecăți

Cu glas mare expunea, ne repeta, accentuând nuanțele: doar, doar vom înțelege! Nu o dată ne-a explicat de cele două morți, două învieri și trei judecăți (de la Sfânta Spovedanie, particulară la 40 de zile de la plecarea la cer și obștească la A Doua Venire a Domnului)!

.....
¹⁸¹ Părintele Constantin Galeriu, extrase din studiul „Taina Mărturisirii”, publicat în nr. 3-4 al revistei *Ortodoxia* din anul 1979, www.putna.ro/pdf/re-vista-putna-2010.pdf, pp. 33-34.

Asta ne face să fim atenți în fiecare Sfântă Liturghie de sâmbătă, când se pomenesc cei adormiți și să fim atenți cu viața noastră cea de toate zilele. Într-o asemenea perspectivă trebuie să vedem cuvântul Mântuitorului: „Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce ascultă cuvântul Meu și **crede** în Cel ce M-a trimis **are viață veșnică** și la judecată nu va veni, ci **s-a mutat din moarte la viață**. Adevărat, adevărat zic vouă, că vine ceasul și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia. Căci, precum Tatăl are viața în Sine, așa I-a dat și Fiului să aibă viață în Sine (Ioan 5, 24-26).

Precum se observă, **timpul este la prezent**: „Ascultă, crede, are, vine, este”. Și iarăși: „Vine vremea și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și care vor auzi vor fi vii”. E de la sine înțeles că este vorba de învierea din moartea spirituală produsă de păcat, nu de moartea fizică, trupească; de asemenea, de învierea spirituală de aici și de acum, nu de învierea trupurilor (a celor din cimitire) și de Judecata Universală, despre care Mântuitorul vorbește mai jos, când spune: „**Vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui; Și vor ieși cei care au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei care au făcut cele rele, spre învierea judecății**”¹⁸² (Ioan 5, 28-29).

Dumnezeu i-a poruncit și l-a prevenit pe Adam: „Iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” (Facerea 2, 17). Conștiința creștină s-a întrebat: a murit Adam în ziua în care a păcătuit? Trupește n-a murit atunci. Dar spiritual, atunci a murit, prin neascultarea poruncii lui Dumnezeu și consimțământul cu duhul la unirea cu cele muritoare. În duh este începutul și al vieții și al morții. În acest înțeles tâlcuiește Sf. Grigore Palama:

¹⁸² Ioan 5, 24-32, www.bibliaortodoxa.ro/carte.php?id=35&cap=5.

„Domnul numește morți pe cei ce trăiesc în deșertăciunea acestei lumi; El nu i-a îngăduit ucenicului care Îi cerea să-l lase să-și înmormânteze tatăl, ci i-a spus să lase morții (după duh) să-și îngroape morții (după trup). Domnul numește deci morți pe cei ce trăiesc trupește, dar al căror suflet e deja mort; despărțirea sufletului de trup este moartea trupului, iar despărțirea sufletului de Dumnezeu este moartea sufletului; adevărata moarte este deci cea a sufletului. Dumnezeu vorbea despre această moarte atunci când i-a spus lui Adam, aflat încă în Rai: În ziua în care vei mânca din rodul pomului oprit, cu moarte vei muri. Din clipa căderii, sufletul lui Adam, despărțit de Dumnezeu, a murit, deși Adam a mai trăit, trupește, până la vârsta de nouă sute treizeci de ani”¹⁸³.

Atunci, așa precum este o moarte în amândouă sensurile: a sufletelor și a trupurilor, la fel există și două învieri: a sufletelor și a trupurilor. Sfântul Macarie dă ca un fel de mărturie a experienței duhovnicești:

„Învierea sufletelor moarte se produce încă de acum; dar învierea trupurilor nu se va petrece decât în ziua de apoi”¹⁸⁴. Părintele nu a obosit repetându-ne! Am primit informația. Și a zis: „Facă Domnul ca de la Informația curată să înceapă un dialog Sfânt, o curățire și o înțelegere nouă a existenței noastre”.

.....
¹⁸³ Din Conferința „Jertfă și înviere în familia creștină”.

¹⁸⁴ Constantin Galeriu, „Schimbarea la Față a lui Hristos – Transfigurare a Creației”, www.ucenic.go.ro/art4.ht.

II.9.3 „Și nu ne lăsa deloc să cădem în ispită”

Părintele Constantin Galeriu studia îndelung textele originale. Să luăm, pentru exemplificare, capitolul XI, dedicat nebulosei sintagme „Și nu ne duce pe noi în ispită”, aflată în aparentă contradicție cu mesajul întregii învățături biblice, prin sugestia absurdă că Dumnezeu ar putea fi... Ispititorul. Părintele Galeriu stăpânește bibliografia bogată care s-a acumulat de-a lungul a 2.000 de ani de creștinism pe marginea acestui verset și rezolvă enigmaticul nonsens de la înălțimea autorității sale teologice. În limba aramaică pe care o vorbea Hristos – limba manuscriselor de la Marea Moartă¹⁸⁵ –, versetul original are sensul: „Și fă să nu cădem în ispită” sau cum l-a tradus Sfântul Ioan Gură de Aur: „Și nu ne lăsa deloc să cădem în ispită”.

Așadar, numai Satana îl ispitește pe om (și chiar pe Hristos, fiul lui Dumnezeu!), pentru a-l duce la cădere. Dumnezeu îl încercă, pentru a-l întări, apăra și înălța!

Ar fi întru totul benefic ca după acest studiu erudit și sintetic al Părintelui Galeriu, Biserica să preia traducerea exactă a versetului în cauză din rugăciunea *Tatăl nostru*, pentru a nu deruta inteligențele generațiilor viitoare de credincioși creștini¹⁸⁶.

„Și ne izbăvește de cel rău”. La noi aici unii spun „cel viclean”, dar viclenia este parte din răutate, întregul e răutate. Este o

¹⁸⁵ În limba aramaică există o lege cu privire la sintaxă, conform căreia negația plasată înaintea unei forme cauzative poate să se refere numai la efect și nu la cauză, adică în cazul de față să însemne „a face să nu cădem în ispită” atunci în textul nu **ne duce pe noi în ispită** negația nu așezată înaintea verbului **ne duce** se referă la efect, adică la ispită, și nu la cauză, nu la cauzatorul ispitei.

¹⁸⁶ *Rugăciunea Tatăl nostru. Tâlcuiri de Părintele Galeriu*, Ed. Harisma, 2002, p. 94.

precizie mai mare asupra acestei rugăciuni capitale, principala rugăciune a creștinilor, predată Însuși de Domnul Iisus Hristos.

Textul comentariului nu este arid, ci dimpotrivă, curge cu adâncimi miezoase, de veche Scriptură, cu miera nouă a harului în potirul fiecărei sintagme: „Și chiar dacă stai deoparte, El continuă să răsară Soarele Său și peste tine, să dea ploi roditoare și pentru pâinea ta. El va rămâne mereu cu brațele deschise, așteptându-te. Există și un dor al lui Dumnezeu după tine. Iar dacă la mai-marii acestei lumi ești nevoit să aștepti să ți se fixeze zile și ore de audiență, la El nu e nevoie. În orice clipă *audiența* îți este oferită. Te rogi și El îți răspunde”¹⁸⁷.

Trebuie să dăm traducerea corectă. În Evanghelia după Marcu este: „Și răspunzând, Iisus le-a zis: Aveți credință în Dumnezeu”¹⁸⁸. În original este: „**Aveți credință lui Dumnezeu**”¹⁸⁹. Să simți credința, iubirea lui Dumnezeu!

„Vă rătăciți neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu”¹⁹⁰.

Și cu compătimire pentru cei rătăciți: „**Sărmanii, nu merg la esență!**”.

Învingea pe cârcotași și sectari prin **traduceri corecte și interpretări corecte**. Memoria-i fabuloasă îl ajuta și dădea date concrete cu privire la evenimente și noțiuni spuse natural încât nu aveai cum să nu-l iubești sau măcar numai să-l admiri.

¹⁸⁷ Nicolae Steinhardt, evocat de contemporanii săi, Alexandru Paleologu, Monica Lovinescu și Părintele Galeriu, <http://romanalibera.ro/cultura/oameni/nicolae-steinhardt-evocat-de-contemporanii-sai-alexandru-paleologu-monica-lovinescu-si-parintele-galeriu-252106.html>.

¹⁸⁸ Marcu 11, 22.

¹⁸⁹ Părintele Galeriu, „Plăcerile lumii și bucuriile harului divin”, https://adevarul.ro/cultura/spiritualitate/video-10-ani-parintele-galeriu-ignoranta-pacat-foarte-grav-crestin-autentic-nu-prost-1_520628b3c7b855ff-56c357aa/index.html.

¹⁹⁰ Matei 22, 29.

Comuniunea cu Dumnezeu e gândită ca o nuntă divină. Fecioarele nechibzuite se duc să cumpere ulei pentru candelile lor și când ajung ușa s-a închis. „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă”. Răspunsul îl știm toți: „Adevăr spun vouă nu vă cunosc pe voi”. Șocat de câte ori citesc. Nu ne cunoaște? În originalul grecesc *uc* este negația, *ida* verbul (de la substantivul *idos*, care înseamnă **chip** – „nu-mi recunosc chipul în voi”).

Adrian Luican a mărturisit că răspunsul Părintelui dat adventiștilor a învins un snop de întrebări pregătite de aceștia!

Explica etimologia cuvintelor și dădea sensul lor duhovnicesc: untdelemn (mila, generozitatea), vin (nădejdea), inelul (relogodirea cu Hristos, veșnicia) etc. Înjurătura înseamnă „în jurul tău ură”.

„Îmi mai amintesc de licărul din privirea lui și de tristețea cu care constata sărăcirea semantică pe care a căpătat-o în limba română cuvântul simpatie – în limba greacă, el însemnând «împreună suferința»”¹⁹¹.

Adăuga câte un cuvânt care să întregască, să întărească înțelesul: „Pe cei morți (**sufletește**), înviați”; „întreba Părintele «nu mai plac lucrurile vechi?» Și grâul e vechi. Grâul este una din cele mai vechi plante de cultură, fiind cultivată de om în Orientul Mijlociu cu circa 10-12 mii de ani î.e.n. Și a rămas nedespărțit de omul civilizat de-a lungul întregii istorii”.

„Căzut între tâlhari” (tâl-har). Și tâlhari pot fi și răutatea, invidia, dar și fumatul, băutura, desfrâul etc.

„Fiul risipitor a plecat departe”, **departe de Dumnezeu!**

Adam era gol; gol de **Dumnezeu!**

În Evanghelia a patra „lasă morții (**sufletește**) să-și îngroape pe morții lor”.

¹⁹¹ Sorin Preda, „Părintele Galeriu”, www.formula-as.ro/2003/580/spiritualitate-39/parintele-galeriu-4331.

În Evanghelia a cincea fecioarele erau „nu bune”, nu nebune.

Înlocuia unele arhaisme:

„**Mai vârtos** mă spală” cu „**mai mult** mă spală”.

„Atunci voi pune pe altarul Tău **viței**” cu „Atunci voi pune pe altarul Tău **jertfe noi**”; și prorocul David doar adaugă în *Psalmul* 106 „**să-I jertfească Lui jertfă de laudă!**”¹⁹².

„Să se zidească zidurile **Noului Ierusalim**”.

Dădea înțelesuri profunde din spusele dascălilor săi.

In Illo tempore, „în vremea aceea”, termen consacrat pentru a defini timpul mitic, este actualizat la „astăzi”!

Nichifor Crainic zisese: „Cea mai frumoasă moarte e să trăiești de-a pururi prin urmași”. Studentul ucenic, dăruit de Dumnezeu cu mari daruri pe care le-a cultivat, a dezvoltat: „**Om**ul se realizează prin trei dimensiuni: prin propria lui zidire după chipul lui **Dumnezeu**, prin operele lui și prin urmași: **fii** sau **ucenici**”¹⁹³.

Dădea înțelesuri profunde acolo unde era obișnuitul.

Iubirea nu-i completă decât în trei. În doi poate exista și în **doiala**.

„Cuplul uman cere o reciprocitate a cunoștințelor, consfințită prin angajare solemnă înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Cere autodăruirea reciprocă, dar și împreună-dăruirea într-o nouă ființă. Iubirea binecuvântată a soților e mai întâi un schimb de inimi sau cel puțin un schimb de daruri între inimile lor, ceea ce asigură o continuă renaștere a vieții și unitățile căminului.

Dar oricât de intensă și curată ar fi iubirea lor, ea e mereu pândită de ispita separării. În rodul lor însă, e și o mare revelație

¹⁹² *Psalmul* 106, 22.

¹⁹³ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa, Ed. Harisma, 2002, p. 338; „Sensul vieții monahale”, www.crestinortodox.ro/.../68455-sensul-vietii-monahale-parintele-galeriu.

a iubirii aici, viețile și inimile lor se revarsă și spiritual și fizic ca două râuri într-o singură albie, într-o nouă și unică fință, căci copilul îi cuprinde pe amândoi într-o unitate negrăită.

Amândoi se oglindesc în el și își află un fel de o fințime a lor. Atunci pot să-și spună: în el suntem noi, într-o unire nedespărțită și pe totdeauna.

Și iarăși, mai cu seamă atunci iubirea în cămin nu se limitează, nu se reflectă doar asupra lor, ci se deschide spre viitor, prin urmași”¹⁹⁴.

Sfinții Părinți înțeleg prin untdelemnul din candelile fecioarelor **milostenia**¹⁹⁵, ceea ce înseamnă că fecioria, pentru a putea fi mântuitoare, trebuie unită cu milostenia. Candelă sufletului nostru trebuie îngrijită, împodobind-o cu virtuți întocmai urmând îndemnul adresat: „Candelile noastre să le îngrijim, în virtuți strălucind și în credință dreaptă” să intrăm împreună cu Domnul la nuntă gătiți, cu fecioarele cele înțelepte ale Domnului pentru eternitate.

Fecioria e mare, dar ea este deplină doar unită cu milostenia. Și, în ceea ce privește milostenia, Părintele era cel care dădea tot. „Mila e toată Scriptura”¹⁹⁶.

Alegea cuvinte care întregeau înțelesul cuvintelor din Scriptură!

¹⁹⁴ „Mărgăritare duhovnicești – citate din opera Părintelui Constantin Galeriu”, http://de-vorba-cu-mine.blogspot.ro/2010/12/margaritare-duhovnicesti-citate-din_15.html.

¹⁹⁵ **Milosténie**, milostenii, s.f. 1. Binefacere, pomană. ♦ Spec. Danie făcută unei mănăstiri, unei biserici. Dar și 1) Sentiment de compătimire față de suferințele și nenorocirile altora; milă; compasiune. 2) Dar făcut unui nevoiaș; milă. <http://dexonline.ro/definitie/milostenie> Și Vlahuță zice că „mila e toată scriptura”.

¹⁹⁶ Și Vlahuță zice că „mila e toată Scriptura”, www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/ne-vorbeste-parintele-arsenie-papacioc/rugaciunea-duhovnicesc-81084.html.

„**Ai căzut din dragoste!**”, **ne atenționa** uneori Părintele! Păi da, știm că „dragostea nu cade niciodată”, cum a zis Sfântul Pavel.

De aș grăi în limbajele calculatoarelor și „dragoste nu am, nimic nu sunt!”. Cu ani în urmă, când dumițrețele din culorile curcubeului sunt în floare, de Sfântul Mihail, m-a impresionat în mod deosebit cântarea aceasta:

„De vreme ce eu, păcătosul, am văzut prea bine
Că această lume este deșartă și degrabă trecătoare
Și am zis: „**Suflete, suflète, pân’ ce ești viu pocăiește-te**”,
Că trecând din aceasta, nu vei mai avea vreme de pocăință!

Și iarăși m-am uitat spre Răsărit și am văzut o lumină strălucind și către mine așa grăind: „**Eu sunt arhanghelul Mihail** și sunt trimis la tine, suflète”.

Iar sufletul, înfricoșându-se, a zis către dânsul: „Sfinte, sfinte arhanghele, te rog mai lasă-mă puțin să viețuiesc și-ți voi da ție aurul și argintul...” (se-nțelege: al faptelor bune).

Iar el a zis: „**Timp** ai avut în viață ca prin milostenie să fi cheltuit aurul și argintul”. Doamne, **timpul** asupra căruia Părintele nostru Galeriu ne-a atras atenția, analizându-l în atâtea nuanțe și ducându-ne mereu la **astăzi**. Pentru că iată: „Iar acum, numai-decât sufletul tău se cere de la tine să meargă înaintea Domnului și să dea seamă de faptele ce a lucrat în viață și să-și ia plata după osteneala sa”.

„Lucrurile se înțeleg la marginea cuvintelor, și Cuvintele nu sunt de-ajuns să le înțelegi: este nevoie și de **har**”¹⁹⁷. Și harul? Cum să-l dobândesc?

Doar de la Sfântul Ioan Gură de Aur din Sfânta Liturghie.

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!”.

¹⁹⁷ <http://subiecte.citatepedia.ro/despre.php?s=Tudor+Arghezi%40cuvinte>.

„Aurul și argintul” sunt darurile date de Domnul, talanții primiți pentru această petrecere a omului care este viața. Vom da seama dacă acești talanți i-am folosit eficient, creator și dacă am împărțit și altora darurile primite, milostivind.

Părintele Cleopa zicea că judecata, această dare de seamă a noastră, ține cât ai citi cei șase psalmi ai Utreniei. Sunt convinsă că are dreptate. De vreme ce eu, muritoare de rând, pot să recunosc dintr-o privire tipul fișierelor după extensii pe computerul meu dintr-o privire, cum să nu poată Entitatea Supremă să facă analiza unui hard disc uman în câteva minute, fie și de mărimea a zeci de ani.

„Darurile și chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi”¹⁹⁸. Da, blând și înțelegător („pentru cei slabi, hrana moale”), Domnul răbdător așteaptă metanoia mea, grija, nu îngrijorarea, prefacerea, și nu prefăcătoria. Și chiar dacă nu sunt ca una „ce nu am nădejde”, moartea părinților, și mai nou a părintelui duhovnic m-a găsit tot descoperită. De când am auzit cântarea mai sus amintită, în fața icoanei Slujitorului Legii, Celui ce a zis „Să stăm bine, să luam aminte!” mă rog:

„Sfinte arhanghele Mihail, te rog mai lasă-mă puțin să viețuiesc și-ți voi da ție aurul și argintul!...”. La această aleasă zi Părintele Galeriu cred că mi-ar atrage atenția că trebuie să aduc „certificatul de botez” și să rămân în „dragostea care nu cade niciodată”¹⁹⁹! De aceea mă întorc și cu umilință îndrăznesc să adaug: de aş grăi în limbajele calculatoarelor și „dragoste nu am, nimic nu sunt!”²⁰⁰. Și întreba Părintele: „Păi cum?” Și răspundea tot Părintele: „Iată cum: Iubește și fă ce vrei!**” Și: „A spune cuiva te iubesc înseamnă de fapt tu nu vei muri niciodată”²⁰¹. Așa**

¹⁹⁸ *Romani* 11, 29.

¹⁹⁹ *Corinteni* 13, 8.

²⁰⁰ *Corinteni* 13, 2.

²⁰¹ <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=3&a=Sf%E2ntul+Augustin>.

sună un citat celebru din Fericitul Augustin. Și: „Rugăciunea este unitatea de măsură a dragostei”. „Adam nu o iubea pe Eva pentru că era frumoasă, iubirea lui a făcut-o frumoasă”²⁰².

Și altă dată:

„Suferi de pe urma nedreptății unui om rău? Iartă-l, ca să nu fiți astfel doi oameni răi!”²⁰³, citat celebru din Fericitul Augustin și din același sfânt: „Nu ne e de nici un folos să ascultăm învățăturile sfinte dacă nu le trăim”.

Părintele Galeriu: „Cui se adresează Evanghelia? În primul rând mie. Dacă vrei să vă asociați...”

Pe loc pare că am înțeles. Dar iată că nu de puține ori zic: „Unde ești, Părinte?” Sigur l-aș întreba ce să fac cu aproapele meu care mă nedreptățește, ce, Evanghelia nu-i și pentru el? Și e inteligent. Dar „**caracterul** fără înțelepciune poate mult, dar **inteligenta fără caracter** nu valorează nimic”.

Și îmi vin în minte stihurile din catisma a șaptea:

„Că de m-ar fi ocărat vrăjmașul, aș fi răbdător, Și dacă cel ce mă urăște s-ar fi fălit împotriva mea, m-aș fi ascuns de el. Iar tu, omule, asemenea mie, căpetenia mea și cunoscutul meu, care împreună cu mine te-ai îndulcit de mâncări, în casa lui Dumnezeu am umblat în același gând!”²⁰⁴.

Ei, și mă întorc că știu de fapt ce m-ar la meditație între sintagmele:

„Ai dreptul să porți crucea, dar nu ai dreptul să o pui pe spatelui altcuiva”²⁰⁵. Nu este om numai bun-bun și nici rău-rău; și orice-ar fi începe tu binele!”.

²⁰² <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=3&a=Sf%E2ntul+Augustin>.

²⁰³ <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=4&a=Sf%E2ntul+Augustin>.

²⁰⁴ Psalmul 54, 12-15.

²⁰⁵ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri cu Dorin Popa., Ed. Harisma, 2002, p. 210.

Instrucția e una, și educația este alta! Și ucenicul Părintelui nostru, Nicolae Steinhardt, a și scris:

„Degeaba le-am avea pe toate: inteligența, cultura, istețimea, supracultura, doctoratele, supradactoratele dacă suntem răi, ha-
ini, moșici și vulgari, proști și nerozi, doi bani nu facem, se duc
pe apa sâmbetei și inteligența și erudiția și supradactoratele și
toate congresele internaționale la care luăm parte și toate bursele
pentru studii pe care le câștigăm prin concursuri severe. Nimic
nu poate înlocui și suplini nițică bunătate sufletească, nițică bu-
năvoință, toleranță, înțelegere. Bunătatea sufletească nu-i o vir-
tute subtilă și rafinată, e un atribut de bază al ființei omenești și
totodată un atribut al culturii”²⁰⁶.

Și circulă pe net²⁰⁷:

*Un pic de-mpănare te face mai bun,
Prea multă împlinire te face nebun.
Un pic de putere te face mai tare,
Prea multă putere pe alții îi doare.
C-un pic de respect ești încrezător,
Cu prea mult respect devii sfidător.
Un pic de-ngrijire te ține mai bine,
Prea multă îngrijire-i o hibă-n gândire.
C-o slujbă, desigur, ai pâine pe masă,
Dar dacă ai zece, n-ai masă, n-ai casă.
Păstrează, creștine, măsura în toate,
Deloc nu e bine, iar prea mult te-abate
Încet, dar și sigur de la pocăință
Și te pricopsește c-o altă credință.*

²⁰⁶ www.evz.ro/detalii/stiri/editorialul-evz-despre-steinhardt-conducatori-si-rostul-bunatatii-966823.html#ixzz1mgE93vj.

²⁰⁷ Anonim, „Cumpătare”, <http://prieteniiisfantuluiefrem.ro/2017/04/20/cumpatare-poezia-unui-anonim/>.

Trebuie să-mi amintesc mai des că trebuie să facem bine celor care ne fac rău, chiar dacă aceștia rămân neîndreptați. Astfel, păcatele noastre vor fi iertate și vom dobândi smerenie. Atunci când alungăm din sufletul nostru orice dușmănie, avem multă îndrăzneală în rugăciunea noastră către Domnul. Și mai mult; citat din Sfântul Ioan Gură de Aur:

„Să ne doară sufletul pentru cei care ne fac rău, mai mult decât ne doare pentru noi înșine; căci rana pe care vor să ne-o facă nouă, o primesc, de fapt, ei. Așa cum cei care dau cu piciorul în cuie și se laudă cu aceasta sunt vrednici de plâns, la fel și cei care îi nedreptățesc pe alții sunt vrednici de mila noastră, deoarece își rănesc propriile lor suflete”²⁰⁸. Și Părintele nostru așa s-a și comportat cu cei care i-au făcut rău (torționarul din pușcărie, agresorii din august 1989). „Mi-era milă de ei că-și fac păcate!”.

Părintele ne-a pregătit. Așa cum Domnul Iisus Și-a pregătit ucenicii și pe noi de fapt ne-a educat. Cât aplicăm din cele primite depinde de curăția și vrednicia noastră. Ne-a istorisit, bunăoară, despre lamentarea unui tânăr pe lângă mama lui bolnavă: „Ce mă fac eu, mamă, fără tine!”. „Fiule, vocea mea, cuvintele mele îți vor rămâne în suflet și în minte!”. Și ni se întâmplă și nouă. Vocea mamei și vocea Părintelui duhovnic rostește cuvinte pe care le-au rostit și, la fel de bine, rostesc cuvinte pe care nu le-au rostit, dar pe care le-ar fi putut rosti.

„Cu cât înaintez în vârstă, crește venerația pentru părinții mei!”. De aceea ne reamintea de strădania părinților lui pentru credință, muncă și viață cinstită și nu în ultimul rând continuitatea neamului („să-mi aduci nepoți!”). De la mama sa a moștenit meșteșugul la cuvânt, de la tatăl său hărnicia, cinstea și milostenia. Încheia ideea cu Vasile Voiculescu:

²⁰⁸ www.ioanguradeaur.ro/722/cuvinte-de-folos-si-povete/.

O, Doamne, azi mă pipăi și nu mă dumiresc:
Ce taină se petrece de la un timp cu mine?
Doamne, pe măsură ce cred și Te iubesc
Îmbătrânesc în lume, întineresc în Time²⁰⁹

Prin simpatie și noi cu trecerea anilor prețuim mai mult și din ce în ce mai profund dragostea părinților noștri pentru credință, familie și pentru copii. Andrei Pleșu, și el ucenic al Părintelui Galeriu, interesat de sindromul bătrânețe, îl cita pe alt mentor al său, Constantin Noica:

(...) „Spunea că bătrânețea e o eliberare formidabilă în vederea creativității. (...) Cât privește creativitatea, avea la îndemână o sumedenie de exemple: mari creatori de cultură și de artă care au fost explozivi în faza finală sau și în faza finală a vieții lor. Tizian – care a murit de ciumă, nu de altceva – a pictat dezlanțuit după 70 de ani, până când a murit. Picasso a fost mai activ ca niciodată după 80 de ani. Iar exemplele se pot înmulți. Nu trebuie, așadar, să disperăm dacă avansăm în vârstă; dacă ne pierdem productivitatea, altele sunt, de obicei, motivele – nu vârsta.”²¹⁰ (...)

Părintele nostru a zis, la împlinirea vârstei de 70 de ani: **„Să mă apuc de treabă!”**. Un reporter l-a întrebat direct pe Părintele despre cuvintele psalmistului David: „Zilele anilor noștri sunt șaptezeci de ani; iar de vor fi în putere optzeci de ani și ce este mai mult decât aceștia osteneală și durere”²¹¹. Răspunsul Părintelui a venit ca o certitudine:

²⁰⁹ Vasile Voiculescu, „Ariciul”, www.ceruldinnoi.ro/pages/Poezie_crestina_romaneasca.htm.

²¹⁰ Andrei Pleșu, „Despre bătrânețe – întrebări, neliniști, bucurii”, în *Dilema veche*, nr. 500, septembrie 2013, <http://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/despre-batrinete-intrebări-nelinisti-bucurii>.

²¹¹ *Psalmul* 89, 10-11.

„Din mila Lui Dumnezeu, îndrăznesc a spune: «nu e chin și durere» – psalmistul trăia în vremea Vechiului Testament, a așteptării lui Hristos; noi, cei care L-am primit pe Iisus Hristos, din lumina și iubirea Lui avem putere și la vârsta aceasta, eu mărturisesc, nu chin și durere, ci bucurie divină și inima-n lumină! Toți pentru care m-am rugat să-i am martori la judecata istoriei și a lui Dumnezeu!”²¹².

„**Mintea s-a plecat și la viclenii lumești...**”. La întrebarea: „Ce trebuie să facă omul în biserică?”, Părintele Galeriu zicea: „Iubiților, omul în biserică nu trebuie să facă altceva decât să urmărească atent și cu evlavie ce face preotul, să înțeleagă ce face și, dacă îi ajută Dumnezeu, cu vremea să și trăiască ce face. Dar nu e obligatoriu. Măcar atât, să-l observe cu evlavie pe preot”²¹³.

Acesta este sfatul; în realitate este o performanță să ai parte de o ambianță ca să poți fi „miluit cu liniștirea”. Cel „inteligent și ispititor” caută să ne distragă atenția. Unele persoane participante la rugăciune repetă cântarea, ba câte una repetă și ceea ce zice sau cântă preotul. „Mereu mârâie cineva”, zicea un părinte, vizibil deranjat și el. Rar o voce cultivată, condusă cu spirit și „simțire”. Altele, după ce că vin târziu, se duc să sărute icoanele și chiar și la locul lor „fac gimnastică”, vorba Părintelui Adrian Făgețeanu.

Câte una își caută de zor în geantă sau vorbește cu cutărica cu care nu s-a văzut de mult. Ce? „Cum se face magiunul” – vorba Părintelui Sofian, adică nimic important, nimic urgent. Altele se găsesc să facă observație cu proverbialul „țțț...”. Și mi se ntâmplă

²¹² Înregistrare video prezentată la Conferința „Medicină și spiritualitate” în memoria Părintelui Galeriu, emisiunea „Universul Credinței”, 21 aprilie 2013, www.youtube.com/watch?v=yuEjLxSnWfg-Ucenic si <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>, p. 37.

²¹³ Sorin Dumitrescu, *Rock & Popi. Carte de veghe creștină*, Ed. Anastasia, București, 1998.

să mă trezesc profesoară unde nu e cazul: mai întâi cu o privire de atenție, apoi crescendo – semn de liniștire cu degetul pe buze, sfârșind uneori cu observație prin cuvinte. Nu mă învăț minte nici când nu e cazul. O doamnă șopotea la urechea unui domn, de fapt „îi traducea”!

Sigur „dacă vii mai diminecioră” și pe nemâncate, cum zicea mama mea, ai un loc mai strategic, te concentrezi mai lesne. Atenția nu mai este în afară, nu le mai văd, nu le mai aud sau pur și simplu se întâmplă alături, cineva, care cântă cu talent. În toate cazurile până la rostirea Crezului, mai întotdeauna lumea se liniștește și se intră-n duhul rugăciunii.

Și când noi ne aducem aminte de păcatele noastre, Dumnezeu le uită.

„Nu-s de lăudat, dar nici de lepădat”. „Cel ce a primit sarcina să lupte pentru învățătura creștină să nu ia aminte la laudele credincioșilor săi, dar nici să cadă abătut când nu este lăudat, ci să-și alcătuiască predicile lui, ca ele să placă lui Dumnezeu”²¹⁴. Se bucura părintele de vorbele bune ale celor din jur, dar se și întrista. Lauda lumească e un cuțit cu două tăișuri. Neatent fiind, te poți răni mortal în trufia momentului. De aceea Părintele zicea câteodată: „Nu-s de lăudat, dar nici de lepădat”! Părintele prefera să vorbească nu despre sine, ci despre dragoste. Vorbea în felul său inimitabil – ca un îndrăgostit, pățimas și lucid deopotrivă.

„Sunt adânc fericit!”, zicea Părintele când era ceva vrednic de bucurie. Orașul Brașov, viu mai totdeauna, de data asta părea obosit; luminat de soarele palid părea și trist. Deodată, văzând

²¹⁴ Ioan C. Teșu, *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, Ed. Doxologia, 2010, p. 57.

statuia lui Ciprian Porumbescu, mi-au răsunat în minte și în suflet acordurile melodiei „Crai nou”²¹⁵ și simt bucuria vieții!

Și cum zicea Părintele Galeriu: „Sunt adânc fericită!”.

Dar iată că în iarna anului 2014, trecând pe lângă aceeași statuie, văd cu **tristețe** ca cineva a scris pe statuie „violență psihotronică”. Aș fi vrut să șterg, dar mâinile erau cu bagaje și timpul șederii mele în bătrânul Brașov doar câteva ore. Cine vrea să ne distrugă dragostea pentru valorile noastre naționale? Am mai văzut și alte luări în derizoriu ale unor opere literare, dar și ale unor scriitori importanți. Găsesc pe net aceste cuvinte ale lui Sun Tzu despre cum se distruge o națiune: „Taie-le rădăcinile, acoperă-le cerul, tulbură-le tradițiile, bagă-i în dezbinare, fă-i să se rușineze de ceea ce sunt! Așa nu vei avea nevoie de luptă, căci speriați de ceea ce au devenit, te vor implora pe tine să vii și să-i salvezi de ei înșiși”²¹⁶.

Mi-aduc aminte cuvintele Părintelui care ne voia modele: „**N-am văzut nici o mamă să se revolte**”.

„La baza oricărei existențe stă un **proiect, o idee**”.

La baza oricărei existențe stă un **proiect, o idee**. Existența se întemeiază pe **spirit**, nu pe materie.

„La început era Cuvântul (...) Cu vrerea Tatălui, cu lucrarea Fiului și săvârșirea Duhului Sfânt”. Era în vremea în care Părintele era în căutare de idei, arhitect și fonduri pentru întărirea cupolei bisericii.

„Nicoale Paulescu zicea că la baza oricărei existențe stă o idee, un proiect. Asemănător, și biochimistul Jacques Monod definește **viața** ca pe un sistem având trei proprietăți: **morfogeneza**

²¹⁵ „Crai Nou”, muzica Ciprian Porumbescu, versuri Vasile Alecsandri, www.youtube.com/watch?v=2Lx4WWwMrD4.

²¹⁶ www.dzr.org.ro/sun-tzu-despre-cum-se-distruge-o-natiune-taie-le-radacinile-acopera-le-cerul-tulbura-le-traditiile-baga-i-in-dezbinare-fa-i-sa-se-rușineze-de- ceea-ce-sunt-asa-nu-vei-avea-nevoie-de-lupta-caci/.

autonomă prin care sistemul poate opera ca un sistem de sine stătător; **teleonomie**, ceea ce înseamnă că sistemul vizează un **scop**; și reproducere, **invarianță**. Și făcând legătura cu Scriptura, zicea: existența se întemeiază pe spirit”²¹⁷.

Sigur că teologhisind se întorcea la Proiectul Sfintei Treimi („să facem om după chipul și asemănarea noastră”).

Și nu uita să ne îndemne să nu uităm de proiectul nostru personal. Așadar, chiar dacă avem mai multe proiecte, cel mai important proiect rămâne mântuirea personală!

Slavă Domnului pentru că „I-a reușit OPERA”.

De ce mulțumim Domnului. Are Domnul nevoie de confirmarea noastră? El, Care știe „ceea ce este în om?”.

„Pentru că I-a reușit OPERA!”, exclama Părintele Galeriu. Credința trebuie mărturisită pentru slava lui Dumnezeu și mântuirea fiecăruia dintre noi!

Și noi ne bucurăm pentru reușitele noastre. Un copil este o operă. Dar un copil este și creator de operă. Și Dumnezeu Se bucură când vede opera împlinită. „Tu pe cine votezi, măi?”, îl întreabă scurt o doamnă din comisia de votare pe nepotul meu Andrei care abia așteaptă să facă sărituri la „salteaua” din parc. „Eu votez pe mama Gina”. Mi se pare corect. Și eu doar fac ascultare la el. În drum spre locurile de joacă trecem pe la biseri-cuța maramureșeană din Parcul Titan. Ne închinăm la icoane și rămâne pe gânduri la icoana Adormirii Maicii Domnului. Îi spun: „Vezi, trupul Maicii Domnului a adormit, iar sufletul este reprezentat de acest copil care este în brațele Mântuitorului”.

„Nu, mama Gina: Mântuitorul ne spune «credința să o dați copiilor»”. Rămân fără replică. Pentru că poate fi și așa la o privire inocentă. „Hai, mama Gina, fii mai rapidă!”. Și o ia la fugă.

²¹⁷ Părintele Constantin Galeriu, emisiunea „Universul Credinței”, TVR 1, www.youtube.com/watch?v=GCyKTFqUrWY.

Și eu grăbesc pasul să-l ajung, gândind că nu numai informatica e în continuă schimbare, nici nepoții și nici bunicii nu mai sunt ca altădată.

Părintele Galeriu s-ar bucura; căuta sensuri și incita gândirea și la studenți (le dădea un verset pe care să-l comenteze fiecare după mintea și simțirea lui).

„Iată ce este bun și ce este frumos decât numai a locui frații împreună”²¹⁸.

Principalul lucru în viața e **familia!** Școala nu mai poate echilibra relația cu familia. Nici Biserica nu reușește refacerea familiei când familia nu mai e „biserica mică”. Biserica e un loc de vindecare sufletească și trupească, temă care nu e nouă, dar care cere „o atitudine nouă”, cum zice Episcopul Casian, ucenic care-l moștenește pe Părintele Galeriu în metaforă și intonație. De aceea Părintele, când ne pomenea în biserică, ni-i pomenea și pe toți din casa fiecăruia.

„Sărăcuțul!”

„Ei, te rogi tot atâta timp cât te uiți la televizor?”. Iar respectivul a stat așa în cumpănă ca noi toți! Și mai adăuga: „De câte ori ne vedem de porcăriile noastre în loc să vorbim cu Dumnezeu”.

Când era vorba despre câte unul încremenit pe cale total greșită și învârtoșat o ținea pe-a lui dându-se ateu, părintele exclama ludic: **„Sărăcuțul!”.**

²¹⁸ Sfântul Ioan Gură de Aur, „Tâlcuire la Psalmul 132”, www.ioangu-radeaur.ro/673/talcuire-la-psalmul-132/.

Cei fără argumente înalță vocea. Înceștarea nu e cu oamenii, ci cu diavolul. „Lupta e împotriva începătoriilor”²¹⁹. Diavolul nu luptă direct cu Dumnezeu, ci prin intermediul creaturii lui, fiu săi. Toți fii sunt chipul lui Dumnezeu. Câtă gălăgie și ce disconfort cu această vecinătate a casei Părintelui. Când era momentul cel mai sublim de sfințenie, ei dădeau muzica mai tare și gălăgioși până seara târziu; uneori și-n zori alergau la ușa Părintelui „să-i dezlege de duhul mâniei pe ei și pe nevestele lor bătute măr”²²⁰.

La mormântul Părintelui salcia veghează liniștită somnul Părintelui și biserica luminată feeric în noapte. Și un amărât al sorții și-a găsit și el aici locul, la banca de sub salcia pletoasă de lângă mormântul Părintelui iubit.

E ca și-n viață: se ține după Părintele o „mulțime pestriță de persoane atrasă irezistibil de parfumul sfințeniei active lucrătoare”²²¹, zicea Sorin Dumitrescu.

Sfințenia, credința autentică trebuie cultivate prin rugăciune!

Părintele Galeriu: „Șuvoiul curge continuu, depinde de tine, omule; așează-te sub el”. Și așezarea se face prin rugăciune.

Părintele Galeriu ne îndemna la rugăciune cu luare-amin-te, să rostim cuvintele rar. A și mărturisit Părintele Clement Haralamb: „Să repetăm!”.

Am făcut observație unui cerșetor care cu gura cerea, iar cu mâinile făcea ceva care numai cruce nu putea fi numită. El mi-a răspuns că Dumnezeu îl înțelege: „Nu vezi că și mata te-ai gândit că-i cruce”. Vai de noi!

²¹⁹ Sfântul Pavel, www.biblia-ortodoxa.ro/noul-testament/epistola-catre-efeseni-a-sfantului-apostol-pavel/.

²²⁰ Sorin Dumitrescu, „Postfață” la cartea Părintelui Galeriu *Tâlcuiri la mari praznice de peste an*, Ed. Anastasia, 2001, p. 309.

²²¹ *Ibidem*.

Mă gândesc la alt răspuns dat unui preot care tocmai rămânea fără carnetul de șofer și care a zis: „Datoria voastră e să pedepsiți, a noastră să miluim!”. Răspunsul milițianului sovietic: „Nu noi pedepsim, ci legea; nu voi miluiți, ci Domnul Dumnezeu!”²²².

Un domn asculta lamentarea celui care-i aranja freza: „Nu există Dumnezeu de vreme ce sunt atâția oameni care au numai necazuri”. Respectivul frezat zice: „Și eu am văzut mulți oameni neîngrijiți, netunși, pot zice lățoși”. „Păi dacă nu vin aici să-i servesc?”.

Așa și noi cu Domnul: „Dacă nu-I cerem ajutorul?”.

II.9.4 Duhovnici care aidoma sfinților comunică cu cei plecați

II.9.4.1 Părintele Galeriu

Marii duhovnici ai României sunt sfinții de lângă noi. Marii duhovnici ai României sunt și mai aproape de Dumnezeu prin faptele și credința lor. Vii sau trecuți la cele veșnice, ei ne rămân alături și ne sunt modele pentru o viață exemplară. Părintele Galeriu a știut ca nimeni altul să vorbească! A știut să ne asculte! A știut să ne îndrume! Și mai ales a știut să ne stăpânească duhovnicește. „Dumnezeu are ac pentru jocul fiecăruia!”. Jocul indiferenței, îndoielilor, micimilor noastre. Și ne-a pus în suflet credința! Și după întâlnirea cu el, plecai zburând precum ți-a zis, cu: „Bucurie sfântă și inima-n lumină!”.

Părintele trăia real bucuria creației; nu ne putem mulțumi cu o ciozvărtă de timp. Există viața viitoare. Când pruncul este în

²²² Arhimandritul Tihon Șevkunov, *Nesfinții sfinți și alte povestiri*, Ed. Egumenița, p. 197.

viața intrauterină se formează încet ființa umană: cu mânuțe, cap, piciorușe și toate ale viitorului om. Îi folosesc acolo? Nu. Așa și în viața pământească ne pregătim sufletul pentru viața cerească. De aceea, când ne nimeream seara la câte o vecernie și Părintele ne îndemna: să facem și o rugăciune pentru adormitul rob „cutare”.

Sigur ne vorbea despre Sfântul Ioan Iacob Hozevitul rugător, poet care nu a uitat niciodată dorul de țară; după 20 de ani de la plecarea la cer face în vis invitația ucenicului său Pantelimon, misionar în America și odinioară slujitor la Sfântul Mormânt: „Dacă vrei să mă vezi, vino la peștera Sfintei Ana din pustiu la Hozeva și mă vei vedea”²²³.

Și așa cum știm din viața Sfântului Spiridon că a vorbit cu cea adormită și în zilele noastre părinți sfinți ne confirmă comunicarea cu cei plecați.

A fost un sacerdot: slujirea din timpul Sfintei Liturghii era aidoma unei conversații cu Dumnezeu, ca și cum comunica cu Dumnezeu. Rugăciunile de taină le șoptea și totuși, în liniștea bisericii, se auzeau.

În taina **mărturisirii** a fost nu numai sacerdot, ci și un **rugător**. La spovedanie, Părintele se ruga pentru ca Dumnezeu să-i dea răspuns bun pentru îndreptarea vieții celui (cele) care se mărturisea.

Era un sacerdot și în timpul ierurgiilor²²⁴. Într-o împrejurare în care un ucenic l-a vizitat, Părintele nu a spus că „am un mort în biserică”, ci „ne așteaptă „o creștină adormită”. Chiar dacă organic

²²³ Sfântul Ioan Iacob Hozevitul de la Neamț, www.sfant.ro/sfinti-romani/sfantul-ioan-iacob-hozevitul-de-la-neamt-2.html.

²²⁴ Ierurgiile sunt slujbe, rânduieli și rugăciuni pentru binecuvântarea și sfințirea omului în diferite momente și împrejurări din viața sa, dar și pentru binecuvântarea și sfințirea naturii înconjurătoare și a diferitelor lucruri sau obiecte de folos omului, <https://doxologia.ro/taine-ierurgii-slujbele-bisericii/c-e-sunt-ierurgiile>.

nu mai era funcțională, Părintele se ruga și parcă vorbea cu sufletul adormitei, mijlocind către Dumnezeu. Iar rugăciunea era ca o convorbire cu Dumnezeu pentru primirea robului care pleacă dintre noi. Este edificator și exemplul ucenicului, ca și cuvântul de despărțire la înmormântarea Părintelui Stăniloae.

„La înmormântarea Părintelui Stăniloae, pe marginea gropii: «Îngăduiți, frațiiile voastre» în ultima clipă cuvânt de despărțire:

«Zilele lui ca floarea câmpului așa vor înflori»²²⁵ și a început un dialog cu Părintele Stăniloae, care era depus.

„Dumitre, îți amintești când vorbeam înainte de Înviere de iubirea persoanelor Sfintei Treimi?”. Trăia Părintele Galeriu. În spate, o voce pe ton ironic: „Cu cine vorbește Galeriu? Nu vede că e mort! Ei! Vârsta!”, oarecum malițios la adresa Părintelui nostru.

Părintele Galeriu a auzit reflecția, a făcut pauză câteva secunde și a continuat:

„Și cât de departe suntem noi astăzi!”. Oare acel profesor nu știe că sufletul este nemuritor, viu și că aude?»²²⁶. Suntem tentați să judecăm material, să nu vedem ceea ce este dincolo de această prezență organică. Părintele Galeriu a scos în evidență nu omul, ci **modelul divin-uman**, reperul spre care trebuie să tindem!”.

Scrisoare către monahul plecat de un an

La un an după trecerea monahului de la Rohia „dincolo”, Părintele Constantin Galeriu i-a scris o scrisoare publicată pe 30 martie 1990 în Revista „22”: „Frate Nicolae, își începea Părintele Galeriu epistola, iată un an de când ai trecut, pascal, dincolo, pe celălalt tărâm. Dragostea, oricât de paradoxal le-ar părea unora,

.....
²²⁵ Psalmul 102, 15-19.

²²⁶ Din mărturia ucenicului Marola, doctorand al Părintelui Galeriu, la comemorarea de 10 ani.

ne ține mereu împreună, nedespărțiți. Bine a zis Înțeleptul Biblic: «Iubirea ca moartea e de tare!» (...) Și uite așa, în această iubire ne simțim mereu «una». Te port mereu în rugăciunea mea; în pomenire, la Dumnezeiasca Liturghie, când iau mirida pătici-că din prescură, pe numele dumitale, o așez pe Sfântul Disc la picioarele Sfântului Agneț – Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatele lumii –, iar după sfințirea Darurilor o trec în Sfântul Potir invocând: «Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu Cinstit Sângele Tău, pentru rugăciunile Sfinților Tăi». Și ne întâlnim mereu în acel loc din care pleacă orice întâlnire: în inimă, în memoria inimii. Aici e locul de taină și de tâlc. Nu pot să nu-ți scriu azi ca să-ți spun cât de vie este această memorie”²²⁷.

Scrisoare către mielușei, tinerii sacrificați în 1989

Și cea mai evidentă comunicare cu cei plecați rămân cuvintele adresate mielușeilor, tinerilor sacrificați în 1989:

„Potirul durerilor era plin la acea cumpănă de vremi! A luminat **atunci în spiritul vostru, al tinerilor**, un cuvânt unic: «**Vom muri și vom fi liberi**». Nu l-a rostit nimeni în vreo altă țară, în vreo altă revoluție, nici la 1789, nici la 1848, nici la 1917.

Voi ați descoperit libertatea în moarte, dar nu în moartea ca moarte, ci în moartea ca jertfă. A luminat în voi, martirii, acest înțeles al ofrandei voastre pure, genuine, **înțeles că nu muriți, și că, deci, sunteți vii, tot mai vii**. În martiriu se dezvăluie adevărul fundamental al existenței: starea de oferire spre împlinire.

²²⁷ <https://nicolaesteinhardt.wordpress.com/2008/11/24/parintele-galeriu-despre-nicolae-steinhardt/>.

La temelia înnoirii României, la sfârșitul acestui ultim veac al mileniului stă, **mărturie jertfa voastră a tuturor**²²⁸.

Și ucenicii au nădejdea în sufletul lor că Părintele Galeriu îi aude

La simpozionul de comemorare a zece ani, ucenicul Marola, cadru didactic la Facultatea de Teologie, și-a început mărturia cu „Iubite profesor Constantin Galeriu!”.

Sorin Dumitrescu era tare necăjit că urma să părăsească sediul Fundației Anastasia, în urma unui proces de retrocedare, nu avea unde să-și depoziteze cărțile. A venit într-o vineri, la prânz, la mine la școală, să mă roage dacă îi pot oferi un spațiu. Disperat, a exclamat: „Cum îngăduie Părintele una ca asta?”. „Haideți, domnule Dumitrescu, îl trageți la răspundere pe Părinte?”, îi răspunsei eu. Părintele m-a auzit și mi-a transmis soluția salvatoare.

„Domnule Dumitrescu, ar fi ceva, numai că este ocupat de primărie. Și l-am condus la corpul B, arătându-i ferestrele celor două săli unde-și desfășura activitatea o secție pentru persoanele cu handicap. Trebuie să știți că acel spațiu a suferit o avarie, iar secția se mutase provizoriu în altă clădire. Trei luni au durat reparațiile și tocmai când urmau să revină în școala a intervenit Părintele, salvator, căci domnul Sorin a și pus mâna pe telefon și l-a apelat pe primar: „Alo, alo, excelență, Sorin Dumitrescu va deranjează. Sunt aici cu d-na directoare de la școala Sf. Silvestru. Mi-a arătat un spațiu care este suficient pentru mutare, știți că mi s-a luat abuziv Fundația. Pot veni la dvs. să-mi dați cheile?”. „Vă aștept luni, la prima oră și rezolvăm, se auzea răspunsul primarului. Acum sunt prins cu un interviu, cu gripa aviară, cunoașteți problema,

.....
²²⁸ Părintele Galeriu, „Vouă”, www.marturisorii.ro/2016/12/22/decembrie-1989-parintele-galeriu-in-piata-universitatii-despre-jertfa-tinerilor-vom-muri-si-vom-fi-liberi/.

larg mediatizată la televiziuni”. „Cu tot respectul, excelență, luni sunt la dvs. Vă mulțumesc”. Luni, d-l Sorin Dumitrescu a obținut cele două săli de clasă legal, cu repartiție de la primărie. Era 21 mai, sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena, ziua Părintelui. Când clopotele bisericii sunau, chemând credincioșii la sărbătoare, când la Sf. Silvestru era slujba parastasului Părintelui, d-l Dumitrescu, bucuros pentru ceea ce a dobândit, a intrat în școală, recunoscând că a fost „darul Părintelui”²²⁹.

Verișoara mea Ioana Dragu (86 ani) trăiește înconjurată de icoane, cărți și în legătură permanentă cu Radio Cultural și Trinitas și TV Trinitas. A visat că trebuia să mă căsătoresc (dar eram singură) și Părintele Galeriu, care urma să săvârșească slujba, mi-a zis: „Să-mi aduci certificatul de botez!”. Nu înțeleg, zicea ea. Eu înțeleg. Trebuie să-mi curăț haina sufletului. „Câți în Hristos v-ați botez, în Hristos v-ați și-mbrăcat”²³⁰. Și dacă la Crez rostim „mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor...” atunci, Doamne, „fă albă ca zăpada haina sufletului meu!” și „mă rog luminează-mă și mă învață să fac voia Ta!”.

II.9.4.2 Părintele Porfirie

Un fiu duhovnicesc al lui care era în Australia îi dădea telefon în mod regulat și îi cerea sfaturi. Fără să știe că acesta murise, după 15 zile îi dă telefon la același număr. Îi răspunde Părintele, îi rezolvă problema și îi spune: „Ioanni, de acum să nu-mi mai dai telefon

²²⁹ Mihaela Vanghelie, „Părintele Galeriu, salvatorul celor ce îl cheamă în ajutor”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/ParinteleGaleriu&DnaVanghelie.pdf>.

²³⁰ „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat” (*Galateni* 3, 27), www.biblia-ortodoxa.ro/noul-testament/epistola-catre-galateni-a-sfantului-apostol-pavel/; <http://doarortodox.ro/2013/01/07/cati-in-hristos-v-ati-botezat-in-hristos-v-ati-imbracat-gal-iii-27/>.

și aștept să te întâmpin în rai”. Acesta, cutremurat și înfricoșat, a sunat pe un cunoscut de-al său la Atena, spunându-i: „Am vorbit cu *gheronda* și mi-a spus cuvintele astea. Nu cumva mă încearcă?”. Iar prietenul i-a răspuns: „De 15 zile l-am îngropat pe Părintele!”²³¹.

Și în *Nesfinții sfinți* este un exemplu din zilele noastre. „La câteva luni după ce a murit, i-a apărut în vis fiicei sale Elena. Nimic deosebit în asta, dar răposatul i-a adresat fiicei o rugămintă: «Te rog transmite-i negreșit din partea mea felicitări lui Demircea! Are azi aniversarea!»”²³². Și respectivul academician octogenar a primit o urare de „la mulți ani” de la un prieten la a cărui înmormântare fusese nu cu mult timp înainte!

II.9.4.3 Părintele Nicodim & Sfântul Calinic

Iată mărturia Părintelui Nicodim din timpul canonizării Sfântului Calinic²³³:

„Racla cu moaștele Sfântului Calinic a stat în mijlocul bisericii până la vohodul cel mic. Apoi a fost dusă în Sfântul Altar și așezată în picioare la scaunul arhieresc. La slujbă Patriarhul Justinian a invitat și pe ierarhii din garda veche, ținându-i pe atunci la distanță de regimul comunist. Când a venit vremea să se citească *Apostolul*, de bucuria revederii, ierarhii vorbeau în altar unul cu altul și au uitat să răspundă la: «Să luăm aminte!».

Eu slujeam și atunci l-am văzut pe Sfântul Calinic în picioare lângă tronul arhieresc dând binecuvântarea: «Pace tuturor!». Nu

²³¹ „Părintele Porfirie Kavsokalivitul a fost canonizat”, în revista *Lumea Monahilor*, nr. 78/2013, p.16.

²³² Arhim. Tihon Șevkunov, *Nesfinții sfinți și alte povestiri*, Ed. Egumenița, 2013, p. 294.

²³³ Despre Părintele Nicodim am aflat de la Părintele Ganciu că a fost coleg de bancă în facultate cu Părintele Galeriu.

știu câți și-au dat seama de lucrul acesta în forfota aceea, dar n-am să uit niciodată această minune.

Altă dată eram la masă cu niște părinți și bârfeam. Pe masă erau niște pești mici și îi întrebam: «Măi, unde sunt părinții voștri?». Și tot noi răspundeam ca în locul peștilor: «La stăreție, la econom, la ecleziarh». Atunci Sfântului Calinic a apărut rezemat în tocul ușii și a zis: «Voi credeți că sunteți de capul vostru? Nimic nu mișcă în mănăstirea asta fără știrea mea!» Mai târziu, auzind ucenicul de la stăreție de glumele noastre, s-a mâhnit și a hotărât că nu va mai mânca niciodată pește”²³⁴.

„Și m-apuc să fac Acatistul, dar l-am făcut pentru mine [...] Și cum stăteam în genunchi în chilie, Sfântul Calinic a venit în chilie... asta nu pot să-mi dau seama dacă era realitate, a venit în chilie, și icosul întâi îl pune la urmă și cel din urmă îl pune întâi [...]

Când a venit sfântul eram în genunchi. Dar începutul Acatistului mi l-a făcut Sfântul Grigore de Nazianz.

Și a zis așa către mine (...) Erau: Gură de Aur – care m-a învâțat să predic, era Grigore de Nazianz – (care) a zis să scrii așa:

*Bucură-te, alesul lui Dumnezeu, plăcutul tuturor sfinților;
Bucură-te, lauda arhanghelilor și bucuria îngerilor;
Bucură-te, veselia pruncilor și mireasma chipului călugăresc;
Bucură-te, scutul și acoperământul Cernicăi;
Bucură-te, odrasla și ocrotitorul Bucureștilor, păzirea Frăsineiului și
lauda Râmnicului Severin.*

Mirosea a naționalism nemaipomenit, a Ortodoxie... Măi, măi...”²³⁵.

²³⁴ „Părintele Nicodim Bujor: Am trăit zile și nopți ca într-o nuntă divină”, interviu realizat de Silviu Andrei Vlădăreanu, în revista *Lumea Monahilor*, nr. 112/2016, p. 46.

²³⁵ Mărturie protos. Nicodim Bujor; înregistrare video din arhiva Pr. Cătălin Dumitrean, citată în Georgeta Bidilica Vasilache, *Un cuvios de*

II.10 Din gândirea Părintelui C. Galeriu

II.10.1 Cunoașterea cea mai înaltă pe care oamenii o pot poseda este cunoașterea lui Dumnezeu

„Părintele Galeriu a fost mereu preocupat de orice aspect al **cunoașterii umane**. Mentea sa ascuțită a răscolit mult în afara granițelor teologiei, căutând răspunsuri, aflând întrebări. Pentru el, științele, mai ales cele exacte, erau tot atâtea ferestre ale creației, deschise spre infinitul **tainelor dumnezeiești**” (Virgil Cândea)²³⁶.

Dumnezeu nu poate fi definit. **Dumnezeu** este o ființă supremă, omnipotentă și omniscientă care ar fi creat Universul. Pentru matematician, Dumnezeu este o axiomă, pentru fizician El este o stare, pentru filosof Dumnezeu este o mare enigmă, pentru artist El este sursă de inspirație, pentru Biserică El este **sursa**, iar pentru omul credincios **Dumnezeu este**²³⁷.

Dumitru Constantin Dulcan: „Pentru mine, după 40 de ani de studiu și de reflecție este evident, și nu mă feresc să o spun, că există o esență spirituală a întregului univers, care face parte intrinsecă din acesta, dacă nu cumva este însăși matricea universului material.

Mai puțin contează dacă o numim ca oamenii de știință **câmp energetic, informațional**, chiar **câmp al conștiinței universale**,

Pateric, Părintele Nicodim Bujor Cernicanul, Ed. Renașterea, 2017, pp. 59-60.

²³⁶ Acad. Virgil Cândea, „Mari duhovnici: Părintele Constantin Galeriu – predicatorul de foc”, www.formula-as.ro/2012/1040/spiritualitate-39/mari-duhovnici-parintele-constantin-galeriu-predicatorul-de-foc-15660.

²³⁷ www.antonina-dinsuflet.be/pensees.htm.

așa cum este numit de unele ramuri ale psihologiei, sau dacă este numit **Dumnezeu**, așa cum o fac diversele religii”²³⁸.

Părintele Galeriu: „Dumnezeu este Informația omului. Omul însuși e informat prin har: Revelația, Biblia, Sfinții Părinți, *Filocalia*”²³⁹.

Existența Sa transcende posibilitățile noastre obișnuite de **cunoaștere**. Demersul omului de a încerca să accepte existența lui Dumnezeu precum cea a unui lucru este greșită.

În acest sens îmi aduc aminte de momentul în care Pilat Îl întreabă pe Hristos: „Ce este Adevărul?”. Hristos nu-i răspunde nu din neștiință, căci El Însuși era Adevărul, ci pentru că Pilat era lipsit de credință. Dacă Pilat ar fi spus nu ce este Adevărul, ci „CINE este Adevărul” și-ar fi dat seama că-L are în fața sa.

„Cunoașterea interioară se face în Biserică”

În vechime, construcțiile impunătoare erau semnul unei construcții interioare la fel de importante – astăzi, ele arată doar performanță tehnologică. Biserica este și ea atât exterioară, cât – *mai ales* – **interioară**.

„Până să intrăm în biserica din lemn, cărămizi, mortar și, după caz, beton armat, trebuie să intrăm în **biserica interioară**”²⁴⁰. Sensul profund al simbolului îndeamnă însă la cunoașterea părții nepieritoare din noi – la cunoașterea sâmburelui nostru *divin*. Prins însă în vârtoarea zilelor de azi, se uită prea

²³⁸ Dumitru Constantin Dulcan, „Întoarcerea lui Dumnezeu”, www.formula-as.ro/2008/840/societate-37/intoarcerea-lui-dumnezeu-10312.

²³⁹ Părintele Galeriu, „Informația Omului”, http://sfaturiortodoxe.ortodoxism.ro/parintele_galeriu/Pr%20Galeriu%20-%20Informatia%20omului%2019-02-1999.wma.

²⁴⁰ Alex Nicolin, *Eseuri postmoderne*, www.nistea.com/esuri/alex_nicolin/pacate-postmoderne.htm.

repede textul psalmilor biblici care spune explicit: „Dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt”²⁴¹.

Degeaba construim zgârie-nori de mai bine de jumătate de kilometru înălțime, degeaba construim mașini cât mai rapide și cât mai puțin poluante etc., inutile construcții *exterioare* în general, dacă **nu construim întâi în noi**.

„Ce trebuie să facă omul în biserică”

Părintele Galeriu zicea:

„Iubiților, omul în biserică nu trebuie să facă altceva decât să urmărească atent și cu evlavie ce face preotul, să înțeleagă ce face și, dacă îi ajută Dumnezeu, cu vremea să și trăiască ce face. Dar nu e obligatoriu. Măcar atât, să-l observe cu evlavie pe preot”²⁴².

Sorin Dumitrescu menționează că a aflat cu vremea că statul în biserică este o **deprindere** care seamănă cu **actul de învățare**. Că biserica nu e un ambient unde mă duc ca să-mi ling rănilile. Zice destulă lume, nemulțumită: „E prea mult popor la biserica cutare. Nu pot și eu să mă gândesc la ale mele”. Potrivit Părintelui Galeriu, nici nu e cazul! „Asta e o eroare a liberei-cugetări a acelora care văd credința ca un fapt care se consumă în afara Bisericii”.

„Nimic nu e întâmplător, totul e proniator!”

Memoria părintelui nostru drag funcționa într-o continuă teologhisire, făcând legături în permanență între cuvintele Sfintelor Scripturi cu întâmplările vieții, recurgând și la

.....
²⁴¹ Psalmul 81, 6.

²⁴² Sorin Dumitrescu, *Rock & Popi. Carte de veghe creștină*, Ed. Anastasia, București, 1998.

mărturiile Sfinților Părinți pe care-i considera prietenii săi. „Îmi sunt atât de dragi”, spunea uneori.

Dar Părintele era uluitor cu strădania sa pentru a fi în actualitate cu tot ce putea atinge cu mintea: și-n psihologie, și-n fizică, și-n medicină, și – de ce nu – și-n informatică. Uneori își amintea dojana unui mare profesor care-i spunea: „Prea te ocupi de multe!”²⁴³. Și dragul de el era în stare să se învinovățească și pentru **truda căutării în cunoaștere**: „De păcatul ăsta n-am scăpat toată viața!”²⁴⁴.

Și cât bine a făcut atâtor oameni neliniștiți („dintre care cea dintâi sunt eu”) în înțelegerea sensului existenței lor.

Și în vremea în care a intrat în discuții cu specialist pentru reconsolidarea turlei bisericii a întâlnit „proiectul” arhitectonic.

Și de la reconstrucția turlei bisericii a trecut, se-nțelege, la Proiectul Arhitectului Universului, care în măreția operelor Sale **„știe să numere doar până la unul»**. Adică până la tine (mine), suflete, oricare ai fi tu! Paradoxal, nu?

„La baza oricărei opere stă proiectul”

Proiectul²⁴⁵ este făcut de Făcătorul, Atotțiitorul și Prelucrătorul (din limbajul sistemelor informatice). „La baza oricărei opere stă proiectul”. Sub aspect religios și sub aspect

²⁴³ La susținerea lucrării de licență, Nichifor Crainic avea să zică: „Ai să fii un mare predicator”.

²⁴⁴ Din cuvintele Părintelui Galeriu.

²⁴⁵ **Proiect** ~en. 1) Plan prin care se intenționează realizarea unor acțiuni viitoare. 2) Text inițial al unui plan de activitate socială care urmează să fie discutat, completat, aprobat și apoi pus în aplicare. 3) Schemă a unui sistem tehnic sau a unei construcții care conține calculele, desenele și explicațiile necesare. [Sil. -iect] /<germ. *Projekt*, lat. *Projectus*, www.webdex.ro/online/dictionar/proiect.

științific, omul se distinge de celelalte făpturi prin **gândire** și **cuvânt**. Acesta este specificul, aceasta este condiția umană, iar pentru noi, creștinii, Cuvântul este Însuși Dumnezeu. Și omul, chiar după chipul lui Dumnezeu, este ființă cuvântătoare. Logos-ul este numit în Evanghelie: „La început era Cuvântul (Logos-ul)”²⁴⁶.

„Cuvântul era de la Dumnezeu, și Dumnezeu era Cuvântul”. Grecul zice Logos înțelegând deodată și rațiune, și cuvânt. Noi am tradus prin Cuvânt ca expresie a rațiunii, iar Cuvântul este calea aceasta divină și umană de a comunica, de a ne împărtăși unul celuilalt taina noastră lăuntrică... Și atunci așa am împărtășit, în acest spirit, Cuvântul, Cuvântul-Creator. Spuneau Părinții: „Zi-mi mie cuvânt!”. Dar ce fel de cuvânt? „Cuvânt care să mă zidească”. Cuvântul lui Dumnezeu e Cuvânt creator: toate prin Cuvântul Lui s-au făcut”²⁴⁷.

Proiectul creației este *Cartea Facerii* 1, 26-27: „Să facem om după chipul și asemănarea noastră”²⁴⁸.

Formula de început a Sfintei Liturghii prezintă o deosebită importanță în plan dogmatic, întrucât Împărăția lui Dumnezeu este conținutul vieții creștine, ea este „cunoașterea lui Dumnezeu... unirea cu El și viața întru El”²⁴⁹.

„Ar fi trebui să n-avem nevoie de ajutorul Sfintelor Scripturi, ci să avem o viață atât de curată încât harul Duhului să fi ținut locul Scripturilor în sufletele noastre. Și după cum Sfintele

²⁴⁶ Ioan 1, 1.

²⁴⁷ Fragment din interviu, revista *Lumea Credinței*, anul I, nr. 2, http://cuvinte-duhovnicesti.crestinortodox.ro/Parintele_Galeriu_-25-471.html.

²⁴⁸ Proiectul este conform Dex un plan sau intenție de a întreprinde ceva, de a organiza, de a face un lucru, <http://dexonline.ro/definitie/proiect>.

²⁴⁹ Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă*, p. 143.

Scripturi sunt scrise cu cerneală, tot așa ar fi trebuit ca și inimile noastre să fi fost scrise cu Duhul cel Sfânt”²⁵⁰.

Și Părintele s-a instituit drept model de sânguință în învățătură continuă pe tot parcursul vieții; așa cum o cer vremurile de acum (*lifelong learning*). Încă din tinerețe s-a „manifestat public printr-o lucrare despre Dumnezeu”.

Încă de atunci îl cita pe un astronom englez, care spunea că „trebuie văzut Universul nu ca o mașină, ci ca o mare **gândire**”. Și propria-i **gândire** și-a stimulat-o prin studiu, făcând-o roditoare prin rugăciune. Gândul reprezintă respirația minții, dar atunci gândirea era interzisă. Și Părintele a studiat, a gândit și a rodit întreaga viață.

„La susținerea tezei de doctorat, în fața «unui șir de Everesturi profesionale, cu un Stăniloae și cu un Antonie Plămădeala la mijloc», a prezentat «o teologie a uluirii» astfel că înțelepciunea și știința lui «nu erau din lumea aceasta»”²⁵¹.

„Nou și totuși ortodox”, exclama Părintele Stăniloae.

Avea puterea de a fi la curent cu toate și „de a le face noi toate”.

„Dragul meu, pentru mine un eveniment cu totul semnificativ l-a reprezentat acel moment în care a apărut, pe firmamentul științei și spiritului uman **informatica**; într-o noapte am primit și eu acea cărțuie, nu prea mare, a lui Norman Wiener²⁵². Am citit-o și-am zis: se înnoiește lumea”²⁵³.

²⁵⁰ Sfântul Ioan Gură de Aur, <http://ziarullumina.ro/cuvant-de-intelepciune/dumnezeu-vorbi-cu-sfintii-fata-catre-fata>.

²⁵¹ Ion Buga, *Părintele Galeriu Delasilvestru*, „Unde a fost biserica”, Ed. Sf. Gheorghe Vechi, București, 2001, p. 48.

²⁵² Părintele ciberneticii, Norman Wiener, prevenea încă din 1964: „Există o idolatrizare a mașinilor (mecanisme care fascinează oamenii)”. Numind computerul un idiot genial, sublinia că un calculator este exact tot atât de valoros cât este omul care îl utilizează. Folosit inteligent este o unealtă, e drept foarte perfecționată, care prelungește posibilitățile creierului omenesc.

²⁵³ Părintele Galeriu, „Internetul și implicațiile lui”, interviu consemnat de Octavian Greavu, <http://ucenic.go.ro/art19.htm>.

II.10.2 Pe ce punea accent

Părintele Galeriu în predici?

„Aici e greu de spus. Părintele Galeriu, când comenta pericopa evanghelică, era un univers. Nu știu ce nu atingea Părintele când comenta. Eu, ascultându-l cu foarte mare receptivitate, tot ce mi-a spus a intrat în mine. Spre exemplu, spunea că până și în ultimul criminal chipul lui Dumnezeu nu se șterge. Eu nu făceam deosebirea la vremea aceea între „chip” și „asemănare”. Un criminal și-a pierdut asemănarea – ca și noi –, dar **chipul este indestructibil**. Lucrul acesta m-a pus pe gânduri: să vezi în fiecare om chipul lui Dumnezeu – cum vine asta? Ultimul păgân, ultimul satanist, ultima vrăjitoare are chipul lui Dumnezeu și trebuie să te raportezi la ei ca la chipul lui Dumnezeu! Înseamnă că nu trebuie să urăști omul. De aceea trebuie să-l iubești pe dușmanul tău – pentru că și el e chipul lui Dumnezeu – și să urăști numai păcatul care-l ține legat. Și, de fapt, nu el îți este dușman, ci știm cine îți este dușmanul de obște, care lucrează prin neatenția noastră și ne face rău. Dacă te gândești atunci când te întâlnești cu un om că nu-ți place, că nu e în duh cu tine, tu ce faci în clipa aceea? Nu te simți bine și fugi! Nu așa, ci trebuie să tai cu sabia minții între neasemănarea lui și chipul lui Dumnezeu din el – că acolo este Dumnezeu prezent, numai că omul, prin libera lui voie, face faptele vrăjmașului. Raportându-te la chip, nimicești în acela neasemănarea. Și această neasemănare a lui cu el însuși este, de fapt, o formă de schizofrenie. Așa am fost și eu: deși comunist, păstram datele nevinovăției și inocenței dumnezeiești. Eu eram comunist până în măduva oaselor, cinstit, gata să mor pentru comunism. Dar asta nu era asemănarea cu Dumnezeu – era o

neasemănare, adică o pervertire a asemănării mucenicilor, ca să zic așa. Or, în momentul acela, cineva mi-a pus în față că eu sunt chipul lui Dumnezeu și m-a tratat ca pe un partener egal, răbdându-mi neasemănarea, trecând-o cu vederea”²⁵⁴.

Ucenicul fizician Andrei Dorobanțu i-a zis cândva Părintelui: „Noi suntem hologramele lui Dumnezeu”. Părintele Galeriu i-a zis: „Nu se poate! Am fi numai chipuri, nu și asemănarea!”. Deși au trecut atâția ani de la moartea sa, amintirea Părintelui Galeriu a rămas vie în sufletele prietenilor săi. Astfel, dr. Andrei Dorobanțu relatează o scenă memorabilă: „Într-o zi, unul dintre fiii părintelui m-a sunat și mi-a spus să vin cu mașina mea la Hotelul Ambasador, unde erau cazați mai mulți oaspeți francezi cărora părintele le promisese că îi duce la Mănăstirea Cernica. În momentul în care am intrat în holul hotelului, am înlemnit: toată lumea de acolo, inclusiv personalul hotelului, era în genunchi, și părintele îi binecuvânta! Ce ziceți de aceasta?...”.

Oralitatea sa inconfundabilă este cea care a dus la valorizarea duhovnicească a istoriei noastre într-un mod echilibrat pentru noi toți. Încercarea de redare în scris este fadă, seacă. Noroc că există internetul care poate să mai aducă o imagine a ceea ce a fost. Dar magia comunicării directe este ca și harul care nu poate fi prins nici de cei care intră cu camera de filmat în altar în timpul Sfintei Jertfe. Ceva se vede, dar nu esențialul! Chiar și Părintele zicea: „Se zice ca vorba zboară, iar scrisul rămâne, dar eu vă spun că **un cuvânt rostit, sădit într-un suflet viu, durează în veșnicie** (...) S-a stins un sfeșnic pe pământ, dar s-a aprins o lumină în cer”²⁵⁵.

²⁵⁴ Părintele Iona, 13.12.2012, www.cuvantul-ortodox.ro/ioan-patrulescu-parintele-iona-manastirea-oasa-profesor-universitar-familia-ortodoxa-convertire-spovedanie-canon/.

²⁵⁵ Cit. în *Chipuri de lumină*, Ed. Cuvântul Vieții, a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, 2015, p. 260.

„Scrisul într-un suflet rămâne o veșnicie”²⁵⁶

Avea atâta dragoste încât ne lua pe toți împreună cu el în înțelesurile lui înalte. Toată lumea este de acord ca opera oratorică a Părintelui o întrece în receptare pe cea scrisă. Cine nu l-a văzut predicând cu greu înțelege pe deplin frumusețea și darul cuvântării lui fără egal. Nu fără temei a zis un țăran: „Când îl văd vorbind pe Părintele Galeriu parca Îl văd pe Dumnezeu!”. „În ceea ce privește scrisul, Părintele Galeriu știa asemeni Mântuitorului că «litera ucide; numai Duhul dă viață»”²⁵⁷. Alții spun că Părintele era un om cu precădere al inspirației retorice și numai în secundar al scrisului. De fapt, nu avea nici destul răgaz pentru scris, iar când scria era de mare exigență în alegerea cuvintelor („verba volant, scripta manent”²⁵⁸). Apoi este de netăgăduit că trecerea de la oralitate la scris este anevoioasă și fără frumusețea transmiterii vibrării emoțiilor. Spontaneitatea-i era o permanență: „Acum mi-a venit gândul acesta!”.

Iulia Chira mărturisește: „Părintele a căutat să lase și în scris gândurile sale, dar a luptat și cu fiecare în parte, personal, pentru că fiecare a simțit acest fapt. În perioada când lucra la articolele pe care le scria în ziar în anii după Revoluție, de multe ori dimineața ne trezeam cu câte o bătrână venită de departe, amărâtă că vecina i-a luat găina. Părintele se oprea din dictat, iar eu mă supăram puțin și îi spuneam: „Părinte, nu putem renunța la scris”. Știam

²⁵⁶ Părintele Constantin Galeriu, „Credința te instituie în inima lui Dumnezeu”, www.napocanews.ro/2008/11/parintele-constantin-galeriu-%E2%80%99Credinta-te-instituie-in-inima-lui-dumnezeu%E2%80%99C.html.

²⁵⁷ *Corinteni* 3, 6.

²⁵⁸ Vorbele se pierd în vânt, în timp ce scrisul rămâne pe hârtie: expresie latină folosită atunci când vrem să avem dovada celor spuse, stabilite într-o înțelegere, www.rightwords.ro/dictionar/verba-volant-scripta-manent-21.

că atunci când se întrerupea din șirul ideilor, foarte greu reintra la aceeași intensitate.

Dar Părintele mi-a spus blând: „Știi, scrisul este valabil timp de multe generații, dar scrisul într-un suflet rămâne o veșnicie. Cu această bătrână poate nu mă voi mai întâlni niciodată. Și apoi, ea a bătut atâta cale ca să mă vadă. Cum să o resping?”²⁵⁹. Știa că investiția spirituală nu se vede imediat, ci în timp: pentru ziua de azi puțin și mult pentru eternitate. Și așa Părintele s-a luptat să zidească biserici în sufletele noastre! Ne și zicea: **„Creația este unică pentru că unic este Creatorul. Fiecare suflet era important. Dumnezeu știe să numere doar până la unu”** și ne trata pe fiecare ca pe un unic indiferent de starea socială sau vârstă. Se gândea poate la versul eminescian „În orice om o lume își face încercarea!”?!²⁶⁰ Darul fiecăruia este tot unic după trăirea personală a fiecăruia și uimirea noastră deopotrivă. Sigur ne atenționa că neatenți, ne-am putea irosi talanții. Dumnezeu nu-Și ia nici darul, nici chemarea! „Căci darurile și chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi”²⁶¹.

„Pe acestea să le facem și pe acelea să nu le lăsăm”²⁶²

De la Părintele Galeriu am învățat pe viu pentru că el așa și făcea: „Pe acestea se cuvenea să le faceți și pe acelea să nu le

²⁵⁹ Părintele Constantin Galeriu, „Credința te instituie în inima lui Dumnezeu”, www.napocanews.ro/2008/11/parintele-constantin-galeriu-%E2%80%99Credinta-te-instituie-in-inima-lui-dumnezeu%E2%80%99C.html.

²⁶⁰ Mihai Eminescu, „Împărat și proletar”.

²⁶¹ *Romani* 11, 29.

²⁶² Adaptarea Părintelui la noi și la viața noastră după *Luca* 11, 42.

lăsați”²⁶³ și când era vorba de relația cu ceilalți ne învăța ce este empatia²⁶⁴ (nu numai să te pui în situația celuiilalt, ci să trăiești viața celuiilalt). Referindu-se la sine, Părintele era mereu smerit. **„Nu sunt nici de luat, nici de lepădat!”**.

„Domnule, era așa de talentat Constantin Galeriu la spus poezii și la arta dramatică, încât eu credeam sigur că o să ajungă actor”²⁶⁵. Așa zisese peste ani Ghiță Popa, coleg de seminar cu părintele nostru. Și părintele mărturisește în dialog cu Dorin Popa că în vremea studenției era „conducătorul grupei de studenți care erau și actori. Și eram sigur actor, cum zicea Gheorghiță Popa, încât într-adevăr, de la Teatrul Național, fie Conabie, fie altul veneau ca directori de scenă la noi. Și zice: „Ăsta-i bun de actor”. Zicea de mine. Dar eu mi-am zis: „Îi slujesc lui Dumnezeu” și n-am acceptat, că au stat unii de capul meu”²⁶⁶.

„Ei, cum merg candidații?”, întrebese Patriarhul Nicodim la examenul de intrat în preoție. Zice: „Merg bine, dar unul briază”²⁶⁷, răspunsese consilierul întrebat. Se-nțelege cine era cel care strălucea. Cu glasul său molcom moldovenesc: „Nu sunt de luat, dar nici de lepădat”, dar pentru totdeauna: **„Nu am nici un fel de merit! Hristos este viața mea! În El îmi aflu sensul și esența vieții mele!”**.

Și viața-i era dăruirea. Părintele Galeriu s-a rugat pentru sute și poate mii de credincioși. Avea discernământ: știa unde e coarda

²⁶³ Luca 11, 42, *Biblia cu ilustrații*, vol. VII „Noul Testament, Evangheliile, Faptele Apostolilor”, versiune redactată și adnotată de Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, Ed. Litera, 2011, p. 2264.

²⁶⁴ Formă de cunoaștere a altuia, în special a eului social sau a ceva, apropiată de intuiție; interpretare a eului altora după propriul nostru eu, <http://dexonline.ro/search.php?cuv=empatie>.

²⁶⁵ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. *Convorbiri realizate de Dorin Popa.*, Ed. Harisma, București, 2002, p. 73.

²⁶⁶ *Ibidem*, p. 108.

²⁶⁷ *Ibidem*, p. 106.

sensibilă. Și cu tactul său binecunoscut, Părintele Galeriu a adus pe foarte mulți pe calea credinței și a făcut din mulți **ucenici**. S-a consumat, a ars pentru ca noi să fim mai buni, curățându-ne zgura păcatelor. Ne-a învățat prin exemplu personal ce-nseamnă să fii pregătit la locul tău de osteneală.

„Cultura nu e a școlii, ci a dorinței de o viață de a o dobândi”²⁶⁸. Ne-a învățat **iertarea** și mai ales **importanța rugăciunii** pentru că sfinția sa era un om al rugăciunii, ascultat de Dumnezeu. Și a schimbat destine. Ingineri, medici, economiști și nu numai au devenit profesori de religie, preoți truditori ai „vocației târzii”, cum spunea Părintele Galeriu. Toți care l-am ascultat, toți ne-am transformat și am devenit mărturisitori ai credinței insuflăte și așezate „mai adevărat” în noi. Iată ce mărturisește cineva care l-a cunoscut și mai de aproape:

„Am avut privilegiul să locuiesc în aceeași curte cu Părintele vreo câțiva ani. Aș putea să mă prevalez de această poziție și să mă refer la Părintele Galeriu vecinul, civilul. Ei bine, nici vorbă de așa ceva: omul și preotul erau o singură ființă, un singur suflet. Întotdeauna îmbrăcat în straiile preotești, niciodată altfel, Părintele avea o vorba bună, un gând bun pentru fiecare, interesându-se de el și ajutându-l. Când peste drum de biserică s-au instalat niște oameni «nu prea duși la biserică», scandalagii și periculoși, deranjând slujbele cu petreceri deocheate și cu muzică grotescă dată la maximum, ce credeți că a făcut Părintele Galeriu?

S-a dus la ei, le-a binecuvântat casa, le-a botezat copiii, i-a invitat la biserică și «fiarele» s-au mai împlânzit. În perioada de restaurare a bisericii, l-am admirat pe Părintele Galeriu cum urmărirea stadiul lucrărilor. Ieșea pe stradă și privea turlele, zidurile

²⁶⁸ www.intelepiciune.ro/citate_a.php?page=1&Id_Autor=119&Autor=Albert_Einstein.

bisericii din diferite unghiuri, mai de aproape, mai de departe, să nu-i scape nici un amănunt. Rezultatul lucrării: magistral”²⁶⁹.

II.10.3 Părintele Galeriu este prezent și model prin atenția cu care trăia evenimentele

„Părintele ne iubea pe toți cu o infinită dragoste paternă. Împărțea în stânga și-n dreapta sfaturi, binecuvântări. Când îmi dădea binecuvântarea duminică în biserică, îmi mergea bine toată săptămâna, știute fiind frământările din școala 23. Din dragoste pentru aceasta școală, am contribuit la redenumirea ei din Școala 23 în „Sfântul Silvestru”, antrenând și părinții în demersul meu. (...)

Când am dus decizia la biserică, m-a întâmpinat la altar părintele Nicolae, care mi-a spus: „Dați-o părintelui Galeriu că-i faceți un cadou de ziua lui de naștere. Era 21 noiembrie. Nu pot uita gesturile și vorbele părintelui. Fericit, a sărutat hârtia și l-a strigat pe Gabriel, care tocmai își făcuse apariția în altar. Într-o explozie frenetică, a exclamat: „Gabriel, uite ce minune! Asta este o decizie istorică. În sfârșit, școala se numește Sfântul Silvestru! S-o punem la arhiva bisericii!”.

Peste câțiva ani a urmat demersul aducerii moaștelor Sfântului Silvestru (...) care au venit în biserică care-l iubește și cinstește cu mare evlavie”²⁷⁰.

²⁶⁹ Nicolae Isaia, „Părintele Galeriu”, www.europeea.ro/atelierliterar/index.php?afiseaza_articol_nelogat=45.

²⁷⁰ Mihaela Vanghelie, „Părintele Galeriu, salvatorul celor ce îl cheamă în ajutor”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/ParinteleGaleriu&DnaVanghelie.pdf>.

II.10.4 Părintele Constantin Galeriu și copiii!

Copiii sunt darul lui Dumnezeu, precum a zis psalmistul David: „**Iată, fii sunt moștenirea Domnului, răsplata rodului pântecelui.** Precum sunt săgețile în mâna celui viteaz, așa sunt copiii părinților tineri. Fericit este omul care-și va umple casa de copii; nu se va rușina când va grăi cu vrăjmașii săi în poartă”²⁷¹. Copiii sunt rod al iubirii și viitor al umanității. Sigur că Părintele Constantin Galeriu a iubit copiii!

„Copiii aduc bucurie și întăresc legăturile sufletești dintre părinți. Tot ei vin cu darurile personale pentru binele și sănătatea neamului, dăinuindu-i ființa peste vremuri, înmulțind cetele făuritorilor de cultură, civilizație și spiritualitate, precum și ale eroilor și sfinților noștri”²⁷². Constantin Galeriu a pledat ca nimeni altul pentru aducerea pe lume a copiilor.

a) Lumea e opera a lui Dumnezeu. Lumea a făcut lumea **din dragoste**. Lumea s-a născut **din jertfă**. Orice act creator se bazează pe jertfă. Lumea este opera lui Dumnezeu.

„Sfântul Ioan contemplă în cartea *Apocalipsa* «Mielul înjunghiat de la întemeierea lumii»²⁷³; dar mielul e simbolul jertfei; deci lumea se întemeiază pe jertfă”. Taina și aducerea pe lume a unui copil ar fi considerată ca o jertfă, nu ca o plăcere; dacă aceasta ar fi trăită ca o dăruire sfântă nu s-ar mai naște copii handicapați. Omul e cea mai mare operă a omului²⁷⁴.

²⁷¹ Psalmul 126, 3-5.

²⁷² Părintele Galeriu, „Studiu introductiv” la cartea Dr. Kenneth McAll, *Vindecarea arborelui genealogic*, trad. din lb. engleză de Dr. Iosif Niculescu, Ed. Harisma, 1993, p. 21.

²⁷³ *Apocalipsa* 13, 8.

²⁷⁴ Pr. Constantin Galeriu, „Plăcerile lumii și bucuriile harului divin”, 2.11.1998, <https://doxologia.ro/video/conferinte/pr-constantin->

Dumnezeu iubește lumea. „Așa a iubit Dumnezeu lumea încât pe Fiul Său L-a dat... ca să nu piară!”²⁷⁵.

b) Lumea are și înțelesul de categorie a răului, a păcatului.

„Nu pentru lume mă rog, ci pentru aceștia mă rog”²⁷⁶.

Păi cum?, întreba Părintele. Iată cum: „Nu iubiți lumea”. Când zicem lume înțelegem și stările „pofa trupului, ochilor și trufia vieții”; aceste trei ispite le găsim și la Facere și la ispitirea din Carantania – „pomul era bun la gust (pofa trupului), frumos (pofa ochilor) la vedere (trufia vieții)”!

Tranziția trebuie să aibă sensul precis luminat de Dumnezeu, să aibă morala ei, morala (e credința în acțiune), să ai un crez; acest crez (de dragoste pentru om, de jertfire pentru om, sinceritate a inimii pentru om); atunci se schimbă însănătoșirea morală a societății și economică; dacă toți românii am fi angajați în aceasta operă de restaurare a țării.

Mi se pare adecvată mărturia Iuliei Radu, copilul din vremea propovăduirii Părintelui, azi și ea mamă a trei copii. „Părintele Galeriu a rânduit unei cete de copii un mic îndrumar de ascultări: să ascultăm de părinți, să ne rugăm pentru ei, să ne înțelegem între frați, să spălăm blidul din care am mâncat, să îndeplinim mici treburi prin casă, potrivit cu vârsta fiecăruia... Adică implicare, asumare a lucrurilor puțin câte puțin...”

Nu chiar atrăgător pentru poznași neobosiți. Dar bucuria care-i însoțea vorbele, gesturile, jocul de întrebări și răspunsuri urmărit pe sub sprâncenele-i dese cu un licăr aparte în privire schimba totul. Țineai minte mai limpede decât povestea buinicilor. Apoi modul în care se săvârșea fiecare sfântă slujbă de

galeriu-placerile-lumii-bucuriile-harului-divin, www.ruclip.com/video/99_wwVWs7ZU/1pr-galeriu-placerile-lumii-si-bucuriile-harului-divin.html.

²⁷⁵ Ioan 3, 16.

²⁷⁶ Ioan 17, 9.

către toți cei trei sfinți slujitori – Părintele Nicolae Bordașiu și Părintele Ștefan Alexe –, fiecare dintre ei împărtășind credincioșilor bucuria divină într-o altă lungime de undă. Cu multă atenție. Iar rugăciunile spuse cumva aparte încât se înțelegea cuprinzător, fără multă explicație, chiar și pentru copilandri. Deci foiala era amânată și încercai să vezi despre ce era vorba, chiar și după ce terminai de pomenit „urgențele” în fața sfintelor icoane.

Deci lucruri noi, care țin mai ales lumina dumnezeiască și mulți Sfinți Părinți... Slujba Sfintei Învieri a Domnului trăită la Biserica Sfântul Silvestru avea o bucurie aparte, nedespărțită de glasul pătrunzător al Părintelui Galeriu, atât în rugăciune, cât și în cântare. Și cu adâncă rezonanță chiar în sufețele celor mai puțin obișnuiți cu slujbele.

Pe lângă multele învățături din predici, noblețea rugăciunii sădită în sufețe în inima bisericii... Și mai trebuie pomenite „cele două minute românești” de după terminarea Sfintei Liturghii, în care se dădeau diverse lămuriri; fapt deloc lesnicios, mai ales că la Biserica Sfântul Silvestru „canonul” predicii era de o oră și mai bine... În aceste ultime două minute românești, Părintele Galeriu înviora întotdeauna atmosfera... pe lângă orarul de peste săptămână, încăpea și un cuvânt hâtru... și autobuzul ajungea chiar mai repede acasă.

Rămân să aducă roade în brazda sufletului frânturi din cuvintele izvorâte din harul Sfântului Duh, ajunse deja laitmotive ale predicilor sale: etimologia grecească a termenului de pocăință, metanoia, schimbarea gândirii, „astăzi” – ca timp al conlucrării cu Dumnezeu, învierea din moartea sufletului, mărturii ale oamenilor de știință despre existența și lucrarea lui Dumnezeu, chipul lui Dumnezeu în om, cel care nu se șterge, ci se întunecă numai, a iubi înseamnă a trăi viața celui alt. Și foarte important faptul că Noul Testament „vorbește **despre și pentru** mine,

cel ce citesc, doritor de Dumnezeu, Răstignirea Mântuitorului Iisus Hristos care este în viziunea Ortodoxiei de nedespărțit de Învierea Sa”²⁷⁷.

Copilăria Părintelui? Ne istorisea din copilăria sa amintirea serilor în care și copiii erau antrenați în treburile casei. „Mama a învățat carte pe *Poveștile lui Creangă*”²⁷⁸. Și în serile de toamnă și iarnă, când erau nopțile lungi, noi, copiii, nu ne culcam imediat, ci scărmanam la lână, dezghiocam la nuci, iar mama spunea povești. Și noi o ascultam. Și dacă termina una, ziceam: «Mai spune, că adormim». Și trebuia să și inventeze. Așa că am prins și noi ceva îndemânare la cuvânt și tâlc de la mama”²⁷⁹. La rugăciune o identifica pe o nepoată a învățătorului, amintindu-și verticalitatea și justetea comportării acestuia, zicea: „Avea băiat în clasă, dar premiantul era altul!”. Se-nțelege cine.

„Să nu răspunzi cu rău la rău. Binele să fie contagios, nu răul!”.

Când veneam la rugăciuni cu cei trei copii ai mei, celui mai mic îi zicea „Domnu’ Dan!”. Și la rugăciunea de dezlegare în care se enumerau toate păcatele și pe care Părintele o rostea zecilor de credincioși îngenunchiați s-a auzit vocea lui Dan: „Ce, mamă, am făcut noi toate acestea?!”. Da, nu le făcusem chiar pe toate și cei mici nici atâta! Dar cred că au rămas undeva înscrise, cu trecerea anilor, cuvintele rugăciunii, măcar să știm să le ocolim.

²⁷⁷ Iulia Radu, „Despre Părintele Galeriu, cu drag. În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre24.htm>.

²⁷⁸ Spre exemplu, ne povestea de mama dumnealui care, atunci când era nemulțumită de cineva, spunea: „Eh, atâta poate!...” sau: „Cu cal, cu măgar, faci arătură!”. Din aceste exemple, Părintele a învățat să vadă în fiecare om numai Binele; spunea: „Să nu răspunzi cu rău la rău... Binele să fie contagios, nu răul!”.

²⁷⁹ *Mărturii silvestrene*, anul I, nr. 12 & *Ucenic*, p. 35.

Și din când în când, câte ceva din rudenia după duh mă întrebă: „Ce mai face băiețelul căruia Părintele Constantin Galeriu îi zicea «Domnu' Dan»?”. Este de 33 de ani și da, poate fi numit Domnu' Dan.

II.10.5 Vindecarea arborelui genealogic

Părintele Galeriu a militat pentru vindecarea arborelui genealogic.

Îmi amintește de apelul Părintelui Galeriu față de pasivitatea noastră, a mamelor la „relele” din societate: „Nu am văzut nici o mamă să se revolte!”.

Și cea mai grea tară este păcatul săvârșit împotriva creației. Suntem popor ortodox prin excelență și suntem campioni la avorturi (!). Avortul înseamnă până la urmă suprimarea unei vieți omenești. Vorbind despre „avort”, profesorul Paulescu, fiziologul Nicolae Paulescu, descoperitorul insulinei, spune că „zămislirea se face în momentul întâlnirii celor două celule sexuale, a căror unire formează oul fecundat, în acel moment, Dumnezeu trimite Sufletul, adică artistul incomparabil care, supunându-se poruncii divine, se pune imediat pe lucru, ca să-și construiască trupul în care va viețui... Ei bine, acest suflet, ce iese desăvârșit din mâinile Creatorului, este asasinat de propria lui mamă! Și această grozăvie nelegiuire este apanajul dat de Satana mamelor omenești. Nu veți găsi vreo fiară, oricât de sălbatică și oricât de feroce v-ați închipui-o, care să fie în stare să încalce ordinul lui Dumnezeu și să-și distrugă progenitura!”²⁸⁰.

.....
²⁸⁰ Răzvan Codrescu, V. Trifu, Nichifor Crainic, *Doctorul N. C. Paulescu sau Știința mărturisitoare*, <https://vdocuments.site/razvan-codrescu-v-trifu-nichifor-crainic-doctorul-nc-paulescu-sau-stiinta.html>.

Părintele Galeriu ne spune că „din momentul concepției, se instituie o nouă existență umană, care are atâta viață și drept la viață cât are și un nou-născut, un copil de școală, un tânăr, un adult”.

De aceea „mama nu are voie să-l ucidă, precum nu are voie să se ucidă nici pe ea, sinuciderea fiind un păcat de neiertat împotriva Duhului Sfânt”²⁸¹.

În Cuvântul înainte scris la apariția în limba română a sus-menționatei lucrări, părintele prof. dr. Constantin Galeriu spunea:

„Biserica, în Duhul Sfânt, înfățișează aceste ființe nevinovate Jertfei Mântuitorului. Îndrăznim a spune că Domnul îi primește într-un fel de «botez al sângelui, asemenea pruncilor uciși de Irod». Este singura nădejde de a fi luați sub ocrotirea «Mielului Celui înjunghiat de la întemeierea lumii»²⁸², a cărui Jertfă se actualizează mereu în Sfânta Liturghie. Pentru acest păcat de moarte împotriva creației, a vieții, pentru care conștiința răsadită în noi după Chipul Creatorului suferă este cu puțința iertarea, vindecarea, din mila lui Dumnezeu, pentru ca în fața Lui «**nu este păcat de neiertat decât cel nepocăit**», iar pentru pruncul căruia i s-a ucis trupul n-are nimeni nici o grijă, nici o răspundere?»²⁸³.

²⁸¹ Părintele Constantin Galeriu, „Studiu introductiv”, în volumul Dr. Kenneth McAll *Vindecarea arborelui genealogic*, Pitești, Ed. Zodia Fecioarei, 1998, pp. 36-37.

²⁸² *Biblia cu ilustrații*, vol. VIII, „Noul Testament, Epistolele Sfântului Pavel, Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul”, versiune redactată și adnotată de Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, Ed. Litera, 2011, capitolul 13, verset 8, pagina 2644.

²⁸³ Părintele Galeriu, „Studiu introductiv” la *Vindecarea arborelui genealogic*, de Dr. Kenneth McAll, Ed. Harisma, 1993, p. 18.

Vă invităm să urmăriți documentarul „Strigătul mut” (*Silent Scream*) realizat de medicul american Bernard Nathanson²⁸⁴. Fost director al unei clinici de avorturi – care în decursul a doi ani a întreprins 60.000 de întreruperi de sarcină –, a ajuns, folosind cele mai moderne mijloace tehnologice (ultrasunete, examinarea electronică a inimii fătului) la concluzia că „fătul este ființă ome-nească separată, cu toate caracterele personale specifice”. Astfel, conștientizând gravitatea faptelor sale, fostul avorționist a devenit unul dintre campionii luptei pentru viață²⁸⁵. Sigur, a lipsit la noi și educația: „Să nu facem avort pentru păstrarea vieții” (când avortul era interzis, multe femei au murit) nu despre gravitatea păcatului, nu despre suprimarea dreptului la viață al fătului.

Părintele Galeriu zicea: „Femeile nu trebuie să lase, cu nici un chip, să pătrundă cuțitul în trupul lor”²⁸⁶. Iar mama care trebuie să se roage milostivului Dumnezeu pentru iertarea păcatelor ei se cuvine să ia aminte și la pruncul sau pruncii ei, să-i încredințeze ea însăși, în căință adâncă, iubirii lui Dumnezeu și bunătății Lui atotcuprinzătoare.

Să-i pomenească la Sfânta Liturghie simplu, prin cuvintele „prunci lepădați sau pruncii înainte de vreme”.

„Celor adormiți, învață Sfântul Simeon al Tesalonicului, le sunt mai de folos Liturghiile, iar celelalte mai puțin îi ajută”²⁸⁷.

²⁸⁴ Mărturie cutremurătoare (e rugămintea lui pentru viață către mamă, către medic sau asistentă), *The Silent Scream*, „Strigătul mut”, subtitrat în limba română, <https://vimeo.com/6174632>.

²⁸⁵ www.adevaruldespreavort.ro/ce-spune-stiinta-medicina/37-striga-tul-mut-the-silent-scream-un-fost-doctor-abortionist-medic-avortionist-dr-bernard-n-nathanson-descrie-cum-se-face-un-avort-si-cum-se-comporta-co-pilul-cand-bisturiul-se-apropie-si-incearca-sa-il-sfasie.

²⁸⁶ *Convorbiri cu Dorin Popa. Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă*, Ed. Harisma, București, 2002, p. 326.

²⁸⁷ Gh. Mihăilă, *Micul catehism: Sfânta Liturghie – cea mai importantă slujbă pentru cei adormiți (II)*.

De folos este și Canonul de pocăință pentru pruncii avortați²⁸⁸.

„Iertați-ne că nu v-am dorit! Vă încredințăm Iubirii Celui Preaînalt!

Iar la Judecată vă rugăm să nu ne osândiți!”²⁸⁹.

Sigur, nașterea unui copil se face cu jertfă. Părintele ne mai spunea: **„Fiecare copil se naște cu darul lui și cu pâinica lui”**.

Creșterea acestuia și ea cere și jertfă și dragoste. Nu este simplă nici educația și nici instrucția de care tot mamele se fac răspunzătoare mai întâi. Instrucția este necesară, dar nu făcută oricum. Trevelyan zisese că „educația a dat naștere la o vastă populație în stare să citească, dar incapabilă să distingă ceea ce merită citit”.

Studentul (elevul) „recent” nu mai vrea să citească, fiind atras irezistibil de calculator și de telefonul echipat cu muzică, jocuri și net²⁹⁰.

Uneori pare să fie adevărat citatul: „Progresul tehnologic n-a făcut decât să ne înzestreze cu mijloace mai eficiente pentru a regresa”²⁹¹.

Cât de greu este să-i faci responsabili pe unii să învețe în condițiile societății de azi! Scopul anilor de școală este acumularea creativă pe care absolventul să o transforme în **competență**. Nu numărul de diplome contează, ci ce știi să faci, ce

²⁸⁸ Canon de pocăință pentru pruncii avortați, www.Sfintiiarhangheli.Ro/Node/1203.

²⁸⁹ Rugăciunea femeii care a avortat, www.crestinortodox.ro/liturgica/viata-liturgica/rugaciunea-femeii-care-avortat-88890.html.

²⁹⁰ „Opinii: De ce nu mai citesc tinerii?”, www.ziare.com/cultura/carte/opinii-de-ce-nu-mai-citesc-tinerii-ii-1050051.

²⁹¹ Aldous Huxley, <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=6&a=Aldous+Huxley>.

competențe ai. Angajatorii spun: „Noi nu verificăm diplomele, ci competențele”²⁹².

„Școala cea mai bună este aceea în care înveți înainte de toate să înveți!”, a zis Nicolae Iorga²⁹³; sintagma este valabilă și azi. Dilema profesorului: „Nu ce știi tu, ci cum îl faci pe elev (student) să știe, cum transmiți!” Și precum a zis Noica: „Dacă nu știi să-mbraci un dialog într-o încărcătură emoțională, să nu te faci dascăl”²⁹⁴.

Cine l-a ascultat pe Părintele Galeriu știe că „dacă la mai-marii zilei faci anticameră, la Dumnezeu ești ascultat imediat!”. Și act de învățare este și zidirea interioară. Cât trăiește omul învață și dacă nu învață, se învață minte. De fapt mama, cea dintâi profesoară, trebuie să lucreze și aici.

Zilele de sărbătoare ale sfinților se trec cu vederea. Încerc, aidoma Părintelui nostru, să-l încurajez pe cel căzut în neștiința materiei din cauza jobului sau a risipirii, îl atenționez ce mare ajutor are în sfântul al cărui nume îl poartă.

Virgil Gheorghiu ne-a spus atât de frumos: „Rugăciune e să porți nume de sfânt!”.

„În ziua sărbătorii numelui omul primește la sine, sub acoperișul său, pe pământ, pentru o zi întreagă, toată strălucirea cerului. Cerul sărbătorește Sfântul, iar pământul pe cel care poartă numele sfântului”²⁹⁵.

Vorbele: „Nu am văzut nici o mamă să se revolte!” revin!

²⁹² <http://studentie.md/news/222/64/Mitul-studentului-vesnic/d,noutati/>.

²⁹³ www.intelepiciune.ro/citate_a.php?page=6&Id_Autor=59&Autor=Nicolae_Iorga.

²⁹⁴ Mircea Malița, *Idei în mers*, Ed. Albatros, 1981.

²⁹⁵ Virgil Gheorghiu, *Cum am vrut să mă fac sfânt*, Ed. Deisis, Sibiu, 2008.

Nu am reușit să ne revoltăm nici nevredniciei, risipirii energiei și timpului. Tema noastră să rămână lipirea minții de cuvânt (mintea să gândească și inima să simtă). Ucenicul monah Steinhardt punctează:

„Trei fenomene ale timpului: invazia verticală a barbarilor, domnia proștilor, trădarea oamenilor cumsecade.

Primul: năvălesc nu barbarii din alte continente, ci, de jos în sus, derbedeii. Barbarii aceștia preiau locurile de conducere.

Al doilea: au sosit – pur și simplu, în sensul cel mai categoric – proștii și inculții la putere și în ciuda tuturor legilor economice și tuturor regulilor politice fac prostii, ca niște ignoranți ce se află.

Al treilea: în loc de a se împotrivi, oamenii cumsecade adoptă expectative binevoitoare, se fac că nu văd și nu aud, pe scurt trădează. Nu-și fac datoria. Imparțialii și încrezătorii înregistrează și tac. **Sunt cei mai vinovați**”²⁹⁶. Monahul Nicolae Steinhardt, Paris, 1937

II.10.6 Rugăciunea – darul cel mai de preț

Părintele Galeriu: „Șuvoiul energetic curge continuu! Omule, oricare ai fi tu, nu uita: depinde de tine, suflete, unde te așezi! Așează-te sub șipot!”.

Și așezarea, conectarea energetică se face prin rugăciune. Și rodul rugăciunii, darul sfinților? Imens. Pentru fiecare sfânt la care m-am rugat după rânduială, am avut răspuns. Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Nicolae, Sfântul Nectarie, Sfântul

²⁹⁶ Urmuz și Steinhardt despre „trădarea oamenilor cumsecade”, <http://ioncoja.ro/urmuz-si-steinhardt-despre-tradarea-oamenilor-cumsecade/>, www.f3n.ro/index.php/2017/12/30/trei-fenomene-ale-timpului-prezise-de-nicolae-steinhardt/.

Antim Ivireanul și mai ales Maica Domnului mi-au răspuns întotdeauna. Chiar și la sfinți mai nou cunoscuți la noi.

Lucram la facultate de ceva vreme la pregătirea vizitei ARACIS pentru care trebuiau întocmite două dosare (master și licență). Acestea erau activități suplimentare, dar prioritare. Altfel toți eram prinși și într-un proiect lucrativ, fiecare cu activitatea lui didactică. Zile pline. La analiza săptămânală, discuția pentru dosarul de master se lungea. Când să se ajungă și la dosarul de licență, presat de timp, decanul zicea: „Se va ocupa d-na Grămadă, că CIG²⁹⁷ e departamentul dânsei”. Nu mă ocupam destul, deoarece și eu aveam partea de informatică la primul dosar și situația mă stresa. Pe data de 27 mai, după Sfânta Liturghie la capela unde sunt moaștele Sfântului Ioan Rusul din curtea maternității de la Polizu, în ședința de lucru, domnul decan V. zice așa: „ARACIS-ul ne-a anunțat că vine pentru reacreditarea domeniului de licență, așa că redistribuim toate sarcinile pentru cel de-al doilea dosar”. Adică la ceea ce avusesem de lucrat doar eu până acum!!! Am trăit în sufletul meu darul primit de la Sfântul Ioan Rusul și în gândul meu bucuria și explicația lui Pascal: **„Dumnezeu dă anumite semne văzute pentru cei ce-L caută și nevăzute pentru cei nu Îl caută. Celor ce voiesc să vadă, le dă din belșug lumină, celor ce nu vor să vadă, le dă întuneric din belșug”**²⁹⁸.

O, Sfinte Ioan Rusul, mulțumesc că mi-ai luat o povară din minte și mi-ai trimis îngeri în ajutor. Și dosarul și verificarea ARACIS a fost o reușită!

Minunat e Dumnezeu întru sfinții Lui!

²⁹⁷ Contabilitate și Informatică de Gestiune.

²⁹⁸ Blaise Pascal, <http://ro.scribd.com/doc/239668192/Blaise-Pascal#scribd>.

CAPITOLUL III

**POMENIREA LUI
ÎN NEAM ȘI ÎN NEAM**

III.1 Parastasul de 40 de zile

La 40 de zile de la plecarea la cer, au vorbit cei mai apropiați ucenici. A fost extraordinar să-ți auzi trăirile spuse „altfel”, adică cu alte vorbe rostite de către altcineva. Pentru că toți și toate o mărturisim la unison „ce mult ne lipsește Părintele Galeriu”!

Hărnicia omiletică și iradierea Părintelui Galeriu, solicitat clipă de clipă de nevoile enoriașilor, de îndatoriri academice și civice diverse, rămâne un episod unic din tabloul vieții spirituale autohtone.

„Părintele Galeriu reușise și performanța **de a fi mereu la curent cu veacul, fără a fi mai puțin respectuos cu tradiția**”¹.

Avea vocația recunoașterii darurilor, talanților nu numai ale sfinților, dar și oamenilor de valoare pe care Domnul i-a scos în cale: fii trupești și fii duhovnicești, încurajând dezvoltarea „părții celei bune”.

„Părintele Galeriu ne cunoștea mai bine decât ne cunoșteam noi”².

La fiecare ne evidenția nevoia prioritară. „Ești tu, și este totuși altcineva!”. După plecarea sa la cer, ucenicii s-au împrăștiat pe la parohiile lor din motive de distanță, vârstă, preocupări de bunici sau de altă natură. Ne mai întâlnim în rugăciune comună apoi în fiecare an de Sfântul Constantin³, de sărbătoarea Schimbării la Față din 6 august, ziua prăznuirii pentru ziua nașterii în cer, și-n 21 noiembrie, când este ziua nașterii pământene a Părintelui (cei care au devenit preoți îl pomenesc la parohiile lor).

¹ Andrei Pleșu, „Modelul Galeriu”, în *Dilema veche*, nr. 456, august 2013, p. 3, <http://dilemaveche.ro/sectiune/situa-iunea/articol/modelul-galeriu>.

² Părintele Comșa – La pomenirea la 40 de zile de la plecarea la cer.

³ „În ziua sărbătorii numelui omul primește la sine, sub acoperișul său, pe pământ pentru o zi întreagă, toată strălucirea cerului... Cerul sărbătorește Sfântul, iar pământul pe cel care poartă numele sfântului” (Virgil Gheorghiu, *Cum am vrut să mă fac sfânt*, Ed. Deisis, Sibiu, 2008).

III.2 Opt ani de la nașterea în viața cea cerească și veșnică a Părintelui Profesor Constantin Galeriu⁴

III.2.1 Întâlniri drept proniatoare cu Părintele Galeriu, care au schimbat vieți

Suntem urmarea întâlnirilor din viața noastră în permanență, alături de părinții trupești, învățătorii, profesorii din procesul instructiv educativ și preoții... „Singura șansă de supraviețuire a creștinismului răsăritean este aceea a unui război întru Cuvânt”⁵

N. Steinhardt: „Ce faci, frate, nu vii la biserică? Predică unul dintre cei mai mari teologi, Părintele Galeriu”.

„În cazul meu, «momentul» a fost o întâlnire cu Părintele Galeriu, pe care îndrăznesc s-o calific drept proniatoare, căci mi-a schimbat viața. Atunci mă interesau toate religiile extrem-orientale, călătoream cu cărțile prin lumea largă, cu întreaga emotivitate mistică pe care o provoacă lecturile de noapte. Dar nu citeam critic, ci destins. Nu-mi puneam problema dacă sunt sau nu credincios.

Nu eram necredincios. Atât. Întâlnirea cu Părintele Galeriu s-a petrecut oarecum lent. Într-o duminică, pe strada unde aveam atelierul, lângă Biserica Silvestru, a trecut Nicu Steinhardt, cu

⁴ Argentina Grămadă, www.lumeacredintei.com/sct_3/st_1670/opt_an_de_la_nasterea_in_viata_cea_cereasca_si_vesnica_a_parintelui_profesor_constantin_galeriu.htm.

⁵ N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1991, p. 417 (citată în postfața lui Virgil Cîmoș).

care mă cunoșteam. Și se întâmpla să fiu afară, în curte, cu treabă. Mi-a spus: «Ce faci, frate, nu vii la biserică? Predică unul dintre cei mai mari teologi, Părintele Galeriu». Pe vremea aceea nu mergeam la biserică. Steinhardt n-a mai așteptat să-i răspund, a plecat mai departe. Era ca un foc sârmos, tremura de nerăbdarea întâlnirii cu omiletica Părintelui Galeriu”⁶. Și când l-a întâlnit cu adevărat l-a urmat în fapt pentru întreaga-i viață.

La mormântul părintelui salcia veghează liniștită somnul Părintelui și biserica luminată feeric în noapte. Sorin Dumitrescu, cel dintâi ucenic se bucurase că strada pe care avea atelierul primise numele din Venerei „Părintele Galeriu”; n-a mai putut locui acolo și a rebotezat librăria Anastasia (nume luat de la ziua de 22 decembrie 1989 și al fiicei sale) în „Părintele Galeriu”. Mare, portretul Părintelui care este în biserică, dar și în biblioteca mea la lucrul meu adus de Iulia mea (ea știe de unde!). Da, este minunat că trăim în duh cu Părintele nostru.

Dispunea tot timpul de un stoc de informații la care putea apela ușor și ingenios.

„Părintele a fost un om cult de factură clasică, iar marele dar de la Dumnezeu care i-a creat un relief cărturăresc extrem de rar întâlnit a fost memoria prodigioasă. Făcea parte din stirpea aleasă a celor care țin minte absolut tot ce citesc! Astfel dispunea tot timpul de un stoc de informații la care putea apela **ușor și ingenios, combinatoriu.**

Învingea într-o dispută prin simpla rememorare a anului și zilei unei canonizări, maziliri sau suiri pe tron, destabilizându-și astfel preopinentul”.

⁶ Sorin Dumitrescu, www.rostonline.org/blog/claudiu/2007/05/sorin-dumitrescu-de-la-indiferenta-la.html.

Toată predica era împânzită de trimeri (hiperlink natural)⁷, aidoma construcției unui site. Dar la o legătură în crearea unui site gândești ceva, or Părintele o făcea spontan.

„Avea un discernământ duhovnicesc: știa unde e coarda sensibilă a fiecăruia!”.

E minunat de frumoasă și în aceeași măsură adevărată mărturisirea Părintelui Comșa: „Avea un discernământ duhovnicesc: știa unde e coarda sensibilă a fiecăruia”. De când creștinul se află **în comuniune și comunicare cu Dumnezeu**, atunci el gustă din Timpul lui Dumnezeu al Eternității. Acest înțeles profund al Timpului îl întâlnim și-n versurile marelui nostru poet: „Cu mâine zilele-ți adaogi/ Cu ieri viața ta o scazi/ Și ai cu toate-acestea-n față/ De-a pururi ziua cea de «azi»”⁸.

Părintele Galeriu era ecumenic din fire!

În 2001, la București, la simpozionul organizat pelerinaj de la Biserica Sf. Gheorghe unde este mâna Sfântului Nicolae, din fața statuii lui Brâncoveanu până în fața Teatrului Național. Acolo, în acordurile lui Bach, când un Episcop copt aprindea flacăra credinței într-o imensă candelă (cupă) pentru o clipă mi-am spus: este posibil. Părea a fi unul dintre magii care vin să se închine la Peștera din Bethlehem din filmul „Iisus din Nazaret” al lui Zeffireli. Am re trăit clipa la Sfântul Mormânt în Sfânta Liturghie din noaptea de 9 spre 10 februarie 2008.

„Valoarea unei vieți nu este dată de numărul de diplome de facultate sau de conturi din bancă, ci de modul cum înțelegi lumea și cum te aliniezi la marele flux al trăirii”.

⁷ **Hyperlink** – hiperlegătură – Într-un sistem de hipertext, un cuvânt sau o propoziție subliniată (sau evidențiată în alt fel) care, atunci când se execută acolo clic cu mouse-ul afișează alt document. [Dicționar calculatoare și Internet, Ed. Teora], <http://dexonline.ro/search.php?cuv=hiperlink>.

⁸ Mihai Eminescu, „Cu mâine zilele-ți adaugi...”.

Părintele Galeriu „Delasilvestru”, „cel mai neaoș român universal”, era un cumular; toate darurile, la stadiul absolute, s-au adăpostit la umbra lui năzdrăvană. „Cărturar coborător din vâna unuia din cele mai istețe neamuri de pe pământ, cu o memorie și o clarviziune specifică universului eminescian, cu umor și ironie învăluite într-un cer de iubire spre a nu răni pe nimeni niciodată, ludic și intransigent deodată, impetuos și domol ca un abis, ferm ca sfinxul și îngăduitor ca Dumnezeu...”⁹. În ceea ce privește scrisul, Părintele Galeriu știa asemeni Mântuitorului „că litera ucide; numai Duhul dă viață”. La susținerea tezei de doctorat în fața „unui șir de Everesturi profesionale, cu un Stăniloae și cu un Antonie Plămădeală la mijloc”, a prezentat „o teologie a uluirii” astfel că înțelepciunea și știința lui „nu erau din lumea aceasta”. **Avea puterea „de a le face noi toate”.**

4 noiembrie 2007. Am ore la Pitești. Ori de câte ori te rogi. De câte ori trăim Sfânta Liturghie primim arvuna Învierii. Dumnezeu nu rămâne dator. Din moartea Fiului Său ne-a scos Învierea. Nu uit ca printre site-urile recomandate să amintesc și de site-ul Părintelui Galeriu www.ucenic.go.ro (pentru ca Părintele Galeriu a fost membru de onoare al Universității „Titu Maiorescu”).

La sfârșitul orelor întreb unde este stația de microbuz spre Curtea de Argeș. Se oferă un student să-mi arate pentru că are și el treabă în zonă. Îmi spune cât de mult i-a plăcut cursul pe care tocmai l-am terminat și ce bine că nu a lipsit azi de la lecții. Mai spune cât de fericit este că am vorbit despre Părintele Galeriu și despre site-ul ucenicilor Părintelui Galeriu. Îmi povestește cu entuziasm că îl cunoaște pe Părintele Ganciu, unul dintre ucenicii Părintelui care a făcut Teologia după Medicina veterinară.

⁹ Ion Buga, *Părintele Galeriu Delasilvestru*, „Unde a fost Biserica”, Ed. Sf. Gheorghe Vechi, București, 2001, p. 48.

Îi spun că sunt vreo 11 ucenici ai vocației târzii, cum zicea Părintele, care la îndemnul său s-au preoțit. Mai știe de la același Părinte Ganciu că la taina la care a participat în altar a văzut în momentul rugăciunii de hirotonire a nepotului Părintelui Galeriu pe mâna Episcopului de pe capul Părintelui Cristian o rază de lumină care i-a intrat acestuia în cap... La sfârșitul drumului îi dau și eu un plic cu timbru Centenarul Bisericii Sfântul Silvestru cu fotografia Părintelui Galeriu (am câteva de la Părintele Nicolae Bordașiu).

Peste ani, Cristian Midvichi va fi cel care va crea site-ul parintelegaleriu.ro. Mulțumesc, Sfântă Filofteia.

„Ai să te mântuiești negreșit și tu și casa ta, căci Îl cauți sincer pe Dumnezeu!”

Și Zaheu căuta... el, care era mic de statură și de fapte bune, s-a urcat într-un dud ca să-L vadă!!!... Părintele ne îndemna și pe noi la o profundă căutare și mai ales la o reală găsim.

„Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului”¹⁰.

Hristos nu este exterior în icoană, ci în icoana din noi! Părintele Galeriu a fost un dar! Fiecare întâlnire era o bucurie și un câștig spiritual. Părintele Galeriu a fost un dar! Părintele Galeriu doar ne-a pregătit. Bunăoară istorioara cu tânărul care-și vedea mama bolnavă, gata de plecare: „Mamă, dar ce mă fac fără tine?”. Mama i-a spus: „Vocea mea cu care ți-am dat atâtea povește îți va rămâne-n suflet”.

„Oare femeia uită pe pruncul ei și de rodul pântecelui ei n-are ea milă? Chiar când ea îl va uita, Eu nu te voi uita pe tine”¹¹. Și noi avem vocea Părintelui în atâtea înregistrări audio și video; și cea mai sigură este cea înscrisă în memoria personală a fiecăruia din noi! Am fi vrut și noi să mai fie încă.

¹⁰ Matei 28, 29.

¹¹ Isaia 49, 15.

I-am spus și noi aidoma Apostolilor Domnului Iisus! „Dar ei Îl rugau stăruitor, zicând: «Rămâi cu noi, că e spre seară și s-a plecat ziua»”¹². „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului”¹³. Azi la mormânt o mamă care spunea fiului „să nu supărăm pe Sfântul Galeriu!”¹⁴.

Între salcie și brad, „la Biserica Sfântul Silvestru doarme preotul măiestru”, cum zicea un fiu duhovnicesc (Vasile Mustață), poet de dragul părintelui nostru iubit. La 6 august 2011, la opt ani de la nașterea în viața cea cerească și veșnică a Părintelui Profesor Constantin Galeriu de la Biserica Sfântul Silvestru din București și la mormânt s-a cântat „Veșnica pomenire”! Și pentru a ne aminti că viața merge mai departe și că **pomenirea lui va fi „din neam în neam”**, strănepotul Părintelui, Ioachim, a lăsat joaca și a venit chiar și spre surprinderea tatălui, preotul Cristian Galeriu, să cinstească solemnitatea momentului.

Într-o zi, prin 2001, Părintele Galeriu s-a îndreptat către pictorul Sorin Dumitrescu, amândoi fiind în Biserica Sfântul Silvestru, și i-a spus: „Vrei să fii naș?”. Răspunsul a fost: „Da!” și astfel a ajuns pictorul să-l aibă drept fin pe coreeanul Cyprian Song. Povestea asiaticului mutat în România și convertit la credința ortodoxă este una care impresionează pe oricine. Mireasa era profesoara de chimie Roxana. Azi, la parastasul de opt ani de la mutarea Părintelui, Roxana Song a venit cu cele două fete, Maria și Ioana. Și cel care s-a străduit să facă **comunicarea să ajungă la comuniune se bucura dacă rudenia după duh o trăiește!**

¹² Evanghelia audio, www.crestinortodox.ro/biblia/Evanghelia-dupa-Luca/Invierea-Domnului-In-drum-spre-Emaus-Iisus-li-Se-arata-apostolilor-Inaltarea-la-cer/#12.

¹³ Matei 28, 29.

¹⁴ Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu, <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>, p. 54.

Azi la mormânt o soră a acesteia zicea copilului ei: „Dă-te, mamă, la o parte să nu supărăm pe Sfântu' Galeriu! Părintii se ruga pentru noi și nu ne lua bani!”. Cu siguranță sora în cauză nu l-a citit pe Sorin Dumitrescu „am trăit lângă un sfânt și n-am știut”, dar îl citează! De unde? Din „sistemul informațional” al Părintelui. Dacă ai primit informația, trebuie s-o prelucrezi. Doar Părintele Galeriu mi-a spus: **„Să nu uiți niciodată: Informația supremă este Dumnezeu!”**.

III.2.2 „Urmarea Părintelui Galeriu: trăirea Ortodoxiei”¹⁵

„Harul și vocația teologică, erudiția de o întindere și diversitate fără egal, memoria de a dreptul fabuloasă, uluitorul talent al predicatorului, în sfârșit, bunătatea umană cu accente nepământești”.

„E recunoscută legătura dvs. duhovnicească cu Părintele Galeriu (din ultima parte a vieții sfinției sale). Ce vă atrăgea la sfinția sa?”¹⁶.

„Harul și vocația teologică, erudiția de o întindere și diversitate fără egal, memoria de-a dreptul fabuloasă, uluitorul talent al predicatorului, în sfârșit, bunătatea umană cu accente nepământești. Adaug felul în care înțelegea să îmbine știința și teologia, să investigheze domenii și discipline ale cercetării moderne, cum

¹⁵
Argentina Grămadă Dragu, „La mulți ani rodnici revistei *Lumea Credinței* la aniversarea a zece ani de activitate”, revista *Lumea Credinței*, aprilie 2013, pp. 72-73.

¹⁶ Răzvan Bucuroiu, „Interviu cu Ion Mircea, laureatul din acest an al Premiului Național „Mihai Eminescu” pentru Opera Omnia”, www.lumea-credintei.com/sct_6/c_1/art_1299/credina_zugrivate_icoanelen_biserici_interviu_cu_poetul_ion_mircea_laureatul_din_acest_an_al_premiului_naional_mihai_eminescu_pentru_opera_omnia.htm.

este psihanaliza¹⁷. Părintele Galeriu era familiarizat cu lucrările lui Freud, Adler, Jung, cu lucrările lui Frankl, cel care a elaborat conceptul de logoterapie¹⁸, exponent de frunte al celei de a treia Școli vieneze de psihanaliză. Părintele a și corespondat de altfel cu Frankl¹⁹ și unul dintre numerele *Transilvaniei* a consemnat dialogul și combustia spirituală dintre cele două mari personalități”.

La rugăciunea Canonul cel Mare al lui Andrei Criteanu, la Biserica Sfinții Împărați Constantin și Elena, s-au adunat alături de credincioșii parohiei și iubitorii de cântare sfântă din epoca de aur a Mănăstirii Antim. Părintele Nicolae Giolu, fostul dirijor al corului de la Mănăstirea Antim, cadru didactic al Facultății de Teologie, „crește” mereu alte generații. Păcat ca la Mănăstirea Antim nu se păstrează tradiția de pe vremea Părintelui Sofian. „Crezul”, „Suflete al meu”, „Sub milostivirea Ta” sunt unice în toate cântările din toată muzica noastră ortodoxă. Duhul Sfânt este mai bine simțit. Ascultându-le, simt și înțeleg ce zice Sfântul Pavel: „Căci **Cuvântul lui Dumnezeu** e viu și lucrător și mai ascutit decât orice **sabie** cu două tăișuri și pătrunde până la despărțirea sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și

¹⁷ **Psihanaliză** s.f. 1. Ansamblul concepțiilor lui Freud privind viața psihică conștientă și inconștientă, după care tendințele sau dorințele profunde ale individului vin în conflict cu convingerile sale morale și sunt alungate în subconștient, de unde tind să reapară sub o formă travestită. 2. Metodă de analiză psihologică și de tratament al bolilor neuropsihice, care își propune, prin diverse probe (asociații de cuvinte, relatări de vise, interpretări de figuri confuze etc.), să descopere cauzele nevrozelor și psihozelor și să vindece aceste boli. – Din fr. Psychanalyse, <http://dexonline.ro/definitie/psihanaliza>.

¹⁸ **Logoterapie** (derivă din grecescul logos = cuvânt) – termen folosit încă din anul 1930 de psihiatrul vienez Viktor E. Frankl (1905-1997), prin care acesta desemna tehnica psihoterapeutică concepută de el (a 3-a Școală vieneză de psihoterapie). Pentru detalii privind logoterapia, v. pagina dedicată lui Viktor E. Frankl, <http://ro.wikipedia.org/wiki/Logoterapie>.

¹⁹ „Schimb de scrisori cu d-l Victor Frankl”, www.ceruldinnoi.ro/Picture/Galeriu_Frankl.JPG.

cugetările inimii!”²⁰. Cu sabia în mână este reprezentat în icoană, și cu sabia i s-a tăiat capul. Ne accentua Părintele: „Despărțirea inimii de minte se face doar prin tăierea capului cu sabia!”.

În a doua seară de canon, am zărit în mulțimea credincioșilor drepti ca lumânările o față luminoasă cunoscută, ucenică și ea a Părintelui Galeriu. La sfârșit am abordat-o ca pe o apropiată mie, cu toate că nu am vorbit niciodată. O cheamă Solomon Emanuela și continuă activitatea Părintelui Galeriu, cu colaborare chiar la Școala vieneză de psihanaliză. Și ea, urmare a Părintelui Galeriu, împlinește din moștenirea dată nouă: **„înduhovnicire prin rugăciune și sfințire a locului de osteneală prin purtare divină”**.

S-ar zice ca e o întâmplare²¹; **întâmplarea** (nu vine de la hazard, ci de la **templu**²²). Este evenimentul pe care Dumnezeu îl permite pentru ca mai târziu să-i dea o explicație. Ei bine, ea era ucenica care tălmăcea corespondența Părintelui Galeriu cu Victor Frankl²³. Ne-am bucurat amândouă! Comunicare cu „rudenia după duh”, spunea Părintele Galeriu. Și tot din „întâmplare” primesc pe mail o istorioară de la altă ucenică, Liana Ciociu. Este și pe internet. Iat-o:

„Un psiholog îi învață pe cursanții lui despre «managementul stresului». A luat un pahar de apă și s-a plimbat prin sală... în liniște. Toată lumea aștepta o întrebare de genul – este pe jumătate plin sau pe jumătate gol? La un moment dat s-a oprit, a ridicat paharul și și-a întrebat auditorii: «Cât de greu este acest pahar cu apă?». Mirați, cursanții au dat răspunsuri între 250 și 500 grame. Răspunsul psihologului a fost următorul: «Greutatea

²⁰ *Evrei* 4, 12.

²¹ Ceea ce se petrece în mod incidental; hazard, <http://dexonline.ro/definitie/intamplare>.

²² Edificiu special amenajat pentru practicarea unui cult religios: biserică monumentală, <http://dexonline.ro/definitie/templu>.

²³ http://ro.wikipedia.org/wiki/Viktor_Frankl.

absolută nu contează. Contează cât **timp** îl vei ține ridicat. Un minut, nici o problemă; o oră, o durere de braț, dar într-o zi – îți paralizează brațul. În fiecare din aceste trei cazuri greutatea paharului nu se schimbă. **Se schimbă doar timpul...** și cu cât e mai lung, cu atât mai greu este. Stresul și grijile din viață sunt asemenea paharului cu apă. Dacă te gândești puțin la ele... nu se întâmplă mare lucru. Dacă te gândești mai mult la ele... începe să te doară sufletul. Dacă te gândești tot timpul la ele – îți paralizează mintea... nu mai poți să faci nimic. De aceea este important să te eliberezi de stres. Când ajungi acasă pe seară... lasă-ți grijile deoparte. Nu le purta cu tine în noapte. Pune paharul jos!»²⁴.

Părintele Galeriu ar zice mai mult: „**Mută-ți gândul de la tine la EL!**”²⁵.

III.3 La nouă ani –

„Părintele Galeriu ne-a schimbat viața!”

„Eu sunt unul din «pereții» care-L mărturisesc pe HRISTOS din învățătura Părintelui Galeriu”²⁶.

Și atunci, ca și acum, la nouă ani de la mutarea sa la cer, sămânța propovăduirii lui rodește. Peste tot, în fapte cotidiene sau solemne, învățăturile Părintelui sunt lucrătoare în noi și prin noi. Am fost la Iași. La racla Sfintei Parascheva mi-am amintit

²⁴ <https://personalitateautentica.wordpress.com/tag/managementul-stresului/>.

²⁵ Cuvântul Arhiepiscopului Casian al Dunării de Jos, Radio Trinitas, 2012, ziua Sfântului Casian.

²⁶ Argentina Grămadă Dragu, fragment din „Părintele Galeriu mi-a schimbat viața!”, în revista *Lumea Credinței*, august 2012, pp. 76-71, www.lumeacredintei.com/sct_3/st_2621/navPage_6/printele_galeriu_mi-a_schimbat_viata.htm.

cuvintele Părintelui despre „materia care nu se supune firii”. În incendiul la care și racla se topise, flăcările înconjurau „a ocrotire” sfintele moaște. Cu ani în urmă, la racla Sfântului Dimitrie fusesem ferm admonestată de părintele slujitor de atunci, Crețu Ieronim (azi Episcopul Ieronim Sinaitul): „Dacă nu sărutați sfintele moaște să nu mai mergeți la sfântul!”.

Dumnezeu a avut milă de mine. M-am nimerit la Mănăstirea Curtea de Argeș la un ceas de liniște și vizită a unui înalt ierarh, ocazie cu care a fost descuiată racla Sfintei Mucenițe Filoftea. Am fost invitată și eu cu copiii mei să sărut sfintele moaște; m-am apropiat cu teamă și mireasma sfințeniei mi-a umplut ochii de lacrimi și inima de bucurie. Fapte întărite mai târziu de cuvintele Părintelui Galeriu: **„Materia care nu se supune firii”**.

Peste ani, la Craiova, m-am dus și la catedrala unde m-am închinat la moaștele Sfântului Nifon, Sfintei Tatiana, Seghie și Vach. Sfântul Nifon, despre care Părintele Galeriu ne vorbea cu atâta prețuire, mi-a amintit de cuvintele întâiului ucenic, Sorin Dumitrescu, care zice: „Tocmai decesul Părintelui (Galeriu) din 11 august 2003 girează originea celestă a semnului din 13 august al aceluiași an (curcubeul)”²⁷. Și legat de Sorin Dumitrescu, pictor, academician și profesor, iată ce-mi zice Lucian, fost student al Părintelui Galeriu, acum de veghe la racla Sfântului Nifon: „A zis Sorin Dumitrescu într-o conferință că Părintele Galeriu nu a avut auditoriu pe măsură și că a vorbit la pereți. Spuneți-i, vă rog, că eu sunt unul din «pereții» aceia care-L mărturisesc pe Hristos din învățătura Părintelui Galeriu”. O frumoasă indignare! Așa a

²⁷ Petre Mihai Băcanu, „Despre semnele care s-au arătat la ieșirea din lume a Părintelui Galeriu”, www.romanialibera.ro, interviu realizat cu întâiul dintre ucenici, Sorin Dumitrescu, 21 august 2003, preluat și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre21.htm>.

și zis Părintele. Acesta este și testamentul lui: „M-am străduit să vă așez în suflet credința, voi să o mărturișiți!”²⁸.

Da, o mărturisesc atâtea ucenici (ingineri, medici, profesori economiști) care fie că au urmat a doua facultate, Teologia, fie că s-au călugărit. Toți mărturisesc: „Părintele Galeriu mi-a schimbat viața!”²⁹.

„Și eu am fost ucenica Părintelui Galeriu” este sinonim cu „Și pe mine m-a iubit Părintele Galeriu”³⁰. „Iar la el iubirea însemna respectul”³¹.

Ca fiecare ucenic al Părintelui, ascultând Radio Trinitas treasar de bucurie dacă-i aud vocea (cum a fost rostirea Troparului Nașterii Domnului), mă bucur să-i văd portretul în emisiunea *Universul Credinței* pe TVR 1 și sunt fericită când vizionez o emisiune moderată de părintele Cristian Galeriu la TV Trinitas). Mult mă bucur atunci când este citat de un ierarh. Când făcea călătoria sa misionară, la sfârșit conferența la Galați, spunând celor apropiați că a luat și binecuvântare arhierească.

Când vreun vlădică se smerea pentru tinerețea sa în fața profesorului de o viață, Părintele zicea: „**Ierarhul e tânăr, dar harul e bătrân**”!

L-au iubit ierarhii. La slujba de înmormântare din 13 august 2003 erau zece ierarhi și peste 100 de preoți. „În ochii lor, lacrimi.

²⁸ Revista *Lumea Credinței*, anul 2006, noiembrie, p. 19, www.punctecardinale.ro/nov_2006/nov_2006_16.html.

²⁹ Claudiu Târziu, „Florin Botezan”, www.formula-as.ro/2012/1015/spiritualitate-39/parintele-florin-botezan-14964.

³⁰ Costion Nicolescu, „Părintele Galeriu: «Eu nu sunt un om al apelor liniștite. Sunt un om viforos»”, www.formula-as.ro/2011/972/spiritualitate-39/mari-duhovnici-parintele-galeriu-eu-nu-sunt-un-om-al-aperor-linistite-sunt-un-om-viforos-13817.

³¹ Sorin Dumitrescu, „Întâlnirea cu Părintele Galeriu mi-a schimbat viața”, www.formula-as.ro/2007/766/spiritualitate-39/sorin-dumitrescu-7921.

Acum știu și pot să vă mărturisesc: și ierarhii plâng³². Și ierarhii îl poartă în suflet și-i citează cuvintele din viul vieții în cuvântări și în fapte. Părintele a rămas în mintea și sufletul tuturor acelora care l-au cunoscut. Dacă ar fi să plângem nevremelnicia, am zice ca această ucenică:

„De neuitat au rămas clipele, orele, zilele, anii de la Biserica Sfântul Silvestru, de neuitat tremurul și cutremurul din glasul Părintelui Galeriu, de neuitat diminețile de duminică în care apărea la ușa diaconească de Miazăzi a catapetesmei să dea binecuvântarea; de neuitat, ca orice lucru care nu se va mai întoarce niciodată”³³.

Dar dacă ne gândim la bucuria și darul ce l-am primit cunoscându-l, ascultându-l și modificându-ne viețile în lumina celor primite, atunci să spunem: „Slavă lui Dumnezeu pentru darul primit!”.

Întrebați care e cea mai de preț învățătură primită de la Părintele Galeriu, răspunsurile sunt diferite, funcție de unicitatea ucenicului:

„O, iubitorilor – în adânc, propriu-zis nu există moarte, nu există desființare, existența omului e un suiș continuu” au fost primele cuvinte pe care le-am auzit din gura Părintelui Galeriu și-atunci am știut că nu suntem singuri³⁴.

Ioan Pătruleasa a devenit părintele Iona de la Oașa: „Avea o cultură extrem de vastă, vorbea cu credință, cu convingere și cu informație, cu citate din greacă și latină, căci și tradusesese din

³² Răzvan Ionescu, „Părintele Galeriu – preotul tuturor”, în revista *Lumea Credinței*, anul I, nr. 2, www.crestinortodox.ro/reportaj/parintele-galeriu-preotul-tuturor-72285.html.

³³ Neti Gavrilu, „Un stâlp al ortodoxiei urcă acum vămile văzduhului”, <http://tech.groups.yahoo.com/group/EscapeFromRomania/message/40215?var=0>.

³⁴ Părintele Galeriu, „Predică la duminica dinaintea Nașterii Domnului”, <http://puterea-credintei.blogspot.ro/2011/12/predica-duminica-dinaintea-nasterii.html>.

colecția Părinți și Scriitori Bisericești”³⁵. Și ne repeta, doar, doar vom înțelege: „Nimeni și nimic nu poate distruge niciodată chipul lui Dumnezeu din om. Ultimul rătăcit, ultimul criminal, încă mai are în el chipul divin intact. Noi nu ne gândim la asta, când intrăm în relație cu alți oameni. Îi judecăm după epidermă, nu după chipul dumnezeiesc. Pentru că altfel ne-am purta cu mai mare atenție și delicatețe față de ceilalți, care sunt, și ei, purtători ai chipului lui Dumnezeu. Se pierde doar asemănarea cu Dumnezeu, din pricina păcatelor noastre, dar nu și chipul”³⁶.

Dar, „cu harul divin provenit din vistieria Părintelui ceresc, chiar în starea de călcare a poruncii, de infidelitate, relația cu Dumnezeu a omului căzut, comuniunea adâncă a «chipului după Chip», rămâne de nedistrus. Domnul «pus-a în vistierii adâncurile» (*Psalmul* 32, 7) – darul Chipului e păzit în visteria divină, așa cum e păzit pomul vieții de heruvimi (*Facerea* 3, 24), iar «darurile și chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi» (*Romani* 11, 29)!”³⁷.

Așa l-am cunoscut pe sfântul care mi-a redat credința.

„Îmi mergea foarte bine, eram glorios – Premiul Academiei, bani, traduceri peste traduceri, ediții peste ediții! Așa încât e ușor de închipuit că, în 1980, când mi-a fost respins romanul **Întoarcerea bărbaților**, am avut un soc. Bolnav, internat în spital, mă gândeam să mă sinucid. **M-a readus pe linia de plutire întâlnirea cu Părintele Galeriu. El m-a salvat...** Devenisem ateu. Mi se spălase creierul atât de cumplit, încât toată inocența

³⁵ www.cuvantul-ortodox.ro/ioan-patrulescu-parintele-ion-manastirea-oasa-profesor-universitar-familia-ortodoxa-convertire-sposedanie-canon/.

³⁶ Andrei Cheran, „Înțeleptul din staulul oilor: Părintele Iona de la Mănăstirea Oașa”, www.formula-as.ro/2011/980/spiritualitate-39/inteleptul-din-staulul-oilor-parintele-ion-de-la-manastirea-oasa-14032.

³⁷ Părintele Galeriu, „Credințioșia Bisericii Ortodoxe față de Iisus Hristos – cheazășie a «înferii» noastre divine!”, http://biserica.org/Publicatii/1994/NoI/07_index4.html.

care mă caracterizase cândva dispăruse. Pe părintele Galeriu mi l-a recomandat Înaltpreasfințitul Antonie Plămădeală, cu care mă împrietenisem prin Boris Buzilă, ei fiind basarabeni amândoi. În casă la Boris ne și vedeam. Într-una dintre dăți, Antonie mi-a zis că **doi sfinți are această țară: Părintele Galeriu și Părintele Cleopa. Așa l-am cunoscut pe sfântul care mi-a redat credința**³⁸.

Constantin Dragnea: „Părintele Galeriu avea darul înainte-vederii!”

A zis în biserică unui adolescent: „Să-l felicităm pe licean”. Dar cel felicitat abia dăduse examen. S-a dus acasă și a zis: „Am intrat!”. „S-au afișat listele?”. „Nu, dar mi-a zis Părintele!”. „Ei, să vedem...”. Și au văzut că înainte de a se afișa rezultatele, Părintele a știut. Și continua Părintele Constantin: „Mă trimitea la multe familii nevoiașе. Nonagenara Mama Ana era bolnăvicioară; bolnăvicioară era și fiica, care s-a și internat. Îi duceam mâncărică și m-am îngrijorat la un moment dat că nu a mai răspuns. Părintele Galeriu mi-a zis: «Du-te mai târziu și ai o s-o găsești». Când m-am dus, doar ce m-am apropiat de ușă, nu am apucat să ciocănesc la ușă, că bătrânică mi-a deschis ușa. A zis că a auzit bătăi în ușă?! Nu bătusem deloc!!”.

Ioana Matei: „Părintele era o enciclopedie”

„Părintele era o enciclopedie. Nu știi în ce măsură era vorba de memoria fantastică a sfinției sale sau era lucrarea Duhului Sfânt. Dar Părintele putea vorbi ore în șir despre subiecte din domenii atât de diferite și cu atâta lux de amănunte de parcă cu puțin timp înainte se informase din cele mai stufoase tomuri și

³⁸ Alecu Ivan Ghilia (IV), „De la culori la litere și retur”, www.zf.ro/articol_181757/alecu_ivan_ghilia_iv_de_la_culori_la_litere_si_retur.html.

cele mai noi apariții în domeniu. Îmi amintesc cum a venit odată un japonez pe care l-a uimit cu cunoștințele nu numai legate de religia țării dumnealui, dar și de istoria, cultura și civilizația ei”³⁹.

Gabriel Licăroiu

„Îmi amintesc că a fost invitat de Preafericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romane, să slujească și să predice la Catedrala Patriarhală. Era de Praznicul Adormirea Maicii Domnului, înainte de '89. După predică, Preafericirea sa l-a îmbrățișat și i-a zis: **«Cu adevărat ești dăruit de Maica Domnului!»**⁴⁰.

Adesea spunea: „Până mintea nu ia foc nu poate gândi la Dumnezeu, până ochiul nu ia foc nu-L poate vedea pe Dumnezeu, până limba nu ia foc nu poate vorbi despre Dumnezeu”.

Costea Munteanu

„Pentru Părintele nostru, «calea științifică este o cale de a ajunge la mărturia lui Dumnezeu», iar acest lucru îl spunea cu referire la eminentul savant român Nicolae Paulescu, pe care îl considera drept model a ceea ce poate să însemne «omul de știință cast și sfânt»... Deci caracterul epocal al vremurilor pe care le trăim stă în faptul că împreună-lucrarea între Știință și Religie ce are loc în lumina lui Hristos (prin comuniunea dintre darul Cunoștinței și darul Bunei Credințe) este parte inseparabilă a iubirii și înțelegerii între oameni.

De aceea, miza dialogului dintre Știință și Religie nu este numai una epistemologica și gnoseologică, ci mai ales una

³⁹ Ioana Matei, „Ucenicia prin apropiere”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre27.htm>.

⁴⁰ Gabriel Licăroiu, „Avva Galeriu sau Icoana din suflet”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre25.htm>.

ontologică, întrucât calitatea duhovnicesc-lumească a vieții pe care o trăim astăzi depinde și de împreună-lucrarea în Hristos dintre Știință și Religie”⁴¹.

Fără îndoială, s-au spus și s-ar putea spune multe despre Părintele Galeriu. Pentru că Părintele a fost omniprezent și sunt mulți aceia care au un gând, o amintire legate de sfinția sa. Ne rămâne vocea înregistrată (ce bună e tehnica!). Ne rămâne imaginea sfinției sale, din fericire înregistrată în emisiuni de televiziune și pe internet sunt conferințe; am convingerea că îl vom mai vedea și auzi. Și site-ul parintelegaleriu.ro e o mărturie!

Și ne rămâne mai ales examenul nostru personal: ce facem cu darul primit, cât aplicăm, cât și cum dăruim știind că „dăruind vom dobândi!”⁴².

Și cum îmi zicea Claude⁴³, profesoara de Religie din Bruxelles: „Ce norocoasă ești, Argentina!”.

Da! Ce norocoși suntem noi toți că am avut un astfel de „dar”!
Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

.....
⁴¹ Costea Munteanu, „Dialogul știință – religie la Părintele Galeriu”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre30.htm>.

⁴² *Dăruind vei dobândi*, carte a lui Nicolae Steinhardt, și el fidel ascultător al predicilor Părintelui Galeriu ani buni, <http://sldsjd.wordpress.com/audio-daruind-vei-dobandi/>.

⁴³ Nu este simplu să fi profesor de Religie în România după 50 de ani de comunism. Nu e simplu nici în Europa. Claude desenează pe tablă o inimă mare (care poate cuprinde toate religiile lumii); și-n clasă erau creștini, dar și musulmani și evrei.

III.4 La zece ani de la plecarea la cer, lansarea cărții Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu la Biserica Sf. Parascheva și Sf. Genoveva din Paris

Mi-am dorit mereu să fac o carte despre tezaurul de cuvinte rostite de Părintele Galeriu, despre dragostea ucenicilor pentru darul primit. Am strâns în ani mult material electronic și fizic și oportunitatea s-a ivit acum, cu acest proiect editorial, prin Administrația Fondului Cultural. Dar de ce la Paris? Coincidențe? Coincidență este felul în care Dumnezeu de a rămâne anonim. Când îl ascultasem pe Părintele Galeriu în Dealul Patriarhiei cu ani în urmă, mi-am zis: Am sa-l caut... Și când am găsit Biserica Sfântul Silvestru era plecat la... Paris, la o conferință. Era iunie 1987. Și când l-am găsit, l-am ascultat ani în șir cu stăruință și cu folos duhovnicesc. Aflasem de la Tatiana că Părintele Răzvan Ionescu e implicat în evenimentul de lansare a cărții Părintelui Galeriu. Abia așteptam să-l cunosc, știindu-l din articolele din *Lumea Credinței*, și mai ales „Timpul omului din eternitatea Domnului”. Ei, nu a fost așa! Are același nume, Răzvan Ionescu, dar e altă persoană⁴⁴. Acest părinte Răzvan Ionescu, paroh la Biserica Sfânta Paraschiva și Sfânta Genoveva

⁴⁴ Pr. Răzvan Andrei Ionescu este absolvent al Departamentului de Științe Inginerești (filiera engleză) din cadrul Universității Politehnice București (1995) și al Facultății de Teologie Ortodoxă (secția Pastorală) din cadrul Universității București (2000). Părintele este pasionat de dialogul între teologie și știință și, în consecință, autor și/sau coautor de studii și cărți de știință și religie, <http://paginadefolos.blogspot.ro/2012/05/ortodoxia-ro-maneasca-la-paris-interviu.html>.

din Piața Saint-Sulpice, a organizat pe data de 20.10.2013 hramul Sfintei Cuvioase Paraschiva. Trei preoți și trei diaconi l-au întâmpinat pe Episcopul Marc⁴⁵, care a oficiat Slujba Sfintei Liturghii și în limba română și în limba franceză. Corul repetă *Kyrie eleison* și *Gloire à Dieux*. Eu cred că această reușită s-a datorat faptului că Părintele Cristian, în perioada în care a făcut masteratul la Paris, a cântat la strună în această biserică. Și iată că acum i-a fost dat să slujească ca preot tot aici (locurile răspund, cum zicea vlădica Teofan în vremea de aur la Mănăstirea Antim) și nu oricum, ci alături de Episcopul Marc și la un eveniment pentru memoria celui pentru care a fost lumina reușitei rugăciunii tainice.

După Liturghie a urmat agapa; după agapă glasuri sprintene de copii îl urmează pe Părintele Răzvan Ionescu care cântă la chitară. De la „Bate vântul frunzele” la versurile lui Vieru. La refren, Părintele Răzvan Ionescu zice: „Acum și părinții!”. Toți știu versurile și cântă cu drag și dor:

*Pentru ea la Putna clopot bate, pentru ea mi-i teamă de păcate,
Pentru ea e bolta mai albastră – pentru limba noastră.
Dumnezeu prima oară când a plâns printre astre,
El a plâns peste țară cu lacrima limbii noastre.*⁴⁶

Este o atmosferă aparte de bucurie și comunicare în limba maternă și comuniune. Pe fețele tuturor este lumina bucuriei depline!

⁴⁵ A absolvit Facultatea de Arhitectură din Paris (1981) și Institutul de Urbanism din Paris, Universitatea Paris VIII (1980). A intrat în Mănăstirea Sihăstria din Moldova, unde a fost tuns în monahism la 6 septembrie 1992. A fost hirotonit diacon (9 septembrie 1992) și preot (20 august 1994) de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Daniel și a absolvit Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași în 1995. Episcop-vicar din 2005, www.mitropolia.eu/ro/site/66/.

⁴⁶ Grigore Vieru, „Pentru Ea”, www.versuri-si-creatii.ro/poezii/v/grigore-vieru-6zuocuu/pentru-ea-6zusdpc.html.

Pereții stâncoși mi-amintesc brusc de catacombele în care slujeau și se rugau creștinii în primele veacuri. Aici este Liturgia după Liturghie în libertate. A urmat un violonist care a prestat cu virtuozitate și talent Balada lui Ciprian Porumbescu; un saxofonist acompaniat la pian o piesă de Bela Bartok. A urmat momentul nostru de lansare a cărții Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu, pe care l-a prezentat realizatoarea proiectului editorial prin Asociația Fondului Național Cultural, Tatiana Coman. Pentru a aduce un omagiu memoriei Părintelui Galeriu, am creat împreună cu studenții mei două site-uri și acum aceasta replică a acestora (off-line), pe carte.

Așadar de la cartea virtuală la cartea tradițională...

În anul 2005 primisem sarcina să fac o revistă virtuală pentru universitate pentru popularizarea cunoașterii științifice (megabyte.ro)⁴⁷; mi-am zis atunci: de ce nu am avea una și pentru cunoașterea operei Părintelui Galeriu? În informatică, informația este perisabilă. Învățătura lui Dumnezeu este eternă. Așa că după mai multe încercări am reușit în colaborare cu un student competent și credincios de la Facultatea de Informatică, Dascaliuc Cosmin, site-ul „Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu”.

Postarea site-ului a avut loc în anul 2005 în ziua în care nepotul Părintelui Constantin Galeriu, Părintele Cristian Galeriu, și-a susținut teza de doctorat. În fața unei comisii condusă de decanul de atunci, prof. univ. dr. Părintele Necula, dar și a părinților de la Sf. Silvestru, a familiei și a enoriașilor apropiați, nepotul Părintelui a prezentat „teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul”. Ne-am bucurat cum s-ar fi bucurat însuși Părintele Constantin Galeriu, care cu siguranță a avut un rol esențial în formarea profesională a

⁴⁷ <http://argentinagramada.com/revista-megabyte/>.

nepotului care l-a urmat în carieră⁴⁸. Site-ul „Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu” a fost postat pe un domeniu gratuit (extensia go.ro). De obicei, dacă nu sunt destul de accesate, domeniile gratuite sunt închise. Fiind cu conținut educativ religios, nu am acceptat postarea de reclame de nici un fel. Și dacă a rezistat de atâția ani (din 2005 până în 2018), e semn că este nevoie de el; îl accesează studenții de la Teologie și nu numai.

Peste ani „am găsit” un alt colaborator, tot student la Informatică, Cristian Midvichi, care nu numai că a creat, dar a și oferit spațiu de găzduire. Este vorba despre site-ul „Părintelegaleriu.ro”, care face legătura cu site-urile uceniciei Părintelui Galeriu⁴⁹, dar și cu site-ul Bisericii Sfântul Silvestru⁵⁰ și în care a postat mai multe fișiere video ale Părintelui Galeriu și care e mai bine promovat⁵¹.

Așadar „modernitatea” Părintelui este asigurată. Părintele este pe net. O sintagmă a zilelor noastre zice că cine nu-i pe net nu există. Dar nu toată lumea care-l iubește pe Părintele are net. Câtă lume îl iubește! O poză cât de mică, un articol cu sau despre Părintele este păstrat, dar și răspândit celor dragi ca pe ceva de mare preț. Și iată că după aproape un deceniu, tot cu o studentă de la Informatică, Tatiana Coman, am realizat acest proiect editorial prin Administrația Fondul Cultural Național, de prezentare și promovare a conținutului celor două site-uri închinat operei și personalității Părintelui Galeriu. De obicei se trece de la cartea tradițională la cartea în format digital (e-book),

⁴⁸ Slujba de prohodire a Părintelui Constantin Galeriu a avut loc în Ziua Odovaniai Schimbării la Față și a Mutării sfințelor moaște ale Sfântului Maxim Mărturisitorul.

⁴⁹ <http://argentinagramada.com/ucenicii-parintelui-galeriu/>.

⁵⁰ <http://bisericasfantulsilvestru.ro/>.

⁵¹ La tastarea pe Google a numelui Părintelui este pe prima pagină de căutare, poziția a doua.

în format electronic, la site. De data aceasta este invers: de la site la carte, pentru că fiorul și bucuria cărții adevărate nu va dispărea niciodată. Cartea tradițională a devenit mai scumpă, mai elitistă, dar nu mai puțin iubită. Așadar Galaxia Gutenberg versus Galaxia Internet. Părintele Cristian Galeriu își amintește cu nostalgie că în urmă cu 13 ani a cântat aici, la Biserica Sfânta Parascheva, la strănă, în perioada masteratului făcut aici, la Paris. Apreciază: „Cartea plină de apoftegme⁵² de la Părintele Constantin Galeriu”. Părintele Răzvan Ionescu în vremea studenției sale, la Casa Studenților „Grigore Preoteasa”, l-a ascultat pe Părintele Galeriu vorbind tinerilor despre Dumnezeu, electrizând întreaga sală. De atunci, ori de câte ori are ceva important de făcut, ascultă o predică video sau audio a Părintelui Galeriu ca să-l însuflețească cu duhul lui.

Și de la Dumnezeu mai deplin. Părintele Răzvan Ionescu apreciază apariția cărții lansate azi, un gest recuperator pentru opera scrisă a Părintelui Galeriu. Tatiana Coman a scris proiectul editorial pentru cunoașterea operei Părintelui Galeriu de românii plecați în străinătate.

Statuia lui Eminescu de la Paris

Statuia lui Eminescu de la Paris se află în Rue des Ecoles. E într-un scuar aflat vizavi de Collège de France, în preajma Bisericii ortodoxe române Arhanghelii Mihail și Gavriil, la capătul străzii Jean de Beauvais, aproape de Universitatea Sorbona. A fost inaugurată în iunie 1989, când s-au împlinit 100 de ani de la moartea poetului nostru național. Monumentul confecționat

⁵² Maximă, sentință formulată de obicei de o personalitate celebră (din Antichitate) – din fr. *Apophtegme*, <http://dexonline.ro/definitie/apoftegm%C4%83>.

din bronz are o înălțime de 2,5 metri⁵³. Sculptura este opera lui Ion Vlad (n. 24 mai 1920, Fetești, Ialomița – d. 28 ianuarie 1992, Paris), un sculptor român din emigrație, și înfățișează un trunchi de copac firav din care răsare luceafărul poeziei noastre, el însuși un trunchi de bronz cu privirea spre cer... Un alt Eminescu, așa cum l-a văzut artistul.

Eminescu ține în mâini o carte, în care se pot citi primele versuri ale odei în metru antic; fiecare pagină într-o altă limbă.

*Nu credeam să-nvăț a muri vreodată;
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțam visători la steaua
Singurătății⁵⁴.*

După lansarea de carte Și eu am fost ucenica Părintelui Galeriu⁵⁵ la Biserica Sfânta Parascheva și Sfânta Genoveva din Piața San Sulpice, am fost la Biserica Sfinții Arhangheli, unde a slujit preotul poet al românilor, Virgil Constantin Gheorghiu, personalitate de anvergură mondială, fost diplomat interbelic, jurnalist, poet, romancier și preot ortodox român. Cu mare emoție am vizitat Biserica Sfinții Arhangheli, unde a slujit poetul lui Hristos și al României, Virgil Gheorghiu, pe care l-am descoperit după 1989.

Și cum ar zice Părintele Galeriu: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!”.

Ce făcea Părintele Galeriu când venea la câte-o conferință la Paris? În afara prezentării în sine, stătea în librărie. Suvenirurile sale și poate singurele lucruri care-l bucurau și interesau erau cărțile.

⁵³ „Statuia lui Eminescu de la Paris”, <https://cersipamantromanesc.wordpress.com/2016/06/15/statuia-lui-eminescu-de-la-paris/>.

⁵⁴ Mihai Eminescu, *Odă (în metru antic)*.

⁵⁵ <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>.

III.5 Comemorarea Părintelui Galeriu la Mănăstirea Oașa

Tabăra „Părintele Teofil Părăian”, desfășurată între 19 și 28 iulie la Mănăstirea Oașa, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscopul Albei Iulia, a fost dedicată anul acesta moștenirii spirituale a Părintelui Constantin Galeriu. Simpozionul național cu tema „Părintele Galeriu astăzi” găzduit de aceasta a reunit o serie de personalități marcante ale culturii laice și duhovnicești, care au susținut conferințe și evocări ale marelui duhovnic și orator.

„Prin osteneala lui Andrei Dârlău, promotor pasionat al memoriei Părintelui Galeriu și principal organizator al simpozionului, au ajuns la Oașa o serie de personalități, unele bine cunoscute, altele greu de surprins pe cerul cultural al României. Mult așteptatul Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim, unul din cei mai iubiți și căutați ierarhi oratori ai Bisericii Ortodoxe Române; veșnic tânărul și, așa spune, fericele Costion Nicolescu, eseist și vorbitor neobosit la zeci de conferințe de tineret; Părintele Cristian Galeriu, nepotul vrednicului de pomenire Părintele Constantin; Părintele Nicolae Dura de la Viena; părinții Petre Comșa, Vasile Gordon și Emanuel Ganciu, inimoși colaboratori sau ucenici ai părintelui omagiat; Părintele Florin Botezan de la Alba Iulia; Ștefan Trăușan-Matu și Costea Munteanu, universitari angajați în dialogul dintre știință și religie; doctorul Pavel Chirilă, cunoscut promotor al medicinei creștine în România; iată-i pe vorbitorii care au dat curs invitației mănăstirii. Academicianul Sorin Dumitrescu, pictor și eseist, a susținut o serie de cuvântări

animate despre simbolistica icoanei și mai ales despre marii săi prieteni Constantin Galeriu și Nichita Stănescu, mistagogi ai necuvintelor și Cuvântului, interlocutori-nepereche, fără de care lumea sa (după cum ne-a mărturisit), dar și a noastră este mult mai săracă”⁵⁶.

.....
⁵⁶ „Actualitatea moștenirii spirituale a Părintelui Galeriu”, <http://ziarullumina.ro/actualitatea-mostenirii-spirituale-a-parintelui-galeriu-83632.html>.

III.6 Simpozionul „Remember Părintele Galeriu” – la zece ani de la mutarea sa la cer

Pe data de 4.12.2013, simpozionul a început cu slujba Sfintei Liturghii, urmată de slujba de pomenire a Părintelui Galeriu la Biserica Sfântul Spiridon Nou. Modificarea de program de pomenire a Părintelui Galeriu m-a fericit!⁵⁷. Participarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel înseamnă prețuire pentru memoria Părintelui și mângâiere pentru familia sfinției sale! Iar Părintele nostru Constantin Galeriu era atât de atent cu pomenirea înaintașilor, „vase alese”, a oamenilor de valoare din Biserică și cultură. Programul este postat la adresa <http://biserica-sfantul-silvestru.ro/Părintele-galeriu-astazi>.

În Aula „Părintele Dumitru Stăniloae”, Părintele Profesor Ștefan Buchiu, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” din București, a deschis simpozionul dând cuvântul Întâistătătorului Bisericii Ortodoxe Române.

Patriarhul Daniel: „Părintele Galeriu a fost un om al rugăciunii și, ca atare, el se roagă acum din ceruri pentru poporul român și mai ales pentru toți credincioșii pe care i-a păstorit”. Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a rostit cuvântul „Părintele Constantin Galeriu – teolog al bucuriei pascale”⁵⁸. Cuvinte de aleasă prețuire. Și la plecare, Părintele Patriarh a făcut un gest și un cuvânt de mângâiere pentru cea care i-a fost alături Părintelui

⁵⁷ „Simpozionul «Părintele Galeriu – astăzi» (10 ani de la mutarea la Domnul)”, www.doxologia.ro/educatie/eveniment/simpozionul-parintele-galeriu-astazi-10-ani-de-la-mutarea-la-domnul.

⁵⁸ „Părintele Constantin Galeriu – teolog al bucuriei pascale”, <http://biserica-sfantul-silvestru.ro/parintele-constantin-galeriu-teolog-al-bucuriei-pascale>.

Galeriu pe termen de o viață, prezbitera Argentina: „Ei, doamnă preoteasă, v-a venit rândul”, ca unul care-i știa jertfa!

„Ce vă doare, Părinte?”. „Pe mine nimic, dar mă doare răul din lume”.

Prezent la eveniment, Înaltpreasfințitul Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, l-a evocat cu frumoase cuvinte pe marele profesor și duhovnic. Cuvântul Arhiepiscopului Casian a fost plin de prețuire și emoție pentru cel care i-a fost profesor, care l-a impresionat prin forța cuvântului viu și căruia i-a rămas ucenic până în ziua de azi. Aș îndrăzni să adaug vrednic urmaș în elocință.

„Am încercat să fiu ucenic al părintelui Constantin Galeriu de când eram pe băncile școlii de teologie și nu mi-am sfârșit ucenicia nici acum. Părintele m-a însoțit atât cât timpul i-a permis în modesta mea lucrare, fie cea didactică, fie cea slujitoare, în Eparhia Dunării de Jos, fiind prezent de atâtea ori în aulele tinerilor, ale școlilor de teologie sau printre credincioși. Pentru mine, imaginea cea mai frumoasă a părintelui este aceea când l-am vizitat pe patul de suferință și l-am întrebat: «Ce vă doare, Părinte?». A spus: «Pe mine nimic, dar mă doare răul din lume». Am înțeles de la dânsul și repet atât cât pot în fiecare zi câteva fraze care arată în ele trăirea, convingerea din viața lui de mărturisitor.

Ne spunea: «Nimic nu este întâmplător, totul este proniator». Când erai nemulțumit de ceva, spunea: «Să rodești acolo unde ai fost răsădit». Ne amintea cât de periculos este zgomotul pe care îl facem în jurul nostru chiar și când avem fapte bune. Și spunea: «Binele face puțin zgomot, iar zgomotul face puțin bine». Este de luat aminte de orice suflet care trebuie să știe ca trebuie să muncești ca pentru Dumnezeu, nu pentru oameni. Părintele Galeriu a fost teologul în permanent dialog cu Dumnezeu, ca un ucenic al **răbdării**.

Lucrul pe secțiuni a continuat cu Secțiunea I, avându-l ca moderator pe Părintele Profesor Gheorghe Holbea, Prodecan la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian” din București. Părintele Holbea deschide lucrările cu două mărturisiri adecvate momentului; a auzit un bătrân spunând: **„Când îl văd pe Părintele Galeriu Îl văd pe Dumnezeu”**.

Și a doua: **„Dacă Părintele Constantin Galeriu ar fi făcut teatru, l-ar fi întrecut pe Beligan”**. Ei, nu a fost așa, spre norocul nostru. Gândul mă duce la cel care a practicat îndumnezeirea prin teatru. Încă din studenție, Părintele Galeriu a făcut teatru liturgic.

„Acest aspect este deosebit de evident, mai ales în felul în care cuvântează. De altfel, în studenția sa a făcut teatru. Gesturile-i, de la cele ale capului la cele ale mâinilor, maniera în care urcă și coboară glasul țin numai de arta elocinței, ci și de cea a scenei. Adevărul este că practica această artă cu talent și farmec. Chiar dacă, cel mai adesea, „monologurile” sunt de o lungime wagneriană. Acest talent a fost, pentru el, ca pescar de oameni, mreaja cu care a prins spre mântuire mulți peștișori, unii chiar de aur. În același timp, este destul de clar ca Părintelui îi place să iasă nu numai solar de solee, dar și la rampă. Însă este o rampă de pe care se fac lansări spre „ceruri”, spre Treimea Sfântă Care le locuiește, așteptându-ne tandru”⁵⁹.

Părintele Nicolae: „Atât de puternică era personalitatea părintelui Galeriu, încât transforma starea sufletească a multora dintre ucenici prin harul pe care Dumnezeu i l-a dăruit, fiindcă Părintele nu a fost numai preot; a fost și misionar, și jurnalist creștin; a condus în tinerețe o revistă de popularizare a credinței ortodoxe, a fost un orator foarte bun și a fost în același timp

⁵⁹ Costion Nicolescu, „Un actor liturgic”, citat în *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>, p. 100.

un om smerit, umil și plin de milostenie față de semenii lui”. Părintele Nicolae, „împreună-lucrător la Evanghelia Lui Hristos”, a adus elemente: „Dar dintre toate acestea, **lucrarea de liturghisitor** a fost poate cea mai importantă, fiindcă prin această lucrare el a stat mereu în contact cu harul dumnezeiesc, care l-a întărit ca să își poată duce munca diversă în toate părțile unde mergea și ca să poată împărtăși pe toți cei care îi căutau sfatul duhovnicesc și mai ales dezlegarea de păcate”. „Starea cu care venea Părintele la slujba la care «toată grija cea lumească să o lepădam» era precedată de rugăciunea de dezlegare. În timpul Sfintei Jertfe era transfigurat!”. Îl consideră pe Părintele Galeriu urmaș al Sfântului Ioan Gură de Aur prin vorbirea aleasă.

Sorin Dumitrescu: „În căutarea părintelui pierdut! Părintele duhovnic este cel care te spovedește, te asumă, te împărtășește și când pleacă la cer, constăți că ai rămas fără părinte. Dar să nu fim «ca cei ce nu au nădejde»⁶⁰: Părintele e sus, dar mereu alături de noi. Biserica face sinapsă între cei vii și cei «plecați la cer». Ucenicii sunt duhovnicești în măsura în care aplică teologia”.

Au mai prezentat evocări: Părintele prof. Vasile Gordon, care i-a fost doctorand, urmaș la catedră și ucenic iubit și iubitor Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian”, București – „Omiletica Părintelui Galeriu, între predecesori și ucenici”; Părintele prof. Vasile Răducă, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Justinian”, București; Părintele prof. Constantin Necula, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna”, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu; Părintele conf. Petre Comșa, Biserica Sfântul Ilie – Grant, București – „Prodromița: 150 de ani de la pictarea ei minunată (Iași, 1863)”; Părintele lect. Dimitrie Pintea, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Patriarhul

⁶⁰ *Tesaloniceni* 4, 13.

Justinian”, București – „Considerente privind semnificația teologică a jertfei în gândirea părintelui Galeriu”.

Părintele lect. Ioan Bizău de la Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca a amintit faptul deosebit că Părintele Galeriu avea puterea de a da viață cuvintelor și capacitatea de a dialoga firesc cu cei mai activi oameni și din domenii diferite. Când a venit la Sibiu, a dominat cu prezența elegantă și sacerdotală a sfinției sale.

Secțiunea a II-a a fost moderată de Costion Nicolescu, etnolog, teolog și scriitor. A scris cel mai frumos portret al Părintelui Galeriu, dăruit și publicat în Buletinul Bisericii Sfântul Ilie – Gorgani și citat și pe site-ul ucenicilor⁶¹.

Au avut intervenții:

Răzvan Codrescu, director al Editurii Christiana și redactor-șef la revista *Lumea Credinței*, București – „Părintele Galeriu și neamul în Biserică” (a vorbit despre uimitoarea putere de convingere a predicilor Părintelui Galeriu, ca unul ce a îngrijit publicarea la Editura Lumea Credinței a cărții *10 predici de Părintele Galeriu la 10 ani de la mutarea sa la cer*)⁶²;

Răzvan Bucuroiu, director al revistei *Lumea Credinței* și al editurii omonime, București – „Părintele Galeriu așa cum l-am cunoscut”.

Părintele Galeriu m-a luminat! „De-a binelea și ireversibil. Târziu, pe la 24 de ani, l-am cunoscut pe Dumnezeu prin pictorul Sorin Dumitrescu. La atelierul lui din strada Venerei, acasă la el sau la mine, în convorbirile lui cu cei care aparțineau la acea dată,

⁶¹ Costion Nicolescu, „Un părinte emblematic la sfârșit de mileniu”, în *Buletinul Parohiei Sf. Ilie-Gorgani* cu ocazia împlinirii a 80 de ani de către Părintele Galeriu, www.ucenic.go.ro/despre6.htm.

⁶² Constantin Galeriu, *10 predici de Părintele Galeriu la 10 ani de la mutarea sa la cer*, www.librariasophia.ro/carti-10-predici-de-Parintele-Galeriu-la-10-ani-de-la-mutarea-sa-la-cer-Galeriu-Constantin-pr-so-10724.html, www.lumeacredintei.com/marii-duhovnici-ai-neamului/parintele-galeriu-10-ani-10-predici/.

subteran, inteligenței creștine, dar mai ales la Biserica Sfântul Silvestru. Acolo slujea cel mai mare pescar de oameni, cel care avea o nadă specială pentru intelectuali: Părintele Galeriu. Ei bine, odată intrat pe mâna acestuia, jar mâncai! Cărbunile fierbinte al credinței, al cunoașterii lui Dumnezeu, și se părea ca roua dimineții lângă Părintele Galeriu. Aveai sentimentul că poți face orice gest extrem în credința (te gândeai chiar la călugărie, la asceza aspră etc.) și că poți pricepe cu mintea orice taină lângă omul acela deosebit. Era cunoașterea în libertate. Și era exact ceea ce comuniștii nu suportau: cunoașterea și libertatea! Părintele Galeriu a păstorit o comunitate de oameni liberi. Eram ca niște atlanți, sau ca niște robinsoni fericiți în marginalizarea lor, până în momentul în care, în august 1989, Securitatea, prin oamenii ei, a dat buzna peste Părintele în căsuța parohială, în puterea nopții, l-a bătut cu sălbăticie și l-a umilit, spurcându-i hainele preoțești. Un act de intimidare, brutal, nebunesc, drăcesc. Unul dintre agresori – erau „deghizați” în hoți – i-a cerut șoptit iertare, atunci când a ieșit pe ușă. Părintele l-a iertat, cu entuziasm, pe loc! Însă ne mărturisea nouă, celor veniți să-l vedem pe patul de spital, că a avut momente de slăbiciune în timpul agresiunii, momente de frică omenească, în care nu se putea ruga cu toata tăria. Bietul părinte! Cum să ridici mâna asupra acestui sfânt?!⁶³.

Emanuela Solomon, București, a prezentat cu profesionalism și naturalețe o expunere „Despre logoterapie”. Această ucenică „a venit” în Ortodoxie prin credința insuflată de Părintele Galeriu și cu „rod” într-unul din domeniile bine plăcute acestuia – psihanaliza.

Andrei Dârlău, doctorand, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia – „Părintele Galeriu

⁶³ <http://c-tarziu.blogspot.ro/2011/11/razvan-bucuroiu-sint-extremist.html>.

– Un model de abordare a dialogului ecumenic. Studiu de caz: Calcedon”.

Prof. dr. Costea Munteanu, Academia de Studii Economice, București – Grupul de reflecție „Conștiințe în slujirea cu iubire a Adevărului”. „Părintele Galeriu a fost un preot în care Dumnezeu a binevoit. Raportul dintre religie și știință era o necesitate asumată. Am iubit știința din tinerețe. Întâi credința și apoi rațiunea”. A urmat un film comemorativ realizat de TV Trinitas, „Părintele Galeriu” – film biografic, realizatoare Ștefania Coșuleanu. Atmosfera în care s-au desfășurat lucrările a fost una de bucurie a întâlnirii cu oameni care împărtășesc aceleași valori: dragostea pentru Părintele profesor Constantin Galeriu de suflet și de viață, prețuirea și urmarea căii pe care ne-a așezat: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”⁶⁴, adică Urmarea lui Hristos.

Argentina Grămadă a prezentat cartea *Și eu am fost ucenicul (ucenica) Părintelui Galeriu*, realizată prin proiectul editorial al Tatiane Coman prin Asociația „Tous pour l’Europe” și susținută de Administrația Fondul Cultural National. Cartea este replica și promovarea în același timp a site-urilor create în memoria Părintelui Galeriu.

„Binecuvântarea Domnului să fie peste voi, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor!”⁶⁵. Așa grăiește imaginea de pe site-ul dedicat Părintelui Galeriu și care se străduiește să fie de folos studenților de la Teologie și nu numai. În lupta pentru o informație mai eficientă, mai eficace și mai „curată”, internetul trebuie să fie de folos Ortodoxiei. Și acest deziderat se poate împlini prin educație și acțiune unită a tuturor factorilor care pot contribui într-un fel sau altul la împlinirea acestuia.

⁶⁴ Ioan 14, 6.

⁶⁵ www.romania.co.nz/rel/sfliturghie.php.

III.7 Pomenirea Părintelui Constantin Galeriu la 13 ani de la plecarea sa la cer

În 2016, de Schimbarea la Față a Domnului, la Biserica Sfântul Silvestru a fost pomenirea Părintelui Galeriu la 13 ani.

Părintele Cristian Galeriu a cântat Axionul Schimbării la Față așa cum i-ar fi plăcut și Părintelui nostru profesor de suflet. Ucenici „fidei” (cum ar zice Părintele Episcop Casian) și mai noi au adus prinos de recunoștință; și recunoștința, floare rară, este și ea nu „atâta cât se poate”, ci atât cât putem noi...

Așa încât mi se par potrivite aceste gânduri pe care le-am primit în dar; sigur, Părintele nostru ar tuna: „**Măi, dacă ai căzut, ridică-te! Și... începe tu binele!**”.

Prin vorba bună spărsese lucrarea celui rău, așa cum îmi spusese odată: „Dacă la rău răspundem cu rău, întreținem lanțul răului. Doar binele poate rupe încătușarea Satanei”.

Părintele Galeriu a aprofundat. Să trăiești viața celuiilalt „Să trăiești viața celuiilalt”! Să eliminăm justificarea noastră prin altul, „vina și Infernul este celalalt”. Să nu fie! „Începe tu binele!”.

Împlinea un cuvânt din Prorocul Avacum: „Ochii Tăi sunt prea curați ca să vadă răul, Tu nu poți privi apăsarea. Pentru ce ai privi Tu, oare, pe cei vicleni și ai tăcea când cel nelegiuit sfășie pe unul mai drept ca el?”⁶⁶.

„Doamne, amintește-mi!

Dacă mă văd drept, amintește-mi câte drepturi am încălcat. Dacă mă consider cinstit, amintește-mi de câte ori am înșelat.

⁶⁶ Avacum 1, 13.

Dacă mă văd sincer, amintește-mi de câte ori am mințit. Dacă mă consider înțelept, amintește-mi inutilitatea multor cuvinte ale mele. Dacă mă cred bun, amintește-mi câtă răutate este în inima mea.

Dacă mă văd smerit, amintește-mi câtă fățărnicie este în mine. Dacă mă văd curat, amintește-mi ce negru e sufletul meu.

Dacă mă văd frumos, amintește-mi ce zdrențuit sunt pe interior. Dacă mă văd puternic, amintește-mi că nu pot nimic fără Tine.

Dacă mi se pare că am zidit ceva, amintește-mi câte inimi am frânt. Dacă mi se pare că am credință mare, amintește-mi ce ușor mă clatin în încercări. Dacă mă văd curajos, amintește-mi cât de laș sunt. Dacă mă văd harnic, amintește-mi cât de trândav sunt în a împlini poruncile Tale⁶⁷. Dacă mă consider înțelept, amintește-mi pe câți am rănit prin cuvintele mele.

Dacă mă simt puternic, amintește-mi de câte patimi sunt îngennuncheat. Dacă mi se pare că am dragoste, amintește-mi de câtă ură sunt stăpânit. Dacă mă cred cineva, amintește-mi că nu sunt decât țărână. Dacă mă simt deja ajuns, amintește-mi de unde am plecat.

Dacă mă văd sus, amintește-mi din ce adânc m-ai ridicat. Dacă mi se pare că merit Raiul, amintește-mi cât de departe e de mine”⁶⁸.

Părintele Galeriu ne-a zis, orice-ar fi, **„începe tu binele!”**. Sfatul Părintelui Porfirie, alt sfânt din zilele noastre, pe care l-am găsit în *Lumea Monahilor*: **„Să faceți mereu binele, fiindcă altminteri e vai de voi!”**. Și dacă nu știm e ceva, dar dacă am primit informația e mai mult decât un sfat!

⁶⁷ „Valoarea Sfintei Liturghii” de la adresa „Lumină pentru candela din suflet” –<https://luminapentrucandeladinsuflet.wordpress.com/2013/04/>.

⁶⁸ „Lumina pentru candela din suflet”, <https://luminapentrucandeladinsuflet.wordpress.com/2013/04/>.

III.8 Părintele Constantin Galeriu este peste tot!

Ne-au rămas idei înscrise în suflet, idei care sunt prezente chiar și în absența Părintelui. De fapt, toți cei care l-am cunoscut trăim o densitate de **prezență** prin **absență**.

Cunoașterea & Înțelegerea...

- Știi rugăciunile pe de rost, de ce nu mă fac bine?
- Nu-nțelegi, fetița mea!
- Vreau să-nțeleg!
- Nu cu colții rațiunii...

Și găsesc și la Uspensky:

„Cunoașterea este un lucru, înțelegerea este altul. Dar oamenii confundă aceste două concepte sau nu văd clar care este diferența. Doar cunoașterea nu duce la înțelegere. Înțelegerea nu poate fi mărită doar prin acumularea de informații. Înțelegerea depinde de relația dintre cunoaștere și existență”⁶⁹. Dar Părintele nostru pune accent pe inimă, pe trăire, pe simțirea înțelegătoare.

„Intellectualul trebuie să se îmbisericească. Mulți intelectuali cred în Hristos, dar nu în Biserică. Si de aici pleacă multe rătăcirii. Biserica e văzută ca o creație de «după Hristos», făcută de oameni și fără legătură cu Mântuitorul, cu Dumnezeu. E o incultură gravă. Numai prin Biserică, prin «metodologia» ei teandrică⁷⁰, se poate salva omul, poate ajunge la Hristos și la Dumnezeu.

Este mare păcat să ai niște puteri extraordinare lângă tine și să nu le folosești. Iar aceste puteri îți sunt accesibile numai în

⁶⁹ P. D. Uspensky, „Fragmente dintr-o învățătură necunoscută”, <http://ganduridesuflet.blogspot.ro/2012/09/fragmente-dintr-o-invataura.html>.

⁷⁰ Privitor la privitor la dubla natură a lui Iisus Hristos: de Dumnezeu și om, <https://dexonline.ro/definitie/teandric>.

Biserică. Dacă ești intelectual, ai capacitatea de a înțelege aceste lucruri mai lesne decât alții, și deci și datoria de a-ți trai viața în lumina Adevărului”⁷¹.

„Taina Pocăinței are în centrul ei Spovedania, prin care puterea lui Dumnezeu dată preoților șterge biruințele diavolului asupra omului când păcatele sunt spovedite cu căință și ispășite prin canon și necazuri”⁷². Depinde de tine! Te căiești sau te justifici, să nu fii aruncat afară!

Pocăința este întoarcere: pocăiți-vă; metanoia/ metania este taina pocăinței: te apleci și îngropi păcatul, te ridici la înviere; **înviază mereu!**

Și mai zicea Părintele Galeriu: „Dacă la mai-marii zilei faci anticameră, Dumnezeu te primește imediat. Și cheia e rugăciunea cu tărie, rugăciunea «de foc»”⁷³. Rugăciunea este „convorbirea” noastră cu Dumnezeu; atunci când pornește din adâncul ființei, când este rostită cu umilință și nădejde nestinsă, poate să facă **minuni**.

„**Sărăcuțul!**”. Când era vorba despre câte unul încremenit pe cale total greșită și învățat o ținea pe-a lui dându-se ateu, părintele exclama ludic: „Sărăcuțul!”. Cei fără argumente înalță vocea. Încleștarea nu e cu oamenii, ci cu diavolul. „Lupta e împotriva înepătoriailor”⁷⁴.

Diavolul nu luptă direct cu Dumnezeu, ci prin intermediul creaturii lui, fiii săi. Toți fiii sunt chipul lui Dumnezeu. „**Vă ră-tăciți neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu**”⁷⁵. Și cu compătimire: „**Sărmanii, nu merg la esență!**”.

⁷¹ Sorin Dumitrescu, www.formula-as.ro/2007/766/spiritualitate-39/sorin-dumitrescu-7921.

⁷² „Taina Pocăinței”, www.doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/taina-pocaintei.

⁷³ Din cuvintele Părintelui Galeriu.

⁷⁴ Efeseni 6.12.

⁷⁵ Matei 22, 29.

„Ei, te rogi tot atâta timp cât te uiți la televizor?”. Iar respectivul a stat așa la cumpănă ca noi toți!

Și mai adăuga: **„De câte ori ne vedem de porcăriile noastre în loc să vorbim cu Dumnezeu”.**

La întrebarea unde este Dumnezeu, răspunsul este: „Acolo unde este lăsat să intre!” Sunt în gând în permanență cu Părintele. Și pe Părintele Anania îl am în vedere și în ceea ce se întâmplă și în scris. Bunăoară are în *Memorii* o frumoasă nostimadă – Eliade și Colind – îi trimite acestuia o nestemată populară; la care eruditul din el cere sursa!!!

*Mare-seara de-astă seară,
Dar nu-seara de-astă seară,
Ci e seara lui Crăciun,
Lui Crăciun celui bătrân,
Când S-a născut Fiul sfânt,
Fiul sfânt pe-acest pământ.*

Lăsând la o parte splendoarea literară, această strofă poate constitui cel mai convingător citat (...) că sărbătoarea de astăzi devine practic contemporană cu evenimentul care i-a dat naștere⁷⁶.

Părintele Galeriu adesea cita din memorie aceste versuri cu mare talent și har, versuri pe care le găsesc pe o copertă a unei casete, unică și valoroasă și pe care lentoarea mea și a altora nu a ținut pas cu tehnica (de pe casetă audio pe CD – două casete cu Corala „Dominum Carmen” înființată și condusă de Petre Fârtătescu, care deschid prin comorile de cânt bisericesc și universal poartă după poartă către acea cartă a libertăților umane care este credința în Dumnezeu. Înregistrarea era un detaliu dintr-o icoană sonoră a Săptămânii Patimilor. Preot Constantin Galeriu, citeț Adrian Pinteau).

⁷⁶ Valeriu Anania, *Memorii*, Ed. Polirom, 2011, p. 599.

„**Oricând gândești la Mine cu iubire, e-o clipă din a doua Mea venire**”⁷⁷.

„**Mintea s-a plecat și la viclenii lumești**”.

„**Lipește mintea de cuvânt!**”. Ceea ce rostești cu buzele, mintea să rostească; și atunci și inima va simți!

„Care este informația ta? Ai auzit de Evanghelig? E vestea ce bună!”.

Și mai spunea: „**Totu-i Paradox**⁷⁸ și **Antinomie**”⁷⁹ – și-n-țelegi și nu-nțelegi!

În cuvintele „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?”, în care Mântuitorul strigă cu strigătul psalmistului din *Psalmul 21*. *Părăsirea* – moartea înseamnă părăsire... Părăsirea nu a lui Dumnezeu, că Dumnezeu nu ne părăsește niciodată, ci părăsirea omului. Acesta se simte părăsit. Și aici e un cuvânt din Ezdra: „Nu pe Mine M-ați părăsit, ci pe voi înșivă”⁸⁰.

Când Îl părăsești pe Dumnezeu, practic te părăsești pe tine, îți părăsești menirea ta, părăsești lumina! Iar tot „tu” strigi: „Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?”!⁸¹. Mântuitorul a stri-

⁷⁷ Adaos la poezia Părintelui Anania, de Vasile Voiculescu, citat de Părintele Galeriu, www.crestinortodox.ro/liturgica/imbracarea-calugarului-95976.html.

⁷⁸ **Paradox** s.n. **1.** Contradicție logică-formală, apărută în ciuda respectării corectitudinii logice a raționamentului; părere contrară a adevărului unanim recunoscut; (p. ext.) ciudățenie, nepotrivire. **2.** Fapt despre care se poate demonstra atât că este adevărat, cât și că este fals. [Pl. -xuri, -xe. / cf. fr. paradoxes, lat., gr. paradoxon < gr. para – contra, doxa – părere], www.webdex.ro/online/dictionar/paradox.

⁷⁹ **Antinomie** (<fr., lat.) Metodă teologică aplicată doctrinei despre Dumnezeu și, în general, dogmelor credinței, indicând neconcordanța dintre definițiile formale și conținutul transcendent al credinței (misterul adevărului divin) care nu poate fi redus la noțiuni raționale, www.webdex.ro/online/dictionar/antinomie.

⁸⁰ Ezdra 9, 9-10.

⁸¹ Psalmul 21, 1.

gat atunci așa doar ca să fie împreună cu noi. A rămas nedespărțit de Tatăl, dar S-a unit cu noi în starea despărțirii noastre.

Blaise Pascal a zis: „Mori singur, zici? Când ești cu Hristos, nu mori singur!”. Și a fi cu El înseamnă a fi cu viața și izvorul vieții. E singurul cuvânt din cele șapte spuse de Mântuitorul pe Cruce care nu e al Lui, ci al nostru... al *părăsirii* noastre.

Și atunci, tocmai din iubire pentru noi a primit să trăiască această taină. Parcă e cea mai adâncă taină ca deodată să zică: „Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?”.

Tocmai Cel care e nedespărțit de Tatăl Lui?! Nu se poate niciodată ca nici Tatăl, nici El să Se părăsească unul pe altul. Pentru că El din voia Tatălui Și-a pus trupul pentru noi. Observați? Dar, pe de altă parte, El e cu noi tocmai ca să fie în drama ultimă a morții, cu noi, în despărțirea noastră de Dumnezeu.

Trăiește antinomic: pe de-o parte, trăiește despărțirea noastră; pe de altă parte, e nedespărțit de Tatăl.

Întâi, prin taina dumnezeirii și prin taina iubirii. Pentru că El în iubire trăiește, iar în iubire nu e despărțire. În iubire e Dumnezeu, în iubire este nemurire, este veșnicie, este nedespărțire. În misterul iubirii...

Moartea nu-i trăită ca iubire, iubirea-i eternă, ea nu cunoaște, propriu-zis, despărțirea, sub nici un chip.

Iubirea pentru om, pentru suferința, dar și pentru moartea omului o restaurează Hristos. El retransformă starea de despărțire... Dacă Adam a transformat jertfa în moarte, Hristos transformă moartea în jertfă, în iubire. Aici se descoperă iubirea, care e viață⁸².

⁸² www.lumeacredintei.com/marii-duhovnici-ai-neamului/parintele-galeriu-invierea-intru-iubire/.

Aici a înțeles Eminescu atât de adânc când a spus despre Mântuitorul, cerând iertare de la Tatăl pentru răstignitori, dezvăluind iubirea din El:

„A te jertfi din iubire pentru alții a rămas *de atunci* cea mai înaltă formă a existenței umane. Acel sâmbure de adevăr în stare să dizolve întreaga dizarmonie dintre oameni și asprimea luptei pentru existență ce bântuie natura întreagă! Misterul iubirii...”.

Repet, Iisus a trăit *altfel* moartea.

Moartea din iubire, pentru viață – căci în iubire stă misterul vieții.

Suntem în plin **paradox**, dimensiune esențială a condiției noastre în care moartea ne este dată spre Înviere. E paradoxul fințial care scandalizează rațiunea, o determină să-și recunoască înfrângerea, slăbiciunea vanității pe care o credea imbatabilă.

Paradoxul mântuirii: „Cine va voi să-și scape viața o va pierde, și cel ce o va pierde pentru Mine și pentru Evanghelie o va câștiga”⁸³.

Cine va voi să-și scape sufletul – adică să te salvezi prin tine, conform aceluia cuvânt demonic – „veți fi ca niște dumnezei”; tu îți ești propriul dumnezeu. „Iar cine își va pune sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie îl va câștiga”.

Adică în numele lui Iisus. Nu te poți mântui prin tine; tu ești venit de la neființă la ființă. Pentru care spune, mai departe, atât de puternic și adânc cuvânt: „**Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă dacă-și pierde sufletul său, sau ce ar putea omul să dea în schimb pentru sufletul său?**”. Alt cuvânt de adâncime negrăită! Sufletul, împreună cu trupul în care trăim, ca un fel de locaș al sufletului.

Minunea nu e Învierea. Minunea este moartea. „Așa de mult a iubit lumea că pe Însuși Fiul Său L-a dat”. El a luat și

⁸³ Marcu 8, 35.

moartea noastră. Iubirea Lui era la capătul ultim, porunca împlinirii până la capăt. Merita să fie Împărat Cel care Se jertfește pentru noi! „Îl numesc împărat pentru că-L vad răstignit”, a zis Sfântul Ioan Gură de Aur.

Sufletul e unit cu trupul, dar nu e tot una cu el. E și unit, și deosebit. O taină a sufletului. Și port mereu în mine această durere, pe care o mărturisesc: Nu trăim îndeajuns taina sufletului nostru, de aceea nici nu-i simțim în adânc adevărul, realitatea lui. Noi trăim prea mult cu fața către trup, către cele trupești. Și toate cele trupești, materiale, atât de adânc s-au întipărit în noi, încât am mers până la a spune că materia e totul. Și spun aceasta fără să gândească nefericiții oameni că nimic nu s-ar fi construit fără suflet, fără gândire. De aceea ajungem atât de grav îndobitociți (ca dobitoacele), pentru că desconsiderăm sufletul. Nimic nu se zidește fără suflet, fără gândire, care este fructul sufletului. Totul e gândire. Orice făptură este o operă, este o gândire a Ziditorului⁸⁴.

Și mai dă încă un tâlc dumnezeiescul Maxim, zicând: el care e mișcat, și se schimbă. Trupul numai aparent se schimbă, îmbătrânește, mai curând. Dar sufletul se mișcă. El cade, dar se și înalță. Iar când se înalță cu gândirea și transfigurează materia aceasta o face vie, o face luminoasă (sau întunecată). Și nu din el, ci din Cel care dă și lumină, și strălucire, și înălțare, Care te înalță către nemurire. De aceea și rugăciunea, viața duhovnicească, te învață să te lepezi de sine – să te lepezi de tot ceea ce te lipește numai de lumea aceasta, care-i trecătoare.

Se cere o atitudine de mare excepție și de uriaș curaj în antiteză cu starea de mediocritate cotidiană. „Săracii cu duhul” sunt

⁸⁴ Părintele Galeriu, „Luarea Crucii și urmarea lui Hristos”, www.crestinortodox.ro/predici/predici-duminica/luarea-crucii-urmarea-hristos-96804.html.

săraci de orgoliu, de patimi care orbesc, dar nu de dorul neistovit de adevăr și de cunoașterea lui, în care ne descoperim toți sensul vieții. Domnul, Care ferecește pe cei săraci cu duhul, zice în același timp: „Viața veșnică aceasta este: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis” (Ioan 17, 3)⁸⁵.

Paradoxală a fost și întâlnirea și experiența noastră în duhovnicie cu Părintele. Sigur, chemarea a fost diferită chiar pentru cei care locuiau în apropierea Bisericii Sfântul Silvestru. Pe de o parte, primești o invitație la sfințenie autentică; pe de altă parte, de teama îngrădirii libertății personale de opțiune, întârziem răspunsul.

Iată invitația făcută de Nicu Steinhardt întâiului ucenic de mai târziu al Părintelui Galeriu: „Nu zăbovi, frate, și du-te cât poți de curând și ascultă-i predicile! Te asigur că nu este numai un mare teolog și un propovăduitor de excepție al dumnezeieștii Scripturi, ci și un mare rugător”⁸⁶.

Pentru cei mai mulți care locuiam în cartierele mai îndepărtate ale capitalei, în ciuda distanței pe care o aveam de parcurs, a dificultății și lungimii „lecției de cunoaștere sfântă”, creștea conținutul dorinței de a înțelege din nevoia acută de sacru. Lecția de cunoaștere sfântă era parcă anume pentru noi. Așa ne și spunea: **Pentru voi!** Celor plecați din țară și care se bietuiau că nu-l au pe părinte aproape le spunea: „**Soro, roagă-te acolo pentru noi, iar noi ne rugăm aicea pentru dumneata!**”.

Paradoxală este și propovăduirea Părintelui: pe de o parte a scris puțin, dar pe de altă parte noile media îl fac prezent pe

⁸⁵ *Cartea celor nouă fericiri. Tâlcuiri de Părintele Galeriu*, Ed. Harisma, București, 2004, p. 33.

⁸⁶ Sorin Dumitrescu, „Și eu am fost la Biserica Sfântul Silvestru”, în volumul *Rock & popi. Carte de veghe creștină*, Ed. Anastasia, 1998, p. 262.

internet viu, cu chip și cu inflexiunile vocii lui de la blândețe la tunet!

Paradoxală a fost și înțelegerea de către cei care l-au ascultat.

Sigur, percepția noastră era diferită.

Iată ce mărturisește unul dintre ucenicii fideli: „Predica era plină de profunzimi unificate, teologice și științifice. Cu toate acestea, într-o zi, după terminarea slujbei, am vrut să conving pe un cerșetor să plece, care primise câte ceva de la mai mulți și continua totuși să privească la Părintele; credeam că încă mai așteaptă ceva bănuți. Am primit un răspuns care m-a impresionat foarte mult. A zis: „Lăsați-mă, că nu mai vreau nimic, nu vedeți ce vorbă dulce are? Vreau numai să-l ascult”. Mărturisesc că până atunci credeam că nu toți «înțeleg» ce spune Părintele, dar acel cerșetor mi-a dat o lecție grozavă, amintindu-mi de călugărul acela care în loc de «miluiește-mă pe mine, păcătosul» spunea «nu mă miluii», dar era atât de sincer și avea atâta credință și dragoste încât mergea deasupra pământului (până când cineva riguros l-a observat și l-a corectat)”⁸⁷.

Ucenicul Florin Ganciu mărturisește:

„Am fost și mă consider și acum unul dintre ucenicii Părintelui Galeriu, chiar dacă, în unele privințe, ne deosebeam. **Eu personal îi sunt dator cu viața mea, pentru că mi-a dăruit o altă viață: viața cea adevărată, viața în Hristos.** Deși era un om al cuvântului dumnezeiesc, el nu prea ne spunea cum să facem, dar **ne îndruma prin exemplul său.**

Îmi amintesc că l-am întrebat odată cum să spun Rugăciunea lui Iisus. În loc să-mi spună să alung toate gândurile, să mă

⁸⁷ Mărturia ucenicului Anghel Constantin, Cercetător științific la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Mecatronică și Tehnica Măsurării, București.

concentrez pe cuvinte, ca fiind adresate lui Hristos și altele pe care le puteam găsi în cărți, **mi-a spus doar: «Fă așa!». A închis ochii și a rămas tăcut câteva momente, cu mâna dreaptă în dreptul inimii. Atât!**⁸⁸.

Sorin Dumitrescu chiar ridiculizează, fie în scris, ca într-una din postfețe, fie public, nemulțumit că se ia din timpul și energia părintelui de un auditoriu de a cărui înțelegere se îndoia. „O cărdana din diferite straturi sociale se ține de Părintele”. Și eu l-am auzit: Am întrebat-o pe mama sa, care a venit fericită de la biserică, unde ascultase predica Părintelui Galeriu: „Dar ce-a zis, dragă?”. „Ei, eu le am aici, în inima mea!”. Și așa și era. Avea să explice el însuși: „N-aveam de unde să știu că lumea din jurul meu care-l urmărea pe Părinte în tăcere lăsa în seama minții doar o parte din enunțuri, restul încredințându-le altor puteri sufletești decât ale intelectului, puteri pe care le pune în lucrare și le folosește doar gândirea eclezială și cugetul îmbisericit”⁸⁹. Sorin Dumitrescu conchide că toți plecau la casele lor folosiți și sfințiți.

„Trei sunt factorii de bază ai prediciei autentice: **Hristos, predicatorul și ascultătorii**”.

Hristos, în sensul că predicatorul se întărește cu harul Său în oficiul propovăduirii, Evanghelia Lui fiind totodată esența mesajului omiletic. Să ne amintim de cuvintele dumnezeiescului Pavel despre care Părintele Galeriu ca fiind cel mai mare sfânt: „Nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Hristos”⁹⁰.

⁸⁸ Florin Ganciu, „O torță care i-a încălzit pe toți”, www.cuvantul-ortodox.ro/parintele-constantin-galeriu-omul-iubirii-pacii-unitatii-familia-ortodoxa-marturia-parintelui-florin-ganciu-torparintelui-florin-ganciu-torta-ta-care-i-a-incalzit-pe-toti-film-documentar-video/.

⁸⁹ Sorin Dumitrescu, „Și eu am fost la Biserica Sfântul Silvestru”, din volumul *Rock & popi. Carte de veghe creștină*, Ed. Anastasia, 1998, p. 263.

⁹⁰ II Corinteni 4, 5.

Iar **ascultătorii** nu se constituie într-o masă inertă, pasivă, ci sunt persoane concrete care trăiesc *hic et nunc*, cu probleme și întrebări pe care preotul trebuie să le întuiască, la care ei așteaptă un răspuns. Predica nu e un monolog, ci dialog având în vedere problemele și frământările ascultătorilor. Acesta e și sensul etimologic al *Omileticii* (a fi în relație cu, a convorbi, dar și reuniune, adunare, așadar dialog)⁹¹.

Părintele făcea mereu legături din Sfânta Scriptura cu tot și cu toate, cu noi și cu problemele noastre, așa încât învățătura Domnului nostru Iisus Hristos este vie și lucrătoare. Performanța, interdisciplinaritatea era de fapt nu numai crezul, viața, dar și însăși țința predicilor sale. Și ne spunea că **rugăciunea, timpul și voința** sunt foarte importante în pregătirea performanței.

În plină predică a zis: „Argentina, să introduci un capitol de logică la lucrarea ta!”. Sigur se gândea la legătura cu Titu Maiorescu, mentorul universității la care funcționez. De la Titu Maiorescu citire⁹², aplic întotdeauna la lucrările de proiect, licență sau dizertație cu studenții noștri dictonul: „Lucrul cel mai important nu este numărul de idei adunate în mintea ta, ci legătura care le unește!”⁹³.

Altă dată, parca vrând să fie sigur că suntem cu mintea, zicea: „Victor?” „Frankl”, răspundeam. „Deschide-voi gura mea și se va umplea de?”⁹⁴. „Duhul”, venea răspunsul. „Cerurile spun slava

⁹¹ Pr. dr. Vasile Gordon, *Biserica și Școala*, Ed. Christiana, 2003, pp. 288-289.

⁹² Mentorul universității noastre, care a fost și profesor de Logică.

⁹³ www.citatecelebre.net/citate-via%C8%9Ba/titu-maiorescu-3/.

⁹⁴ Canon de rugăciune la Praznicul Bunei Vestiri, <https://dodoxologia.ro/canon-cantari/canon-de-rugaciune-la-praznicul-bunei-vestiri>.

lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește?”⁹⁵. „Tăria” era răspunsul.

Și câte și mai câte! Toate spre bucuria comunicării și îmbogățirea cunoașterii în Dumnezeu. Și altă dată:

„Cui se adresează Evanghelia (vestea ce bună)?”, întreba Părintele.

Și răspundea tot sfinția sa, spre exemplificare mai adevărată: „În primul rând mie! Dacă vreți să vă asociați...”.

A. Din studiul opereii marilor oameni de știință serioși și credincioși făcea credință aplicată!

Victor Frankl: „Toți avem o anumită vocație sau misiune în viață, toți trebuie să îndeplinim o sarcină concretă care cere să fie dusă la capăt. În această privință, omul nu poate fi înlocuit, și nici viața lui nu se poate repeta, așadar sarcina fiecăruia este unică, la fel ca și ocazia de a o realiza”⁹⁶.

Părintele Galeriu: „Dumnezeu numără doar până la unu!”. „Religia este cel mai uman dintre toate fenomenele umane și reprezintă împlinirea a ceea ce putem numi «voința către sensul ultim»”⁹⁷ (Viktor Frankl – 1985).

Victor Frankl: „Nucleul cel mai lăuntric al personalității pacientului nu este nici măcar atins de psihoză”.

Victor Frankl: „Nu se poate concepe nimic care să îl condiționeze într-atât de mult pe om încât să îl lase fără nici cea mai mică urmă de **libertate**. De aceea chiar și în cazurile nevrotice și psihotice, o rămășiță de libertate tot îi rămâne omului, oricât de limitată ar fi ea. Într-adevăr, nucleul cel mai lăuntric al personalității pacientului nu este nici măcar atins de psihoză. O

⁹⁵ Psalmul 18, 1.

⁹⁶ Viktor Frankl, citat, <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=2&a=Viktor+Frankl>.

⁹⁷ <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=2&a=Viktor+Frankl>.

persoană psihotică incurabilă poate să își piardă utilitatea, dar să își păstreze demnitatea sa de om. Acesta este crezul meu psihiatric. Fără el aş considera că nu merită să fi psihiatru. De dragul cui aş fi? Doar de dragul unei maşinării a creierului distruse, care nu poate fi reparată? Dacă pacientul nu ar fi mai mult decât atât, eutanasia ar fi justificată”⁹⁸.

Părintele Galeriu: „Chipul lui Dumnezeu nu se şterge; acolo este Dumnezeu prezent”.

„Părintele Galeriu, când comenta pericopa evanghelică, era un univers. Nu ştiu ce nu atingea părintele când comenta. Eu, ascultându-l cu foarte mare receptivitate, tot ce mi-a spus a intrat în mine. Spre exemplu, spunea că până şi în ultimul criminal chipul lui Dumnezeu nu se şterge. Eu nu făceam deosebirea la vremea aceea între «chip» şi «asemănare». Un criminal şi-a pierdut asemănarea – ca şi noi –, dar chipul este indestructibil.

Lucrul acesta m-a pus pe gânduri: *să vezi în fiecare om chipul lui Dumnezeu – cum vine asta?* Ultimul păgân, ultimul satanist, ultima vrăjitoare are chipul lui Dumnezeu şi trebuie să te raportezi la ei ca la *chipul lui Dumnezeu!* Înseamnă că nu trebuie să urăşti omul. De aceea trebuie să-l iubeşti pe duşmanul tău – pentru că şi el e chipul lui Dumnezeu – şi să urăşti numai păcatul care-l ţine legat. Şi, de fapt, nu el îţi este duşman, ci ştim cine îţi este duşmanul de obşte, care lucrează prin neatenţia noastră şi ne face rău...

Dacă te gândeşti atunci când te întâlneşti cu un om că nu-ţi place, că nu e în duh cu tine, tu ce faci în clipa aceea? Nu te simţi bine şi fugi!...

Nu așa, ci trebuie să tai cu sabia minţii între neasemănarea lui şi chipul lui Dumnezeu din el – că acolo este Dumnezeu

⁹⁸ Viktor Frankl, „Omul în căutarea semnificaţiei”, <http://autori.cit-tepedia.ro/de.php?p=2&a=Viktor+Frankl>.

prezent, numai că omul, prin libera lui voie, face faptele vrăjmașului. Raportându-te la chip, nimicești în acela neasemănarea. Și această neasemănare a lui cu el însuși este, de fapt, o formă de schizofrenie. Așa am fost și eu: deși comunist, păstram datele nevinovăției și inocenței dumnezeiești. Eu eram comunist până în măduva oaselor, cinstit, gata să mor pentru comunism. Dar asta nu era asemănarea cu Dumnezeu – era o neasemănare, adică o pervertire a asemănării mucenicilor, ca să zic așa. Or, în momentul acela, **cineva mi-a pus în față că eu sunt chipul lui Dumnezeu și m-a tratat ca pe un partener egal, răbdându-mi neasemănarea, trecând-o cu vederea...**⁹⁹.

Victor Frankl: „Momentele grele nu trebuie irosite. Auschwitz. Aici trebuie să fii puternic! Cei care rezistau nu erau cei puternici. Cei care aveau mare **credință** în Dumnezeu: cel ce are o rațiune de a trăi poate suporta orice mod de viață”.

Părintele Galeriu: „Din suferință înveți ceva!”. Cu credință puternică capeți tărie spre mântuire și viață spre viața veșnică! Iisus Hristos nu a suferit ca noi să nu suferim. A suferit ca să ne arate cum se suferă, să ne arate iubirea față de aproapele și față de vrăjmași. Și „pe marea vieții încercările nu fac omul mai slab, ci îl arată cât este de slab”. Și zice cântarea Bisericii: „Marea vieții văzându-o-nălțându-se de viforul ispitelor la limanul Tău strig către Tine, scoate din stricăciune viața mea, mult milostive!”. Și ni-l cita pe Victor Frankl: „Când nu mai suntem capabili să schimbăm o situație, suntem provocați să ne schimbăm noi înșine”¹⁰⁰ pentru că omului i s-a dat libertatea de a alege.

⁹⁹ „Părintele Iona de la Oașa – de la catedra Universității, monah în pustie”, www.cuvantul-ortodox.ro/ioan-patrulescu-parintele-iona-manastirea-oasa-profesor-universitar-familia-ortodoxa-convertire-sposedanie-canon/.

¹⁰⁰ Viktor Frankl, <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=3&a=Viktor+Frankl>.

„Totul îl poate fi luat unui om, mai puțin un lucru: ultima libertate umană – să își aleagă atitudinea în orice condiții, să își aleagă propria cale”¹⁰¹.

Se-nțelege fără a uita că „toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos!”¹⁰².

B. Accent și repetiție în același timp rămas în sufletul meu și cu siguranță nu numai al meu:

„Cu totul a fost între cei de jos, iar de cei de sus nicicum nu S-a depărtat Cuvântul cel necuprins; ca dumnezeiasca coborâre a fost iară nu mutare din loc și naștere din Fecioara primitoare de Dumnezeu”¹⁰³. „Toată nădejdea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzește-ne sub acoperământul Tău!”¹⁰⁴.

C. Părintele Galeriu ne spunea de mulțisoare ori: „Totu-i Paradox și Antinomie: și-nțelegi și nu-nțelegi!”.

Paradoxul este un enunț contradictoriu și în același timp demonstrabil, iar antinomia este contradicția între două teze care se exclud reciproc și care sunt considerate la fel de adevărate. Părintele pleca întotdeauna de la Sfinții Părinți. Ceea ce citea ni le spunea și nouă: „Lucrurile mai presus de fire pot fi înțelese doar prin puterea credinței”¹⁰⁵ (Sfântul Ioan Damaschin).

Paradoxul Învierii: a rămas nedespărțit de Tatăl, dar S-a unit cu noi în starea despărțirii noastre. Cel care este iubire și viață, prin „Care toate s-au făcut” (*Ioan* 1, 3) și Care a venit să

¹⁰¹ <http://autori.citatepedia.ro/de.php?p=3&a=Viktor+Frankl>.

¹⁰² *I Corinteni* 6, 12.

¹⁰³ „Acatistul Bunei Vestiri”, icosul 8, în *Ceaslov*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1990, p. 327, www.crestinortodox.ro/acetiste/acetistul-buneivestiri-67069.html.

¹⁰⁴ www.ortodoxia.md/rugaciuni-si-acatiste/40-paraclise/1724-paraclisul-preasfintei-nscatoare-de-dumnezeu-acest-paraclis-se-citete-la-intristarea-sufletului-i-la-vreme-de-nevoie.

¹⁰⁵ Sfântul Ioan Damaschin, www.citatepedia.ro/index.php?id=104442.

rezidească făptura, gustă moartea, care e negație a iubirii, a vieții, a oricărei activități. Primește moartea, care e ruptură în existență, Cel ce coboară din unitatea și armonia sublimă a Treimii.

Dar tocmai pentru aceasta coboară: pentru a arunca din nou peste prăpastia separării puntea iubirii. Pentru a lega cele doua tărâmurii, al divinului și al umanului, al vieții infinite cu cel al vieții „căzute” în „latura și umbra morții” (Matei 4, 16): cu lanțul iubirii, care „e mai tare ca moartea”, pentru că poate naște etern viața¹⁰⁶.

Dacă Adam a transformat jertfa în moarte, Hristos transformă moartea în jertfă, în iubire. Nu moarte risipitoare, ci moarte biruitoare! Și a rezultat și dăinuie și azi după două milenii Imnul de biruință: Hristos a înviat!

Hristos a înviat! Și s-au sfințit măruntaiele pământului.

Hristos a înviat! Și s-a sfințit întreaga natură!

Hristos a înviat! Și s-au rupt peceteile. S-au rupt peceteile Legii Vechi! S-au rupt peceteile păcatului.

„Rămâi cu noi, că s-a plecat ziua!”¹⁰⁷, spusese ucenicul pe drumul spre Emaus.

Ziua de mâine nu-i este asigurată nimănui, tânăr sau bătrân. Azi poate să fie ultima zi când îi vezi pe cei pe care-i iubești. De aceea nu mai aștepta, fă azi tot ce poți, deoarece dacă ziua de mâine nu va mai veni... în mod sigur vei regreta că nu ți-ai făcut timp pentru un surâs, o îmbrățișare, un sărut... și că ai fost prea ocupat pentru a le îndeplini... o ultima dorință. Să-i ții pe cei pe care-i iubești aproape de tine; spune-le la ureche cât de multă nevoie ai de ei, iubește-i și tratează-i bine, ia-ți timp să le spui: „Îmi pare rău”, „Iartă-mă”, „Te rog” și toate cuvintele de dragoste

¹⁰⁶ Părintele Galeriu, „Iubire și Înviere”, www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/parintele-constantin-galeriu-iubire-inviere-68469.html.

¹⁰⁷ Luca 24, 29.

pe care le știi¹⁰⁸. Gândul rămâne secret. Altă dată; nu e momentul. Parcă am trăi veșnic. Nimeni nu-și va aduce aminte de tine pentru gândurile tale secrete. Gând nespus, gând pierdut, zisese profesorul meu preferat de Limba română din liceu. Ce minunate și emoționante cuvinte: și cu toate astea nu fac ceea ce scrie mai sus pentru că-mi vine să zic ca maica Emanuela de la Văratec: „Evanghelia nu-i și pentru el?”. De ce face invers toate lucrurile pe care l-am rugat să le facă sau să nu le facă?

„Viața nu este nici simplă, nici complicată, nici limpede, nici mohorâtă, nici contradictorie, nici coerentă. Este – și atâta tot. Numai limbajul o ordonează sau o complică, o luminează sau o întunecă, o diversifică sau o unifică” (Antoine de Saint-Exupéry¹⁰⁹).

Inima, organul cel mai important al omului, este atacat de tristețe. Oamenii sunt triști când sunt lipsiți de lucruri pe care le consideră prioritare. Amărăciunea, tristețea este un păcat!

Dimineața, la Radio Trinitas, Părintele Arsenie de la Techirghiol, plecat și el la Domnul, ne reamintea că trebuie să ne mântuim, că „moartea nu vine să-i faci o cafea, vine să te ia!”.

Omul pleacă din această lume când șansele de mântuire sunt maxime. Construcția sufletului mântuit e gata, schela (trupul) poate fi îndepărtată.

„Astăzi”, ne repeta și Părintele nostru!

Și glasul Părintelui revine: „**Ai căzut din dragoste!**”. **Ai uitat ce e dragostea?** N-am uitat, dar nu-i ușor de aplicat. Să fie!, ar zice Părintele.

„Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie,

¹⁰⁸ www.legalstyle.ro/in-memorialam-gabriel-garcia-marquez.

¹⁰⁹ Citate din Antoine de Saint-Exupéry, www.portal-info.ro/citate/citate-antoine-de-saint-exupery.html.

nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă”¹¹⁰.

La Biserica Zlătari, la o Vecernie a Sfântului Ciprian, mi-a ținut loc Livia și sunt chiar aproape de altar. Mă gândesc că la această strănă a cântat Părintele Galeriu în studenție. Ceea ce văd eu, iconostasul aparte din fier forjat, pictura, icoanele, sunt aceleași pe care le-a privit și Părintele. Mi-aduc aminte de reflecția lui Anatole France: „Tous qui’il voyait alors, je le vois aujourd’hui: c’est le meme ciel, c’est la meme terre, lui ceul n’est plus”. Tot ce vedea el atunci, văd și eu astăzi: este același cer, același pământ, dar el nu mai e! De aceea se și zice că un om trebuie să lase ceva în urma sa: un copil, o casă, un pom. Din acest îndemn ancestral a zis tatăl Părintelui Galeriu: Să-mi aduci nepoți!

„Să-mi duci neamul mai departe!”, zisese tatăl Părintelui Galeriu.

„Biografia mea, prin viața și activitatea tatălui meu, la care am ținut nesfârșit, a fost desfigurată de cizma Securității. Mamei mele, care a trăit ca o sfântă când tata era arestat, singură și fără venituri sigure, crescând patru copii, Securitatea îi lăsase o promisiune: «Țineți minte: soțul vă va muri în pușcărie, veți ajunge ca prostituatele, iar copiii dumneavoastră vor fi cerșetori la colțul străzii». Slavă Domnului, profeția lor nu s-a împlinit, iar Dumnezeu Și-a arătat prezența Lui în familia mea”, a conchis Rodion Galeriu. „La noi acasă, ușa a fost întotdeauna deschisă”, povestește Rodion. „Mama a trăit între ușă și telefon. Ca-ntr-o răscruce. Cu excepția momentului liturgic, când avea treabă în primul rând cu Dumnezeu, tata răspundea la toate chemările enoriașilor. Noi nu ne puteam bucura de el. Rar se

¹¹⁰ I Corinteni 13, 4-7.

întâmpla să ciocnim un ou de Paști. Apoi pleca. Biserica îi stăpânea programul.

Ajungând medic la Parincea, lângă Bacău, la 40 de kilometri de locul unde s-a născut tata, am descoperit prin '71 un pacient, om necăjit, care, după ce l-am tratat, mi-a spus așa: „Eu m-am născut în 1918, în Răcățău. Cu tatăl dumitale sunt prieten vechi. Și acum, de Paști, mi-a trimis 100 de lei”. Și tata plecase din Parincea în 1943”¹¹¹.

Rodion Galeriu s-a îngrijit de editarea celor două cărți bine întocmite și bine legate editate la Editura Harisma în 2002: *Rugăciunea Tatăl nostru – Tâlcuiri de Părintele Galeriu și Cartea celor Nouă Fericiri – Tâlcuiri de Părintele Galeriu*.

Părintele Galeriu a vrut și a reușit să înscrie în sufletele noastre: credința, lăsându-ne testament mărturisirea prin purtare și trăire.

Nu poți să treci pe lângă o biserică și să nu te închini și să-l saluți pe patronul acesteia. Și într-o bună zi, la Biserica Zlătari, Părintele Ioan dădea cuvânt de mângâiere și încurajare, invitând la slujbe. Am mărturisit că am trecut întâmplător, că vin la aceeași biserică doar de ziua Sfântului Ciprian, dar că am mare respect pentru acest locaș în care Părintele Galeriu a cântat la strună.

Fața i se luminează și exclamă: „A fost și profesorul meu. Și pe preoteasa părintelui o cheamă Argentina”. Da, prezbitera mi-a povestit că și cununia religioasă cu Părintele a avut-o la Biserica Zlătari, naș fiind însuși parohul, preotul Chiricuță, mare personalitate în lumea ortodoxiei a vremii.

¹¹¹ Rodion Galeriu, „Făcătorul de pace”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre1.htm>.

„Știu o preoteasă care lucrul ei, asculta întotdeauna Paraclisul Maicii Domnului”¹¹².

Și mai știa întotdeauna că toate grijile lumești ale casei, cu cei patru copii, au fost pe umerii ei. „Cum te cheamă?”, mă întrebase Părintele întâia oară. „Argentina”. „A! Ca pe preoteasa mea”¹¹³. Era în tonul sfinției sale dragoste și prețuire pentru cea care înțelesese să-și ia zilnic crucea și să-i fie alături!

Și îndemnându-ne la rugăciune, a zis cândva:

„Știu o preoteasă care lucrul ei, asculta întotdeauna Paraclisul Maicii Domnului!”. După cuvântul Sfântului Teofan Zăvorâtul: „Măinile la muncă, inima și mintea la Dumnezeu!” Prezbitera Argentina, la venerabila vârstă de 94 de ani, trăiește între datele de pomenire ale Părintelui Constantin Galeriu și ale celor trei fii plecați și ei la cer. „Nu au murit, ci dorm!”. Așa i-a spus Episcopul Ioan Selejan, Mitropolitul Banatului.

¹¹² Maria se roagă, dar Domnul nu disprețuiește pregătirea agapei de către Marta.

¹¹³ Din cuvintele Părintelui Galeriu din anul 1987.

III.9 Bucureștiul e plin de sfințenie

„Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta”.

Seara fac inventarul celor realizate în afara celor implicate (de casă). Ar trebui să le inventariez mai ales pe cele sufletești. Rutina faptelor de dimineață și până seara adaugă de fapt puține sufletului nostru. Puține adăugăm de „sus”, din ele izvorăște „puterea creatoare”. În zilele în care merg la Sfânta Liturghie, „totul merge strună”. Și Bucureștiul e plin de sfințenie. Sfântul Spiridon nou începe chiar dis-de-dimineață. La ora nouă e gata. La Mitropolie începe la ora nouă. La Mănăstirea Antim și Radu Vodă se poate prinde Sfânta Jertfă și mai târziu. Depinde de tăria cu care este organizat timpul și mai ales de grijile lumești. Și dacă mergi la rugăciune, toate ostenele zilei sunt cu rod (zice ucenica Ecaterina, *timpul se dilată*). În ceea ce mă privește, oricât aş prioritiza sarcinile, nu reușesc să împlinesc tot ceea ce-mi propun. Mă gândesc uneori că cer prea mult (cerșetoare sunt, workalcoolică sunt); mi-amintesc că i-am spus Părintelui odată; răspunsul a fost: și una, și alta, pe-asta s-o ținem și pe asta să n-o lăsam, după cuvântul Mântuitorului („pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați”¹¹⁴). Cu toate astea am recitat de curând în *Dialoguri de seară*, la întrebarea mai explicită a d-lui Sorin Dumitrescu dacă și accentul pe profesie poate fi un păcat, și răspunsul părintelui este afirmativ.

„Sorin Dumitrescu: De ce se spune că cutare e împătimit după profesiunea lui?

Părintele Galeriu: Păi, «unde este comoara voastră acolo este și inima voastră».

Sorin Dumitrescu: Deci și o profesiune poate fi idolatrizată?

¹¹⁴ Matei 23, 23.

Părintele Galeriu: Cum să nu! Și conceptele devin idoli, spune Sfântul Grigorie de Nyssa¹¹⁵.

Și uneori chiar viața îmi arată, plecarea Lievei Dănișor la cer e un exemplu. Pe Livia o știam de la Sfântul Silvestru (se spovedea la Părintele Ștefan Alexe) și am regăsit-o ba la Mitropolie, ba la Rusă. Programul ei de doctoriță ieșită la pensie era: Sfânta Liturghie, Vecernie, Sfântul Maslu. Și a plecat la Domnul cu rugăciune, împărtășită și îngrijită de îngeri (prieteni de biserică ce au făcut cele creștinești în așteptarea copiilor plecați în străinătate). „N-o ști nimeni că m-am dus, numai or vedea că nu-s!”. Și poate c-au înțeles că rugăciunea împlinește toate lipsurile, inclusiv uitarea lor. Livia știa calendarul săptămânal al noutăților; mă informa de cutare conferință, lansare de carte la Librăria Sophia și-mi ținea uneori loc la câte o Vecernie la care eu întârзіam mai mereu.

Cum e cu „locul” nu știu cei care s-au dat în stambă cu mesajul: „Domnul iubește spațiile mici!”. Sunt neduși la biserică. Cum ar zice Părintele Galeriu: „Sărăcuții!”.

Iată ce zice Dr. Pavel Chirilă despre aceasta într-o scrisoare deschisă adresată formației Taxi și celor care au apărut în piesa „Despre smerenie”. Iată textul integral prin care Dr. Pavel Chirilă le scrie celor de la Taxi și prietenilor lor („Vă spun un secret: Dumnezeu este în inima voastră, iar voi Îl căutați în lifturi”¹¹⁶):

„Iubiți frați în Hristos, Dan, Cornel, Monica, Virgil, Andi, Dorina, Ștefan, Robin, Andi, Dani, Paula, Horia, Toni, Irina-Margareta, Dan, Teo, Oreste, Pavel, Ada, Călin, Mircea, Horia,

¹¹⁵ „Despre rău”, extras din *Dialoguri de seară*, www.crestinortodox.ro/interviuri/despre-70524.html.

¹¹⁶ Dr. Pavel Chirilă le scrie celor de la Taxi și prietenilor lor: „Vă spun un secret: Dumnezeu este în inima voastră, iar voi Îl căutați în lifturi”, www.activenews.ro/stiri-social/Dr.-Pavel-Chirila-le-scrie-celor-de-la-Taxi-si-prietenilor-lor-Va-spun-un-secret-Dumnezeu-este-in-inima-voastra-iar-voi-Il-cautati-in-lifturi-132086.

Guess Who, Laura, Răzvan, Alexandru, Emilia, Grigore, Mircea, Alexandra, Oana, Andreea, Dan și Victor.

De unde știți voi că Dumnezeu nu iubește spațiile mari? L-ați întrebat voi pe Dumnezeu? E ca și cum ați spune că Dumnezeu iubește spitalele, dar nu și catedralele. «Textierul» celor două strigăte este același. Vă rog reveniți-vă. Dumnezeu în mod sigur iubește Sfânta Sofia, Catedrala Sfântului Mormânt, Marea Lavră și multe altele mari și mici. Cred că, de fapt, ați vrut să loviți în Catedrala Mântuirii Neamului. M-aș bucura să vă văd peste un timp cântând (sau dictând, cum ați făcut acum): «Dumnezeu iubește și spațiile mari». Vă îndemn să citiți *Cartea Leviticului*, cap. 26, și să vă înspăimântați când veți afla ce pătesc aceia care «disprețuiesc așezămintele» Domnului. Dumnezeu v-a dăruit talent, reputație și bani. Nu vreți să aibă și Dumnezeu o catedrală? Nu v-a luat din averea voastră și, probabil, chiar dacă v-ar fi cerut, nu I-ați fi dat nimic. Conform textelor biblice, știți ce înseamnă «a-ți veni în fire»? A te uita înlăuntrul tău și a vedea cu claritate cine ești. Nu e chiar greu. Ca să reușești aceasta, îți trebuie o singură virtute: SMERENIE. Practicați-o și voi. O să simțiți cât de mult vă iubește Dumnezeu, Căruia vreți să-I răpiți Casa. Bănuiesc că – în practică – decurge cam așa: unul dintre voi este marele manipulator și ceilalți căldiceii păcăliți. Ce istorie tristă a acestor meleaguri! Când s-au dăruit biserici, nu s-a opus nimeni. Acum, când se construiesc catedrale, frații noștri creștini cântă împotriva lor. Iubită Trupă, nu mai derutați creștinii. **Dumnezeu este peste tot.** Așa zice Sfânta Scriptură în *Psalmul 138*: «Minunată este știința Ta, mai presus de mine; este înaltă și n-o pot ajunge. Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi? De mă voi sui în cer Tu acolo ești. De mă voi coborî în iad, de față ești. De voi lua aripile mele de dimineată și de mă voi așeza la marginile mării și acolo mâna Ta

mă va povăţui şi mă va ţine dreapta Ta»¹¹⁷. Vă spun un secret: Dumnezeu este în inima voastră, iar voi Îl căutaţi în lifturi. După «cântecul smereniei» ne-ar prinde bine tuturor un cântec al pocăinţei. Lumina Sfintei Sărbători a Învierii Domnului să vă aducă în inimă o bucurie mare cât Catedrala Mântuirii Neamului.

Al Dumneavoastră în Hristos, Dr. Pavel Chirilă”.

Şi smerenie este ca fiecare să-şi cunoască locul! Şi să ro-deşti acolo unde ai fost răsădit!

Cuvintele lui ne pun înaintea un om identificat deplin cu misiunea sa, aceea de a fi chip al smereniei şi iubirii lui Hristos pentru lume, de a asculta neputinţele ei şi a dăruia vindecare celor doborâţi de patimi şi nevoi.

Libertatea... O, Doamne, să-i ajutăm pe oameni să înţeleagă libertatea deplină, adevărată! Căci libertatea e lovită din două părţi, din două laturi. Întâi, libertatea nu este deplină dacă trăieşti numai în legile firii, ale creaţiei, care ţin de timp şi spaţiu. De aceea au spus filosofi: libertatea este necesitatea înţeleasă; deci n-ai ieşit din lumea necesităţii. Libertate este când ieşi dincolo de lumea creată, de lumea legată de timp şi spaţiu. Şi, tot în această lume, ultima expresie a pierderii libertăţii – moartea. Or, care este libertatea adevărată, ieşirea din robia ultimă a existenţei care-i moartea? Învierea. Prin ea Hristos a înălţat umanitatea în adevărata lumină, în cerul libertăţii depline. Toţi trebuie să o învăţăm, să ştim cu toţii că acesta este adevărul deplin. Să-l mărturisim cu **smerenie**, îngenunchind, dacă vreţi, dar nu în faţa lumii, ci înaintea lui Dumnezeu, ca să nu socotească cineva că ne îngîmfăm, împodobindu-ne cu orgoliul adevărului. Adevărul pe noi ne face **smeriţi** şi iubitori.

¹¹⁷ Psalmul 138, 6-10.

III.10 Informatica și Părintele Galeriu

Interviul Părintelui Galeriu cu Octavian Greavu, găsit pe net, a fost o surpriză! Spusese într-o predică despre întâlnirea cu elevii de la un liceu premiați pentru performanța la informatică. Părintele l-a întrebat: „Care este informația ta?”. Tânărul a rămas oarecum în expectativă. Poate ar fi vrut să spună precizie și suplete în gândirea algoritmică, perseverență, seriozitate. Părintele ieșea din tipare: mergea la esență. **„Informația trebuie să fie Evanghelia, vestea cea bună a umanității întregi”.**

Inițiații (Moise petrece în Egipt la Ramses al II-lea, a avut cu siguranța cunoștințe avansate de astronomie; pentru a face ceva înalt trebuie să fii instruit tu însuși). **Performanța**, interdisciplinaritatea era de fapt nu numai crezul, ci și însăși **ținta predicilor sale. Timpul** e foarte important în pregătirea **performanței**.

Părintele Galeriu: **„Am câștigat libertatea, dar ce facem cu ea?!”.**

Fețele medaliei:

- a. libertate – acțiune;
- b. focul care încălzește sau care arde;
- c. vinul care veselește sau îmbată;
- d. Net-ul care înlesnește comunicarea sau care înstrăinează!

Trist, dar adevărat. Despre incultura generației tinere și despre perversitatea vieții într-o lume a tehnologiei, Einstein a spus: «Mi-e teamă de ziua în care **tehnologia** va depăși interacțiunea umană. Lumea va avea o generație de **idioți**»¹¹⁸.

¹¹⁸ www.f3n.ro/index.php/tag/einstein/

III.11 Părintele Galeriu: „Mântuirea noastră trece prin sufletul aproapelui: să fim compătitori!”

Și cine este aproapele meu? O știm din Evanghelie... Cu aproapele mai de departe, uneori e mai ușor. „Eu cred ca cea mai mare suferință a noastră este aceea de a ne suporta unii pe alții”¹¹⁹.

Zice și Scriptura: „Cei dintâi dușmani ai omului sunt casnicii lui”¹²⁰.

Părintele Galeriu zice: „Biserica trebuie să transforme rudenie de sânge în rudenie de duh”, pentru a trăi în armonie¹²¹. Și nici la locul de osteneală nu e ușor. Nu-ți rămâne decât mulțumirea că ai lucrat, cum ne învâța Părintele nostru, ca pentru Dumnezeu, nu ca pentru oameni, și împlinirea îndemnului Sfântului Pavel: „Slujba ta fă-o deplin!”¹²².

Zice Arghezi: „Omul mai avea **încredere** în oameni ca un succedaneu al trebuinței de stare morală peste munca de toate zilele și alături de ea. Și și-a pierdut-o și pe aceea. Pierzându-și încrederea, omul aleargă la **credință**. Neputând să se înțeleagă cu oamenii și cu vremea, el caută prietenia sigură, liberă și fără de constrângeri, cu Principiul și cu Lucrul Etern: Misterul”.

„Răul este absența binelui” și „un rău puternic poate distruge un bine călduț”. Pentru că în viața de toate zilele se aplică ceea ce

¹¹⁹ Citare din cuvintele lui Nichifor Crainic, redactorul revistei *Gândirea* – Bartolomeu Anania, „Invidia celor de lângă tine” – www.youtube.com/watch?v=BbQpq-TVMDM

¹²⁰ Matei 10, 36

¹²¹ Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa, Ed. Harisma, 2002, p. 91.

¹²² II Timotei 4, 5.

zicea Nicolae Iorga: „Ce ești, te privește la urma urmei numai pe tine; ce vrei, privește și pe alții; ce faci, aceea poate privi pe toți”¹²³. De aceea în permanență trebuie să lucrăm binele!

„Un lucru nu-ți îngăduie oamenii: să fii mai bun ca ei”¹²⁴.

Și tocmai de aceea Părintele ne repeta: „Mântuirea noastră trece prin inima aproapelui.... și ori ce-ar fi, începe tu binele! Sigur binele face puțin zgomot, iar zgomotul face puțin bine. Dar dacă la rău răspundem cu rău, întreținem lanțul răului. Doar binele poate rupe încătușarea Satanei. Oricât rău ți-ar face cineva, tu răspunde-i cu bine!”.

¹²³ www.citatepedia.ro/index.php?id=7066

¹²⁴ *Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă...*, ed. cit., p. 326.

III.12 Zilele de naștere, de nume și de plecare la cer ale Părintelui Galeriu sunt prilejuri de pioasă reamintire

Ca în toți anii, în preajma zilei Sfinților Împărați Constantin și Elena ucenicii se adună la Biserica Sfântul Silvestru¹²⁵. Este un ucenic pe care-l știam doar din vedere și care a fost în ultimii zece ani de viață ai părintelui Galeriu cel care l-a dus cu mașina lui personală în diferitele locuri în care Părintele era chemat; și era chemat în toată țara. E drept că acest ucenic, pe nume Adrian Luican, de formație inginer, a făcut și el Teologia la Universitatea din Târgoviște, unde profesorul universitar doctor Constantin Galeriu avea ore săptămânal. Sigur, în aceste călătorii a avut întâmplări și ocazii de a afla multe, știind că Părintele nostru teologhisea orice amănunt cotidian. Ne-a amintit de întâmplări cu Părintele Cleopa, dar și cu alți cu părinți ai Sihăstriei, ostenitori, rugători și pătimitori care sunt necunoscuți și care se odihnesc în cimitirul Sihăstriei (de pildă, Părintele Marcu). Ni l-a readus în atenție pe Părintele nostru iubit, care făcea milostivirea cu blândețe fără să judece (cum mai facem noi), că avea răbdare și toate darurile Duhului Sfânt, spulberând îndoieli și devieri de la dreapta credință. A fost martor la o conferința (Târgoviște) la care un grup mare de adventiști s-au prezentat cu un teanc de hârtii cu întrebări. După răspunsul Părintelui la prima lor întrebare (în legătură cu sărbătorirea zilei de sâmbătă), adventiștii s-au dat bătuți. Un singur răspuns a anulat un teanc de întrebări! Părintele Constantin Galeriu a spus: „Nu suntem noi vinovați că voi ați schimbat traducerea Scripturii!”. Știind stratagema

¹²⁵ 15.05.2017.

diavolului cu privire la răstălmăcirea cuvintelor și pervertirea sensului lor, Părintele Galeriu a trecut, cu precizia și elocința-i bine cunoscute, la explicația cuvintelor *a plini* (de la *plinătate*¹²⁶) și *a împlini* (*a îndeplini*)¹²⁷.

Noi, „ortodocșii avem harul necreat”! Despre catolicii vehemenți „cu grația lor creată” zicea: „Sărmanii!”.

Știam toți că Părintele este profund în cele spirituale și uneori neatent cu cele materiale. Adrian Luican a istorisit despre un drum cu peripeții al părintelui în Grecia unde a mers la o conferință. Trenul ajunsese la granița dintre Bulgaria și Grecia aproape de miezul nopții, când s-a anunțat că vama se va face a doua zi. A doua zi la ora 9 era conferința. Și Părintele a luat-o la picior pe lângă calea ferată, până a ajuns la o șosea. Un tir (cu șofer musulman) a oprit și l-a lăsat la Tesalonic chiar în fața hotelului., La hotel a constatat că uitase invitația acasă. Iese din hotel și este surprins că un preot i se adresează în limba română: „Unde mergi, Părinte?”. Se întorc amândoi în hotel. Și când să-i mulțumească bunului necunoscut care-i plătise cu drahme cazarea, nu-l mai găsește. „A fost îngerul meu păzitor!”, avea să-i mărturisească Părintele nostru ucenicului său peste ani.

¹²⁶ Întreg, deplin, neștirbit – <https://dexonline.ro/definitie/a%20plini>; **Plinătate** s. f.: Calitatea de a fi deplin, întreg; integritate, totalitate, plenitudine – <https://dexonline.ro/definitie/plin%C4%83tate>

¹²⁷ **Îndepliní**, îndeplinesc, vb. IV. Tranz. A săvârși, a face, a înfăptui, a realiza ceva; a duce la bun sfârșit – <https://dexonline.ro/definitie/%C3%AEndeplini>

III.13 Părintele Constantin Galeriu este grabnic ajutător și după moarte

Mărturisise Sorin Dumitrescu¹²⁸, Mihaela Vanghele și însuși Mitropolitul Serafim al Europei Occidentale în emisiunea de la „Universul credinței” la TVR1, când și-a încheiat cuvântul în tabăra de la Mănăstirea Oașa dedicată memoriei Părintelui Galeriu. Este și pe internet¹²⁹. „Părinte, tu care m-ai cunoscut, roagă-te pentru mine, păcătosul!”. Ne-a emoționat pe toți prin precizie, prețuire și dragoste pentru profesorul și duhovnicul nostru, la care se și roagă¹³⁰.

Despre prezența în viața ucenicilor „de acum” a Părintelui Constantin Galeriu, d-l Sorin Dumitrescu a spus: „Părintele e hărnicuț, extraordinar, postum, adică a realizat lucruri fiind dincolo. De dincolo este de-o eficacitate excepțională. Dânsului îi plăcea să spună cuvântul Sfântului Serafim de Sarov, care zicea: «După ce-o să mor, să veniți la mormântul meu!». Ei bine, lumea vine la mormânt și probabil destui vin și îi spun îndoielile sau problemele. Cel puțin în ce mă privește, a fost de-o eficacitate excepțională, prezența lui este operantă, nu e o boare benefică, știu eu, și pasivă. Este extraordinar de operantă. De aceea v-am și spus, postum este extraordinar de hărnicuț”¹³¹.

¹²⁸ <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf>

¹²⁹ Mărturiile ÎPS Serafim Joantă despre Părintele Galeriu, emisiunea „Universul credinței”, TVR – www.youtube.com/watch?v=0FmIsn-CGKs&feature=player_embedded#t=529

¹³⁰ <http://parintelegaleriu.ro/wp-content/uploads/2015/03/SiEuAmFostUceniculParinteluiGaleriu.pdf> pagina 53

¹³¹ Sorin Dumitrescu, „Postafața” la cartea Părintelui Galeriu *Tâlcuiri la mari praznice de peste an*, Editura Anastasia, 2001.

Andrei Luican s-a rugat la mormântul părintelui cu stăruință și dragoste pentru vindecarea unei prietene, tânără mamă, bolnavă de leucemie, și ruga s-a împlinit.

Părintele Galeriu ne reamintește: „Ortodoxia are totul! Doar să fie trăită!”.

Iar noi am putea zice: „Fericitul Constantin al Silvestrului”!

III.14 Ducând Solia¹³²

Părintelui Galeriu

*Te afli-acum pe țarmul celălalt –
Trăiești doar în dumnezeiescul azi
Și-n pacea serafimică te scalzi,
Urcând pe treptele către înalt.*

*Și nu va fi în calea ta zăgaz –
Îți mai păstrezi credința în asalt,
Faci în desăvârșire câte-un salt,
Sorbind lumină fără de răgaz.*

*Dar nu ne uiți, oricât ai fi de sus,
Ducând solia noastră lui Iisus,
Să ne ajuți cu ruga ta fierbinte.
Cum ne-ai avut pe lumea asta frați,
De grija noastră încă îți împarți
Speranța împlinirii celor sfinte.*

¹³² Vasile Mustață, „Ducând Solia” (18.11.2005).

În loc de încheiere

Îmi cer iertare tuturor ucenicilor sau oamenilor de litere care ar fi putut surprinde mai bine personalitatea complexă a Părintelui Galeriu.

Ideile și elementele sale sunt sintetizate aici mai mult din oralitatea predicilor și mai puțin din cărți, articole sau prefețe publicate de-a lungul anilor.

Aprofundarea ideilor prezentate, conexiunile de reală substanță sunt unice. Elementele de gândire teologică le pune în comparație cu cele ale gândirii filozofice și științifice ale personalităților de elită.

Completă mi se pare descrierea făcută de Ion Mircea:

„Harul și vocația teologică, erudiția de o întindere și diversitate fără egal, memoria de-a dreptul fabuloasă, uluitorul talent al predicatorului, în sfârșit, bunătatea umană cu accente nepământești. Adaug felul în care înțelegea să îmbine știința și teologia, să investigheze domenii și discipline ale cercetării moderne, cum este psihanaliza. Părintele Galeriu era familiarizat cu lucrările lui Freud, Adler, Jung, cu lucrările lui Frankl, cel care a elaborat conceptul de logoterapie, exponent de frunte al celei de a treia Școli vieneze de psihanaliză. Părintele a și corespondat de altfel cu Frankl și unul dintre numerele Transilvaniei a consemnat dialogul și combustia spirituală dintre cele două mari personalități”¹.

¹ Răzvan Bucuroiu – „Interviu cu Ion Mircea, laureatul din acest an al Premiului Național Mihai Eminescu pentru Opera Omnia” – www.lumeacredintei.com/sct_6/c_1/art_1299/credina_zugrvete_icoanelen_biserici_interviu_cu_poetul_ion_mircea_laureatul_din_acest_an_al_premiului_national_mihai_eminescu_pentru_opera_omnia.htm

Toate acestea – și încă multe altele – duc la o valorizare duhovnicească a istoriei noastre.

„Fără îndoială, dintre toți părinții importanți ai României contemporane, el este cel mai cunoscut, atât în mediile ecleziastice, cât și în cele profane. Acest lucru se datorează pe de o parte prestației sale, iar pe de alta ubicuității neobosite. Este un părinte care nu numai îi așteaptă pe credincioși să vină la el în biserică, dar care iese adesea și cu folos în lume. Nu este temă pe care să refuze să o abordeze, oricât de stranie ar fi ea.

Punctul său cel mai tare este acela că este un om al rugăciunii permanente, o rugăciune ffcută cu precădere pentru alții. S-ar putea culege mii și mii de **mărturii** despre felul în care părintele i-a atras pe atâția din prăpastie cu funia rugăciunii sale cu putere multă. Apologia principală practică de părintele Galeriu este **rugăciunea**”².

Împlinirea a o sută de ani de la nașterea sa pământească și vremelnică și a cincisprezece ani de la nașterea în viața cea cerească și veșnică a Părintelui Profesor Constantin Galeriu de la Biserica „Sfântul Silvestru” din București ne amintește de vorba sa: „Nimic nu e întâmplător, totul e proniator”.

O sută de ani împlinește și România întregită, pe care a iubit-o atât de mult.

Da, Părintele Galeriu e de un leat cu România Mare!

Părinte Constantin al Silvestrului, Părinte Constantin al României, roagă-te Lui Dumnezeu pentru poporul român încercat și acum ca și altădată, să rămână unit, să rămână credincios și puternic în fața vitregiilor vremurilor!

La mulți ani, România, întru Hristos!

Argentina Grămadă

.....
² Costion Nicolescu, „Un părinte emblematic la sfârșit de mileniu” – apărut în *Buletinul Parohiei Sf. Ilie Gorgani* cu ocazia împlinirii a 80 ani de către Părintele Galeriu; <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre6.htm> Ucenic – p. 102.

Câteva repere bibliografice

Grămadă, Argentina

Părintele are mulți ucenici. Fiecăruia Părintele i-a rânduit o ascultare. A mea este aceasta: Să nu uiți niciodată: „Informația supremă este Dumnezeu!” Și cum am fost răsădită ca profesoară am încercat să aplic sintagma că Internetul poate fi de folos Ortodoxiei. Alături de studenți credincioși, în 2013, prin proiect cultural cu o absolventă, Tatiana Coman, am realizat replica site-ului creat în 2005 cu studentul Cosmin Dascalic cartea „Și eu am fost ucenicul / ucenica Părintelui Galeriu” editura Valens, pentru românii din diaspora. Mai apoi cu absolventul Facultății de Informatică și masterand al Facultății de Științe economice site-ul parintelegaleriu.ro

«Cunoașterea lui Dumnezeu poate să vină și pe aceasta cale a informaticii prin mijlocul de comunicare - Internet» Părintele Galeriu

A absolvit Academia de Studii Economice București în anul 1973; absolvirea cursului de pregătirea a datelor la Institutul de Informatică;

Conferențiar universitar doctor – Facultatea de Finanțe-Bănci, Contabilitate și Administrarea afacerilor a Universității Titu Maiorescu din București;

Din anul 1999 are activități didactice la disciplina Informatică, Managementul proiectelor europene, Managementul Proiectelor în Administrarea Afacerilor.

Este căsătorită cu Grămadă Octavian Nicolae din anul 1975 ; are trei copii Iulia, Roxana și Dan.

Este bunică cu trei nepoți Andrei-Alexandru, Teodora Maria și Gabriel, toți din partea Iuliei și a lui Mihai Radu.

Este ucenica Părintelui Galeriu din anul 1987.

- Băcanu, Petre Mihai, „Despre semnele care s-au arătat la ieșirea din lume a Părintelui Galeriu”, www.romanialibera.ro, interviu realizat cu întâiul dintre ucenici, Sorin Dumitrescu, 21 august 2003, preluat și pe site-ul „Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu”, <http://parintele-galeriu.ro/ucenic/despre21.htm>
- Bucuroiu, Răzvan, „1918-2018, Secolul de aur al Ortodoxiei românești”, în *Buletinul Parohiei Sfântul Ilie-Gorgani*, nr. 131, aprilie 2018, p. 2
- Caragiu, Florin, „Teologia dialogului la Părintele Constantin Galeriu”, <http://parintelegaleriu.ro/teologia-dialogului-la-parintele-constantin-galeriu/>
- Cartea celor Nouă Fericiți. Tâlcuiri de Părintele Galeriu*, Ed. Harisma, 2004
- Chipuri de lumină. Renumiți preoți de mir din trecutul Arhiepiscopiei Bucureștiului*, Ed. Cuvântul Vieții, 2015, p. 211
- Codrescu, Răzvan, „Părintele Galeriu – de la tinerețea fără de bătrânețe la viața fără de moarte”, în *10 predici de Părintele Galeriu la 10 ani de la mutarea la cer*, Ed. Lumea Crediței, 2013
- Codrescu, Răzvan, „Un cuvânt testamentar al Părintelui Galeriu”, în *10 predici de Părintele Galeriu la 10 ani de la mutarea sa la cer*, Ed. Lumea Crediței, 2013, pp. 163-172
- Codrescu, Răzvan, „Savanți și mărturisitori în predania Părintelui Galeriu”, în *Cartea mărturisitorilor. Pentru o istorie a învrednicirii românești*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Manuscris, Pitești, 2018, pp. 473-481
- Cu Părintele Galeriu între Geneză și Apocalipsă. Convorbiri realizate de Dorin Popa*, Ed. Harisma, 2002
- Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „Părintele Constantin Galeriu – un misionar mărturisitor al Jertfei și Învierii Mântuitorului Hristos”, www.basilica.ro/ro/stiri/biPărintele_constantin_galeriu_un_misionar_marturisitor_al_jertfei_si_invierii_mantuitorului_hristosib__3460.html
- Dialoguri de seară. Părintele Galeriu în dialog cu Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu și Sorin Dumitrescu*, Ed. Harisma, 1991
- Dumitrescu, Sorin, „Și eu am fost la Biserica Sfântul Silvestru”, în volumul *Rock & popi. Carte de veghe creștină*, Ed. Anastasia, 1998
- Dumitrescu, Sorin, „Postfață” la cartea Părintelui Galeriu *Tâlcuiri la mari praznice de peste an*, Ed. Anastasia, 2001
- Galeriu, Pr.Constantin, *Misiunea noastră*, 1945

- Galeriu, Pr. Constantin, *Jertfă și răscumpărare*, teză de doctorat, 1973, reeditată la Ed. Harisma, 1991
- Galeriu, Pr. Constantin, „Vouă” – „Decembrie 1989. Părintele Galeriu în Piața Universității. Despre jertfa tinerilor în *Miracol '89*: «Vom muri și vom fi liberi!», www.marturisitorii.ro/2016/12/22/decembrie-1989-Părintele-galeriu-in-piata-universitatii-despre-jertfa-tinerilor-vom-muri-si-vom-fi-liberi/, articol publicat și în revista *Miracol '89* (1999)
- Galeriu, Pr. Constantin, „Studiu introductiv” la cartea Dr. Kenneth McAll *Vindecarea arborelui genealogic*, trad. din lb. engleză de Dr. Iosif Niculescu, Ed. Harisma, 1993
- Galeriu, Pr. Constantin, „Biografia Fiului lui Dumnezeu în conștiința lui Eminescu”, în *Ortodoxia*, anul XLVII, nr. 1-2, ianuarie 1995, <http://ziarullumina.ro/biografia-fiului-lui-dumnezeu-in-constiinta-lui-eminescu-35048.html>
- Galeriu, Pr. Cristian, „Societatea românească e ca un tânăr la pubertate”, interviu luat de Ioana Ene Dogioiu (25 decembrie 2013), www.ziare.com/social/craciun/Părintele-galeriu-societatea-romaneasca-e-ca-un-tanar-la-pubertate-interviu-1274155
- Galeriu, Rodion, „Făcătorul de pace”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre1.htm>
- Gordon, Pr. Dr. Vasile, *Biserica și Școala*, Ed. Christiana, 2003
- Gordon, Pr. Dr. Vasile, „Uimitoarea putere de convingere a predicilor Părintelui Galeriu”, <http://razvan-codrescu.blogspot.ro/2013/08/părintele-galeriu-10-ani-10-predici.html>
- Grămadă, Argentina, „Părintele Galeriu: «Sfântul Calinic e cel mai mare sfânt roman»”, www.lumeacredintei.com/marii-duhovnici-ai-neamului/parintele-galeriu-sfantul-calinic-e-cel-mai-mare-sfant-roman
- Grămadă, Argentina, „Tu faci un pas și Dumnezeu face 10”, www.uce-nic.go.ro/despre29.htm; www.cuvantul-ortodox.ro/2013/08/30/parintele-galeriu-marturii-suferinta/
- Grămadă, Argentina, „Urmarea Părintelui Galeriu: duhovnicie cu Părintele Nicolae”, în *In honorem – Părintelui Nicolae-Ioan Bordașiu, la împlinirea vârstei de 90 de ani*, Ed. Ama Editing, 2014, p. 60
- Grămadă, Argentina Dragu, *Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu*, Ed. Reproexpres, Valencia, 2013

- Grămadă, Argentina, www.lumeacredintei.com/sct_3/st_1670/opt_ani_de_la_nasterea_in_viata_cea_cereasca_si_vesnica_a_parintelui_profesor_constantin_galeriu.htm
- Ionescu, Răzvan, „Părintele Galeriu – preotul tuturor”, în *Lumea Credinței*, nr./2003
- Joantă, ÎPS Serafim, Mărturii despre Părintele Galeriu în emisiunea „Universul Credinței”, TVR, www.youtube.com/watch?v=0FmIsn-CGKs&feature=player_embedded#t=529
- Mărgăritare duhovnicești, citate din opera Părintelui Constantin Galeriu, http://de-vorba-cu-mine.blogspot.ro/2010/12/margaritare-duhovnicesti-citate-din_15.html
- Nicolescu, Costion, „Un părinte emblematic la sfârșit de mileniu”, în *Buletinul Parohiei Sf. Ilie-Gorgani*, cu ocazia împlinirii a 80 ani de către Părintele Galeriu, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre6.htm>
- Părintele Constantin Galeriu. Convorbiri realizate de Sorin Dumitrescu, Ed. Anastasia, 2001
- Petcu, Adrian Nicolae, „Părintele Constantin Galeriu la începutul regimului comunist”, www.fericiticeiprignoniti.net/constantin-galeriu/1786-parintele-constantin-galeriu-la-inceputul-regimului-comunist
- Pleșu, Andrei, „Modelul Galeriu”, *Dilema veche*, nr. 456, august 2013, p. 3, <http://dilemaveche.ro/sectiune/situa-iunea/articol/modelul-galeriu>
- Preda, Sorin, „Părintele Galeriu”, www.formula-as.ro/2003/580/spiritualitate-39/parintele-galeriu-4331
- Radu, Iulia, „Despre Părintele Galeriu, cu drag. În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/despre24.htm>
- Rugăciunea „Tatăl nostru”. *Tâlcuiri de Părintele Galeriu*, Ed. Harisma, 2002
- Simpozionul „Părintele Galeriu – Astăzi” (10 ani de la mutarea la Domnul), www.doxologia.ro/educatie/eveniment/simpozionul-parintele-galeriu-astazi-10-ani-de-la-mutarea-la-domnul
- Tănase, Cezar, „Interviu cu Părintele Constantin Galeriu”, www.crestinortodox.ro/interviuri/interviu-parintele-constantin-galeriu-70479.html#
- Teșu, Ioan C., *Frumusețea și sublimitatea preoției creștine*, Ed. Doxologia, 2010, p. 57
- Vanghelie, Mihaela, „Părintele Galeriu, salvatorul celor ce îl cheamă în ajutor”, <http://parintelegaleriu.ro/ucenic/ParinteleGaleriu&DnaVanghelie.pdf>

ANEXĂ

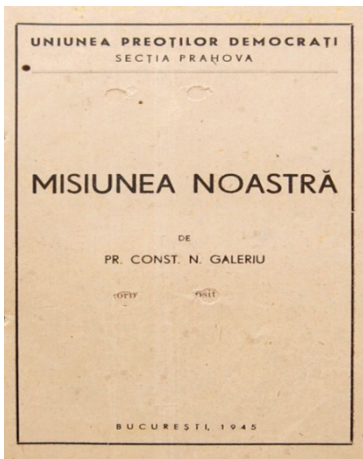
Imagini și ilustrații

Părintele Constantin Galeriu:

*Sentimentul apartenenței ne bântuie pe toți:
„acea Românie profundă, vie,
întemeiată pe credința de veacuri a neamului nostru”*

UNITATEA are în primul rând o așezare spirituală!

Coperta cărții
„MISIUNEA NOASTRĂ”–
Părintele Constantin Galeriu, 1945

Sfântul Calinic de la Cernica
1 oct 1798 – 11 apr 1868

Universitatea Titu Maiorescu comemorând creștinește
pe mentorul său la 100 de ani de la plecarea sa la cer

fericiticeiprigioniti.net
Mărturisitori români în temniță cu Hristos_

DESPRE PROIECT
BANNERE FCP
CONTACT

Mărturisitori
Închisori
Prigoana comunistă
Viața duhovnicească
Prigionitori
Sinteze
Anunțuri
Mărturii

Video | Foto | Poezii | [BLOGURILE FCP](#)
VEZI LISTĂ COMPLETĂ

Galeriu Constantin

Născut: 23-11-1918 | Trecut la Domnul: 10-08-2003

Locul nașterii: Răcățău, Bacău

Ocupația la arestare: preot

Întemnițat timp de: 1 ani

Mărturisitori romani în temniță cu Hristos
www.fericiticeiprigioniti.net/

„Omul se realizează prin trei dimensiuni: prin propria lui zidire după chipul Lui Dumnezeu, prin operele lui și prin urmași: fii sau ucenici.” Părintele Galeriu

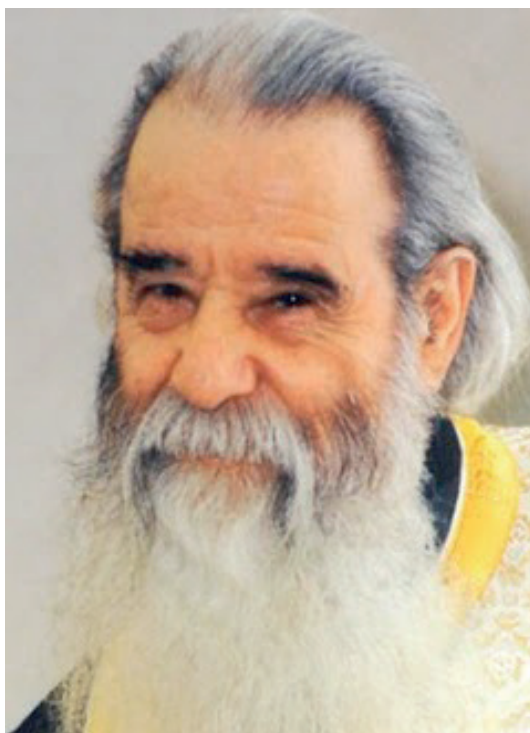
Părintele Galeriu ascultând durerea
unui părinte necăjit și îndurerat. Fotografie Dinu Lazăr

Părintele Galeriu și părintele Cleopa

Părintele Sofian și Părintele Galeriu alături
Maica stareță de la Mănăstirea Dealu și ucenicul Adrian Luican

Parastas la mormântul Părintelui Galeriu

Damian Galeriu

Comemorare pentru Părintele Constantin Galeriu cu expoziție

Părintele Cristian Galeriu slujind împreună cu Episcopul Marc și Părintele Răzvan Ionescu

„Și eu am fost ucenicul/ucenica Părintelui Galeriu.”

Argentina Grămadă – ucenica Părintelui Galeriu și Tatiana Coman – realizatoarea proiectului editorial, absolventă a Facultății de Informatică a universității Titu Maiorescu – adică frumoasa „repetabilă povară” în mărturisirea și păstrarea credinței

Părintele Cristian Galeriu vorbind despre cartea părintelui Constantin Galeriu, bunicul care i-a vegheat creșterea profesională și duhovnicească.

Profesoară și absolventă. Este minunată această conlucrare de succes pe care cred că Părintele Galeriu a înlesnit-o.

Cartea „Și eu am fost ucenicul (ucenica) Părintelui Galeriu ”

Captură din site-ul Parintele Galeriu – www.parintelegaleriu.ro

Români la poetul național al românilor
 (În fotografie de la dreapta la stânga Părintele Cristian Galeriu, Raluca
 Galeriu, Argentina Grămadă, Tatiana Coman – absolventă a Universității Titu
 Maiorescu cu care am realizat proiectul cultural în 2013 , pr. Suciu Cristian).

Urmașii după trup ai Părintelui Galeriu:
 Narcis-Nicolae, Serafim, Rodion și Ciprian

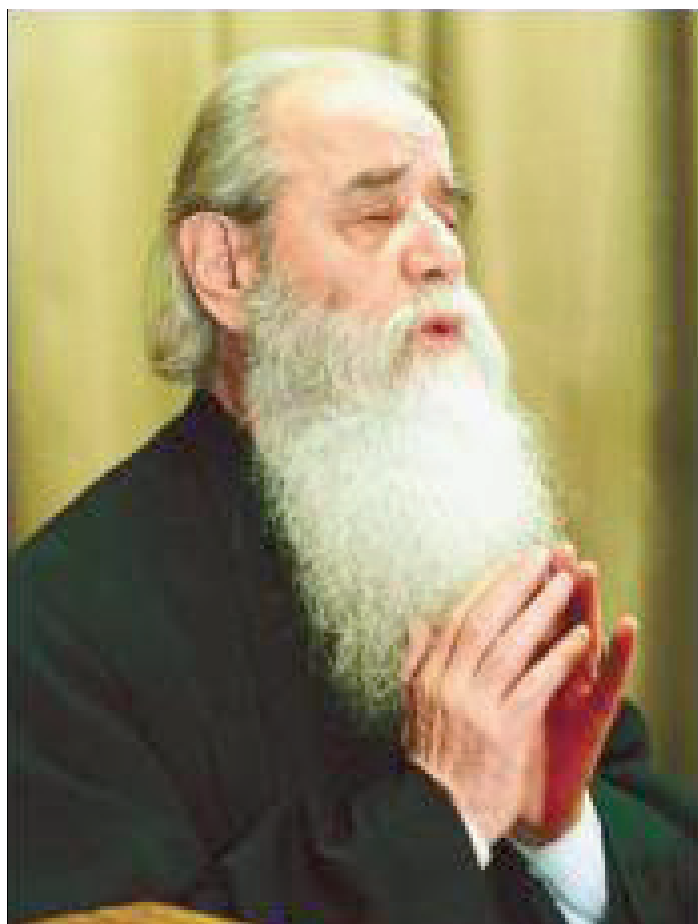
Zilele de naștere, de nume și de plecare la cer ale Părintelui
Galeriu sunt prilejuri de pioasă reamintire

Imaginea 35: Damian Galeriu, fiul pr. Cristian Galeriu (**imaginea 36**).
Repetabila și frumoasă povară!

Imaginea 37: Părintele Constantin Galeriu – Conferința
„Medicină și spiritualitate”, Universul Credinței, TVR 1

Prea Sfânta Treime, roagă-te pentru noi!